

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

98'inci Birleşim 4 Temmuz 2019 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	642
II.- GELEN KÂĞITLAR	648
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	650,663
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>650:653,663:665</i>
1.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, Gaziantep ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	650:652
2.- İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu'nun, Anayasa değişikliğinin yürürlüğe girişinin 1'inci yılının yasama faaliyetleri açısından değerlendirilmesine ilişkin gündem dışı konuşması	652:653
3.- Erzincan Milletvekili Burhan Çakır'ın, 5 Temmuz Başbağlar katliamının 26'ncı yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması	663:665

IV.- AÇIKLAMALAR

653,660,665,674,679,
683,685,710,721,739,
743,747,759

- 1.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu'nun yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 653:654
- 2.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 654:655
- 3.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Milliyetçi Hareket Partisinin Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin arkasında kararlı şekilde duracağına ve layıkıyla işletilmesi için elinden gelen çabayı sarf edeceğine ilişkin açıklaması 655:656
- 4.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve güçlendirilmiş parlamenter sistemin Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminden daha iyi olduğuna ilişkin açıklaması 656:657
- 5.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, egemenliğin kayıtsız şartsız milletin olduğuna, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine milletin karar verdiğine ilişkin açıklaması 657:659
- 6.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve milletin partili Cumhurbaşkanı istemediğine ilişkin açıklaması 660
- 7.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, var olan denge denetleme mekanizmalarını, kuvvetler ayrılığını, hukukun üstünlüğünü yok eden Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin tartışılmasının zorunlu olduğuna ilişkin açıklaması 660:661
- 8.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 661:662
- 9.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin değiştirilmesi ve tartışılması için çok fazla sebep olduğuna ilişkin açıklaması 662
- 10.- Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk'ün, Siirt ili Erüh ilçesi kırsalında PKK'ya karşı yapılan operasyonda şehit olan hemşehrisi Jandarma Uzman Çavuş Yasin Baran'a Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 662
- 11.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve toplumun Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemini kabul etmeyen kesiminin taleplerinin, ihtiyaçlarının tartışılmasının demokratik olduğuna ilişkin açıklaması 662:663

- 12.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Kocaeli Milletvekili Lutfu Turkkán'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve millî iradenin tecelligâhı olan Mecliste milletin iradesine saygı gösterilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 663
- 13.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, 5 Temmuz Başbağlar katliamının 26'ncı yıl dónümüne ilişkin açıklaması 665
- 14.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, Erzincan Milletvekili Burhan Çakır'ın yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve adalet, eşitlik istenilmesinin erdem olduğuna ilişkin açıklaması 665
- 15.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın "Acı bir reçete varsa bunu hep beraber üstleneceğiz." ifadesi ile vefakâr milletin mi yoksa sarayın mı Bakanı olduğunu öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 665
- 16.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, vatandaş ekonomik krizle boğuşurken AK PARTİ'li belediyelerin öğrencilerin harçlığına göz diker duruma geldiğine ilişkin açıklaması 666
- 17.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın, Bursa şehir Hastanesinin resmî açılışını yapılıp yapılmadığını, devletin ilgili firmaya kira ödeyip ödemediğini, aynı personelle mi devam edileceğini yoksa İşKUR üzerinden başka personel alımının mı yapılacağını Bursa kamuoyunun öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 666
- 18.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi araştırması sonuçlarına göre eğitimdeki durum vahimken sorumluların eğitim gündeminin şu anda kadın üniversitesi açsak mı, açmasak mı olduğuna ilişkin açıklaması 666
- 19.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, üretimden vazgeçen ülkenin tüketime dönmesiyle ekonomik krizin kaçınılmaz olduğuna ilişkin açıklaması 667
- 20.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, açıklanan ihracat rakamlarının artmaya devam ettiğine, başta Osmaniyeli üretici ve ihracatçılar olmak üzere tüm üretici ve ihracatçıları tebrik ettiğine ilişkin açıklaması 667
- 21.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, ekonominin güçlendirilmemesi, eğitimde kalitenin artırılmaması, nitelikli istihdamın yaratılmaması hâlinde sorunların devam edeceğine ilişkin açıklaması 667
- 22.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yaz aylarında orman yangınlarının artması nedeniyle hizmetlerine ihtiyaç duyulan mevsimlik orman işçilerinin iş akitlerinin sonlandırılmasının kabul edilemez olduğuna ilişkin açıklaması 668
- 23.- İstanbul Milletvekili Tülay Kaynarca'nın, kabul edilen Tapu Kanunu'yla vatandaşların tapularını en uygun şartlarda almasının sağlanmasıyla millete verilen bir sözün daha yerine getirildiğine ilişkin açıklaması 668

- 24.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, plansız programsız, envantere dayanmayan tarım politikalarının çiftçinin emeğinin boşa gitmesine, maddi kayıpların yaşanmasına neden olduğuna ve bu konuda Tarım ve Orman Bakanlığı yetkililerini önlem almaya davet ettiğine ilişkin açıklaması 668
- 25.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, 5 Temmuz Başbağlar katliamının 26'ncı yıl dönümüne ilişkin açıklaması 669
- 26.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut'un, Adana ili Ceyhan ilçesi Kızıldere Mahallesi'nde yaşanan orman yangınının neden olduğu zararın karşılanabilmesi için yetkilileri göreve çağırdıklarına ilişkin açıklaması 669
- 27.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, kamuda geçici mevsimlik işçi olarak çalışanların çalışma süresinin uzatılabilmesi için gerekli onayın Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak tarafından verilmesini talep ettiğine, Mersin ilinde sahte içkiden hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet dilediğine ve bu konuda ciddi önlemler alınması gerektiğine ilişkin açıklaması 669
- 28.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, 5 Temmuz Başbağlar katliamının 26'ncı yıl dönümüne ve Bursa ilinde 1999 Körfez depremi nedeniyle yıkılan okulların yerine yenilerinin yapılması için Millî Eğitim Bakanına seslendiğine ilişkin açıklaması 670
- 29.- Çorum Milletvekili Erol Kavuncu'nun, güçlü ailenin güçlü toplumu, güçlü toplumun da güçlü Türkiye'yi doğurduğuna, aileyi tahrip etmek için bütün insani ve ahlaki değerleri hiçe sayarak cinsiyet eşitliği, özgürlük gibi süslü kavramlarla servis edilen onursuzluğu şiddetle kınadıklarına ilişkin açıklaması 670
- 30.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkân'ın, Siirt ili Eruh ilçesi kırsalında PKK'ya karşı yapılan operasyonda şehit olan Jandarma Uzman Çavuş Yasin Baran'a Allah'tan rahmet dilediğine, 4 Temmuz Karamürsel'in düşman işgalinden kurtuluşunun 98'inci, 5 Temmuz Başbağlar katliamının 26'ncı yıl dönümüne ve terör örgütü elebaşısı Cemil Bayık'ın "The Washington Post"ta makalesinin yayımlanmasını şiddetle kınadıklarına ilişkin açıklaması 670:672
- 31.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Aladağ yurt yangını davasıyla ilgili duruşmada kamu görevlisi sanıklar hakkında ölüme sebebiyet vermek suçundan beraat verilmesi ve cezasızlık politikası uygulanmasının dikkat çekici olduğuna, açıklanan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi haziran ayı iş cinayetleri raporuna ilişkin açıklaması 672:673
- 32.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Çorum Milletvekili Erol Kavuncu'ya yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerinin Anayasa hükümlerini bozmaya teşvik ve tahrik etmesi nedeniyle Meclisten geçici çıkarma cezası verilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 673
- 33.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Siirt ili Eruh ilçesi kırsalında PKK'ya karşı yapılan operasyonda şehit olan Jandarma Uzman Çavuş Yasin Baran'a ve 5 Temmuz Başbağlar katliamının 26'ncı yıl dönümü vesilesiyle tüm şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın önderliğinde hem teröristlerin hem de onların arkasında duran emperyalist güçlerin başına çuval geçirildiğine ilişkin açıklaması 673:674

- 34.- İzmir Milletvekili Kani Beko'nun, orman yangınlarının yaz aylarında artması nedeniyle geçici orman işçilerinin sözleşme süresinin uzatılması ve bu işçilerin en kısa sürede kadroya alınması gerektiğine ilişkin açıklaması 674
- 35.- Çorum Milletvekili Erol Kavuncu'nun, İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 674:675
- 36.- İstanbul Milletvekili Mahmat Tanal'ın, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki ilçelerde ve köylerde LGS tercihlerini yapmakta zorlanan öğrencilerin mağduriyetinin giderilebilmesi için Millî Eğitim Bakanlığını göreve davet ettiğine ilişkin açıklaması 679:680
- 37.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, İstanbul Milletvekili Abdullah Güler'in HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve yargının kararlarının tarafı mı tarafsız mı olduğunun araştırılması çağrısında bulunduğu ilişkin açıklaması 683:684
- 38.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Siirt ili Erüh ilçesi kırsalında PKK'ya karşı yapılan operasyonda şehit olan Jandarma Uzman Çavuş Yasın Baran'a Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 685
- 39.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi sahiplerinin muradının sporda şiddeti minimize etmek olduğuna ve CHP Grubunun teklifle ilgili çekinceleri dikkate alınmadığı takdirde İç Tüzük'ün kendilerine tanıdığı hakları kullanacaklarına ilişkin açıklaması 710:711
- 40.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü'nün, Çorum Milletvekili Erol Kavuncu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın YÖK Başkanı Yekta Saraç'a kadın üniversitesi talimatına ilişkin açıklaması 711
- 41.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü'nün, 28 Haziran-4 Temmuz Emekliler Haftası'na ilişkin açıklaması 711
- 42.- Samsun Milletvekili Bedri Yaşar'ın, İYİ PARTİ, AK PARTİ, CHP ve MHP'nin mutabakatla eczacılık fakültesinin Bafra'da kurulmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması 711:712
- 43.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Eskişehir, Kütahya, Uşak, Manisa, İzmir, Aydın, Afyon, Denizli, Sakarya illerine hayat veren, birçok ovayı sulayan akarsuların kaynak bulduğu ve endemik bitki türlerinin vatanı olan Murat Dağı'nı kapsayan altın arama ruhsatının iptal edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 712
- 44.- Mardin Milletvekili Tuma Çelik'in, Mardin ilinde İŞKUR tarafından AKP'li belediyelere personel tahsisi yapılırken HDP'li belediyelere tahsis yapılmamasının gerekçesinin açıklanmasına ve bu haksız tutumun düzeltilmesini talep ettiğine ilişkin açıklaması 712
- 45.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırhoğlu'nun, yaşanan olumsuz iklim koşullarından kaynaklı doğal afetler nedeniyle zor durumda kalan çiftçilerin Ziraat Bankası ile tarım kredi kooperatiflerine olan borçlarının ötelenmesi konusunda Tarım ve Orman Bakanlığının çalışma yapması gerektiğine ilişkin açıklaması 712:713

- 46.- Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'ın, Ankara Ticaret Odası Congressium'da düzenlenen 8'inci Uluslararası Öğrenciler Mezuniyet Töreni'ne ilişkin açıklaması 713
- 47.- Iğdır Milletvekili Habip Eksik'in, Iğdır kayısısını üreten çiftçilerin emeğinin karşılığını alabilmesi için Tarım ve Orman Bakanlığının çalışmasını olup olmadığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 721
- 48.- Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı'nın, Kastamonu ilinin yer altı zenginliğine sahip Küre ilçesinin maden payının Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ödenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 739
- 49.- Mardin Milletvekili Tuma Çelik'in, AKP'li Midyat Belediyesinin yeni bir logoya ihtiyaç duymasının nedeninin Midyat ilçesinden göç ettirilen Ezidilerin ve Süryanilerin tamamen yok edilmesi mi olduğunu öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 739
- 50.- Ordu Milletvekili Cemal Enginyurt'un, Orduspor gibi borç batağına saplanan amatör kulüplerin borçlarından kurtarılabilmesi için gerekli çalışmanın yapılmasını Gençlik ve Spor Bakanından rica ettiğine ilişkin açıklaması 739
- 51.- Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 743
- 52.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 743
- 53.- Eskişehir Milletvekili Metin Nurullah Sazak'ın, Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerinin Eskişehirspor taraftarını zan altında bıraktığına ilişkin açıklaması 747
- 54.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nde altın kemerin devamlı sahibi olan güreşçilere Devlet Sporcusu unvanı verilmesine ilişkin düzenlemenin Türk sporuna hayırlı olmasını dilediğine ve 4 Temmuz Koca Yusuf'un ölümünün 121'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması 759:760

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

659,674

- 1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, milletvekilleri ile grup başkan vekillerinin Türkiye'yi daha iyi noktalara taşımak için bir iradeye öncülük ettiğine ve meseleleri kısa cümlelerle de ifade edebileceklerine ilişkin konuşması 659
- 2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, konuşma süreleri konusunda gösterilen hoşgörüyü karşılık milletvekillerinin zamanı iyi planlayamaması hâlinde İç Tüzük hükümlerinin uygulanacağına ilişkin konuşması 674

VI.- ÖNERİLER**675,680,684,685***A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ*

675:679,680:683,684:685,

685:689

1.- İYİ PARTİ Grubunun, 2/7/2019 tarihinde Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve arkadaşları tarafından, çok sesli ve özgür basının demokratik sistemin korunması ve güçlendirilmesi için son derece önemli bir unsuru teşkil ettiği düşünüldürse ve yerel basın da ulusal basınla paralel bir seyir takip ettiği göz önünde tutulursa, günümüzde oldukça zor günler geçirmekte olan yerel basın yayın kuruluşlarının sorunlarının belirlenmesi ve uygun çözümler bulunarak önlemlerin alınması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 4 Temmuz 2019 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

675:679

2.- HDP Grubunun, 30/5/2019 tarihinde Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, Hizbullah davası sanıklarına verilen tahliye kararlarının araştırılarak, benzer şartlara sahip olan tutukluluk hâlinde bulunan sanıklara aynı kararın verilmemesinin sebeplerinin tespiti amacıyla verilmiş olan (10/1334) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 4 Temmuz 2019 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

680:683,684

3.- CHP Grubunun, 3/7/2019 tarihinde Bursa Milletvekili Erkan Aydın ve arkadaşları tarafından, üniversite mezunu öğrencilerin Kredi Yurtlar Kurumuna olan kredi borçlarıyla ilgili sorunlarının araştırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 4 Temmuz 2019 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

684:685,685:689

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**690,713,721,740,743,744,****748,760***A) KANUN TEKLİFLERİ*

690:710,713:721,721:739,

740:742,743,744:747,

748:759,760

1.- Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve 48 Milletvekilinin Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1974) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı:92)

690:710,713:721,721:739,

740:742,743,744:747,

748:759,760

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.03'te açılarak dört oturum yaptı.

Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu, Türk tarımında yaşanan sorunlara ve Bursa ilinin tarım sektöründeki yerine,

İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal, Şanlıurfa ilinde muhtarlık hizmet binalarının elektrik aboneliği sorununa,

Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu, Osmaniye iline yapılan yatırımlara,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Taytak, Birleşmiş Milletler Çocuklar ve Silahlı Çatışma Özel Temsilcisi Virginia Gamba'nın PKK'lı terörist Ferhat Abdi Şahin'le Birleşmiş Milletlerin Cenevre ofisinde anlaşma imzalamasının kabul edilemez olduğuna,

Mersin Milletvekili Hacı Özkan, gençlerimizi geleceğe hazırlayan eğitimcilere ve onları her açıdan en güzel şekilde yetiştirmenin mücadelesini veren AK PARTİ hükümetlerine teşekkür ettiğine,

Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker, Kandıra ilçesinin Kocaeli ilinin deniz ve doğa turizmde parlayan yıldızı olduğuna,

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın, haziran ayı dış ticaret rakamlarının açıklandığına ve ülke ekonomisinin geçen yılın aynı dönemine göre dış finansman ihtiyacının azalması nedeniyle Hükümete, ihracatçılara ve üreticilere teşekkür ettiğine,

Kayseri Milletvekili Çetin Arık, iktidar partisinin devlet hastanesi sağlık ocağına dönüştürülen, askerlik şubesi kapatılan, cezaevi Bünyan ilçesine bağlanan Sarız ilçesini neden cezalandırdığını öğrenmek istediğine,

Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap, 1 Temmuz itibarıyla kapatılan Gediz Cezaevindeki mahkûmların Kütahya Cezaevine taşınmasıyla yaşanan mağduriyete ve KHK'yle uzaklaştırılan mağdurların özel sektörde çalışması yolunun açılması gerektiğine,

Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan, Çanakkale'nin Atikhisar içme suyu havzasında yaşanan ağaç katliamına Çevre ve Şehircilik Bakanının ne zaman dur diyeceğini öğrenmek istediğine,

Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil, dünyada deniz ticaretinin öneminin her geçen gün arttığına,

Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman, 5 Temmuz Başbağlar katliamının 26'ncı yıl dönümüne,

Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, AK PARTİ iktidarları döneminde kamu çalışanları ile emeklilerin mali ve sosyal haklarında önemli iyileştirmeler yapıldığına,

Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu, AKP hükümetlerinin tarımı, çiftçiyi, üreticiyi perişan ettiğine, zamlar altında üretmeye çalışan köylünün neden cezalandırıldığını ve tarım desteklemelerinin ne zaman ödeneceğini öğrenmek istediğine,

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, Urfa ili Halfeti ilçesi ile Ankara Emniyet Müdürlüğünde yaşanan işkence iddiaları karşısında İnsan Hakları Komisyonunun harekete geçmemesini kınadığına,

Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan, orman yangını vakalarının artması nedeniyle vatandaşları dikkatli olmaya ve yetkilileri konuyla ilgili tedbir almaya davet ettiklerine,

Ankara Milletvekili Ayhan Altıntaş, Ankara'dan Çayırhan'a kadar giden duble yolun Nallıhan'a kadar uzatılması için daha kaç kişinin yaşamını yitirmesinin beklendiğini öğrenmek istediğine,

Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayıñoğlu, Bursa ili Büyükorhan ilçesi Derecik Mahallesi'nde bulunan bin beş yüz yıllık bazilikanın gün yüzüne çıkartılıp ziyarete açılması için Kültür ve Turizm Bakanına seslendiğine,

Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç, artan ekonomik ve siyasi gücü ile istikrarlı yapısının Türkiye'yi göç hareketlerinin çekim merkezi hâline getirdiğine,

Adana Milletvekili Ayşe Sibel Ersoy, kronik aktif hepatit C tedavisinde kullanılan ilaçlarla ilgili yaşanan mağduriyete,

İzmir Milletvekili Kani Beko, 28 Haziran-4 Temmuz Emekliler Haftası'na,

Bursa Milletvekili Mustafa Eşgin, terörle mücadelede ön saflarda bulunması gereken Birleşmiş Milletlerin terör örgütü SDG'yle aynı masada oturmasının kabul edilemez olduğuna,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Tarsus Çukurova Havaalanı'nın faaliyete geçmesini talep ettiklerine,

Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer, 15 Temmuz itibarıyla vergi borcu olan yerel ve ulusal gazetelere resmî ilan verilmemesi kararının zor koşullar altında hayatını sürdürmeye çalışan Anadolu basınının can damarını ortadan kaldırmak anlamına geldiğine, Hazine ve Maliye Bakanlığı tebliğinin ertelenmesi gerektiğine,

Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz, Sağlık Bakanlığının iş bulamayan ve hastane laboratuvarlarında çalışması gereken tıbbi laboratuvar teknikerlerine istihdam sağlanması konusunda çalışma yapması gerektiğine,

İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin töreye uygun devlet düzeni olduğuna ve eskimiş siyaset anlayışına sahip muhterislerin bakış açılarının Türk milletinin kutlu direnişi önünde saygıyla eğilmesi gerektiğine,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, Aladağ yurt yangını davasının sadece çocuklarını kaybeden ailelerin değil, tarikatlara teslim edilen eğitim sistemine karşı laik ve kamusal eğitimi savunanların davası olduğuna, Aydın ili Efeler ilçesindeki tarikat yurdunda çıkan yangının bundan sonra bu tür yangınların yaşanmaması için bir an önce önlem alınması gerektiğine,

Adana Milletvekili Burhanettin Bulut, Adana ili Sarıçam ilçesindeki mülteci kampının sebep olduğu çevre kirliliği konusunda önlem alınması için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkililerini göreve çağırduklarına,

Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan, 3 Temmuz Kemal Sunal'ı vefatının 19'uncu yıl dönümünde rahmetle andıklarına, Tekirdağ ili Çorlu ilçesinde meydana gelen tren faciasında yakınlarını kaybeden ailelerin adalet beklediğine, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Çin Devlet Başkanı Şi Cinqing'le yaptığı görüşmede "Sincan'da insanlar mutlu bir yaşam sürüyor." ifadesinin gaffet ve dalalet içinde söylenmemişse cehalet olduğuna, Suriyeliler meselesinin ülkemizin kanayan yarası olmaya devam ettiğine ve ülkelerine dönmelerini kolaylaştıracak projelerin geliştirilmesi gerektiğine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, 3 Temmuz spor kulüplerine karşı düzenlenen Şike kumpasının 8'inci yıl dönümü vesilesiyle FETÖ terör örgütüyle mücadelenin her alanda devam etmesi gerektiğine, 15 Temmuz darbe girişimiyle FETÖ'nün eli kanlı bir terör örgütü olduğunun anlaşıldığına ve devlet mekanizmalarını felç etmek için kurulan Ergenekon kumpas davasında mahkûm edilenlerin beraat etmesiyle adaletin geç de olsa tecelli ettiğine, 3 Temmuz Mısır'ın seçilmiş ilk Cumhurbaşkanı Muhammed Mursi'nin devrildiği askerî darbenin 6'ncı yıl dönümüne, darbecilere hep birlikte karşı durmanın önemini altını çizdiklerine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Tekirdağ ili Çorlu ilçesinde meydana gelen tren kazasıyla ilgili davanın ilk duruşmasında “Biz adalet için buradayız.” diyen ailelerin polis tarafından salona alınmak istenmediğine ve mahkeme heyetinin davadan çekildiğine, İfade Özgürlüğü Derneğinin Engelli Web 2018 raporuna göre Türkiye kadar internet içeriklerine müdahale eden bir başka ülke olmadığına, Özgür Gazeteciler İnisyatifi’nin 2019 yılının ilk altı aylık raporuna göre basın tarihinin en baskıcı ve sansürcü döneminin yaşandığına, açıklanan haziran ayı enflasyon oranına,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Hakk’ın rahmetine kavuşan CHP eski Genel Sekreteri Şeref Bakşık’a Allah’tan rahmet dilediğine, Tekirdağ ili Çorlu ilçesinde meydana gelen tren kazasıyla ilgili davanın ilk duruşmasında mahkeme heyetinin davadan çekilmesinin üzerinde düşünülmesi gerektiğine, 23 Haziran İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimi sonucunun Cumhurbaşkanlığı yönetim sisteminin çalışmadığını gösterdiğine, Ergenekon kumpas davasının çöktüğü şu günlerde Türkiye’nin yeni bir kumpas süreciyle karşı karşıya olduğuna, kin ve öfke dilinin terk edilerek toplumun kutuplaştırılmasından vazgeçilmesi gerektiğine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Hakk’ın rahmetine kavuşan CHP eski Genel Sekreteri Şeref Bakşık’a Allah’tan rahmet dilediğine, 3 Temmuz Kemal Sunal’ın vefatının 19’uncu yıl dönümüne, G20 Zirvesi’nde önemli kazanımlar elde edildiğine, Türkiye Cumhuriyeti’nin bir hukuk devleti olduğuna, 23 Haziran İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimi sonucunun rövanşının alındığına yönelik değerlendirmelere, 3 Temmuz Mısır’ın demokratik yollarla seçilmiş ilk Cumhurbaşkanı Muhammed Mursi’nin devrildiği askerî darbenin 6’ncı yıl dönümüne, 15 Temmuzda demokrasinin gerçek beşiğinin Türkiye olduğunu bütün dünyaya tekrar yüksek sesle haykıracaklarına,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden geri dönüşün söz konusu olmadığına ve bu sistemin bütün kurum ve kurallarıyla yerleşip işlemesine katkıda bulunulması gerektiğine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle ilgili AK PARTİ içerisinde en ufak bir tartışmanın söz konusu olmadığına ama sistemin daha iyi çalışması için önerilere açık olduklarına,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi, Hakk’ın rahmetine kavuşan Trabzon eski Senatörü Hasan Güven’e Allah’tan rahmet dilediğine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Hakk’ın rahmetine kavuşan Trabzon eski Senatörü Hasan Güven’e Allah’tan rahmet dilediğine ve İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve herkes için bağlayıcı olan yargı kararlarına saygı gösterilmesi gerektiğine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Meclisin görevinin var olan sistemin aksayan yönlerini gözden geçirerek tartışmak olduğuna, Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle yönetilen bir devlet hâline gelindiğine,

Balıkesir Milletvekili İsmail Ok, 23 Haziran İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seğımi sonucunda Hükümetin başlattığı zam sağanağını Balıkesir Büyükşehir Belediyesinin devam ettirdiğine,

Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu, 3 Temmuz hemşehrisi Kemal Sunal'ı vefatının 19'uncu yıl dönümünde rahmetle andığına, 16 Temmuz itibarıyla Malatya ilinde mobil vize hizmetinin hayata geçirildiğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

İYİ PARTİ Grubunun, 27/6/2019 tarihinde İYİ PARTİ Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Yavuz Ağıralioğlu tarafından, Tunceli Munzur Üniversitesi Sosyoloji Bölüm Başkanı Doçent Doktor Ali Kemal Özcan'ın PKK terör örgütü elebaşı Abdullah Öcalan'la yaptığı görüşmede hangi amaç, sıfat ve vasıfla bu görüşmeyi gerçekleştirdiği sorusuna açıklık getirilmesi, Ali Kemal Özcan'ın devletin uygun görmesi sonucu İmralı'ya giderek görüştüğünü dile getirmesi üzerine devletin böyle bir görüşmeye niçin ihtiyaç duyduğunun kamuoyuyla paylaşılması ve teröristbaşıyla yapılan görüşmenin açık ve net bir şekilde milletimizle paylaşılarak milletimizin vicdanında hissettirdiği rahatsızlığın giderilmesi maksadıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin,

HDP Grubunun, 3/7/2019 tarihinde Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ile Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, Ağrı Diyadin Belediyesinde yaşananların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (2924 sıra no.lu),

CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmında yer alan, yargı bağımsızlığını etkileyen durumların incelenerek bağımsız ve tarafsız yargılamanın sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan (10/753) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin,

Görüşmelerinin, Genel Kurulun 3 Temmuz 2019 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

İstanbul Milletvekili Yavuz Ağıralioğlu, gittikleri her seğıim bölgesinde Türk devletinin vatandaşlığından imtina etmeyen, Türk Bayrağı'ndan rahatsız olmayan, dini, dili, mezhebi ne olursa olsun her Türk vatandaşının oyuna talip olduklarını ifade ettiklerine ve terör unsurlarının hiçbir irtibatını meşru görmedikleri gibi desteğini de doğru bulmadıklarına,

Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan, İstanbul Milletvekili Yavuz Ağıralioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, tek çözümün demokratik çözüm olduğuna, ortak vatanda, ortak bayrak ve ortak değerler altında özgür yurttaşlar olarak Kürtlerin yaşamak istediğine,

Sivas Milletvekili Ahmet Özyürek, 4 Eylül Sivas Kongresi'nin 100'üncü yıl dönümünün başta Sivas ili olmak üzere ülke genelinde coşkuyla kutlanması gerektiğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve görüşmeleri yarım kalan, İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz ve 35 Milletvekilinin Tapu Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1984) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 91) görüşmeleri tamamlanarak yapılan açık oylamasından sonra kabul edildi.

2'nci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve 48 Milletvekilinin Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1974) ve Adalet Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 92) görüşmeleri komisyon temsilcileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan, milletvekillerinin demokrasimizin vazgeçilmezi olan Parlamentoda zamanı iyi planlanmasını rica ettiğine ilişkin açıklamada bulundu.

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözgeü'nün 91 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi, Trabzon ili Araklı ilçesinde ve Ağrı ili Diyadin ilçesinde meydana gelen sel felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine, Karadeniz Bölgesi'nde dere kenarındaki yapılaşmalar konusunda yasal düzenlemelerin yapılması gerektiğine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanı Tahir Akyürek'in "Teklifte ilgili diğer sorulara Bakanlığımız yazılı cevabını iletacaktır." ifadesinin sistem değişikliğinden haberdar olmadığını gösterdiğine,

Samsun Milletvekili Bedri Yaşar, Samsun ili Terme ilçesinde yaşanan sel felaketi nedeniyle Terme ilçesinin afet kapsamına alınıp alınmayacağını öğrenmek istediğine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Bursa Milletvekili İsmail Tathoğlu'nun görüşülmekte olan 91 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Bursa Milletvekili İsmail Tathoğlu, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, bakanların partiden değil yasama görevinden istifa ettiğine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Mecliste grubu bulanan siyasi parti mensuplarının Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin bütün kurum ve kurallarıyla yerleşip işleme için katkıda bulunmaya odaklanmasında demokrasimiz bakımından fayda olduğuna,

İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve yanlıştta ısrar etmemek gerektiğine, daha güçlü demokrasiyi getirecek güçlü bir sistemin kurulabileceğine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin daha iyi işlemedi hususunda kanaatlerin ortaya konulmasında sakınca olmadığına, yürütmeyi de yasamayı da doğrudan milletin belirlediğine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle Türkiye'nin geri gidişinin başladığına,

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanı Tahir Akyürek, İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve teknik konularda Bakanlığın bilgisine başvurulduğuna,

Ordu Milletvekili Cemal Enginyurt, 31 Mart yerel seçimlerinden bu tarafa belediyelerde işçi kıyımı yaşandığına,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Isparta Milletvekili Aylin Cesur'un görüşülmekte olan 91 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Isparta Milletvekili Aylin Cesur, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi, görüşülmekte olan 91 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesi üzerinde verilen önergeyle "bitkisel üretim amacı" ibaresinin "tarımsal amaç" şeklinde değiştirilmesinin uygun bir düzenleme olduğuna,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Ankara Milletvekili İbrahim Halil Oral'ın görüşülmekte olan 91 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde İYİ PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, Çin Halk Cumhuriyeti Devlet Başkanının resmi davetlisi olarak Çin'e giden Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Uygurların Çin'de huzur ve refah içinde yaşamalarının yegâne temennimiz olduğunu ifade ettiğine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Ankara Milletvekili İbrahim Halil Oral'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Servet Ünsal, 2 Temmuz Sivas Madımak katliamının 26'ncı yıl dönümüne,

Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can, Siirt ili Eruh ilçesi kırsalında PKK'ya karşı yapılan operasyonda şehit düşen hemşehrisi Jandarma Uzman Çavuş Yasin Baran'a Allah'tan rahmet dilediğine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi, görüşülmekte olan 91 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 28'inci maddesi üzerinde Genel Kurulun takdirine sunulan önergenin Bakanlık bürokratları tarafından kaleme alınan önerisiyle düzenlendiğine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, görüşülmekte olan 91 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne genel olarak olumlu hususlar içerdiğinden Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak "kabul" oyu vereceklerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, 91 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne katkıda bulunan gruplara ve milletvekillerine teşekkür ettiğine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, 91 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne olumlu oy vereceklerine, gerek komisyonlarda gerekse Genel Kurulda görüşülen kanun tekliflerine vatandaşların hayrına olduğunu düşündükleri katkıları sunduklarına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Gündemde başka bir iş bulunmadığından, 4 Temmuz 2019 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşime 00.46'da son verildi.

Celal ADAN

Başkan Vekili

İshak GAZEL

Kütahya

Kâtip Üye

Barış KARADENİZ

Sinop

Kâtip Üye

Mustafa AÇIKGÖZ

Nevşehir

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 141

4 Temmuz 2019 Perşembe

Milletvekili Teklifleri

1.-İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın; Yabancı Plakalı Araçlara Sınır Kapılarında Uygulanan idari Para Cezalarının Affı Hakkında Kanun Teklifi (2/1989) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Dışişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.06.2019)

2.-Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal'ın; Orman Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1990) (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2019)

3.-Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal'ın; Karayolları Genel Müdürlüğünün Hizmetleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1991) (Plan ve Bütçe ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2019)

4.-Sinop Milletvekili Barış Karadeniz'in; 20/10/1984 Tarihli ve 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1992) (Tarım, Orman ve Köyişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.06.2019)

5.-Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün; İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1993) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.06.2019)

6.-İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın; Çevrenin Korunması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1994) (Adalet; Plan ve Bütçe ile Çevre Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.06.2019)

7.-İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın; 5490 Sayılı Nüfus Hizmetleri Kanuna Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi Hususunda Kanun Teklifi (2/1995) (İçişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2019)

8.-Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun; Tarım Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/1996) (Plan ve Bütçe ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2019)

9.-Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun; 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/1997) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2019)

10.-Adana Milletvekili Burhanettin Bulut'un; Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1998) (Plan ve Bütçe ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2019)

11.-Adana Milletvekili Ayhan Barut'un; Doğankent Adında Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/1999) (Plan ve Bütçe ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2019)

12.-Muğla Milletvekili Mürsel Alban'ın; Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2000) (Plan ve Bütçe ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.06.2019)

4 Temmuz 2019 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: İshak GAZEL (Kütahya), Barış KARADENİZ (Sinop)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 98’inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce, üç sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Gaziantep’in sorunları hakkında söz isteyen Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul’a aittir.

Buyurun Sayın Toğrul.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul’un, Gaziantep ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gaziantep’in sorunları üzerine gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Genel Kurulu, Genel Kurulun sevgili emekçilerini ve Gaziantep’li hemşehrilerim başta olmak üzere, ekranları başında bizleri izleyen yurttaşlarımı saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, tarih, kültür ve sanayi şehri olan Gaziantep; fıstığı, baklavası, gastronomisi ve küçük sanayide her türlü alet edevatı yapabilen, el becerisiyle bilinen ustalarıyla tanınırken maalesef bugün eğitimden sağlığa, ekonomik yaşamdan sosyal yaşama, uyuşturucudan çarpık kentleşmeye, hemen hemen her alanda büyük sorunlarla boğuşmaktadır. Bu konuda çözüm üretmek yerine âdeta kaderiyle yüz yüze bırakılmış bir kent durumundadır.

Bakın, TÜİK verilerine göre Gaziantep, Türkiye’de bebek ölümlerinin en fazla yaşandığı ildir. Tabii ki bunun sebebi sağlık sektöründe yaşanan olumsuz gidişattir. Çocuk ölüm oranlarından doğum oranlarına, hastanelerdeki ameliyat sayılarından çalışan doktor sayısı ve personel eksikliğine kadar birçok alanda sorun mevcuttur. Çocuk uzmanı, yenidoğan yoğun bakım uzmanı ve perinatoloji uzmanları yetersizdir. Sağlık Bakanlığının bu konuları bir an önce gündemine alıp eksiklikleri gidermesi gerekmektedir.

Öte yandan, şehir hastanelerine yönelik tüm eleştirilerimiz saklı kalmak üzere, Gaziantep Şehir Hastanesinin 2015 yılında temeli atıldı, 2018 yılında bitirileceği söylendi ama görünen o ki önümüzdeki yıl da bitirilmesi mümkün değil.

Değerli arkadaşlar, yüklenici firmalardan Samsung işi bıraktı. Çalışan emekçiler mağdur. Maaşlarını alamadıkları gerekçesiyle bayramda hastane inşaatının çatısına çıkarak intihar girişiminde bulundular. Geçen hafta bu girişimlerini bir kez daha sürdürdüler. Yetkililer bu sorunları gidermek yerine maalesef çalışan 300 işçinin işine son verdi. Taşeron firmaların birçoğu ödenek almadığı için sıkıntı yaşıyor. Yine Abdülkadir Yüksel Devlet Hastanesinin, Gaziantep’te dere yatağına yapıldığı ve bu nedenle zemininde kayma olduğu bilinen bir gerçek. Eksik kapasiteyle çalışıyor, şu anda en az 50 doktora ihtiyaç var ama daha da önemlisi yapısal sorunları nedeniyle ileride bu hastanede ciddi bir felakete yüz yüze geleceğimiz söz konusu.

Gaziantep'te eğitim tam bir fecaat değerli arkadaşlar. Okul sayısı yetersiz. Kentimiz ilk, orta ve lise düzeyinde okullaşma oranı derslik, öğretmen ve yardımcı hizmetler personeli, okulların fiziki donanımı açısından Türkiye ortalamasının altındadır. LGS, üniversite sınavları dâhil tüm yapılan sınavlarda Gaziantep maalesef son sıralardadır. Sorunların çözümü noktasında ortaklaşmak isteyen eğitim sendikaları, EĞİTİM-SEN örneğın, iki yılı aşkındır Millî Eğitim Müdürlüğünden randevu talep ediyor ama görüşemiyor.

Gaziantep'te uyuşturucu almış başını gidiyor değerli arkadaşlar. Gençlerimiz uyuşturucu bataklığına saplanmış durumda. Özellikle Şahinbey ilçemizde Vatan, Beybahçe, Fırat, Beydili, Yukarıbayır, yine Şehitkamil ilçemizde Karşıyaka, Hacıbaba, Cinderesi ve Eyüp mahallelerinde uyuşturucu kullanımı yaygınlaşmış, uyuşturucu kullanım yaşı 11'e kadar düşmüş, her 5 gençten 3'ü maalesef bu illete bulaşmış durumdadır.

Değerli arkadaşlar, kent merkezi böyleyken dış ilçelerimiz de bundan farklı değil. Özellikle İslahiye ve Nizip'te de benzer bir tabloyla karşı karşıyayız. Maalesef şehirde gençlerin kendilerini ifade edebilecekleri sosyal, sportif alanlar ve kamusal alanlar mevcut değil. Ekonomik zorluklar bunlarla birleşince gençlerimiz maalesef -engelleyici hiçbir önlem de alınmamakta- bu illete bulaşmaktadır.

Gaziantep en hızlı emlak fiyat artış oranının gerçekleştiği illerden biridir. Yüksek getiri sağlayan arsa yatırımları sebebiyle birçok park, yeşil alan, mera, tarım alanı imara açılarak geri dönülmez şekilde kaybedilmiştir. Geldiğimiz noktada, Gaziantep, Türkiye'nin en pahalı kentleri arasında yer almaktadır. Özellikle Suriyeli mültecilerin gelmesi ve ucuz iş gücü gibi görülmesi nedeniyle işsizlik Türkiye ortalamasının üzerindedir. Gaziantep'te 2 bin TL'den aşağı kiralık ev bulmak neredeyse imkânsızdır. Gaziantep Belediyesinin yeşil alanları imara açtığı, hukuksuz bir şekilde her yerde imar değişikliğine gittiği bilinmektedir. Meclis kararlarının yüzde 80'i imar tadilatlarından oluşuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın Sayın Milletvekili.

MAHMUT TOĞRUL (Devamla) – Kişi başına düşen yeşil alan 4,5 metrekaredir, gelişmiş ülkelerde bu oran 20 metrekaredir.

Gaziantep'te son on yılda 200 bin dekar tarım alanı yok edildi. Tarım alanları günden güne betonlaştırılmakta, on yıl içerisinde Antep fıstığı ve zeytin ağaçlarının yerini maalesef devasa binalar aldı.

Kamu harcamalarında israf son sürat devam ediyor. Gaziantep Valilik binasının bu ay sonu boşaltılacağı söyleniyor. Valilik binasındaki kamu kurumlarına “Ay sonuna kadar kendinize yer bulun.” denilmiş ama bu arada, iki yıl içerisinde 10 milyon lirayı aşkın tadilat gideri yapılmıştır orada.

Değerli arkadaşlar, kentte kültürel sorunlar artmakta, özellikle saat 19.00'dan sonra neredeyse kent ıssız bir kente dönüşmekte, sosyal yaşam tamamen bitirilmiş durumda.

Kent, cihadist grupların örgütlenme alanı hâline gelmiş durumda. Halkın yaşamını tehdit eden en ciddi güvenlik sorunudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TOĞRUL (Devamla) – Başkanım, Antep'in sorunları için bir dakika daha rica etsem...

BAŞKAN – Buyurun.

MAHMUT TOĞRUL (Devamla) – AKP, halka hizmeti seçmenin tercihi göre yapmakta, kendisine oy vermiyorsa hizmet de yoktur demektedir. Örneğın, seçimden önce Araban'ın yolları için işlem başlatıyor, seçimi kaybedince yollar o hâlde duruyor, toz içinde, yanındaki tarım alanları, pamuk alanı tozdan bembeyaz görülmektedir.

Değerli arkadaşlar, yine, Ardıl Barajı'nın seçimden önce yönetimi belediyeye verilmiş, başvuru yapılmış ama seçim kaybedilince verilmemiş.

Sayın Başkan, son olarak, adı “ölüm yolu”na çıkmış Nurdağı-Gaziantep yoluyla ilgili tüm muhalefet partileri önergeler verdi, “Bu yol yapılınsın.” dedi ama maalesef bugüne kadar bu yol yapılmadı. Daha kaç kişinin ölmesi bekleniyor? AKP’liler yolun programda olduğunu söylüyor ama bir türlü yapılmıyor.

Tabii, Gaziantep’in tüm sorunlarını beş dakika içerisinde ifade etmem mümkün değil ama bu sorunların çözümü noktasında ortak bir irade de söz konusu değil. Gaziantep Valisi AKP’li milletvekilleriyle toplantı yapıyor sağlık konusunda ama hiçbir muhalefet partisi milletvekilini dâhil etmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TOĞRUL (Devamla) - Ben Gaziantep’te 126 bin oy aldım. Sayın Gaziantep Valisini arıyorum, kentimize geldiği için “Hayırlı olsun.” diyeceğim ama telefonlarıma çıkmıyor. Diğer milletvekillerini arıyorum ama HDP’yi görmezden geliyor. Hiç kimsenin HDP’yi görmezden gelme hakkı yoktur diyorum. Gaziantep’in baklavası tatlıdır ama tüm bu sorunlardan dolayı Gaziantep’inin ağız tadı kaçmıştır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN- Gündem dışı ikinci söz, Anayasa değişikliğinin yürürlüğe girişinin 1’inci yılını değerlendirmek üzere söz isteyen İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu’na aittir.

Buyurun Sayın Kaboğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu’nun, Anayasa değişikliğinin yürürlüğe girişinin 1’inci yılının yasama faaliyetleri açısından değerlendirilmesine ilişkin gündem dışı konuşması

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Divan, değerli milletvekilleri; Anayasa değişikliğinin yürürlüğe girişinin 1’inci yılını özellikle yasama faaliyetleri açısından değerlendirmek istiyorum.

Bu yasama döneminde yasama faaliyeti bu Meclis tarafından ve bir de paralel faaliyet olarak saray tarafından yürütüldü. Bu çerçevede biz burada 38 yasa çıkardık; 13’ü torba, 11’i uluslararası sözleşmeler, 14’ü de kanun olmak üzere. Cumhurbaşkanı 41 Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkardı. Toplam sayı olarak, yasaların toplam maddesi 669, Cumhurbaşkanının kararname madde sayısı 1.915 yani 3 misli daha fazla yasama çalışması yapılmış oldu sarayda. İki arasındaki başlıca fark şudur anayasal açıdan: Buradaki yasaların kaynağını daha çok, bakanlıklarda, bürokraside ve sarayda hazırlanan kanun teklifleri oluşturdu ancak hemen belirteyim ki: Mecliste 200 yasama uzmanı bulunmaktadır, vekil üyelerin dörtte 1’i de hukuktur, dolayısıyla aslında yasama teklifleri burada hazırlanabilir Anayasa’ya aykırılığın önlenmesi için; birincisi bu.

İkincisi: Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine gelince, üç özellikle tanımlanabilir bunlar. Birincisi: Gereksizdir. Hukuk devletinde hiçbir resmî işlem gereksiz yapılamaz; yasama olsun, yargı olsun, idari işlemler olsun hepsi gerekçelidir. Dolayısıyla Cumhurbaşkanının hiçbir işleminde, düzenleyici anlamda 1.915 maddede gerekçe bulunmamaktadır. Bu hem Anayasa’ya hem de hukukun genel ilkelerine aykırıdır. İkinci özellik ise: Anayasal yetki çerçevesi dışında kullanılmaktadır, “Düzenlenemez, çıkarılamaz.” denilen alanlarda sürekli Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılmaktadır. Bunun tipik örneği Anayasa madde 128’dir; “Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hususlar yasayla düzenlenir.” deniyor -açık yasa kaydı- fakat genellikle Cumhurbaşkanlığı kararnameleri tarafından düzenleniyor. Son özellik ise: Torba kararnameler çıkarılmaya başlandı artık. 41 sayılı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi; bu da tabii ki Anayasa’ya aykırıdır.

Şimdi, peki, acaba bu Anayasa’ya aykırılıklar nasıl giderilebilir? Burada tabii ki Cumhurbaşkanının anayasal statüsüyle çelişen konumuna bakmak gerekir. Anayasa’ya baktığımız zaman Anayasa maddeleri Cumhurbaşkanını tarafsızlık statüsüne yerleştirmiş bulunuyor. Anayasa madde 103, madde 104, madde 148, madde 6, madde 7, madde 9, madde 11, madde 2. Bütün bunları birlikte okuduğumuz zaman Türkiye Cumhuriyeti’nin Cumhurbaşkanı tarafsız bir konumdadır, statüdedir. Gelin görün ki

Cumhurbaşkanı parti başkanı seçilmiştir. İşte, esas çelişki parti genel başkanlığı ile Anayasa'nın amir hükümleri arasındaki çelişkidir. Bu nedenle gerek bu Anayasa'ya aykırı paralel yasama durumunu giderebilmek gerekse Anayasa'nın diğer amir hükümlerine asgari saygı adına Cumhurbaşkanının parti genel başkanlığından çekilmesi gerekiyor. Bu, Anayasa'nın amir hükümlerinin bir doğal sonucu olsa gerek. Fakat tabii ki sadece Cumhurbaşkanının parti genel başkanlığından çekilmesi yeterli değildir, esasen olağanüstü ortam ve koşullarda hazırlanmış olan Anayasa, yürürlüğe konulmuş olan Anayasa değişikliğinin de ele alınması gerekir. Biraz önce Cumhuriyet Halk Partisi Adalet ve Anayasa Komisyonu üyeleri olarak getirilmek istenen, yapılmak istenen adalet reformuna ilişkin olumlu görüşlerimizi basın toplantısıyla kamuoyuna duyurduk, paylaştık. Ortak komisyon kuralım, uzlaşarak bu çalışmayı yapalım biçimindeki somut önerilerimizi sunduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Benzer çalışmayı Anayasa için yürütebiliriz çünkü bilindiği gibi Osmanlı'dan cumhuriyete uzanan anayasal ve siyasal birikimler, başta hükümetin kaldırılması olduğu üzere, olağanüstü dönemde yapılan Anayasa değişikliğiyle gerçekleştirildi. Oysa şimdi olağan dönemdeyiz ve bu mirasımıza doğru devam etmek için gerekli çalışmaları yapabiliriz, bu birikim bizde var. Olağanüstü hâl Anayasa'sını olağan hâl Anayasa'sına dönüştürmek durumundayız. Bu konuda zaman zaman “Tartıştırmayız.” biçiminde sözler söyleniyor, oysa bunun meşru zeminini Sayın Devlet Bahçeli sağlamaktadır. Sayın Bahçeli 5 Eylül 2018 günlük konuşmasında şöyle diyor: “Eğer büyükşehir belediyelerini alamazsak Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi tartışmalı hâle gelir.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, toparlıyorum izninizle.

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – İşte tam da Sayın Bahçeli'nin söylediği gibi bizim şu anda yaptığımız o meşru tartışma zeminini canlandırmaktır. Ama o söz söylenmemiş olsaydı bile, “Hayır biz tartıştırmayız.” demek esasen “Biz olağanüstü hâl, sıkıyönetim ortamı, hatta savaş hâlinde daha sıkı bir rejimi uygulamak istiyoruz.” demektir. Bu nedenle, biz tartışalım. Tartışmaktan korkmayın. Evet, olağanüstü hâlde Anayasa değişikliği yapmak belki bir korkunun ürünüydü ama olağan hâldeyse tartışmaktan korkmayalım. Mirasımıza, ulusal kazanımlarımıza yaraşır, anayasal denge ve denetim düzeneğini öngören bir Anayasa değişikliği için ortak adım atalım, ortak komisyonlar, gruplar oluşturalım ve cumhuriyetin 100'üncü yılına, insan haklarına dayanan, demokratik bir anayasayla ilerleyelim.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Grup Başkan Vekili.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu'nun yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Hatip, Cumhurbaşkanlığı yönetim sisteminin tartışılması meselesini Genel Başkanımızın “Tartışılır, yerel seçimler eğer büyükşehirlerde bir Cumhuriyet İttifakı'nın kaybıyla sonuçlanırsa Cumhurbaşkanlığı yönetim sistemi tartışılır.” dediği için şu an tartışıldığını ifade etmiştir, bunu kabul etmek mümkün değil. Genel Başkanımız sadece o konuşmasında değil, diğer konuşmalarında da bunun bir süreç olduğunu ve bu işin çok ince bir işçilikle önce 31 Martta, bu, işte “Millet İttifakı”

denilen birliktelik ve devamında onunla birlikte olanlarla birlikte Türkiye’de Cumhur İttifakı’nın ve nihayetinde 31 Martta elde edilecek neticeyle bunun bir yerel seçim olmayacağını, bu neticeler üzerinden bir sistem tartışmasının Türkiye’de açılacağını, bunun hazırlıklarının yapıldığını tespit etmiş, bu konuda bir öngöründe bulunmuştur.

Bu sistem tartışması bizim desteklediğimiz veya bu manada kabul ettiğimiz bir mesele değildir. Aksine, Milliyetçi Hareket Partisi ve Cumhur İttifakı Cumhurbaşkanlığı yönetim sisteminin, hükümet etme sisteminin milletimizin 16 Nisan referandumuyla ekseriyetle kabul ettiği, Meclisimizden geçen ve milletimizin teyidinde sunulmuş olan ve 24 Haziranda da aynı şekilde milletimizin desteğine mazhar olan bir yönetim sistemi olduğunu ve bunun bütün kurum ve kuruluşlarıyla yerleşebilmesi için Türkiye’nin önünde 2023’e kadar çok önemli bir süre olduğunu ve bu zamanı Türkiye’nin çok iyi değerlendirmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Bu noktada, niyet, sizlerin niyetini ve bu noktadaki plan ve programı ifşa etmek, açığa çıkarmak noktasında bir beyandır ve nihayetinde Sayın Genel Başkanımız bu noktada haklı çıkmıştır.

Dün her ne kadar Grup Başkan Vekili Engin Altay Bey “Biz bunu tartışmıyoruz, tartışmaya açmadık.” demiş olsa da orada ince bir ifade kullandılar kendileri.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Hoca açtı ya, Hoca açtı.

MUHAMMET LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Yok yok, ben şimdi oraya geleceğim.

Seçim öncesinde Sayın Muharrem İnce’den tutun da birçok CHP milletvekilinin, yöneticisinin beyanlarına bakıldığında arkasından bunun bir sistem tartışmasına dönüştürüleceği ve bu yapıya destek olanların Türkiye’de ifade ettikleri hususları değerlendirdiğimizde bu hazırlıkları görmemek mümkün değil. Yani, işte, parlamenter sistemin Cumhurbaşkanlığı yönetim sisteminden intikamının olacağını dahi söyleyenler oldu Türkiye’de. Bu noktada, sistem tartışmasının hazırlık çalışmalarının olduğunu teyit ve tespit etmek çok önemlidir, önemli bir öngörüdür ve bu noktada Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli’nin öngörüsü şu an itibarıyla gerçek olmuştur, sabit olmuştur, bu noktada haklılığımız da ortaya çıkmıştır. Fakat bütün bunlara rağmen, Milliyetçi Hareket Partisi de Cumhur İttifakı da Adalet ve Kalkınma Partisi de -dün de sayın grup başkan vekillerinin de net ifadeleriyle- sonuna kadar Cumhurbaşkanlığı yönetim sisteminin arkasındayız. Bu noktada, kurum ve kuruluşlarıyla, bütün kurallarıyla bu sistemin oturması ve yerleşik hâle gelmesi ve Türkiye’ye üçüncü faz olarak değerlendirdiğimiz bu sistemin hayırlar getirmesi için elimizden gelen bütün çabayı sarf edeceğimizi burada dile getiyorum.

Teşekkür ederim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın mevkidaşım isimden de bahsederek dün yaptığım konuşmanın satır arasında, konuşma içeriğimden farklı mesajlar verdiğimi söylemek suretiyle sataşmış olmakla birlikte, ben yerimden 60’a göre söz istiyorum.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – “İnce bir mesaj” dedim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkan.

2.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül’ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, önce şunu söylemek istiyorum: Sayın mevkidaşım bir Cumhuriyet Halk Partilinin, Genel Başkanından üyesine kadar, özellikle yenilenen İstanbul seçiminden sonra erken seçim istediğini ispatlarsa burayı terk eder giderim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – “Erken seçim” demiyorum “sistem tartışması” diyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi oraya geleceğim.

Şimdi “erken seçim” sözünü Türkiye’de yenilenen İstanbul seçiminden sonra ilk zikreden Sayın Bahçeli’dir, “yok” diye zikretti.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sistem tartışması Sayın Başkan, erken seçim yok.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Efendim, geliyorum, bir dakika durun Sayın Vekilim, üç dakika konuşunuz, ben daha yirmi saniye konuştum.

Erken seçimi ilk zikreden Sayın Bahçeli’dir “Erken seçim yok.” diye zikretmiştir. Bunu ben kamuoyunun takdirine bırakıyorum.

Gelelim sistem tartışmasına. Sayın Başkan, bu sistem tartışması yenilenen İstanbul seçiminden sonra başlamadı ki, 16 Nisan 2017 Referandumu öncesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisine bu Anayasa değişikliği geldiği andan itibaren yani 2017, 2018, 2019, neredeyse üç yıldır bu sistem tartışılıyor ve tartışılmaya muhtaç. Öyle ki bu sistemin tartışılmaya muhtaç olduğunu Meclisteki birinci partinin sayın yetkilileri de zaman zaman zikrettiler. Yani yenilenen İstanbul seçimlerinden dolayı sistem tartışması yok, tartışılan bir sistem tartışması yok. Üç yıldır tartışılan bir sistem var ve bu sistemin bence bir yıl içinde köhneleştiğini, iş göremez, kullanılabilir olmadığını ve Türkiye’de beklenileni veremediğini ekonomik göstergelerde de yargıda da eğitimde de görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yani durduk yerde, seçim kaybettikten sonra seçimleri konuşmadık. Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak 31 Martta da 23 Haziranda da çıkıp şurada “Seçimi kazandık, gördünüz mü?” diye geçmişte kimi AK PARTİ’lilerin yaptığı gibi biz şımarıklık da yapmadık. Ama sistemi tartışmak için de Sayın Bahçeli’den izin alacak hâlimiz yok. (CHP sıralarından alkışlar) Sayın Bahçeli’nin tasarrufu, takdiri kendinedir, bizim tasarrufumuz takdimimiz kendimizdir. Yani şunu demek istiyorum sevgili meslektaşım: Hiçbir Cumhuriyet Halk Partili yenilenen İstanbul seçimleri öncesinde “Bu seçimi kazanırsak sistemi tartışmaya açarız.” diye bir hazırlık içinde olmadı. Bunu ispatlarsanız çıkar özür dilemesini bilirim.

Genel Kurulun ve yüce milletin takdir ve bilgisine sunuyorum efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Kısa bir cevap vermek istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

3.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül’ün, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, Milliyetçi Hareket Partisinin Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin arkasında kararlı şekilde duracağına ve layığıyla işletilmesi için elinden gelen çabayı sarf edeceğine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Altay cevaben bir erken seçim talebi noktasında bir taleplerinin olmadığını dile getirmiştir. Bizim ifade ettiğimiz, benim konuşmamda bir sefer “erken seçim” ifadesi geçmedi farkındaysanız. “Sistem tartışması” dediğimiz hadise, bir takvime yayılan ve bu tartışmaların da zemininin 31 Mart seçimleri sonrasında özellikle oluşturulmaya çalışıldığı herkesin malumu olan, bunların dozunun ciddi ölçüde artırıldığı ve Türkiye’de, bundan sonra yapılacak olan işin Cumhurbaşkanlığı yönetim sisteminden vazgeçmek ve geri dönmek olduğu noktasındaki yüzlerce, binlerce beyanı burada ifade etmeye gerek var mı? Bunu her hafta, efendim “ucube sistem, şu sistem, bu sistem” ifadeleriyle şimdi daha sık dile getirmeye başladınız. Bunlar takip altında, tutanaklarla sabit.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yok, yine diyeceğiz. “Ucube” demeye devam edeceğiz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bu konuda bir şey yok ama bizim de Cumhurbaşkanlığı yönetim sistemini, Meclisimizden geçen ve milletimizin -referandumda, 24 Haziran seçimlerinde de kabul ettiği- Cumhur İttifakı'na, bu sistemin mimarlarına “Alın, bu sistemle Türkiye’yi yönetin.” diye yetki verdiği bir sistemi sonuna kadar savunmak için ve o sistemin bütün kurum ve kuruluşlarıyla, kurallarıyla uygulanır hâle getirilmesi için çabamız devam edecektir, mücadelemiz devam edecektir.

Bugün Türkiye’de her türlü ekonomik manipülasyonun yapıldığı, dünya çapında Türkiye’nin üzerinde her türlü baskının devam ettiği bir süreçte, Meclis tablosunda hiçbir partinin çoğunluğu elde edememiş olduğu bir durumda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım Başkan.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – ...şu an Türkiye’ye hükümet konusunda ve yönetim konusunda, yürütme organı konusunda operasyon çekilememesinin nedenleri, acaba Türkiye’de yürütmenin sandıktan çıkıp beş yıllığına net bir yetki alması mıdır, bunu da tartışmak lazım. Bakın, şu an Türkiye’de bu manada en ufak bir tartışma yok. Konulan ekonomik programların da sabırla uygulanması -sizler de dâhil olmak üzere- 2023’e kadar Türkiye’nin seçimsiz bir yönetimle, seçimsiz bir dönemle selamete kavuşması noktasında temennilerinizi dile getiriyorsunuz. Bu, siyaseten yürütmenin tartışmasız bir şekilde hâkimiyetinden ve sandıktan çıkmış olmasından kaynaklanmaktadır. Bu yönetim sisteminin getirmiş olduğu daha birçok avantajı süreç içerisinde hep birlikte göreceğiz. Dün Sayın Erkan Akçay bu sistemin Mecliste adaletle sağlamış olduğu faydaları dile getirdi. Benim de ifade ettiğim husus, bir nebze de olsa yönetimde istikrar noktasındaki bir vurgudur. Bunları süreç içerisinde dile getirmeye devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın Sayın Bülbül.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bitiriyorum efendim.

Milliyetçi Hareket Partisi bu sistemin arkasında kararlı bir şekilde duracaktır, Cumhur İttifakı bu sistemin layıkıyla işletilmesi için elinden gelen çabayı sarf edecektir diyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkan.

4.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve güçlendirilmiş parlamenter sistemin Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden daha iyi olduğuna ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Aslında sayın mevkidaşım konuştu, ben de değerlendirmemi yaptım, uzatmak istemiyorum ama kendisine ben sataşmamış olmama rağmen benim yaptığım değerlendirmelerden yola çıkarak...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bizde de sataşma yok.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, evet.

Şimdi, şunu ben söylemedim: Erken seçim söylemedik diyorum. “Evet ama 2023 vurgusu nedir?” deniyor. 2023’ü işaret etmek yani “2023’e kadar hedeflerimize yürüyeceğiz.” demek 2023’ten önce seçim yok demektir. Erken seçimi zikreden sizsiniz sayın mevkidaşım, bizim böyle bir derdimiz yok.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sistem tartışması...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bakın, bakın, şöyle: İçinde “2023” geçen her cümle erken seçimi işaret eder, lehte ya da aleyhte.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Referandum talep ettiniz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Geleceğim oraya.

Şunu kabul etmiyorum: Yürütme organına yani şu anda Recep Tayyip Erdoğan'ın başkanlık ettiği yürütme organına operasyon çekilmesi ne demek? Bunu kabul edemeyiz, Parlamento olarak kabul edemeyiz, hep birlikte arkasında dururuz. Öyle şey olmaz. Biz bu sistemi, biz Recep Tayyip Erdoğan'ı... O yürütme organına operasyon çekilmesini kelime olarak kullanmanızı bile doğru bulmam.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Uluslararası odaklar tarafından...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Efendim, hep birlikte karşı çıkarız diyorum. Ama biz onu er geç, ister 2023 olur ister erken olur, oradan indireceğiz, sandık marifetiyle; o ayrı bir şey. (CHP sıralarından alkışlar)

Asıl söylemek istediğim şu: “Geri dönmek” ifadesi bize ait değil, onun için söz aldım. Cumhuriyet Halk Partisinin hiçbir sayın milletvekili “Eski sisteme dönelim.” demez. Şöyle diyoruz biz...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Parlamenter sistem...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, hayır. Yok canım, parlamenter sisteme geri dönmek değil ki. Güçlendirilmiş parlamenter sistem şimdiki sistemin yenisidir, iyisidir, daha iyisidir. Hep söylerim, en...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bunun adı “sistem tartışması” değil mi efendim?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Geri dönüş değil efendim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – “Sistem tartışması” değil midir bunun adı?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tartışalım. Ne zararı var?

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Diyorum ki bu, şu an gündeme alınmış durumda.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne zararı var ya sistemi tartışmanın? Niye tartışmayalım canım, niye tartışmayalım?

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Millet de onu istiyor, millet istiyor, millet memnun değil, değişsin istiyor.

BAŞKAN – Sayın Başkanım...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Efendim, bitiriyorum.

Şunu söylemeye çalışıyorum: Geri dönüş demiyoruz biz. Güçlendirilmiş parlamenter sistem bundan iyidir diyoruz, demeye devam edeceğiz.

Diğer konulara sonra, gün içinde cevap veririz. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkan.

5.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, egemenliğin kayıtsız şartsız milletin olduğuna, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine milletin karar verdiğine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Değerli milletvekilleri, tabii, Sayın Kaboğlu'nun konuşmasından sonra bir sistem tartışması yapıldı. Biz de bu konudaki kanaatlerimizi yüce Meclisin huzurunda deklare etmek isteriz.

Bakınız “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” hepimizin temel düsturu, bu Meclis çatısı altında hepimizin düsturu.

Değerli arkadaşlar, bakın, 1946, 1950, 1983, 1991, 1999, 2001, 16 Nisan 2017, 24 Haziran 2018, 31 Mart, hepsi milletin iradesi.

ATİLA SERTEL (İzmir) – 23 Haziran?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – 23 Haziran da milletin iradesi.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Kabul etmediniz.

TUMA ÇELİK (Mardin) - Kabul etmediniz bazılarını.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şöyle: Değerli Başkanım, bakın, biraz evvel 2 grup başkan vekilimiz huzurda konuştu. Bizim grubumuzdan hiçbir grup başkan vekilinize bir cümle sarf edildi mi? Sarf edildi mi?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biz de etmedik Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Aa, ya bu kadar hakikate bile “Etmedik.” dersiniz olmaz. İşte mesele bu, tam da mesele bu. Bunu millet seyrediyor Şu anda, bakın, Şu anda millet seyrediyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Aa, ya ben konuşurken oradan bana kŐfŐr ediyorlardı, onları yaşadık biz canım; ayıp ediyorsun yani.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yok, rica ederim. Ne zaman?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yani sanki siz sŐtten çıkmış ak kaŐıksınız! Öyle Şey olur mu!

BAŞKAN – Sayın Başkanım, anlatın dŐŐncelerinizi, buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Değerli arkadaşlar, Şimdiki enstantaneyi anlatıyorum, bakın, Şu andaki enstantaneyi anlatıyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tamam, arkadaşlarımı uyardım ben de. Arkadaşlar, mŐdahale etmeyin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Evet, Şu andaki enstantaneyi anlatıyorum ve diyorum ki: Egemenlik kayıtsız Şartsız milletindir. Millet herkesi hizaya sokar, hepimizi. Bu benim için de geçerli, burada bulunan 600...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Arkadaşlar, genel kuralları hatırlatmadan hakikaten birkaç gŐndŐr rahatsızlık duyanlar var nedense. Genel kuralları sŐylŐyorum “Bu, sizin için geçerli, bizim için geçerli değil.” mantığıyla dinliyorsunuz, böyle dinlemesin kimse lŐtfen. Ben Önce kendi nefsim sŐylŐyorum bunu, ondan sonra hiçbir istisnası olmaksızın burada bulunan 600 milletvekilinin her birisinin nefsinde sŐylŐyorum, herkese sŐylŐyorum. Benim söylediğim sözler herkes için geçerli sözler. Önce kendi nefsim bundan payımı alacak ama hiç kimsenin de istisnası yok. Herkes alıŐmıŐ bu vesayet zihniyetine “Kimse bana dokunmasın, ben her Şeyi söyleyeyim yalan yanlış, doğru, fark etmez, herkes de bunu kabullensin.” Öyle bir Şey yok, Öyle bir Şey yok arkadaşlar.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bu söz kime Sayın Akbaşıoğlu?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sonuç itibarıyla herkese.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne demek herkese?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu söz, başta ben ve herkese.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Yalan yanlış” diyorsunuz, kimi kastediyorsunuz?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Herkese konuşuyorum ve diyorum ki: Egemenlik kayıtsız Şartsız milletindir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Toparlıyorum.

16 Nisan 2017’de millet kararını vermiştir ve millet demiştir ki: Parlamenter hŐkŐmet sistemini ben bugŐne kadar kullandım, o sistem içerisinde irademi beyan ettim; bundan sonra, anayasal değişiklikle, doğrudan yasama organını ve doğrudan yŐrŐtme organını ben kendim seçmek suretiyle, partili Cumhurbaşkanlığı sistemi çerçevesinde, ben irademin tecelli etmesini istiyorum.

16 Nisan 2017... Millî iradenin tezahŐrŐ budur ve herkes bu millî iradeye sayđı göstermek durumundadır. Biz hiçbir tartışmadan çekinmeyiz ve asla geri durmaz, korkmayız. Bu konuda herkes fikirlerini ortaya koyabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Barıkayhâkikat müsademeyiefkârdan doğar. Bununla beraber, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini hiçbirimiz kararlaştırmadık, millet kararlaştırdı. Millî iradeye saygı duymak başta bu Meclisin vazifesi.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz Sayın Grup Başkan Vekili.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bizi buraya getiren irade millet iradesi. Yasama organını, bizleri seçti ve yürütme sıfatını da yüzde 53 oyla AK PARTİ Genel Başkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın bizzat kendisine verdi ve dedi ki: “Yürütme organını siz temsil ediyorsunuz, siz beş yıllığına iktidarsınız, bu iktidarınız döneminde, 2023'te, yaptığımız icraatlara göre yürütmenin de yasamanın da şekillenmesine yine ben karar vereceğim.” Ama bazı yaklaşımlar bu millî iradenin tecellisini sindiremiyor maalesef.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz Sayın Başkan.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu meseleyi bu şekilde anlamamız lazım gelir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle ilgili AK PARTİ içerisinde en ufak bir tereddüt ve farklı bir yaklaşım söz konusu değildir. Buradan bir daha ortak çağırıyor: “Geçmiş geçmişte kalmıştır, yeni şeyler söylemek lazım.” diyor ya Mevlâna...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Cancağızım”ı da var onun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Mevlâna Hazretlerinin sözünün manasını söyledim, lafzen bire bir değil ama manasını ifade ettim.

Sonuç itibarıyla, hepimiz Türkiye'nin, Türk milletinin ve devletin, vatanının bölünmez bütünlüğü çerçevesinde hep beraber, sistemin daha doğru, daha faydalı, daha isabetli bir şekilde çalışması hususunda zamanımızı harcarsak doğru ve anlamlı bir iş yapmış oluruz. [İYİ PARTİ sıralarından alkışlar(!)]

Hepinize teşekkür ediyorum, sağ olun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bravo Başkan(!)

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Hemen söz vereceğim de izninizle bir şey söyleyeceğim.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, milletvekilleri ile grup başkan vekillerinin Türkiye'yi daha iyi noktalara taşımak için bir iradeye öncülük ettiğine ve meseleleri kısa cümlelerle de ifade edebileceklerine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, sayın grup başkan vekilleri; esasında, buradaki milletvekillerimiz, grup başkan vekillerimiz toplumun içerisinde yetişmiş ve Türkiye'yi daha iyi noktalara taşımak için bir iradeye öncülük yapmaktadırlar. Çok az cümleyle de meselemizi anlatabiliriz düşüncesindeyim, bir iki cümleyle anlatabiliriz.

Bir ikincisi: Sayın Başkanım, söz isteyen arkadaşlarımız, gündem dışı söz isteyenler veya grup başkan vekillerimizin görevlendirdiği milletvekilleri biraz emek sarf ederlerse kendilerine tanınan süreyi doldurmakta bile zorluk çekerler. Ya, beş dakikalık bir konuşmayı evde de bir gözden geçirin beş dakikada bitiyor mu bitmiyor mu diye. Şimdi, hocam geldi konuştu, hocama verilen beş dakika kadar ek süre tanıdım, hocanın lafını kesmek istemedim.

Ama Hocam, bir bak ya! Beş dakikada anlatacak şekilde gelirsiniz sevinirim Sayın Hocam.

Buyurun Sayın Grup Başkan Vekili.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- *İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve milletin partili Cumhurbaşkanı istemediğine ilişkin açıklaması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, biz Levent Bey'le karşılıklı bir değerlendirmede bulunduk. Bu değerlendirmenin üstüne Sayın Akbaşıoğlu çıktı, iki önemli şey söyledi ya bana ya Levent Bey'e çünkü bizim değerlendirmelerimiz üzerine söz aldı. Dolayısıyla ben, Sayın Akbaşıoğlu'nun "Millet iradesini içinize sindirin." cümlesini hangimize söylediğini kendisinden duymak istiyorum, bir. Bize söylediyse cevap hakkı kullanacağım, sataşmadır bu.

Bir de "Yalan yanlış şeyler konuşuyorsunuz." dedi, ya Levent Bey'e söyledi ya bana söyledi. Yani bunu da söylesin. Şimdi, bu Meclisi izleyenler şöyle algıladı: "Levent Bey ile Engin Bey yalan yanlış laf etti, millet iradesini içine sindiremedi." gibi algıladı efendim.

ARSLAN KABUKCUOğLU (Eskişehir) – Aynen öyle.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Söylediklerimiz bağlamından koparılarak Genel Kurula ve millete nakledildi efendim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım, sen anladın onu aslında ama... (Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Dolayısıyla bu arada, şunu da 60'a göre söz almışken söyleyeyim: Millet karar verdi, evet. Millet kararı verir, yarın da değiştirir. Daha önce de millet başka bir anayasaya karar verdi efendim, 82 Anayasası'na da millet sandığa gidip karar verdi.

Şimdi, yüreğinin yetiyorsa... Ben bir "sandık, seçim" diye söylemiyorum ama ben hep şunu savundum: Başkanlık sistemi de olabilir, yeter ki etkin, katı kuvvetler ayrılığını tesis edelim. Partili Cumhurbaşkanını bu millet is-te-mi-yor. (CHP sıralarından alkışlar) Eğer istiyorsa, öyle iddia ediyorsanız, gelin, sırf bunun için bir referandum yapalım, millet bunu istiyorsa biz de milletin karşısında esas duruşa geçer "Başüstüne." deriz. Olay bundan ibaret.

Yalan yanlış lafı kim etti, bunu söylemesi lazım. Millet iradesini kim, Levent Bey mi, ben mi, hangimiz sindiremedik, bunu açıklaması lazım Sayın Akbaşıoğlu'nun. (CHP sıralarından alkışlar)

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Kimse sahip çıkmadı ya dün gelen kanuna.

BAŞKAN – Bir dakika...

Sayın Başkan, buyurun.

7.- *İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, var olan denge denetleme mekanizmalarını, kuvvetler ayrılığını, hukukun üstünlüğünü yok eden Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin tartışılmasının zorunlu olduğuna ilişkin açıklaması*

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ufak bir katkıda bulunmak istiyorum bu tartışmaya.

Şimdi, bakın, biraz evvel sayın meslektaşım da söyledi, 1982 Anayasası yüzde 92 oyla o zaman kabul edildi, biliyorsunuz. Hangi koşullarda olduğumuzu buradaki bazı arkadaşlarımız, Sayın Meclis Başkan Vekili de gayet iyi bilir. O koşullarda yüzde 92'yle kabul edildi ve son derece ceberut bir anlayışla hazırlanmış, hiçbir demokratik özelliği içermeyen bir anayasayı bu. Biz yıllarca buna karşı mücadele ettik, hâlâ 1982 Anayasası'yla bu ülke yönetiliyor. Eklektik, yamalı bohçaya dönmüş bir hâle geldi, oradan bir madde çıktı, oraya bir madde eklendi; biliyorsunuz, bunları çok detaylı anlatmayayım şimdi, vaktimiz az. Fakat bu 1982 Anayasası yüzde 92'yle kabul edildi diye, buna muhalif olanlar -ki Adalet ve Kalkınma Partisi sıralarında da vardır buna muhalif olanlar- sustular mı yani? Susmadılar.

Şimdi efendim, yüzde 52 küsurla yeni Anayasa değişiklikleri kabul edilmiş. Ee, susmayacağız yani beğenmediğimiz şeyler varsa elbette ki eleştireceğiz; bu tartışmadan telaşlanacak bir şey yok, Türkiye her zaman böyle tartışmaları yapar. Üstelik bir yıl geçmiş daha, toplumların tarihlerine bakarsanız bir yıl nedir yani bir damla bile değildir toplumların tarihine baktığımızda. Dolayısıyla bu tartışılır, değerlendirilir: Siz “revizyon” dediniz, bugün Sayın Bostancı “revizyon değil, değişim” dedi. Mühim değil, hangi kelimelerle konuşacaksak ama bu sistem tartışılmak zorunda çünkü var olan denge denetleme mekanizmalarını yok etti, kuvvetler ayrılığını yok etti. Dolayısıyla şu anda son derece sorunlu bir dönem yaşanıyor, yaşadıkça da bunu görüyoruz, hukukun üstünlüğünü de yok etti. Bunları tekrardan tesis etmenin yolu bunları tartışarak, konuşarak müzakere etmektir esas itibarıyla.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Grup Başkan Vekili.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Dolayısıyla yani bundan dolayı telaşlanmaya gerek yok, sanki memleket yerinden oynayacakmış gibi düşünmeye gerek yok. Yüzde 52 küsurla kabul edilmiş bir Anayasa değişikliği yine yüzde 52’lik başka bir çoğunlukla reddedilebilir ve zaten toplumda da böyle bir şey gelişmektedir. Dolayısıyla toplumun ihtiyacına, siyasetin de ihtiyacına uygun bir tartışmayı gayet rahat bir şekilde bu Mecliste de komisyonlarda da yapmanın önünde hiçbir engel olmamalıdır, telaşa mahal yoktur demek istiyorum. Bir kez de bunları söylemiş olmak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun.

8.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül’ün, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Şimdi, Sayın Başkan, hem Cumhuriyet Halk Partisi sayın grup başkan vekilinin hem HDP grup başkan vekilinin ifadelerinde 1982 Anayasası referandumuna ilişkin olarak beyanlar üzerinden bu Anayasa referandumunu ve bu Anayasa çalışmasına atıfta bulunularak bir benzetme, bir bağ kurulması eğer...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, hayır, kastımız o değil, benim kastım o değil. Niyet okuma Levent Bey.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bu, bağ kurulması gibi bir şey. Yani en azından şu örneği verdiniz: Halkın iradesi böyle tecelli etti diye bu doğru anlamına gelmez bağlamında da söylemiş olabilirsiniz; bunu söylediniz zaten.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – “Değişebilir.” dedik “Doğru değil.” demedik.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Hayır “Yüzde 90’la kabul edilmiş olması doğru olduğu anlamına gelmez.” dediniz ama şunun da...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) - İkisi de olağanüstü koşullarda yapıldı, benzerliği bu.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Yani ben yanlış anlamadım herhâlde, öyle değerlendiriyorum.

Şimdi, 1980 ihtilalini yapmış olan, Jimmy Carter’ın “bizim çocuklar” dediği yapıların arkasından, devamı niteliğinde olan bir Anayasa çalışmasının Türkiye’de, o baskı düzeni altında, belli bir çoğunlukla kabul edilmiş olması bambaşka bir şeydir ve 15 Temmuzda o aynı “bizim çocuklar” diye bir iradenin yine aynı şekilde kendi çocuklarını bir darbe girişimine tevessül ettirdiği bir ortamda millet iradesinin yanında olan ve orada muvaffak olan bir yapının bir daha Türkiye’nin başına bu tarz bela ve musibetler gelmesin diye anayasal düzenle alakalı olarak birtakım tedbirler alması ve yönetim sistemiyle alakalı bir çalışma ortaya koymuş olması ve bunun milletimiz tarafından da anlayışla karşılanması ve

desteklenmiş olmasını birbiriyile hiçbir şekilde bağdaştırmamız mümkün değildir. Oradaki çoğunluk ile burada verilen destek birbirinin aynısı değildir. Bunu özellikle tutanaklara geçmesi açısından ifade ettim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Ben de aynısı demedim yani öyle bir şey yok.

BAŞKAN – Lütfü Bey söz istemişti.

9.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkân'ın, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin değiştirilmesi ve tartışılması için çok fazla sebep olduğuna ilişkin açıklaması

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, sistemde bulunan bütün partiler bu konuyla ilgili fikirlerini beyan ettiler. Sistem dışında kalmamak adına ben de bir cümle edeceğim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yoksa sistem dışı kalırsın.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Evet.

Yani bu sistemin değiştirilmesi, tartışılması için gereken o kadar çok sebep var ki sayın konuşmacılar bunlara başlasalar sabahı buluruz ama ben Sayın Akbaşoğlu'nun bir sözünden yola çıkarak ifade ediyorum. “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” ifadesi ruhunu kaybedip bu sistem sayesinde “Egemenlik kayıtsız şartsız sarayındır.” şekline dönüşmüştür. Bu bile bu sistemin tartışılması için yeterli bir sebeptir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bir mahallelisi şehit bir milletvekilimizin, oraya intikal edecek, 60'a göre söz istiyor.

Buyurun Sayın Milletvekili.

10.- Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk'ün, Siirt ili Eruh ilçesi kırsalında PKK'ya karşı yapılan operasyonda şehit olan hemşehrisi Jandarma Uzman Çavuş Yasin Baran'a Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Siirt'in Eruh kırsalında il jandarma komutanlığınca düzenlenen operasyon kapsamında teröristlerle çıkan çatışmada 1 askerimiz şehit olmuş, 1 askerimiz yaralanmıştır. Şehit askerimiz Jandarma Uzman Çavuş Yasin Baran bugün seçim bölgesi Kırıkkale'de ebediyete uğurlanacaktır. Aziz milletimizin başı sağ olsun. Şehidimize Cenab-ı Allah'tan rahmet niyaz ediyor; acılı ailesine ve Türk Silahlı Kuvvetlerimize başsağlığı, sabır ve metanet diliyorum. Kahraman Yasin'imizin ve diğer şehitlerimizin kanları yerde kalmayacaktır. Bu alçakların kökü kazınacak ve ülke içinde ve sınırında tek bir hain kalmayana kadar operasyonlar ve mücadelemiz kararlılıkla sürecektir. Milletimizin feraseti ve vatan aşkı her türlü zorluğu yenecektir.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Grup Başkan Vekili.

11.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve toplumun Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini kabul etmeyen kesiminin taleplerinin, ihtiyaçlarının tartışılmasının demokratik olduğuna ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Tartışmayı uzatmak istemiyorum, sadece bir noktaya dikkat çekeceğim. Yüzde 52 küsur -rakamların küsuratlarına takılmadan söylüyorum bunu- bir kabul gördüyse, yüzde 47 küsur da -ki resmî rakamlar bunlar- reddetti yani toplumun yarıya yakını da bunu kabul etmedi. Bizler de muhalefet partileri olarak bunu kabul etmemiş olanların taleplerini, beklentilerini, ihtiyaçlarını tartışmak ve konuşmak durumundayız; bunda bir tuhafılık yok, çok demokratik bir durumdur. Buna işaret etmek istiyorum. Ben 1982 Anayasası'na atıfta bulunurken “Yüzde 92'ye rağmen bu Anayasa'nın yanlış olduğunu

hep birlikte savunduk.” diye ifade etmişim, yoksa koşulları karşılaştırmak için değil; karşılaştırmaya kalkışsak, bu referandum da OHAL altında yapıldı, bunları konuşurduk ama şimdi yeri değil, daha sonra bunlar tartışılabilir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşoğlu.

12.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve millî iradenin tecelligâhı olan Mecliste milletin iradesine saygı gösterilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, hakikaten, biraz evvel söylenen “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” sözünü “Egemenlik kayıtsız şartsız sarayındır.” şekline dönüştürmek çok talihsiz bir yaklaşım olmuştur. Aslında birinci konuşmamda ifade ettiğim şeylerin de bir bakıma farklı düşüncelerin tezahürü bakımından teyidi söz konusu olmuştur. Bu vesileyle ben mevkiidâşım Sayın Engin Altay Bey’in sorularına da cevap vermiş oluyorum kestirmeden, kısaca. Dolayısıyla hepimizin, millî iradenin tecelligâhı olan bu Mecliste milletin iradesine saygı göstermemiz ve ortaya koyduğu sistemi hep beraber kabul etmemiz, daha iyi çalışması için de millet lehine, devlet lehine birlikte yol almamız gerekir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, şöyle bir önerim var.

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Meclisin zamanı, milletvekillerimizin zamanı kıymetli, bu Meclisin dakikasının maliyeti yüz binleri tutuyor. Ben, bu polemiklerden sebep, grup başkan vekillerine tanınan üç dakikalık konuşma hakkımdan sarfınazar ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

3.- Erzincan Milletvekili Burhan Çakır'ın, 5 Temmuz Başbağlar katliamının 26'ncı yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, Erzincan Başbağlar katliamı hakkında söz isteyen Erzincan Milletvekili Burhan Çakır'a aittir.

Buyurun Sayın Çakır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURHAN ÇAKIR (Erzincan) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen aziz milletimiz, değerli hemşehrilerim; ben de sizleri saygıyla, sevgiyle, muhabbetle yürekten selamlıyorum.

Bu arada Siirt'in Eruh ilçesinde şehit olan Yasin Baran kardeşimize ve vatan topraklarını kendi canından aziz bilen bütün şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Bugün, Yavuz Sultan Selim Han zamanında uç beyliği olarak konuşlandırılmış Erzincan'ımızın Kemalîye ilçesine bağlı Başbağlar köyünde yaşanan hüznü bir olayın yıl dönümünü yaşıyoruz.

Bundan yirmi altı yıl önce -yani yarın- 5 Temmuz 1993'te Erzincan'ımızın Kemalîye ilçesine bağlı Başbağlar köyünde akşam namazı esnasında camiden çıkarılarak kurşuna dizilen ve evleri ateşe verilerek öldürülen 33 masum hemşehrimizin her biri kendi canımızdan kopan bir parçadır. Başbağlar, kalbimizde açılmış ve hiç kapanmayacak derin bir yaradır. Bu kalleş saldırıda şehit olan 33 kardeşimizi rahmet ve minnetle yâd ediyorum.

2 Temmuz 1993'te Sivas'taki Madımak Otelinde yanan canlar bizim canımızdı. 5 Temmuz 1993'te Erzincan'ın Kemaliye ilçesinin Başbağlar köyünde akan kan yine bizim kanımızdı. O gün bu katliamı yapan eller aynı ellerdi, aynı amaca hizmet ediyorlardı. Camide namaz kılan insanları dışarı çıkartarak kurşuna dizen, evleri ve camileri yakıp yıkan, çocukları öldüren katliamcı terör örgütünü bir kez daha lanetliyorum ve o dönemin siyasilerini de bu konuda destek olanları da buradan kınıyorum.

Bakın, işte, burada. Buna acı dayanır mı? Çocukları katletmişler? Dönemin adalet bakanları da bundan sorumludur. Dolayısıyla dün, Temel Karamollaoğlu Sivas Madımak olayları için yeniden araştırılmasını gündeme getiriyor. Elbette araştırılsın ama Başbağlar ile Madımak'ın birbiriyle bağlı olduğunu aziz milletimiz biliyor. Burada Alevi-Sünni çatışması çıkarılana da aziz milletimiz ders vermiştir. Onun için burada bu masumların katledilmesine göz yuman kim varsa Allah'ın lanetiyle lanetliyorum, onlar için yaşasın cehennem diyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İşte burada görüyorsunuz, bu insanlar vatanına, milletine, dinine, bayrağına, devletine bağlı olan insanlar. Bunların kanı yerde kalmayacaktır. Onun için bugün nara atanlar, adalet, hak, hukuk isteyenler... Sivas Başbağlar'da ve yurdun çeşitli yerlerinde yaşayan genç kardeşlerimizin şehit edilmesine göz yumanları tekrar bu Gazi Meclisimizden lanetliyorum. Dolayısıyla Başbağlar, dillerin tutulduğu, gözlerin yaşardığı, kelimelerin boğazımıza düğümlendiği yerdir. Başbağlar, milletimizin ortak acısının yaşandığı yerdir. Yirmi altı yıl değil, yüz yıl geçse de bu acıyı ve acıyı yaşatanları asla unutmayacağız ve sonuna kadar da mücadelemiz devam edecektir.

Bu katliamı gerçekleştirenlerin amacının topluma nefret tohumlarını ekmek olduğunu hepimiz biliyoruz. Bu oyunlara gelmeden neslimize nefreti değil sevgiyi, kardeşliği ve hoşgörüyü aşımaya devam etmeliyiz. Provokatif zihniyetler geçmişte olduğu gibi günümüzde de amaçlarına ulaşamamışlardır. Bunun en yakın örneğini yıl dönümü yaklaşmakta olan 15 Temmuz 2016'da gördük. Hepimizin şahit olduğu olaylar zinciri, milletimizi parçalama hareketidir. Milletimiz tankların üstüne çıkarak, göğsünü kurşuna siper ederek ilk kez silahlı darbe girişimini sivil irade eliyle bertaraf etmiştir. 15 Temmuz, milletimizin yeniden diriliş destanının yazıldığı bir gün olarak tüm dünyada yerini almıştır.

Bizim milletimiz feraset sahibidir. Bizim milletimiz bu ülke üzerinde oynanan oyunların farkındadır. Bu milletin en büyük gücü, birliği ve beraberliğidir. İşte bu yüzden Başbağlar daima hainliğe, kallesliğe, şer odaklarına karşı milletimizin dik duruşunun sembolü olarak tarihteki yerini almıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bundan sonra söyleyeceğim Sayın Milletvekilim, çalışıp gelin yani. Beş dakikada...

BURHAN ÇAKIR (Devamla) – Diğerleri yedi dakika konuştuğu için... Ben yedi dakika konuşmayacağım.

BAŞKAN – Herkese söylüyorum, herkese; herkese söylüyorum.

BURHAN ÇAKIR (Devamla) – Başbağlar köyünde 30 kişinin şehit edilmesi ve 3 kişinin kaybolması olayıyla ilgili 21 sanığın ifadesi alınmış, bu sanıklardan 2'si cezalandırılmıştır, 31 şüpheli hakkındaki soruşturma ise cumhuriyet başsavcılığımız tarafından devam etmektedir. Vahşice şehit edilen kardeşlerimizin sorumlularını bulup ortaya çıkarana kadar bu olayın takipçisi olacağız, şehitlerimizin kanını yerde bırakmayacağız.

Bu toprağa verdiğimiz her şehidin bu milletin her ferdi üzerinde hakkı var, toprağa verdiğimiz her şehidin bu milletin üstünde hakkı var. Onların bu haklarını ifa etmenin yolu, onların uğruna can verdikleri değerlere sıkı sıkıya bağlı kalmaktır.

Sayın Cumhurbaşkanımız önderliğinde, hainlere ve zalimlere karşı dik duruşumuzu sürdürecektir, tüm şehitlerimizin aziz hatıralarını sonsuza kadar yaşatacağız diyorum. Vatanımızı ve milletimizi bölmeye çalışan her türlü terör odaklarına karşı da içeride ve dışarıdaki mücadelemizi kararlı bir şekilde devam ettireceğiz.

Aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ, MHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kenanoğlu...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

13.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, 5 Temmuz Başbağlar katliamının 26'ncı yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Başbağlar katliamının yıl dönümündeyiz. Erzincan'ın Kemaliye ilçesinde bulunan Başbağlar köyünde 5 Temmuz 1993'te 33 köylünün yaşamını yitirdiği bir katliam gerçekleştirilmiştir. Köye 25 kilometre ötede bulunan jandarmanın olay yerine on dört saat sonra geldiği, yine olay yerinde bulunan 558 kovanın neden balistik inceleme sürecine tabi tutulmadığı hâlâ gizemini korumaktadır. 1994 yılında Erzincan DGM'de başlayan Başbağlar katliamı duruşmaları, katliam mağduru ailelerin sürgün diye nitelediği İzmir DGM'ye taşınmış, 1998 yılında da dava takipsizlikle kapanmıştır. 2013 yılında mevcut iktidar döneminde zaman aşımına uğramıştır. Yine 2013 yılında katliam mağduru ailelerin Meclis araştırma komisyonu kurulması talebi reddedilmiştir. Olaylarda tetikçi olduğu iddia edilen 20 kişi yargılanmış fakat olayın gerçek organizatörleri ve faillerine dair en ufak bir inceleme başlatılmamıştır. Davanın hâkimlerinden Şakir Kadioğlu yıllar sonra şöyle bir ifadeye bulunmuştur: “Katliamdan dolayı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aydoğan, buyurun.

14.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, Erzincan Milletvekili Burhan Çakır'ın yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve adalet, eşitlik istenilmesinin erdem olduğuna ilişkin açıklaması

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Başkanım, söz alma sebebim, bir önceki konuşmacı Başbağlar katliamından bahsederken “Adalet, hak, hukuk narası atanlar.” diye bir ifade kullandı. Adalet, hak ve hukuk narasını biz atıyoruz, şerefle atıyoruz. Adalet istemenin, eşitlik istemenin bir erdem olduğuna inanıyoruz. Adaletin devletin temeli olduğuna inanıyoruz. Yaptığımız işten onur duyuyoruz. Adalet için 450 kilometre yürümüş bir genel başkanı olan parti olarak tarihe geçmekten de onur duyuyoruz. Bu çatı altında adalet isteğini eleştirmenin de bir talihsizlik olduğuna inanıyoruz.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 15 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim, bu sözlerin ardından sayın grup başkan vekillerimizin söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Gündoğdu...

15.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın “Acı bir reçete varsa bunu hep beraber üstleneceğiz.” ifadesi ile vefakâr milletin mi yoksa sarayın mı Bakan olduğunu öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Hazine ve Maliye Bakanı, aylar önce “Acı bir reçete varsa bunu hep beraber üstleneceğiz.” demiştiniz. Çalışanın, emeklinin acı reçetesini yazdınız ve fahiş zamlar başladı; elektrige yüzde 15, çaya, şekere yüzde 15, benzine 18, motorine 23 kuruş. Zamlar sürerken enflasyonu çeşitli ayak oyunlarıyla düşük tutup çalışanın ve emeklinin maaş zamlarını da maalesef kuşa çevirdiniz. Peki, sizin acı reçeteniz nedir? Çalışana, emekliye yüzde 5, sarayda oturana yüzde 26, saraydaki çalışma arkadaşlarınıza yüzde 40 zam yapmak mı? Sizin acı reçeteniz, saraylarda yaşamaya, özel uçaklarla, sayısız son model lüks araçlarla ihtişam sürmek mi?

Sayın Bakan, size soruyorum, siz bu vefakâr milletin mi yoksa sarayın bakanı mısınız?

BAŞKAN – Sayın Akın...

16.- *Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, vatandaş ekonomik krizle boğuşurken AK PARTİ'li belediyelerin öğrencilerin harçlığına göz diker duruma geldiğine ilişkin açıklaması*

AHMET AKIN (Balıkesir) – Sayın Başkan, teşekkürler.

Vatandaş ekonomik krizle boğuşurken iktidar partisinin belediyeleri öğrencilerin harçlığına bile göz diker duruma geldi. Seçim zamanında dolaşip “Balıkesir’de toplu taşımada indirim yapacağız. Öğrencilerin ulaşım fiyatlarını indireceğiz.” diyenler şimdi her türlü şekilde kıvırmak için elli tane yol gözlüyor. Mesela bu arada vermek istedikleri indirime, yapmak istedikleri zamma da şöyle diyorlar: “Efendim, biz zammı yapıyoruz veya indirimi de yaparız ama bunun çilesini esnaf çeksin.” Şoför esnafı perişan durumda. Olması gereken şudur: Belediye Başkanı verdiği sözün arkasında duracak ve indirimi öğrencilere yapacak ama parayı da kendisi ödeyecek. Zaten kazanmayan esnafın üstüne bunu yüklemesi çok büyük yanlış.

Ayrıca, yaklaşık iki buçuk üç ay önce bir kanun teklifi vermiştim öğrencilerden para alınmaması için. Şimdi, bu teklifi de tekrar gündeme almayı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özkan...

17.- *Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın, Bursa Şehir Hastanesinin resmî açılışının yapılip yapılmadığını, devletin ilgili firmaya kira ödeyip ödemediğini, aynı personelle mi devam edileceğini yoksa İŞKUR üzerinden başka personel alımının mı yapılacağını Bursa kamuoyunun öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması*

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bursa Şehir Hastanesinin açılış tarihiyle ilgili Sağlık Bakanlığı hâlâ bir açıklama yapmadı. Hastanenin inşaatını ve işletmesini yapan firma İŞKUR üzerinden 800'den fazla personel alımı yaptı. Personel maaşlarının büyük bölümü İŞKUR tarafından ödenmektedir. İşçilerin bir kısmı işten çıkarılmış, bir kısmı da ücretsiz izne gönderilmiştir. Ücretsiz izin sonrasında aynı personelle işe devam edilecek midir yoksa İŞKUR üzerinden başka personel alımı mı yapılacaktır? Hastanenin resmî açılışı iddia edildiği gibi yapılmış mıdır? Hangi hastaneler kapatılarak taşınma yapılacaktır? Devlet ilgili firmaya kira ödemiş midir? Bursa Şehir Hastanesiyle ilgili Bursa kamuoyu açıklama beklemektedir.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

18.- *İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi araştırması sonuçlarına göre eğitimdeki durum vahimken sorumluların eğitim gündeminin şu anda kadın üniversitesi açsak mı, açmasak mı olduğuna ilişkin açıklaması*

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, eğitim sistemimizin durumunu ve sıralamasını göstermek üzere uluslararası değerlendirmeleri, PISA sonuçlarını gündeme getirdiğimizde iktidar partisi sözcüleri bu ölçüm araçlarının Türkiye için güvenilir olmadığı savunmasını yapıyorlardı. İşte, şimdi, Millî Eğitim Bakanlığınca dün açıklanan tamamen yerli ve millî Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi araştırması sonuçlarından bazıları sizlerle paylaşmak istiyorum. 8'inci sınıf öğrencilerimizin yüzde 86'sı orta ve alt düzeyde matematik bilgisine sahip, yüzde 16'sı 4 işlem sorularını çözemiyor, yüzde 66'sı neden-sonuç ilişkisi kuramıyor. 4'üncü sınıf öğrencilerimizin ise matematikte yüzde 40'ı, Türkçede yüzde 29'u, fen bilimlerinde yüzde 38'i temel ve temel altı seviyededir. Değerli milletvekilleri, eğitimdeki durum bu kadar vahimken bu tablonun sorumlusu olanların tek eğitim gündemi “Şu anda kadın üniversitesi açsak mı?” sizin de takip ettiğiniz gibi.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kaplan...

19.- *Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, üretimden vazgeçen ülkenin tüketime dönmesiyle ekonomik krizin kaçınılmaz olduğuna ilişkin açıklaması*

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında devlet yatırımlarına büyük önem verildi. Fabrikalar kuruldu, bunların başında şeker, çay, elektrik, demir, kâğıt ve taş kömürü fabrikaları geliyor. AK PARTİ iktidarı ise iktidar olduğu günden beri hızlı bir şekilde satma ya da özelleştirme politikalarıyla ülkeyi ekonomik bataklığa sürükledi. On yedi yılda 62 milyar dolarlık özelleştirme yapıldı, yüzlerce fabrika satıldı. Üretimden vazgeçen ülke tüketime dönünce ekonomik kriz kaçınılmaz oldu. AK PARTİ iktidara gelmeden önce 116 milyar dolar borcu olan Türkiye'nin bugün borcu 453 milyar dolar oldu. Sonuç: 8,5 milyon işsiz, değer kaybeden paramız, tarihî bütçe açıkları, azalan rezervler, yüzde 18'e çıkan enflasyon...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Durmuşoğlu...

20.- *Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, açıklanan ihracat rakamlarının artmaya devam ettiğine, başta Osmaniyeli üretici ve ihracatçılar olmak üzere tüm üretici ve ihracatçıları tebrik ettiğine ilişkin açıklaması*

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Açıklanan ihracat rakamlarımız artmaya devam ediyor. Haziran ayı dış ticaret rakamlarına göre ihracat 11 milyar 597 milyon dolar, ithalat 15 milyar 86 milyon dolar oldu. Haziran döneminde dış ticaret açığı yüzde 42,50 düşüyle 3 milyar 177 milyon dolar olarak gerçekleşti. İhracatın ithalatı karşılama oranı da geçen yılın aynı döneminde yüzde 70,1'ken, bu yılın aynı ayında yüzde 77,77'ye çıkmıştır. Yılın ilk altı ayında dış ticaret açığımızdaki daralma 27 milyar 974 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Böylece, ülke ekonomimiz, geçen yılın aynı dönemine göre dış finansman ihtiyacı 27 milyar 974 milyon dolar azalmıştır.

Başta Osmaniyeli üretici ve ihracatçılarımız olmak üzere tüm üretici ve ihracatçılarımızı tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Filiz...

21.- *Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, ekonominin güçlendirilmemesi, eğitimde kalitenin artırılmaması, nitelikli istihdamın yaratılmaması hâlinde sorunların devam edeceğine ilişkin açıklaması*

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Temmuz ayında yapılan zam oranları, memur ve memur emeklileri için yüzde 6, SSK ve BAĞ-KUR emeklileri için yüzde 5 olarak açıklandı. Bu dönemde, düşük zam vermek için enflasyon rakamları maalesef ayarlanır hâle geldi. Veri alınacak dönemlerde belirli ürünlerin fiyatları talimatla düşürülerek enflasyon rakamlarının tespit edildiği anlaşılmaktadır. Birçok il için verilen istatistiklerde, yapılan bunca zamlara rağmen enflasyon bir önceki aya göre eksi çıkmıştır. Hayret etmemek mümkün değil. İsmarlama olunca enflasyon rakamları böyle düşürülüyor. Çaya, elektriğe, şekerlere yüzde 15, benzine 26 kuruş zam gelirken TÜİK'in açıkladığı rakamlar vicdanları sızlattı mı? Bu rakamlara göre yapılan zamlar, zaten ay sonunu zor getiren çalışanları ne kadar tatmin eder? Üretimi artırmadan, ekonomiyi güçlendirmeden, eğitimde kaliteyi artırmadan, nitelikli istihdam yaratmadan bu sorunların devam edeceğini belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Ceylan...

22.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yaz aylarında orman yangınlarının artması nedeniyle hizmetlerine ihtiyaç duyulan mevsimlik orman işçilerinin iş akitlerinin sonlandırılmasının kabul edilemez olduğuna ilişkin açıklaması

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Orman yangınları yaz aylarıyla birlikte yeniden gündemde. Geçtiğimiz yıl, mevsimlik işçilerin çalışma süreleri dokuz ay yirmi dokuz güne çıkartılmıştı. Yılda beş ay yirmi dokuz gün çalışan işçiler, iş güvencesinden yoksun, yılın altı ayı işsiz ayakta kalmaya çalışmaktadır. Geçici işçi pozisyonunda çalışan orman işçilerinin iş akitleri, Hazine Bakanlığı tarafından bütçe olmadığı gerekçesiyle sonlandırılmakta ve binlerce mevsimlik orman işçisi aileleriyle birlikte mağdur edilmektedir. İhtiyaç olmasına rağmen böyle bir kararın alınmış olması kabul edilemez. Öyle anlaşılıyor ki 31 Mart seçimleri geride kaldı, AKP “Karnını doyuruyorsunuz, her türlü ihtiyacını karşılıyorsunuz yine de oy vermiyor.” sözünden hareketle orman işçisini yüzüstü bırakmayı seçmiştir.

Yüksek İstişare Kurulu üyelerine aylık 18 bin lira maaş veren sarayın işçilere gelince “Kaynak yok.” demesi manidardır.

BAŞKAN – Sayın Kaynarca...

23.- İstanbul Milletvekili Tülay Kaynarca'nın, kabul edilen Tapu Kanunu'yla vatandaşların tapularını en uygun şartlarda almasının sağlanmasıyla millete verilen bir sözün daha yerine getirildiğine ilişkin açıklaması

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Gazi Meclisimizde dün Tapu Kanunu Teklifi'ni kabul ederek yasalaştırdık. 30 maddelik bu kanunda seçim bölgem olan İstanbul'umuzun güzide ilçeleri Silivri ve Çatalca'mızın tapusuz köylerini ilgilendiren yasal düzenlemeler de yer aldı.

Bu düzenlemeye göre vatandaşımız, çiftçimiz tapularını 2/B uygulamalarındaki gibi en uygun şartlarda alabilecekler. Yine, 2/B satışlarıyla ilgili yeni fırsatlar da sunuyoruz. Böylece milletimize verdiğimiz bir sözü daha yerine getirmiş olduk.

Bu anlamda her zaman milletimizin taleplerini önceleyen Sayın Cumhurbaşkanımıza, seçim sürecinde Çatalca, Silivri ziyaretlerinde ilk Meclis toplantısında bu kanunu çıkaracağımız sözünü veren ve gereğini yapan Çevre Bakanımıza, problemlerin çözümüyle ilgili sürecimizi milletimizle doğru bilgilerle paylaşan teşkilat mensuplarımıza da teşekkür ediyor, kanunun hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Sümer...

24.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, plansız programsız, envantere dayanmayan tarım politikalarının çiftçinin emeğinin boşa gitmesine, maddi kayıpların yaşanmasına neden olduğuna ve bu konuda Tarım ve Orman Bakanlığı yetkililerini önlem almaya davet ettiğine ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hiçbir plan uygulanmadan yürütülen tarım politikası, çiftçilerin emeklerinin boşa gitmesine ve ciddi maddi kayıplarının olmasına neden oluyor.

Adana'da aşırı sıcaklar ve şiddetli rüzgârlar karpuz üreticisini zarara sokmuştur. Bunun üzerine, diğer kentlerde de karpuzun piyasaya sürülmesiyle birlikte arz fazlası olmuştur. Adana'da tarla fiyatı 10 kuruşa kadar düşen karpuz, İstanbul'da marketlerde tam 35 kat fazlasına yani 3,5 liraya satılıyor.

Plansız, programsız, envantere dayanmayan tarım ve ekonomi politikası sonucu çiftçinin ürünü tarlada kalırken tüketici de sebze ve meyveye yüksek fiyata ulaşabiliyor. Bu plansızlık son bulmadıkça dalında çürüyen sebze ve meyveleri fazla fiyata yemeye devam edeceğiz. Bunların olmaması için artık tarımda planlamaya, istatistiğe, envantere önem veren politikaları yaşama geçirmek zorundayız.

Tarım Bakanlığı yetkililerini çiftçinin bu mağduriyetine önlem almaya davet ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

25.- *Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, 5 Temmuz Başbağlar katliamının 26'ncı yıl dönümüne ilişkin açıklaması*

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Erzincan'ın Kemaliye ilçesine bağlı Başbağlar köyünde yirmi altı yıl önce PKK'lı teröristlerce kurşuna dizilerek ve yakılarak öldürülen 33 sivil vatandaşımızı rahmetle anıyor, katliamı gerçekleştiren bölücü terör örgütünü lanetliyorum. Yakın tarihimizin en karanlık günlerini yaşadığımız 1993 yılı Temmuz ayı birlik ve beraberliğimizin şer odakları tarafından hedef alındığı iki elim olaya sahne olmuştur. 2 Temmuzda yaşanan Madımak faciasının ardından üç gün geçmişken bu kez de Başbağlar köyünde evler, araçlar, köy okulu, köy camisi ve halkevi ateşe verilmiş, 5'i kadın olmak üzere toplam 33 vatandaşımız bölücü terör örgütü PKK tarafından hunharca şehit edilmiştir. Her iki acı olayda hayatını kaybeden vatandaşlarımızı tekrar rahmetle anıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bulut...

26.- *Adana Milletvekili Burhanettin Bulut'un, Adana ili Ceyhan ilçesi Kızıldere Mahallesi'nde yaşanan orman yangınının neden olduğu zararın karşılanabilmesi için yetkilileri göreve çağırduklarına ilişkin açıklaması*

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçtiğimiz günlerde Adana'nın Ceyhan ilçesi Kızıldere Mahallesi'nde yaşanan orman yangını hepimizin canını yaktı. Adana Büyükşehir Belediyemize ve Orman İşletme Müdürlüğüne bağlı ekiplerin üstün gayretleri, karadan ve havadan helikopterle yapılan müdahaleler sonucu yangın on saatte söndürülebildi. Ancak yangının ardından geriye bin dönümlük alanda çam, harnup ve zeytin ağaçlarının külü kaldı. Yanan sadece Ceyhan'ın akciğeri değil, Kızıldereli hemşehrilerimizin yirmi yıllık emeğiydi. Hemşehrilerimizin yirmi yıl önce kendi elleriyle, emekleriyle diktikleri ağaçlar yangında bir bir yok oldu. Hemşehrilerim ormanlık alanın tekrar eski hâline gelmesi için devletten yardım eli bekliyor. Biz de buradaki yetkilileri bin dönümlük alanın yeniden ağaçlandırılması için göreve çağırıyoruz ve tekrar Ceyhan'a geçmiş olsun dilekelerimizi iletiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Şimşek...

27.- *Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, kamuda geçici mevsimlik işçi olarak çalışanların çalışma süresinin uzatılabilmesi için gerekli onayın Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak tarafından verilmesini talep ettiğine, Mersin ilinde sahte içkiden hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet dilediğine ve bu konuda ciddi önlemler alınması gerektiğine ilişkin açıklaması*

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kamuda geçici mevsimlik işçi olarak beş ay yirmi dokuz gün çalışan işçilerimiz geçtiğimiz yıllarda Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatıyla dokuz ay yirmi dokuz gün çalıştırılmışlardır. Türkiye geneli yaklaşık 23 bin kişi geçici mevsimlik işçi olarak çalışmaktadır. Seçim bölgem olan Mersin Erdemli Alata Araştırma Enstitüsünde, orman bölge müdürlüklerinde, Devlet Demiryollarında, tarım müdürlüklerinde ve değişik kurumlarda çalışan yüzlerce işçi vardır. Bu işçilerimiz senenin 6 ayı alacakları maaşla geçimlerini temin edememektedir. Geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi bunların yine dokuz ay yirmi dokuz gün çalıştırılması için gerekli onayın Maliye Bakanımız Sayın Berat Albayrak tarafından verilmesini talep ediyorum.

Yine, seçim bölgem olan Mersin'de sahte içkiden hayatını kaybeden 7 vatandaşımıza Allah'tan rahmet diliyorum. Bununla ilgili gerekli denetimlerin daha sık yapılmasını, daha ciddi yaptırımlar uygulanmasını talep ediyorum. İnsan hayatı bu kadar ucuz olmamalıdır diyorum. Geçtiğimiz yıllarda yine seçim bölgem olan Mersin'de sahte içkiden çok sayıda vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. Bununla ilgili daha ciddi önlemler alınmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Altaca Kayışoğlu...

28.- *Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayıñoğlu'nun, 5 Temmuz Başbağlar katliamının 26'ncı yıl dönümüne ve Bursa ilinde 1999 Körfez depremi nedeniyle yıkılan okulların yerine yenilerinin yapılması için Millî Eğitim Bakanına seslendiğine ilişkin açıklaması*

NURHAYAT ALTACA KAYIÑOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

26'ncı yıl dönümü olan Başbağlar katliamını gerçekleştirenleri ve arkasındaki bütün karanlık güçleri bir kez daha kınıyorum. Hayatını kaybeden vatandaşlarımızı saygıyla anıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1999 Körfez depreminde etkilenen şehirler arasında Bursa da vardı ve birçok yapı depremden etkilendi. Etkilenen yapılar arasında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı 13 tane okul vardı. Bu okullar deprem riski gerekçesiyle yıkıldı ve üzerinden tam yirmi yıl geçmiş olmasına rağmen yapılmadı. Buradan Millî Eğitim Bakanlığına sesleniyorum: Bu yıkılan 13 okulu bir an önce yapıp Bursalıların hizmetine sunun diyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Kavuncu...

29.- *Çorum Milletvekili Erol Kavuncu'nun, güçlü ailenin güçlü toplumu, güçlü toplumun da güçlü Türkiye'yi doğurduğuna, aileyi tahrip etmek için bütün insani ve ahlaki değerleri hiçe sayarak cinsiyet eşitliği, özgürlük gibi süslü kavramlarla servis edilen onursuzluğu şiddetle kınadıklarına ilişkin açıklaması*

EROL KAVUNCU (Çorum) – Teşekkür ederim Başkanım.

Toplumları ayakta tutan en önemli unsur güçlü aile yapılarıdır. Nesli korumak aileyi korumakla mümkündür. Güçlü aile güçlü toplumu, güçlü toplum da güçlü Türkiye'yi doğurur. Tarih boyunca kadını ana olmaktan, erkeği baba olmaktan uzaklaştırmak fitrata, yaradılışa aykırı bir sapkınlık olarak kabul edilmiş, bütün inançlar tarafından hem reddedilmiş hem de lanetlenmiştir. Her türlü hastalıklı davranışlardan neslimizi korumak ise en başta biz milletvekillerinin asli ve öncelikli görevimizdir. Aileyi tahrip etmek için bütün insani ve ahlaki değerleri hiçe sayarak “cinsiyet eşitliği” “özgürlük” “onur” gibi süslü kavramlarla servis edilen, bazı kişi ve kurumlarca da desteklenen, teşvik edilen bu onursuzluğu şiddetle kınıyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, gruplardan söz talebi...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, cinsiyet eşitliğini sağlamak ne zaman onursuzluk oldu? Sayın hatibin bu lafi hakikaten çok ağır bir laf. Cinsiyet eşitliğini savunmak onursuzlukmuş!

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Tanal, ben size sonra söz vereyim.

Buyurun Lütfü Bey.

30.- *Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkân'ın, Siirt ili Eruh ilçesi kırsalında PKK'ya karşı yapılan operasyonda şehit olan Jandarma Uzman Çavuş Yasin Baran'a Allah'tan rahmet dilediğine, 4 Temmuz Karamürsel'in düşman işgalinden kurtuluşunun 98'inci, 5 Temmuz Başbağlar katliamının 26'ncı yıl dönümüne ve terör örgütü elebaşısı Cemil Bayık'ın “The Washington Post”ta makalesinin yayımlanmasını şiddetle kınadıklarına ilişkin açıklaması*

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Siirt'in Eruh ilçesinde çıkan çatışmada PKK'lı teröristlerce şehit edilen Jandarma Uzman Çavuş Yasin Boran kardeşimize rahmet diliyorum, ailesine ve yüce Türk milletine başsağlığı diliyorum.

Bugün Kocaeli'mizin en güzel ilçelerinden birisi Karamürsel'in düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümü. Karamürsel'in 98'inci kurtuluş yıl dönümünü kutluyorum. Başta ilçemize adını da veren Osmanlı tarihinin ilk amirali Karamürsel Alp'i ve Karamürsel topraklarını kanlarıyla vatan yapan tüm şehitlerimizi saygı ve rahmetle anıyorum. Ruhları şad olsun.

Yarın acı bir olayın yıl dönümü. 5 Temmuz 1993 tarihinde, Erzincan'ın Kemalîye ilçesinde 33 sivil vatandaşımız teröristlerce katledildi. Yirmi altı yıl önce karanlık ve hain ellerce gerçekleştirilerek tarihin en büyük sivil katliamlarından biri olarak tarihe geçen Başbağlar katliamında şehit olan vatandaşlarımızı rahmetle anıyorum. Acımız ilk günkü kadar taze, nefretimiz ilk günkü kadar diri. Unutmadık ve unutturmayacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Dün terör örgütü elebaşısı katil Cemil Bayık'ın “Washington Post”ta kendi yazdığı bir makalesi yayınlandı. On binlerce şehidimizin kanına giren bu azılı hainin tüm dünyada takip edilen, tirajı yüksek bir gazetede reklamının yapılmasını şiddetle kınıyoruz. Bu durum basın özgürlüğü değil, düpedüz terör propagandasıdır, kabul edilemez. Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü Sayın İbrahim Kalın'ın “Amerika'nın, terör örgütleri listesinde olan bir teröriste sayfalarını açması, açıkça terör propagandasıdır.” ifadelerini ise kusura bakmayın ama biraz komik buluyoruz. Sayın Kalın, Washington Post dönüp size “Bir diğer terörist Osman Öcalan'ı devletin resmî televizyonuna çıkarıp konuşturdu.” derse ne diyecek, ne cevap vereceksiniz? Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu? Bizim için, kırmızı bültenle aranan bir teröristi devletin televizyonuna çıkararak ile Bayık'ın makalesini Amerika gazetesinde yayınlayan çarpık zihniyetin birbirinden hiçbir farkı yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Washington Post yöneticileri de dönüp size “Biz de Cemil Bayık'ın Amerika'nın terör örgütleri listesinde olduğunu bilmiyorduk.” derse cevabınız ne olacak, bunu da merak ediyorum.

4 Temmuz 2003 günü Türkiye ve Türk Silahlı Kuvvetleri için acı bir gün oldu. Kuzey Irak'ın Süleymaniye kentinde 11 Türk askeri başlarına çuval geçirilip altmış saat süreyle göz altına alındılar. Operasyon için Amerika'nın millî günü 4 Temmuz özellikle seçildi. Amerika, çuval olayıyla 1 Mart tezkeresinin Mecliste geçmemesinin acısını çıkarmak istedi. Türk Silahlı Kuvvetleri küçük duruma düşürüldü. Dönemin Başbakanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan, “Amerika'ya nota verilsin.” taleplerine “Müzik notası mı vereceğiz?” şeklinde yanıt vermekle yetinmişti. Dönemin Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök ise “Ben Amerikalıların çuval olayının bizi bu kadar rencide edeceğini bildiklerini de zannetmiyorum.” açıklaması yapmıştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Olaydan sonra Özel Kuvvetler Komutanı ile Genelkurmay Harekât Başkanı emekliye sevk edildi. Dönemin Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök ve AK PARTİ Hükümetinden ise hesap veren olmadı.

Türk Silahlı Kuvvetleri ve Türk halkı açısından çuval olayının acısı on altı yıldır devam ediyor. Özellikle dış basında hâlâ bu olay için “Türkler bu olayı bir kuşak geçmeden unutmaz.” yorumu yapıyor. Çuval olayının bir benzeri geçen günlerde G20 Zirvesi'nde Tokyo'da yaşandı. Amerika Başkanı Trump, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yüzüne karşı, kameraların önünde “Bir telefonla Erdoğan'a her istediğimi

yaptırıyorum. Rahip Brunson'ı serbest bıraktıran da benim, Fırat'ın doğusuna operasyonu durduran da benim.” dedi ve ülkemiz çuval olayında olduğu gibi yine küçük düşürüldü. Anlaşıyor ki on altı yıldır o çuval başımızdan hiç çıkarılmamış.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Eğitim Bakanlığının yaptığı “yerli PISA” olarak da bilinen ABİDE eğitim araştırmasının sonuçları yayınlandı. Açıklanan verilerde 8'inci sınıf öğrencilerinin yüzde 16'sının 4 işlem dahi yapamadığı ortaya çıktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın Sayın Türkkan.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bitiriyorum efendim.

Eğitimimiz milliliğini unutalı çok olmuştu fakat bu sonuçlarla öğrendik ki eğitimimizin tamamı yok olmuş. Hükûmet on yedi yılda 7 Millî Eğitim Bakanı değiştirmiş, her değişen bakan istişareden uzak kendi sistemini getirmişti. Hâl böyle olunca eğitim sistemi yapboza dönmüş, öğrenciler dört işlem dahi yapamayacak seviyeye gelmiştir.

Arkadaşlar, siz de kabul edeceksiniz ki Hükûmetin en zayıf ve en başarısız olduğu konuların başında eğitim geliyor ve maalesef düzelecek gibi de durmuyor.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Levent Bey...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sonra efendim...

BAŞKAN – Tamam.

Buyurun Sayın Başkan.

31.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Aladağ yurt yangını davasıyla ilgili duruşmada kamu görevlisi sanıklar hakkında ölüme sebebiyet vermek suçundan beraat verilmesi ve cezasızlık politikası uygulanmasının dikkat çekici olduğuna, açıklanan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi haziran ayı iş cinayetleri raporuna ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İki konuya kısaca değinmek istiyorum. Bugün Aladağ yurt yangınının duruşması vardı. Aladağ yurt yangınını hatırlarsak, 29 Kasım 2016 tarihinde Adana'nın Aladağ ilçesinde ortaöğretim çağındaki kız çocuklarının kaldığı ve Süleymanlılar cemaatine ait olduğu bilinen özel bir yurttaki yangın sonucunda 11'i öğrenci, 12 kişi yaşamını yitirmişti. Duruşma sürüyor, bugün 10'uncu duruşma görüldü ve davada tutuklu kalınmadan bu duruşmalar sürdürüldü. Bugün yapılan duruşma sonucunda karar alındı ve yurt müdürü ve dernek başkanına cezalar verildi. Bu cezaların üzerinde çok fazla durmak istemiyorum ama esas üzerinde durmak istediğimiz konu şu: Kamu görevlileri hakkında ölüme sebebiyet vermek konusunda beraat verildi yani tam bir cezasızlık politikası uygulandı. Yani kamu görevlilerinin Aladağ ilçesindeki yurt yangınında hiçbir sorumluluğu tespit edilmemiş oldu böylece. Bu tabii ki gerçeği yansıtan bir durum değil çünkü ortaokul öğrencilerinin bu yurda yerleştirilmesinin önünü açan, buna izin veren kamu yetkilileri vardır. Neden bu önemli derseniz, bugünkü dönemde Türkiye'de hâlâ vakif ve cemaatlere ait çok sayıda yurt bulunduğunu biliyoruz, bunların bir kısmının yasal olmadığını, bir kısmının da gerekli denetimler yapılmadan işletildiğini biliyoruz. Dolayısıyla gerekli denetimlerin yapılmaması bu tür felaketlerin yaşanmasına yol açmaktadır. Kamu görevlilerinin bu tür davalarda beraat ettirilmeleri, bir tür cezasızlık politikasının uygulanması son derece dikkat çekicidir. Bunu o nedenle vurgulamak istedik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – İkincisi, bugün İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi haziran ayı iş cinayetleri raporunu açıkladı. Bu rapora göre, haziran ayında iş cinayetlerinde yaşamını yitiren işçilerin sayısı en az 124 kişi olarak belirlendi. 2019 yılının ilk altı ayındaki iş cinayetlerinde yaşamını yitiren işçi sayısına baktığımızda en az 840 gibi bir rakam olduğunu görüyoruz. Yani neredeyse ayda ortalama 150 insanımız iş cinayetlerinde yaşamını yitiriyor. Haziran ayındaki 124 kişinin içinde 6 da çocuk işçi bulunuyor. Bu, Türkiye’de iş cinayetleri meselesi -hep bunu konuşuyoruz, söylüyoruz- artık sanki normalleşti gibi yani neredeyse seri ve toplu cinayetlere dönüşmüş durumda. İş yerlerinde gerekli denetim yapılmıyor ve iş cinayetlerinde de birçok cezasızlık sonucuyla da karşı karşıya kaldığımız biliyoruz. Biz, tüm duyarlı kesimleri hem sendikal alanda hem sivil toplum kuruluşlarında hem de tabii ki siyasi partilerde bu iş cinayetleri karşısında gereken önlemlerin alınması için duyarlı davranmaya bir kez daha davet ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben bir söz verdim Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Tanal...

32.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal’ın, Çorum Milletvekili Erol Kavuncu’ya yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerinin Anayasa hükümlerini bozmaya teşvik ve tahrik etmesi nedeniyle Meclisten geçici çıkarma cezası verilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Başkanım, biraz önce AK PARTİ milletvekili arkadaşımız şöyle bir cümle sarf etti: “Cinsiyet eşitliğini istemek onursuzluktur.” Anayasa’mızın 10’uncu maddesi kanun önünde eşitliği düzenler, “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.” der. Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 161’inci maddesinin (4)’üncü fıkrasının son cümlesi: “Anayasa hükümlerini bozmaya teşvik veya tahrik etmek Meclisten geçici çıkarma cezasını gerektirmektedir.”

Sayın vekil arkadaşımızın burada sarf ettiği bu cümleler, Anayasa hükümlerini bozmaya, teşvik etmeye ve tahrik etmeye ve aynı zamanda, eşitliği, cinsiyet eşitliğini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim, bitiriyorum tek cümleyle.

BAŞKAN – Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anayasa’nın eşitlik hükmü emredici olan bir hükümdür ve vekil arkadaşımızın bu açıklamaları Anayasa’yı bozmaya teşvik ve aynı zamanda bozacak olan kişilerin iradesini güçlendirmeye ve cesaretlendirmeye bir açıklamadır. Bu anlamda, Meclisten geçici çıkarma cezasının uygulanmasını talep ediyorum.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Sayın Grup Başkan Vekilim...

EROL KAVUNCU (Çorum) – Söz istiyorum.

33.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun, Siirt ili Erüh ilçesi kırsalında PKK’ya karşı yapılan operasyonda şehit olan Jandarma Uzman Çavuş Yasin Baran’a ve 5 Temmuz Başbağlar katliamının 26’ncı yıl dönümü vesilesiyle tüm şehitlere Allah’tan rahmet dilediğine, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın önderliğinde hem teröristlerin hem de onların arkasında duran emperyalist güçlerin başına çuval geçirildiğine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Siirt’te teröristlerle çıkan çatışma neticesinde şehit olan Kırıkkaleli Uzman Çavuş Yasin Baran’a ve yarın yıl dönümü olan Başbağlar katliamında şehit düşen bütün kardeşlerimize ve onların şahsında tüm şehitlerimize Allah’tan rahmet ve mağfret, ailelerine ve aziz milletimize başsağlığı diliyorum.

Tabii, biraz evvel, çuval meselesiyle ilgili bir hatırlatmada ve değerlendirmede bulunuldu. Geldiğimiz noktayı lütfen unutmayalım, geldiğimiz nokta şudur: Biz, Başkomutanımız, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın önderliğinde Mehmetçiklerimizle hem teröristlerin hem de onların arkasında duran bütün emperyalist güçlerin başına çuvalı geçirdik elhamdulillah ve ay yıldızlı al bayrağımızı Cerablus'ta, Azez'de, Afrin'de dalgalandırıyoruz. Bunun unutulmamasını istirham ediyorum.

Teşekkür ederim.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, konuşma süreleri konusunda gösterilen hoşgörüye karşılık milletvekillerinin zamanı iyi planlayamaması hâlinde İç Tüzük hükümlerinin uygulanacağına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, bugün sayın grup başkan vekillerimiz de buradayken... Birkaç sefer daha ifade ettim. Bizim burada gösterdiğimiz hoşgörüye eğer konuşmacılar dikkat etmezse grup başkan vekillerimizle arkaya geçer ve Tüzük'ü uygulamaya başlarız. Dolayısıyla beş dakika söz isteyen beş dakikada sözünü bitirsin, bir dakikada söz isteyenler de zamanında gelsin, listeye girsin.

Bir milletvekili söz istediğinde söz vermeyince burada sıkıntıya düşüyorum; söz de istemesin ayrıca.

Şimdi, Sayın Beko geldi buraya kadar.

Buyurun Sayın Beko.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Sayın Başkanım, beni...

BAŞKAN – Söz vereceğim size.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

34.- İzmir Milletvekili Kani Beko'nun, orman yangınlarının yaz aylarında artması nedeniyle geçici orman işçilerinin sözleşme süresinin uzatılması ve bu işçilerin en kısa sürede kadroya alınması gerektiğine ilişkin açıklaması

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 5620 sayılı Kanun'a göre çalışan ve orman yangınlarına müdahale eden geçici orman işçilerinin sözleşmeleri on aydan altı aya indirilmiştir ve mayıs ayında alınan bu karar -siyasi bir kurnazlık- haziran sonunda duyurulmuştur. Sözleşme sürelerinin kısaltılmasıyla birlikte orman yangınlarının en yoğun yaşandığı bu dönemde Türkiye genelinde 4 binden fazla orman işçisinin işine son verilecektir. Hazine ve Maliye Bakanı imzasıyla 9 Mayıs 2019 tarihinde Tarım ve Orman Bakanlığına geçici işçilerin süre uzatımının dört ay yerine iki ay olacağı yönünde bir yazı gönderildiği kamuoyuna yansımıştır. İşçiler kandırılmıştır, yaz sonuna kadar çalışmayı beklerken birdenbire işsiz kalmışlardır. Orman yangınlarının yaz aylarında artış gösterdiği de bilinmektedir.

Alınan bu karar yeniden gözden geçirilmeli ve işçilerin sözleşmelerinin eskiden olduğu gibi hiç değilse yaz boyunca devam etmesi ve en kısa sürede kadroya alınmaları sağlanmalıdır.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Milletvekili.

35.- Çorum Milletvekili Erol Kavuncu'nun, İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

EROL KAVUNCU (Çorum) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Az önce bendenizi ifadelerim dolayısıyla Anayasa'ya aykırı hareket ettiğimden dolayı dışarı çıkarma cezasını teklif etti veya tehdit etti arkadaşımız.

Okuduğumu tekrar ediyorum: “Cinsiyet eşitliği, özgürlük, onur” gibi süslü kavramlarla servis edilen ve bazı kişi ve kurumlarca da desteklenen bu onursuzluğu şiddetle kınıyorum.

Kim yapıyor bunu? Bu onursuzluğu yapanlar -adını telaffuz etmek istemiyorum o grubun- onlar yapıyor. Örneğin bunlar ne diyor biliyor musunuz? “Onur yürüyüşü”ymüş, adı “onur yürüyüşü.” “Onur yürüyüşü” demekle bunların yaptığı “onur yürüyüşü” mü olmuş oluyor?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Tamam, peki, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

İYİ PARTİ Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Buyurun, okuyun.

VI.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- İYİ PARTİ Grubunun, 2/7/2019 tarihinde Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve arkadaşları tarafından, çok sesli ve özgür basın demokratik sistemin korunması ve güçlendirilmesi için son derece önemli bir unsuru teşkil ettiği düşünülürse ve yerel basının da ulusal basınla paralel bir seyir takip ettiği göz önünde tutulursa, günümüzde oldukça zor günler geçirmekte olan yerel basın yayın kuruluşlarının sorunlarının belirlenmesi ve uygun çözümlerin bulunarak önlemlerin alınması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 4 Temmuz 2019 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4/7/2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 4/7/2019 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Lütfü Türkkan

Kocaeli

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Balıkesir Milletvekili İsmail Ok ve arkadaşları tarafından “çok sesli ve özgür bir basının demokratik sistemin korunması ve güçlendirilmesi son derece önemli bir unsuru teşkil ettiği düşünülürse ve yerel basının da ulusal basınla paralel bir seyir takip ettiği göz önünde tutulursa, günümüzde oldukça zor günler geçirmekte olan yerel basın yayın kuruluşlarının sorunlarının belirlenmesi ve uygun çözümlerin bulunarak önlemlerin alınması” amacıyla 2/7/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 4/7/2019 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ PARTİ Grubu adına Balıkesir Milletvekili Sayın İsmail Ok.

Buyurun Sayın Ok. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL OK (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yerel basının sorunlarının araştırılması için İYİ PARTİ grup önerisi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Temelde il ve ilçeler olmak üzere bölgesel konuları ele alan yerel basın bilgilendirme görevini öncelikli olarak yerine getiren kitle iletişim araçlarıdır. Yerel basın, aynı zamanda demokratik süreçlerin ilk basamağı olan yerel yönetimlerin denetlenmesinde öncü sorumluluğa sahiptir. Dolayısıyla yerel basın, demokratik toplumlarda vazgeçilmez konumda bulunmaktadır. Türkiye’de yerel basın, öncelikli olarak halkın merkezî yönetimle olan bağının güçlendirilmesi amacıyla oluşturulmuştur.

Yerel basın ya da diğer adıyla Anadolu basını günümüzde demokratik sürecin etkin bir parçası olamadığı gibi ekonomik açıdan ayakta kalmanın mücadelesini vermektedir. Yerel gazetecilik geleneğinin etkili olduğu birkaç il dışında resmî ilan desteği almadan yayınlarına devam edebilecek gazete sayısı oldukça azdır. Yerel basın, kâğıt fiyatlarının artmasıyla can çekişirken bir de Adalet Bakanlığının hazırlanmış olduğu ve yakın zamanda Mecliste görüşeceğimiz yargı reformu paketiyle derinden yaralanmıştır. Adalet Bakanlığının hazırladığı Yargı Reformu Strateji Belgesi’ne göre, resmî ilan statüsünde olan icra ilanlarının yaygın yerel gazetelerde yayınlanma zorunluluğunun kalkacak olması yerel basının idam fermandır. Basın İlan Kurumu tarafından gazetelere paylaşılan ilanlar yazılı basını ayakta tutan önemli gelir kaynaklarından. Yerel basın millî güvenlik, ulaştırma, haberleşme, eğitim gibi bir kamu görevi alanıdır. Tüm dünyada kitle iletişim sektörü kamu tarafından desteklenen, kamu yararı hizmeti için özgürlük imkânı açılan özel bir alandır. Uluslararası ideolojiler, bölücü akımlar, çıkar ve baskı gruplarının etkilerinden bağımsız, özgür bir yayıncılık için Türkiye özgür bir çözüm üreterek resmî ilan ve reklamlar sistemini başarıyla sürdürülmüştür. Geldiğimiz noktada ihale ilanlarındaki daralmanın üzerine icra ilanlarını ortadan kaldıracak bir yaklaşım sektörün yaşamasını tehdit etmekten daha öte demokrasimizin sağlıklı işlerliğine doğrudan tehdit oluşturmaktadır.

Bunun yanında Anadolu’da yayınlarını sürdüren yerel gazetelerin bir bölümü de teknolojik yetersizliklerle mücadele etmektedir. Bu teknolojik eksiklikler gazetenin çıkmasına, yayınlanmasına ve dağıtılmasına kadar kendisini hissettirmektedir.

En önemli sorunlarından bir tanesi de vasıflı eleman sorunudur. Profesyonel kadro eksikliği içerik ve baskı kalitesi olarak kendini hissettirmektedir. Gazeteleri basan teknisyenlerin büyük bölümü alaylıdır. Düzenli bir eğitime ya da kursa katılmadıkları için babadan gördüklerini uygulamaktadırlar. Vasıflı eleman ve profesyonel kadro eksikliği tüm sektörlerde olduğu gibi yerel basında da önemli bir sorun teşkil etmektedir.

Yerel basın ekonomik sorunlar, yetişmiş eleman sorunu, teknik altyapı, istihdam ve etik gibi sorunlarla karşı karşıya bulunmaktadır. Çok sesli ve özgür basının demokratik sistemin korunması ve güçlendirilmesinde son derece önemli bir unsuru teşkil ettiği düşünülürse ve yerel basının da ulusal basınla paralel bir seyir takip ettiği göz önünde tutulursa günümüzde oldukça zor günler geçirmekte olan yerel basın-yayın kuruluşlarının sorunlarının belirlenmesi ve bunlara bir an önce uygun çözümler getirilmesi gerekmektedir.

Özellikle yerel basından imdat çılgınlıklarının yükseldiği, yayın kuruluşlarının bir bir kapandığı, çoğunun da kapanma aşamasına geldiği, işsizliğin zirve yaptığı, maaş, tazminat gibi en temel özlük hakların tamamen dibe vurduğu benzer sorunları iliklerine kadar hisseden yerel medya kuruluşları çareyi yayın hayatlarını bitirmekte ve yayın kuruluşlarının kapanmasında aramaktadır.

Yerel basın talihsiz bir yıl olarak andığı 2018 yılını geride bıraktı. Bütün bu olumsuzluklara rağmen 2019 yılında yerel basının da bu araştırma önergesinin kabul edilmesiyle sorunlarının ele alınacağı ve onlara bir ışık olacağı ümidiyle partimiz İYİ PARTİ adına bu önergeyi sunmuş bulunuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL OK (Devamla) – Bağlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun , toparlayın Sayın Ok.

İSMAİL OK (Devamla) – Sayın Başkanım, çok gayret gösterdim beş dakikaya sığdırmak adına. Anlayışınız için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

Buyurun.

İSMAİL OK (Devamla) - Bu duygu ve düşüncelerle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum ve hazırlamış olduğumuz bu önergeye bütün grupların, bütün milletvekili arkadaşlarımızın desteğini bekliyorum ve özellikle, biraz önce Sayın Grup Başkan Vekilimizin de belirttiği gibi, Amerika'daki etkili, sözde etkili bir yayın kuruluşunda eli kanlı terör örgütü bir hainin yazısının yayımlanmasını nefretle ve şiddetle kınıyorum. Ama 3-5 oy uğruna, seçimler öncesinde, aynı şekilde, eli kanlı terör örgütü mensubunun da TRT'ye çıkarılmasını bir kez daha buradan yüksek sesle, şiddetle ve nefretle kınıyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Murat Çepni'ye söz veriyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

HDP GRUBU ADINA MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Genel Kurul ve değerli halkımız; demokrasi halkların kendi kendini yönetmesi sistemi; yani, söz, yetki, kararın halkta olması. Ve demokrasi kurumunun en temel ayaklarından bir tanesi de kuşkusuz basın yani halktan yana özgür basın, bağımsız basın. Demokrasi dediğimiz kurum, parti binalarında, saray odalarında ve kozmik odalarda inşa edilen bir mesele değil; doğrudan, düpedüz, halkın, yaşam alanlarında eşit ve özgürce tartışabildiği, bugünlere ve geleceğe yanıt üretebildiği, çözüm gücü açığa çıkartabildiği bir kurumsal. Dolayısıyla, demokrasi dediğimiz kurumun temel kurucu ayağı yerel demokrasidir. Yerel demokrasi de doğal olarak, dolayısıyla, yerel basınla yan yana olmak durumundadır yani yerel basın, yerel demokrasinin kuruluşu sürecinde, temel, vazgeçilmez bir kurum. Şimdi 135 gazetecinin cezaevinde olduğu koşullardayız ve basının üzerine devlet gücünün bir karabasan gibi çöktüğü bir süreçteyiz. İki tane basın var. Birisi, iktidarın borazanı olmuş ve neredeyse sarayın, tek adamın konuşmalarının çözümlemesine dönüşmüş bir basın; bir diğer basın da halkın haklarını savunan, eşitlikten, adaletten ve doğrudan yana tutum ortaya koyan özgür basın ve bu özgür basın bunu yaparken her türlü bedeli -tutuklanma, cezaevi, işkence, cinayet- ödemekle karşı karşıya. Dolayısıyla, bu iki basın gerçeğinin ortasında biz yerel basını tartışıyoruz. Evet, bu yerel basın bütün bu baskıların yanında ne hâle getirilmiş? Reklam giderlerine bağımlı, yerel iktidar organlarının siyasi hegemonyası altında hayatını idame ettirmeye çalışıyor.

Evet, Türkiye'de son üç yıla kadar 3 bin küsur yerel gazete vardı; bunlar, son yıl içerisinde 1.200 civarına düşmüş durumda. Ve bu yerel basın, ilanlarla geçiniyor çünkü halkın haklarını savunma iradesi ortaya koyamayan, bunu koyduğunda her türlü devlet şiddetiyle karşı karşıya kalan basın bir taraftan zorunluluk olarak bir taraftan da siyasi tercihler olarak kendisini mali, ekonomik bir kuruma dönüştürmüş durumda, bu hâle gelmiş durumda. Dolayısıyla, bir de buna şunlar ekleniyor değerli arkadaşlar: Son reklam düzenlemesiyle tek gelir kaynakları ortadan kaldırılmış durumda. Zaten hâlihazırda döviz kurunun artışıyla beraber girdi fiyatları artmış, kâğıt maliyeti artmış, yüzde 15 komisyon artırılmış durumda ve ödemeler de buna bağlı olarak geç yapıyor. Şimdi, bu koşullarda yerel basın zaten iktidarın, yerel sermayenin aparatı hâline getirilmişken bir kez daha yok edilmekle karşı karşıya.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Dersimize çalışalım, süreyi tam zamanında dolduralım.

Buyurun.

MURAT ÇEPNİ (Devamla) – Burada bizim çözüm önerimiz şudur: Evet, iktidar basından elini çekmelidir; iktidar, basının işini özgürce yapmasını sağlamalıdır, bu konudaki engeller ortadan kaldırılmalıdır ve yerel basın desteklenmelidir. İktidar halkın haber alma özgürlüğü önündeki, doğruyu öğrenme özgürlüğü önündeki engellere son vermelidir: Özgür basın susturulamaz!

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Atıla Sertel’e söz veriyorum.

Buyurun Sayın Sertel. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ATILA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; biz burada bu konuşmayı yaparken İzmir’de İzmir Gazeteciler Cemiyeti az önce bir toplantıyı sonlandırdı. İzmir’de bütün yerel gazeteler, istisnasız cemiyet önderliğinde toplandı ve “Yerel Basına Ses Ver” “hashtag”i altında yerel basının sorunlarını Türkiye’nin gündemine taşımının gayreti içine girdi. Türkiye Gazeteciler Federasyonu ve İzmir Gazeteciler Cemiyeti Başkanı olarak, Türkiye’deki bütün sorunları bu kürsüden geçmişte cemiyet başkanırken, federasyon başkanırken zamanın Cumhurbaşkanı, Başbakanına defalarca iletmış bir insan olarak burada İYİ PARTİ’nin verdiği önerenin çok önemli olduğunun altını çiziyorum.

Yerel basın büyük bir borç batağı içerisindedir. Türkiye’de patronlar, gazete patronları gazetesini çıkaramaz noktaya geldiği gibi, gazeteciler de işsizlik tehdidinin altındadır. Son dönemde, sadece son bir haftada Balıkesir’de Yeni Haber gazetesi, Kocaeli’de Mavi Kocaeli, Ereğli’de Er Haber ve Alanya’da Alanya Haber gazeteleri maalesef kapanmıştır. Gazeteler borç batağı içerisinde birer ikişer kapanırken yine Sayın İsmail Ok’un gündeme getirdiği bir durum, icra mahkemelerinden çıkan ilanların, yerel gazetelerde yayınlanmaması gibi bir kuralın AK PARTİ iktidarı tarafından getirilecek olması tamamen basını bitirir.

Şunu bilmenizi isterim ki yerel basın Türkiye’de demokrasinin nefes aldığı bir nokta olduğu kadar yereldeki politika yapan insanların, belediye başkanlarının, yerelde milletvekillerinin de sesidir. Bu son İcra ve İflas Kanunu’ndaki bu yerel değişim, ilanların değişimi gerçekten medyayı iyice bitirir.

Sevgili arkadaşlar, bu hâldeyken neyle uğraşılıyor AK PARTİ iktidarı, daha doğrusu saray? 10 Ocak 1961’de, elli sekiz yıl önce verilen sarı basın kartının rengi değiştiriliyor, turkuaz yapılıyor. Mecliste halıları değiştirdiniz, bunu anladık; güzelim kırmızı halılar gitti, yerine turkuaz halılar geldi. Gerçekten vurdum duymaz bir anlayışla, gerçekten israf anlayışıyla Türkiye’de parayı nereye savurduğunuz belli değil.

HALİL ETYEMEZ (Konya) – Değişim, değişim...

ATILA SERTEL (Devamla) – Ama sarı basın kartındaki değişim Türkiye’nin sadece sorunu olmaktan öte, dünyada da tanınan kartın değişimi çok önemlidir. Örneğin biz dün değil öncesi gün Tokat Ballica’daki bir mağarayı ziyarete gittiğimizde bizlerin yeni kartı gelmediği için sarı basın kartlarını gösterdik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ATILA SERTEL (Devamla) – Bitiyor Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ATILA SERTEL (Devamla) - Halk TV’nin muhabiri kendisine verilen turkuaz kartı gösterdi, oradaki arkadaş: “Bu kart geçersiz.” dedi. Dünyanın her yerinde, hangi müzeye giderseniz gidin, elli sekiz yıldır tanınan sarı basın kartı ne yazık ki gitti, turkuaz kart geldi. Bunun sonucunu hep birlikte göreceğiz.

Bir şeyi daha söylemek istiyorum. 1 Temmuz’a kadar borçlu olan yayın organlarının Basın İlan Kurumu tarafından borçlarını göz önüne almadan, resmî ilanlardan hak edilen paylar basın kuruluşlarına, gazetelere veriliyordu. Şimdi, o da kalktı ve yerel basın borç batağı içinde çırpınırken kaynağından bütün borçlar resmî ilanlar üzerinden kesiliyor ve gazeteler birer ikişer kapanma durumuna geliyor. Basın İlan Kurumunun tesisi Bayramoğlu, gazetecilerin tek tesisiydi, kapatıldı, bir yandaş kuruluşa verildi ve gazeteciler artık hiçbir hakkın sahibi değil.

Yüce Meclisin, bu konuda aldığı kararın, İYİ PARTİ önergesi doğrultusunda olması dileğiyle saygılarımı sunuyorum. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Sayın Yelda Erol Gökcan’a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Gökcan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yerel basının sorunlarının araştırılması konusunda İYİ PARTİ grup önerisinin aleyhinde söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

On yedi yıllık iktidarımız döneminde demokrasi, insan hakları ve ifade özgürlüğü konularında gerçekleştirilen kayda değer atılımlarla medyada da ciddi bir büyüme ve çeşitlilik ortaya çıkmıştır. Tüm özgürlükler Hükümetimizin teminatı altında olduğu gibi, AK PARTİ iktidarlarımız döneminde, basın özgürlüğü konusunda da önemli adımlar attık. Yerel medyanın güçlendirilmesi noktasında teknolojik altyapı, internet haberciliği, haber dili, mizanpaj, dijital reklamcılık gibi alanlarda çok sayıda eğitim ve teşvik sağlanmıştır.

Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün “Gazeteciler, gördüklerini, düşündüklerini, bildiklerini samimiyetle yazmalıdır.” sözü AK PARTİ olarak bizim için de yol göstericidir ve bu felsefeyle hareket etmekteyiz.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, iktidarlarımız döneminde yaptığımız düzenlemelerle, yerel basına can suyu olduk, destek olduk, destek olmaya da devam edeceğiz.

2017 yılında resmî ilan ve reklama yapılan ödemeler yüzde 4,5 artarak 444 milyon 445 bin lira olmuştur. Özellikle yerel gazeteler için hayati öneme sahip kamu desteği 2002'de 53 milyon TL iken, 2018 yılı sonu itibarıyla 493 milyon TL'yi bulmuştur.

Basın mesleğinde fikren veya bedenen en az on yıl çalışmış olup da hâlen çalışamaz ve yardıma muhtaç durumda olanlara muhtaçlık yardımı, bu basın mensuplarından hayatını kaybedenlerin muhtaç durumdaki ailelerine ise ölüm yardımı yapmaktayız.

Yerel basının güçlendirilmesi amacıyla daha önce sadece yaygın nitelikte yayın yapan yayın kuruluşlarının sahiplerine tanınan ikinci iş yapma serbestisi, günlük ve haftalık yayın yapan kuruluşların sahiplerine de tanındı.

İlk kez basın kartı almak için başvuruda bulunan gazetecilerin bekleme sürelerini de indirdik.

Eski yönetmelikte, iletişim fakültelerinden mezun olanlar için on sekiz ay, diğer fakülte ve yüksekokul mezunları için yirmi dört ay, lise ve dengi okullar için otuz ay olan bekleme sürelerini ise ortalama altı ay kısalttık. Sürekli basın kartı alma sürelerini de yeni yönetmelikle birlikte bir yıl geriye çektik.

Bu bilgiler ışığında, İYİ PARTİ Grubunun Meclis araştırması açılması önerisinin uygun olmadığını belirtiyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Sayın Milletvekili. Zamanında konuşmanızı tamamladınız, çok teşekkür ediyorum.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Rica ederim.

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Tanal...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

36.- İstanbul Milletvekili Mahmat Tanal'ın, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki ilçelerde ve köylerde LGS tercihlerini yapmaktan zorlanan öğrencilerin mağduriyetinin giderilebilmesi için Millî Eğitim Bakanlığım görevine davet ettiğine ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Liselere Giriş Sınavı tercihleri 1 Temmuzda başladı. Ancak Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki ilçelerde ve köylerde okulların tatil olması nedeniyle öğrenciler bu tercihlerini LGS kılavuzundan tek başlarına yapamamaktadırlar. Öğrencilere rehberlik yapacak öğretmenlerin köyde ve ilçede olmaması nedeniyle öğrencilerimiz mağdur durumdadır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu

Bölgesi'ndeki köylerde ve ilçelerde okulların tatil olması nedeniyle tercihini yapmakta zorlanan öğrencilerin bu mağduriyetinin giderilmesi açısından Millî Eğitim Bakanlığını derhâl göreve davet ediyorum, tedbir almasını istirham ediyorum. Öğrencilerin bu mağduriyetinin giderilmesi lazım, aksi takdirde gerçekten onarılmaz bir zarar oluşacaktır, mağduriyet oluşacaktır.

Hepinize teşekkür ederim, saygılarımı sunarım.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- HDP Grubunun, 30/5/2019 tarihinde Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, Hizbullah davası sanıklarına verilen tahliye kararlarının araştırılarak, benzer şartlara sahip olan tutukluluk hâlinde bulunan sanıklara aynı kararın verilmemesinin sebeplerinin tespiti amacıyla verilmiş olan (10/1334) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 4 Temmuz 2019 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağız ve oylarınıza sunacağız.

Buyurun.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 4/7/2019 Perşembe günü (Bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Hakkı Saruhan Oluç

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

30 Mayıs 2019 tarihinde Siirt Milletvekili Sayın Meral Danış Beştaş ve arkadaşları tarafından verilen 2588 sıra numaralı "Hizbullah davası sanıklarının tahliye edilmesinin araştırılması amacıyla" Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak, görüşmelerinin 4/7/2019 Perşembe günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Siirt Milletvekili Sayın Meral Danış Beştaş'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Beştaş. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, önergemiz yargıda herkese eşit yaklaşım aslında. Hizbullah sanıklarının tahliye edilmesi fakat diğer örgütlerin ya da muhaliflerin, hükümlülerin tahliye edilmemesi yargıdaki çifte standart.

Değerli milletvekilleri, şöyle özetleyeyim: 31 Aralık 2010 tarihinde kamuoyunda 19 Hizbullah sanığının tahliye edildiği herhâlde hafızalarımızda, bir kısmımızın hafızasında vardır. O zaman Hizbullah ana davasında 31 Aralık 2010'da yürürlüğe girecek olan tutukluluk süresini on yıla sınırlayan yasa vardı ve Yargıtayın önündeyken bu yasa henüz yürürlüğe girmemişti. Yargıtay, Hizbullahçıların kaçmasına olanak sağlamak için dokuz ay o dosyayı görüşmedi, Hizbullahçılar tahliye edildi ve on beş gün sonra kararı onayladı ve şimdi o sanıklar, o suçlular INTERPOL'un ve İçişleri Bakanlığının arama listesinde. O tarihte siyasi bir kararla tahliye edilen Hizbullahçılar bugün benzer bir yöntemle aynı şekilde tahliye ediliyorlar. Nedir şu anda tablo? Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları var. Diyor ki eğer yargılama heyetinde askerî hâkim varsa bu yeniden yargılama sebebidir, sanıklar yeniden yargılanabilir. Tamam, bu karar herkese uygulanmalı, sonuçta herkesi bağlıyor. Bu Hizbullah davalarında bir de dostane çözüm var aynı sebeple, askerî hâkim var

diye dostane çözümlerle anlaşmışlar. Bunu gerekçe gösteren bütün Hizbullah sanıkları tahliye edildi, hepsi; dostane çözümde taraf olanlar, olmayanlar, etkilenenler, etkilenmeyenler mahkemelere gittiler ve hepsi tahliye edildi. Şimdi 150 civarında -100'e yakın yani kesin rakamı bilmiyorum ama- bir tahliye var. Hizbullahçılar serbest ama diğer muhalif örgütler aynı taleplerle mahkemeye gidiyorlar fakat kabul edilmiyor. Şimdi emsal karar hukukta herkes içindir. Hizbullahçı, a'cı, b'ci, c'ci fark etmez, eğer yargılamanın yenilemesi varsa herkese eşit derecede uygulanması lazım. Hizbullah'ı nasıl tanıyoruz? Şiddet yöntemleriyle, domuzbağı uygulamalarıyla, katliamla. 2000'li yıllarda, 1990'lı yıllarda faili meçhullerle, satır cinayetleriyle, mezar evlerle hatırlıyoruz ve şu anda bunların hepsi tahliye ediliyor. Bir kararla; bir ittifakla, bir iş birliğiyle mi, bilmiyoruz. Ama burada soruyoruz gerçekten, başta iktidar partisine olmak üzere: Bu, yargıya verilen bir talimatın neticesi midir, Hizbullah'la bir anlaşma mı var? Hizbullah'la yapılan anlaşmada ne vaat edildi ya da ne alındı, bunun sonucunda nasıl bir ilişki var ki başvuran herkes tahliye ediliyor, ertesi gün İran'a kaçıyor, başka bir ülkeye kaçıyor ve on beş gün sonra da haklarında İçişleri Bakanlığınca arama kararları çıkarılıyor, INTERPOL'e giriyor. Bunu şeyden de hatırlıyoruz, kafasına 1 milyon 500 bin ödül konulan, Ayşenur İnci idi galiba, serbest bırakıldı, IŞİD sanığı. IŞİD ve Hizbullah söz konusu olunca ne gariptir ki yargı böyle hemen serbest bırakılmaktan yana ama diğerlerinde aynı taleplerde bulunmuyor.

Burada elimde örnek mahkeme kararları var. Bir kısmı Hizbullah sanıklarının tahliye kararları, bir kısmı da başka sanıkların başvurduğu mahkemelerin vermiş olduğu kararlar. Ferda İldan, yirmi yedi yıldır hapiste. Kendisi hakkında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, bizzat dosyasında, adil yargılama ihlali ve daha birçok maddeden ihlal vermiş. Ferda İldan'ın avukatları başvuru yapıyor, gerekçesiz reddediliyor ama Ferda İldan'ın mahkeme kararına dayanarak, AİHM kararına dayanarak Hizbullah sanıkları tahliye ediliyor. Diyorlar ki "AİHM kararı bizi bağlar." Burada açıkça bir ayrımcılık var, açık bir çifte standart var. Yargının açıkça, tarafsız değil, taraflı olma hâli var. Hizbullah'tan yana, IŞİD'den yana taraflı olma hâli var. İşte, bu nedenlerdir ki gerçekten bu konuda, biz, Türkiye'de yargının durumunun içler acısı olduğunu biliyoruz. Yargının bu konuda kendisini aklamaması gerekiyor. Behemhâl şu anda 1.500 dolayında hükümlü farklı hapisanelerde bulunuyor ve hepsi yirmi ila yirmi dokuz yıl arasında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Gerçekten bitirecektim ama yetişmedi...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum anlayışınıza ama bitirelim...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Sağ olun. Bitiriyorum.

1.500 dolayında mahpus var hükümlü yani yattıkları süre –benim hesapladığım kadarıyla- yirmi üç ila yirmi dokuz yıl arasında değişiyor ve tümünün bugün tahliye olması gerekiyor Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi kararı gereğince.

Tahliye olmak için Hizbullahçı ya da IŞİD'ci olmak gerekmiyor. Bu konuda mahkemeler ve yasalar herkese aynı mesafededir, aynı uzaklıktadır, aynı yakınlıktadır. Hukuk soyuttur. Kararlar soyut uygulanır, kimliğe göre uygulanmaz. Bu nedenle, gerçekten, iktidar bu konuda her fırsatta "Yargı bağımsızdır ve tarafsızdır." diyor ya, yargı bağımsız ve tarafsız olmadığını kararlarla tarihe not ediyor. Bir an önce bu taraflılıktan tarafsızlığa geçin. Hizbullah'la ya da IŞİD'le yapılan anlaşma varsa, bunu öğrenmek istiyoruz. Tahliye edilmezlerse bu anlaşmanın devam ettiği sonucunu çıkaracağız.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, uyarımıza arkadaşlarımız dikkat ettiği için hepsine teşekkür ediyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Zeynel Emre'ye söz veriyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, şöyle, çok büyük bir iddiada bulunmuyoruz, 2002'den önce Türkiye'de yargı tamamen bağımsızdı, hatalı işlem yapmazdı, herhangi ideolojik angajmana girmezdi gibi bir iddiamız yok ama orta yerde duran bir gerçek var. Yargının bu denli araçsallaştırıldığı, bu denli siyaseti terbiye etmeye çalıştığı ve iktidarın bir sopası hâline geldiği başka bir dönemi hiç yaşamadık değerli arkadaşlar. Bakın, Türkiye'de öyle davalar görüyoruz ki kesinlikle hakkında ceza takibatı dahi yapılmaması gereken insanlar yıllarca hapis hanelerde çürüyor âdeti. Öte yandan da insanların vicdanını kanatan... Hizbullah bunun örneğidir, IŞİD benzeri bir örgüttür; domuz bağı yapmıştır, işkence yapmıştır, insanları diri diri mezarlara gömmüştür ama çeşitli usuli gerekçelerle tahliye edildiklerini duyuyoruz. Aslında ortada şöyle bir şey var değerli arkadaşlar: Bakın, yargıda bir reform yapılmak isteniyorsa, bu konuda da bir samimiyet arzulanıyorsa bu mesele popülizmin bir aracı hâline gelmesin. Gelin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde en az bir yıl çalışacak, siyasi partilerden eşit temsilde milletvekilinin bulunacağı bir komisyon kurulsun ve bu komisyon aracılığıyla Türkiye'deki yargının işleyişine ilişkin sıkıntılar giderilsin.

Değerli arkadaşlar, ben bu Meclis çatısı altında bulunan tüm milletvekillerinden rica ediyorum, kamuoyuna yansıyan önemli bazı davalar olmak üzere yargısal işlemlerin bizatihi iddianameleri, dosyaları okunsun. Bakın değerli arkadaşlar, ben mümkün olduğunca bu iddianameleri, dosyaları alıyorum, tek tek içerisindeki evraklar ne, iddialar ne, bunların hepsini inceliyorum. Ben, sizin adaletinize, vicdanınıza seslenerek bazı örnekler vermek istiyorum. Bakın, dün davası görüldü; Çorlu'daki tren kazasında, sorumlu olan insanların doğru dürüst soruşturulması bir tarafa, orada evlatları hayatını kaybeden insanların toplandığı görüntüleri görüyoruz. Ensar Vakfı gibi büyük bir skandalın yaşandığı bir davada, bir soruşturmada, ceza hukukunu bilen herkes bilir ki tek celsede duruşmanın bitmesi gibi bir durum söz konusu değildir. "Aman daha fazla deşilmesin, arkası araştırılmasın, tartışılmasın." denip bir an evvel karar verildiğini görüyoruz. Bakıyorsunuz, Soma'daki madencilerin başına gelen olaydaki yargılama benzer. Hepinizin bildiği, günlerce televizyonda tartışılan Pastor Brunson davası vardı değerli arkadaşlar. Bu mesele konuşulurken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEYNEL EMRE (Devamla) – Hızlıca tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

ZEYNEL EMRE (Devamla) – O meselede dava dosyasını incelediğimizde görüyoruz ki Türkiye'nin işgal edilmesi durumunda bulunulacak, muhafaza edilecek stratejik bölgelere kadar çok derinlemesine iddialarda, çeşitli istihbarat faaliyetleri, ülkeyi bölme gibi çok yüksek iddialarda bulunup, ülkenin Cumhurbaşkanının "Ben burada olduğum sürece bu şahsı kimse alamaz." dediği bir şahısla ilgili, görüyoruz ki Trump herkesin huzurunda, tüm dünyanın huzurunda AKP Genel Başkanına teşekkür ediyor Pastor Brunson'u tahliye ettiği için.

Değerli arkadaşlar, böyle bir ortamdan sağlıklı yargı çıkmaz. Dolayısıyla biz bu öneriyi destekliyoruz ancak kapsamının çok daha geniş bir şekilde ortaya konulup samimi bir şekilde yargının meselelerinin ele alınması gerektiğini düşünüyoruz.

Bu düşüncelerle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Abdullah Güler'e söz veriyorum.

Buyurun Sayın Güler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok saygıdeğer milletvekilleri; Halkların Demokratik Partisi Grubunun, Hizbullah davası sanıklarının tahliyesiyle ilgili Meclis araştırması açılmasına dair verdiği grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle de yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Çok saygıdeğer milletvekilleri, hukuk, kimliğe göre karar vermez. Hâkimler; maddi veriler, mevcut dosya kapsamı neyse özellikle vicdani kanaatine göre o konudaki kararını oluşturur. Anayasa'mızın 138'inci maddesine göre, hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasa'ya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hükümlerini verirler. Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır. Bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez. Tabii, eğer maddi verilere bakarsak birçok mahkeme kararını burada eleştirebiliriz, gündeme getirebiliriz.

Bakın en son, somut olarak, yakın zamanda, geçen hafta itibarıyla bir karar verildi. Diyarbakır ilinde yaşayan sanık Ayşe Çelik'in bir TV programında yaptığı sözlü paylaşımlar nedeniyle yargılandığı Bakırköy 2. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından, terör örgütü propagandası yapmak suçundan 1 yıl 3 ay hapis cezasına mahkûm edildiği, bu kararın istinaf mahkemesinde itirazla İstanbul Bölge Adliye Mahkemesinin 2. Ceza Dairesi tarafından istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmesi neticesinde bu kararın kesinleştiği; akabinde, başvuru Ayşe Çelik'in Anayasa Mahkemesine yaptığı bireysel başvuru neticesinde 9 Mayıs 2019 tarihinde başvurusunun ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar verilmesi nedeniyle sanığın tahliye edildiği ve dosyanın gönderildiği Bakırköy 2. Ağır Ceza Mahkemesinde yeniden yargılanması neticesinde, 26 Haziran 2019 tarihinde beraatına karar verildiği...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hizbullah gelin Vekilim.

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Bakın, siz bir taraftan bizi bir çerçeve içerisine sokup, “Sadece buraya bakın, sadece bu kapsam içerisinde değerlendirme yapın, sadece bu kapsam içerisinde mahkemeleri yargılayın, onlar hakkında hüküm verin.” diyorsanız bu doğru bir şey değil. Biz, hakkaniyete uygun, eşit bir şekilde; mahkemelerimizde tarafsız ve bağımsız olarak adil yargılanma tarafındayız ve kimsenin de bu manada adı Hizbullah, adı PKK, adı DHKP-C, adı başka bir örgüt diye herhangi bir ayrıma tabi tutulmaksızın; dosya kapsamı neyse, hakkaniyet neyi gerektiriyorsa; bağlı olduğumuz, tarafı olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesi, adil yargılanma hakkı neyi gerektiriyorsa o taraftayız.

Eğer siz özelde Hizbullah davasıyla ilgili bir şey diyorsanız, Anayasa Mahkemesinin verdiği karar var. Bakın, Anayasa Mahkemesi, mevcut müdafî yardımından yararlanma hakkıyla bağlantılı olarak hakkaniyete uygun yargılanma hakkı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Başkanım, bir dakika daha verirsiniz, hemen tamamlayacağım.

BAŞKAN – Dosyaları okuyorsunuz Sayın Milletvekili, buyurun.

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Sadece bir atıfla beraber “Bu haktan yararlanmasın.” mı diyorsunuz? Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları var, bu haklardan yararlanmasın mı? Siz “Bu insanları ön yargıyla yargılayın.” mı diyorsunuz?

Ben bu grup önerisi üzerine aleyhte oy kullanacağımızı ifade ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Sayın Milletvekilim, zamana dikkat ettiğiniz için.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, İstanbul Milletvekili Abdullah Güler'in HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve yargının kararlarının taraflı mı tarafsız mı olduğunun araştırılması çağrısında bulunduğu ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Doğrusu konuşmanın üçte 2'si Ayşe Çelik'ti, onu söyleyeyim yani ben asıl sorduğum sorulara yanıt alamadım.

Biz Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları uygulanmasını demiyoruz, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları ve AYM kararları herkese eşit uygulansın diyoruz. Mahkemeler sanıkların kimliklerine, örgütlerine, aidiyetlerine göre karar vermesin diyoruz. Herkese adil bir yaklaşım istiyoruz.

Siz bizim söylediklerimizi öyle anlamış olamazsınız çünkü iktidar partisinin bu konuda vermiş olduğu tahliye kararlarına kısıtlar arası teşekkür geliyor. Yani Trump, Brunson tahliyesine teşekkür edince yargının ne kadar bağımsız olduğunu öğrenmiş oluyoruz.

Burada eğer dedikleriniz gerçekten hakiki yaklaşımınız olsaydı bugün Figen Yüksekdağ, İdris Baluken, Selahattin Demirtaş hapiste olmazdı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın Sayın Milletvekili.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bugün, Cumhurbaşkanına hakareten binlerce dava dosyası açılmış olmazdı. Barış akademisyenleri için “Sizin oluk oluk kanlarınızı akıtıp banyo yapacağım.” diyen Sedat Peker beraat etmezdi. Eğer yargı gerçekten adil ve herkese eşit yaklaşıyor olsaydı kararlar arasında bir denklik, ayrımsız bir yaklaşım olurdu. Tam da sorumuz bu.

Ben bütün milletvekili arkadaşlarıma gerçekten şu çağırımı yapıyorum: Gelin, beraberce yargının kararlarının tarafı mı tarafsız mı olduğunu araştıralım ve bu konuda Meclis inisiyatif alsın. Talebimiz budur zaten.

Teşekkür ediyorum.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- HDP Grubunun, 30/5/2019 tarihinde Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 19 milletvekilinin, Hizbullah davası sanıklarına verilen tahliye kararlarının araştırılarak, benzer şartlara sahip olan tutukluluk hâlinde bulunan sanıklara aynı kararın verilmemesinin sebeplerinin tespiti amacıyla verilmiş olan (10/1334) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 4 Temmuz 2019 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- CHP Grubunun, 3/7/2019 tarihinde Bursa Milletvekili Erkan Aydın ve arkadaşları tarafından, üniversite mezunu öğrencilerin Kredi Yurtlar Kurumuna olan kredi borçlarıyla ilgili sorunlarının araştırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 4 Temmuz 2019 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 4/7/2019 Perşembe günü (Bugün) toplanamadığından Grubumuzun aşağıdaki önerisinin, İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Altay

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Bursa Milletvekili Erkan Aydın ve arkadaşları tarafından üniversite mezunu öğrencilerin Kredi Yurtlar Kurumuna olan kredi borçlarıyla ilgili sorunlarının araştırılması amacıyla 3/7/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis Araştırma Önergesi'nin (1063 sıra no.lu) diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 4/7/2019 Perşembe günlü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Sayın Altay, söz istemişsiniz, görmedim ben.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

38.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Siirt ili Eruh ilçesi kırsalında PKK'ya karşı yapılan operasyonda şehit olan Jandarma Uzman Çavuş Yasin Baran'a Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başkanım, çok teşekkür ederim.

Yani her vesileyle söylüyorum, Meclis taziye yeri olmamalı, bu terör sonlandırılmalı diye. Siirt'ten yine acı bir haber geldi bugün. Eruh ilçesinde bir çatışmada Uzman Çavuş Yasin kardeşimizi kaybettik. Kendisine Allah'ımdan rahmet diliyorum, kederli ailesine ve milletimize başsağlığı ve sabır diliyorum efendim.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- CHP Grubunun, 3/7/2019 tarihinde Bursa Milletvekili Erkan Aydın ve arkadaşları tarafından, üniversite mezunu öğrencilerin Kredi Yurtlar Kurumuna olan kredi borçlarıyla ilgili sorunlarının araştırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 4 Temmuz 2019 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Erkan Aydın'a söz veriyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Üniversite mezunu gençlerimizin Kredi ve Yurtlar Kurumuna olan borçlarının yapılandırılması üzerine verdiğimiz araştırma önergesi için söz almış bulunmaktayım. Sizleri saygıyla selamlıyorum.

Her yıl mezun olan gençlerimiz ki sayıları yüz binleri bulan -390 bine yaklaşan- ve on yıldır geriye yönelik ödeyemedikleri -sayılara baktığımızda- borçlarının toplam büyüklüğü 2 milyar 95 milyon lira olan ve sayısı da yüz binleri bulan bu gençlerimize; bu iş bulamamış, üniversiteden mezun olmuş; ailelerinin, kendilerinin o kadar özveriyle çalışarak çabalayarak bitirdikleri okuldan sonra iş bulamadan bir de kapılarına tebligatla 18 bin liralık borcun 25 binlere çıkartılması, 25 bin liralık borcun 35 bin liralara kadar çıkartılmasıyla, zaten bunalımda olan, zaten iş bulamamış olan öğrencilerimize bir darbe de Kredi ve Yurtlar Kurumundan vuruluyor.

Bakın, Anayasa'nın 49'uncu maddesi ne diyor, amir hükmü diyor ki: “Çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri devlet alır.” Bu tedbirleri almadığımız için gençlerimizin yüzde 26'sı -ilk altı aylık veri- işsiz, iş bulamadan kapıya gelen tebligatla bunalımda ve bunun üzerine çaldıkları her kapı yüzlerine kapanyor. Biz de Cumhuriyet Halk Partisi olarak diyoruz ki: Futbol kulüplerine yaptığımız, yüzde 60'ı silinen, on yıl vadeye yayılan, iki yıl ödemesiz... Bu koşullardan, gelin, üniversite mezunu gençlerimizi de yararlandırın. Bu konuda Kocaeli Milletvekilimiz Tahsin Tarhan'ın verdiği kanun teklifi var; gelin, bunu değerlendirmeye alın. Gene, Türk Telekomun 5 milyar liralık bir borcunu bir kalemde silip attığımızı 82 milyon biliyor. Yandaş iş adamının 425 milyon TL'lik vergi borcunu bir kalemde sildiğinizi 82 milyon halkımız biliyor. Gelin, bu kolaylıklardan gençlerimizi

de yararlandırın. Biz demiyoruz ki aldıkları kredilerin üstüne yatsınlar, bunları ödemesinler ama devletin Anayasa gereği de görevi olan... Önce işini bulsun, çalışma hayatına gelsin, ondan sonra bunun, on yıla kadar bir vadede, faiz almadan geri ödemelerini sağlayalım.

Bugün 41 milyon insan Türkiye’de borç batağı içerisinde, icra kapıya dayanmış; kredi borcu, kredi kartı borcu, ev kredisi, otomobil kredisi gibi birçok ödemeye sıkıntı içerisinde. Bu gençlerimizi daha yolun başındayken hayata küstürmek yerine... Devlet kapısına gittiğinde kadro yok, özel sektöre gittiğinde “Tecrüben yok.” Ne yapacak bu genç? Birçoğu bizi arıyor, intiharn eşiğine gelmiş. Bu gençlerimiz hepimizin geleceği. Biz, geleceğimize umut vermek yerine kapıya PTT’yle tebligat yolluyoruz “Hadi bakalım, şu paraları ver.” Kardeşim, adam daha iş bulamadı, nasıl versin? Bu konulara eğilmemiz gerekiyor. Şu anda bizleri televizyon başında izliyorlar, büyük bir umutla izliyorlar.

Ben, geçen hafta kendim konuyu gündeme getirdim, o günden beri de sağ olsunlar, sosyal medyadan, telefonlarla bize ulaşıyorlar, diyorlar ki: “Yaşı 70’i bulmuş, milletvekili emekli maaşı alan, sırf başka yerlere gitmesin diye Yüksek İstişare Kurulu adı altında bir kurum yaratıp 13 bin lira maaş bağlayıp ama beğenmediklerinde 18 bin lira para verdikleriniz yerine gelin, şu bizim borçları yapılandırın, biz ödeyeceğiz, öyle üzerine de yatmayacağız.” Bunu da Genel Kurulun takdirlerine...

Aslında, biz bütün partilerin uzlaşmayla çözümü için araştırma komisyonu kurulmasını ve bir çözüme bağlanmasını teklif ediyoruz, birazdan da oylanacak. Bu gençler de televizyonları başında bizleri izliyorlar. Kimler bunun yapılandırılmasına kabul oyu verecek, kimler de “Biz bunu istemiyoruz.” diyecek, hep birlikte göreceğiz. Takdir de tabii ki sayıları 10 milyona yaklaşan bu gençlerimizin; bizim görevimiz onların hakkını savunmak diyorum, süreye de riayet diyorum.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Sayın Milletvekili.

Erkan Bey, özellikle çok teşekkür ederim, sağ olasınız.

İYİ PARTİ Grubu adına Adana Milletvekili Sayın İsmail Koncuk.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, yarın Başbağlar katliamının yıldönümü. Bu katliamda hayatını kaybeden, şehit edilen bütün vatandaşlarımıza Yüce Allah’tan rahmet diliyorum. Dün de 3 Temmuz itibarıyla da Madımak katliamının yıldönümüydü. Bu iki olay, aslında, yaşandığı gün milletimizin yüreğini yakan olaylardır ama bugün millet olarak ders almamız gereken olaylardır. Dolayısıyla bu iki olayı birbirinin aslında bugün tamamlayıcısı olarak görüp bundan sonra bu olaylardan ders alarak bundan sonraki süreçte milletimizin birliğine beraberliğine vesile olması gereken olaylar olarak siyasetçilerin değerlendirmesi doğru bir yaklaşım olacaktır. Tekrar rahmetle anıyorum.

Bugün az önce internet sitesinde okudum, Şehit Aileleri Dernek Başkanı Pakize Akbaba’ya -İstanbul’da- Cumhurbaşkanına hakaretten bir dava açılmış.

Bakın, TRT’ye çıkartılan Osman Öcalan’la ilgili İbrahim Eren’e hâlâ tahammül ediyorsunuz ama bir şehit anasının eleştirilerine tahammül etmeden, sabır göstermeden dava açıyorsunuz. Bu, son derece yanlıştır. Sayın Cumhurbaşkanının ben bu konuyu yeniden değerlendirmesini arzu ediyorum, sizlerin de değerlendirmesini arzu ediyorum. Elbette şehit analarının, şehit babalarının, kardeşlerinin Hükümete yönelik eleştirileri olacak, buna tahammül göstereceksiniz. Hükümet olmak milletin eleştirilerine, size yönelik eleştirilerine tahammül etmeyi de gerektiren bir durumdur. Hele bir şehit anasının eleştirilerine elbette tahammül göstereceğiz.

Ben Grubumuz adına, Cumhuriyet Halk Partisinin kredi ödemesi konusunda gençlerimizle alakalı olarak verdiği bu teklifi, Meclis araştırmasını son derece isabetli bir teklif olarak görüyorum ve İYİ PARTİ Grubu olarak desteklediğimizi ifade ediyoruz.

Bakın, işsizliğin bu kadar arttığı bir dönemde -almadan vermek Allah'a mahsustur- yüzde 26'ları aşan genç işsizliğin olduğu ülkemizde tutup da kredisini ödeyemedi diye bu gençlerimizin evlerine ödeme talimatları, emirleri göndermek, haciz işlemleri yaptırmak filan devletin işi olmasa gerek. Bu sebeple, tutarı yaklaşık 2 milyar 95 milyon TL'yi bulan ve 342 bin gencimizi ilgilendiren bu kredi ödemeleri konusunda yeniden yapılandırılmaların ve uygulanan faizlerin iptal edilmesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Sayın Başkanım, bir dakika daha istirahat ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Çok şeyi affettiniz, bu Meclis çok şeyi affetti, Hükümet çok şeyi affetti. Bu 2 milyar TL'yi belki affetmek mümkün değildir ama faizlerin tamamen silinmesi, yeniden yapılandırılması ve çocuklarımızın işe başlayacağı tarihle ilgili olarak bu yapılandırılmaların hayata geçirilmesinin sağlanması lazım. Ne yapalım şimdi? Bir sürü genç kapımıza geliyor, sizlere de geliyordur, bu konuda AK PARTİ milletvekillerine de diğer gruplara da uğruyorlar. Bu, kanayan bir yaradır. Buna göz yumduğunuz sürece, kulak tıkadığımız sürece bu problemin çözülebilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla CHP'nin verdiği teklif aslında siyasetüstü bir tekliftir. Bütün parti gruplarının burada elini vicdanına koyarak bir oylama yapması netice almamızı sağlayacaktır. Bir yol bulunması lazım diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Rıdvan Turan'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Turan. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA RIDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekran başında bizi takip eden değerli halkımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, gerçekten çok önemli bir mesele. Kredi borcu olan gençlerimizin borcu bini aşmış durumda. Bu borçların faizleri silinmek suretiyle yeniden yapılandırılması olmazsa olmaz bir zorunluluk hâle gelmiş, nokta. Bunu bir kenara koyalım. Fakat işin bir tabii kuramsal tarafı var, o kuramsal taraf da şu: Bütün kapitalist devletlerin anayasalarında -Türkiye'nin olduğu gibi- çalışma hakkından bahsederler fakat hiçbir zaman çalışma hakkı anayasada yazılmış olanın karşılığı biçimde uygulanmaz. Çünkü kapitalizm kendi varlığını sürdürmek için mutlaka ve mutlaka eksik istihdama ihtiyaç duyar. Yedek işçi ordularının olması, emek gücünün ücretinin düşürülmesi başta olmak üzere, işçi sınıfının ve çalışanların örgütlülüğünün engellenmesi için her zaman bir kenarda duran işsizlere ihtiyaç vardır. İşin kuramsal tarafı bu, Keynesçi ekonomi politığın kısmen bunu aşmış olduğu varsayılabilir, o da belli bir tarihsel dönemde geldi geçti. Şimdi neoliberalizmle birlikte büyük bir işsizler ordusu, Türkiye gibi devletlerde, deyim yerindeyse arziendam ediyorum.

Türkiye açısından önemli olan ve işin politik tarafı da şu: 2001 ila bu zamana kadar, uluslararası alanda dolaşan, aşağı yukarı 600 milyar dolar civarında para memleketeye girdi. Bu yoğun dış borçlanmaya dayalı ve inşaat eksenli sermaye birikim modeli kısa süre sonra iflas etti. Şu anda işsizlikten bahsediliyorsa, örneğin inşaat sektörünün durmasından bahsediliyorsa işte tam da AKP'nin üretmiş olduğu bu yanlış sermaye birikim rejiminin doğal sonuçlarıyla karşı karşıya olduğumuzdan dolayı bundan bahsediyoruz. İnşaat sektörünün iflas etmesiyle beraber, özellikle inşaatlarda çalışan ve emin olun -çalıştığım için biliyorum- büyük bir kısmı da üniversite mezunu gençler olan devasa bir işsizler ordusu, AKP'nin ekonomi politikaları vasıtasıyla yaratılmış oldu.

Tabii, işin bir de şöyle bir tarafı var: Üniversiteler, bizim ülkemizde ne yazık ki işsizliği geciktirme fakiülteleri olarak çalışıyor. Her ilde bir tane üniversite açıldı ve üniversite mezunlarının sayısı o kadar artmış durumda ki bunlara iş bulunamayacağı zaten ortadaydı, zaten belliydi.

Dolayısıyla, evet, CHP'nin önerisi doğru bir öneridir ama bunun geri planında bir görev kusuru değil, tam tersine AKP'nin sürdürmüş olduğu ekonomi politikalarının hatası vardır; bunu da tarihe not düşmek isterim.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Nasıl Başkanım?

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim süreye dikkat ettiğiniz için.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bitlis Milletvekili Sayın Cemal Taşar’a söz veriyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi grubunun vermiş olduğu 3 Temmuz 2019 tarihli Meclis araştırma önergesi üzerine şahsım adına söz almış bulunuyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kredi ve Yurtlar Kurumu, üniversitede öğrenim gören öğrencilere, yurt içinde ve yurt dışında yükseköğrenim gören öğrencilere kredi ve burs vermektedir; yurtlar yaptırmak ve uygun barınma ücretleri ile ücretsiz barınma imkânları, yapılan beslenme yardımları ve buralarda yapılan eğitimler, kişisel gelişim kursları ve seminerlerle sosyal hayatın aktif bir üyesi olan gençlerin yetişmelerine zemin hazırlamaktadır.

Şimdi, neler yaptık? 2012 tarihi itibarıyla Türkiye’de 75 il ve 57 ilçede, toplam 190 yurttta, sadece 182.258 yatak kapasitesinden 1 Temmuz 2019 tarihi itibarıyla 81 il ve 239 ilçeyle birlikte, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti başta olmak üzere 777 yurt ve 689 bin yatak kapasitesine ulaştık. Burada, sürekli bir iyileşme var, öğrencilerimizin lehine sürekli bir çalışma var.

Bakın, 2002’de barınma ücreti olarak sadece akşam yemekleri için 50 kuruş verilirken bugün bu para sabah kahvaltıları, akşam yemekleri ve barınma ücretleriyle 15 liradan 375 liraya öğrencilerimiz için çıkarılmıştır. 2002’de öğrencilere verilen kredi sadece 45 lira iken bugün lisans öğrencilerimize 500 lira, yüksek lisansa bin lira ve doktora öğrencilerimize de 1.500 lira para ödüyörüz yani 500, bin ve 1.500; kartlarla artık para ödeniyor. Peki, bunlar ne zaman tekrar geri alınıyor? Bunlar, öyle hemen mezun olur olmaz alınmıyor. Öğrencimiz okul okuyorsa, velev ki okulu bıraksa bile bıraktığı tarih itibarıyla iki yıl sonra tahsiline başlanıyor. Ancak okulu bitirdikten sonra, yine hemen tahsil edilmiyor, iki yıl sonra, bu, tahsil edilmeye başlanıyor. Velev ki okulu bitirdikten sonra, öğrencilerimiz, gençlerimiz “Bu parayı ödeyemiyorum.” diye müracaat ettiği zaman, bu tekrar erteleniyor yani sıkıştırılma yok, bu çocuklarımıza sürekli bir zaman veriliyor.

Şimdi, tabii, zaman çok kısa olunca bunu anlatmak, belki bunun teferruatına girmek zor oluyor ama... 2002 yılından bugüne kadar öğrencilerimizin burs ve kredilerindeki artış yüzde 1.011 olmuştur yani çocuklarımıza, gençlerimize sürekli bir iyileştirme için gayret sarf edilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEMAL TAŞAR (Devamla) – Son cümleleri söyleyeyim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

CEMAL TAŞAR (Devamla) – Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğünden kredi alan öğrencilerimizin KYK borçlarının geri ödemesi –biraz önce söylediğim gibi- öğrenimin normal süresinin bitmesinden iki sene sonra başlıyor ve bu, istendiği zaman da uzatılabilir. Bu açıdan da Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu Meclis araştırmasına gerek olmadığı görülmüştür.

Bu vesileyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERKAN AYDIN (Bursa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Sayın Başkanım, öncelikle, iktidar partisinin temsilcisi sayın hatip kendi dönemlerinde yapılanları anlattı, teşekkür ederiz, yapılanlara bir itirazımız yok ancak kendisinin de ifade ettiği gibi, bu paralar iki yıl sonra geri isteniyor ve faizle isteniyor. Bizim araştırma önergemizde; bu çocuklar iş bulamıyor, birçoğu işsiz, dolayısıyla bu faizin kaldırılması, iki yıl değil, daha uzun bir vadeye yayılması, iş bulduktan sonra da bu paraların ödenmesi... Yoksa biz zaten “yapılmıyor” demiyoruz. Kayıtlara geçmesi açısından...

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.32

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.46****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: İshak GAZEL (Kütahya), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 98’inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince, denetim konularını görüşüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve 48 Milletvekilinin Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlıyoruz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve 48 Milletvekilinin Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1974) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı:92) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 92 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, bu teklif İç Tüzük’ün 91’inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylarınıza sunulacaktır.

Teklifin tümü üzerinde ilk söz, İYİ PARTİ Grubu adına Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs Bey’e aittir.

Buyurun Sayın Örs. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin geneli üzerinde, İYİ PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, dün Samsun İlkadım Belediyesi Meclisince alınan bir kararı sizlerle paylaşmak istiyorum: Trabzon’da hain bir saldırı sonucu şehit düşen Eren Bülbül kardeşimizin ismi Samsun İlkadım Belediyesince Baruthane Mahallesi’nde yapımı tamamlanan bir parka verilmiştir. Türk milletinin geçmişine ve şehidine sahipliğinin bir göstergesi olan bu anlamlı kararlarından dolayı İlkadım Belediye Başkanı Sayın Necattin Demirtaş ve Meclis üyesi arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Bu vesileyle şehidimizi tekrar rahmet ve minnetle anıyor, ailesine sabır dileklerimi iletiyorum.

Değerli milletvekilleri, öncelikle ilgili kanun teklifiyle getirilmek istenilen değişiklikleri özetleyerek konuşmama başlamak istiyorum. Bu teklif şu hususları içermektedir: Müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar hâlinde toplandıkları yerler, müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhları, takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlar ya da takımların kamp yaptığı yerler spor alanına dâhil edilmek suretiyle kanunun uygulama alanı genişletiliyor. Müsabaka için seyircilerin kabulüne başlanmasından müsabaka sonrası

(x) 92 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

tamamen tahliyesine kadar sürede yetkisiz olarak müsabaka alanına, soyunma odalarına, odaların koridorlarına, sporcu çıkış tünellerine girenlere yirmi günden az olmamak üzere uygulanan adli para cezası üç aydan bir yıla kadar hapis cezasına çıkartılıyor. Müsabakanın seyirini veya güvenliğini bozanlar hakkında üç aydan bir yıla kadar uygulanan hapis cezası ise bir yıldan üç yıla kadar artırılıyor. Spor alanlarında kasten yaralama veya mala zarar verme suçlarının işlenmesi hâlinde şikâyet şartı aranmaksızın Türk Ceza Kanunu'na göre verilen ceza teklifte yarı oranında artırılıyor. "Spor alanları" ibaresi genişletilerek "müsabaka, antrenman ve seyir alanları" olarak değiştiriliyor. Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'a "Suçun ağırlaştırıcı unsuru ve hak yoksunluğu" başlıklı madde ekleniyor. Kimliklerini gizlemek amacıyla yüzlerini bez veya sair unsurlarla tamamen, kısmen kapatarak kanunda belirtilen suçları işleyenler hakkında verilecek cezalar artırılıyor. "Kanunda tanımlanan veya atf yapılan ilgili kanunlardaki suçlardan dolayı bir yıl veya daha fazla hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde, kişi ayrıca, Türk Ceza Kanunu'nun ilgili hükümlerine göre spor kulüpleri, federasyonlar ve bünyesinde spor faaliyetleri yürütülen tüzel kişiliklerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz." deniliyor. Mahkûmiyet cezasına ilave olarak cezanın kendisi kadar bir süre daha hak yoksunluğu devam edecek ancak toplamda uygulanacak hak yoksunluğu beş yıldan fazla olamayacak. Kişinin müsabakaları ve antrenmanları izlemek amacıyla müsabaka, antrenman seyir alanına girişinin yasaklanması, seyirden yasaklanması geliyor. Elektronik bilet uygulamasına geçilmemiş spor alanlarına biletsiz giriş veya kapasiteden fazla seyirci alınmasında verilen idari para cezasına dair hükümde de ibare değişikliği yapılıyor. "Spor alanları" ibaresi "seyir alanları" olarak değiştiriliyor. Sporda şiddeti teşvik edecek şekilde basın ve yayın yoluyla açıklamada bulunan kişilerin idari tedbir olarak üç ay yerine yeni düzenlemeyle bir yıl süreyle spor müsabakalarını seyredememesiyle ilgili düzenlemeler kanun teklifinde var.

Gördüğünüz gibi, oldukça çok, farklı maddelerde yasakların artırılması şeklinde gelen bir kanun teklifiyle de karşı karşıyayız.

Saygıdeğer milletvekilleri, 6222 sayılı Yasa 2011 yılı nisan ayında yürürlüğe girmişti. 6222 sayılı Kanun'a benzer kanunların dünyanın birçok ülkesinde, birbirine yakın dönemlerde yürürlüğe girdiğine de dikkatlerinizi çekmek isterim. Burada temel inisiyatif FIFA ve INTERPOL'den gelmiştir. FIFA ve INTERPOL, sporun, bilhassa futbolun korunması gerektiğini belirtmişlerdi. İnternet üzerinden oynanan bahis, şike faaliyetleri ve şiddet eylemleriyle artık daha geniş bir şekilde mücadele edilmesi ihtiyacı tüm dünya ülkelerinde vardı. Bu mücadelede spor federasyonlarının talimatları yetersiz kaldığından, kanunların yürürlüğe konması ve polisiye tedbirlerin alınması FIFA ve INTERPOL tarafından şart konulmuştu.

Değerli milletvekilleri, bugün görüşmekte olduğumuz kanun teklifiyle, sekiz sene önce yürürlüğe giren kanunda, şiddeti önleme gerekçesiyle, ciddi ve önemli değişiklikler yapılmasının istendiğini görmekteyiz. Öncelikle şunu ifade etmek isterim: Bizler sporu sağlıklı bir neslin yetişeceği alan olarak görmek zorundayız. Görüyoruz ki bugünkü anlayış tamamen farklıdır. Siyasi iktidar, tribünleri, yani toplumsal algıyı kontrol altına almak niyetindedir. Ne yazık ki, bugün Türkiye'yi idare edenler sporu siyasi iktidarın mevzi kuvvetlendirme mecrası olarak görmektedirler. Bu çok büyük bir yanıltır; bu, sporla gelişmeyi bekleyen gençlerimize yapılmış bir haksızlıktır. Şunu söylemek zorundayım saygıdeğer milletvekilleri: Kamuoyu algısını kontrol etmek isteyen siyasi iktidar, spor kulüplerini ve tribünleri de kontrol etmek istiyor ve bu kontrolü de iki şekilde sağlıyor. İlki doğrudan hâkimiyet yoludur. Nedir bu doğrudan hâkimiyet yolu? Bugün olduğu gibi, Futbol Federasyonunu, Başkanını, yöneticilerini, kurullarını atarsanız, hatta o kurulların yedek listelerindekilerin sıralarına bile müdahil olursanız kulüpler üzerinde doğrudan hâkimiyet kurarsınız. Hatta bu da bazen size yetmeyebilir; Anadolu'daki yüz binlerce taraftarı olan şehir takımları alt liglerde mücadele ederken, yakınlarınızı kamu kaynaklarıyla Süper Lig'de kulüp sahibi yaparak kulüp üzerinde de doğrudan hâkimiyet kurarsınız; her şeyiyle sizin olan kulüp ve atadığımız Federasyonunuz da sizin sözünüzden çıkmaz. Bir avuç insan keyif yapar, sefa sürer, cefasını ise ülke ve futbol çeker.

Değerli arkadaşlar, siyasi iktidar kulüpler üzerinde bir de dolaylı yollarla hâkimiyet kurar. Bu nasıl olur? Bu da şöyle olur: Borçlandırılarak gerçekleşir, kulüpler borçlandırılır çünkü borç alan, emir alır; borç alan, biat eder; borç alan, dik duramaz, doğru konuşamaz; paranın geldiği yere, yöne yakın durur. Maalesef ülkemizde Türk futbolunda bugün de bunu çok sıkça görüyoruz ve yaşıyoruz. Birçok konuda olduğu gibi sporda da ve özellikle de futbolda gerçeklerle yüzleşmeliyiz artık.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bugün kulüplerimizin birçoğu iflasın eşiğindedir. Süper Lig’te şampiyon olmuş 5 kulübümüz vardır; bunlardan Bursaspor bu sene maddi sıkıntılar içinde küme düşmüştür, diğer 4 büyük kulübümüz ise ticari açıdan müflis durumdadır. Bu kulüpler sınırsız şekilde borçlandırılmış, kamu bankaları üzerinden geleceklere ipotek altına alınmıştır. 5 kulüp dışındaki diğer kulüplerimizdeki durum farklı mıdır? Hayır. Aynı sıkıntılarla onlar da boğuşmaktadırlar. Oysaki kulüpleri borçlandıran yönetici ve menajerler ne yazık ki Ankara’nın gölgesinde huzurlu bir hayat sürmektedirler. Yönetici ve menajerler zenginleşmiş, kulüpler ise fakirleşmiş ve iflas etmiştir.

Başka bir trajik duruma da dikkatlerinizi çekmek isterim. Ne yazık ki kulüplerimizi amatör ya da profesyonel branşlarda sporcu yetiştirememektedirler. İki komşu Anadolu şehri maç yaparken Venezuela’dan Kongo’ya kadar onlarca ülkeden gelen futbolcular sahada mücadele etmektedir.

Değerli arkadaşlar, sporda şiddeti önlemek için yapılacak en iyi şey, insanların spor yapmasını sağlamaktır. Ülkedeki spor politikaları maalesef sporun önünü tıkamaktadır. Gençlerin sağlıklı şekilde boş vakitlerini geçireceği spor alanları giderek azalmaktadır. Gençlerin spor yapacağı alanlar binalarla, alışveriş merkezleriyle doldurulmuştur. Spor alanı olacak yerlere, yeşil alanlara, ormanların içerisine binaları dikmek marifet değildir. Sonrasında özür beyanları, pişmanlık ifadeleri hiçbir anlam ifade etmemektedir. Özellikle büyükşehirlerde, yüksek gelirli kendilerini büyük ve pahalı spor salonlarına kapatmakta, orta ve alt gelir düzeyindeki vatandaşlarımız için spor, hayalini kuramayacakları bir lüks olmaktan öteye geçememektedir. Halkımızın temiz, ücretsiz ve sürdürülebilir spor yapma imkânı maalesef kalmamıştır. Ayrıca, şike ve teşvik, ırkçılık konusunda da ülke futbolunun karnesinin ne derece zayıf olduğunu hepimiz biliyoruz.

Değerli milletvekilleri, ülke sporunun manzarası bu şekildedir. Bugün değerlendirdiğimiz teklif işte bu fotoğrafın gölgesindedir. Ülkemizin ve kulüplerimizin kaynakları heba edilmiştir, edilmektedir. Aynı hatalar devam etmektedir. Aynı şeyleri yaparak farklı sonuç beklemek mümkün değildir. Mevcut spor anlayışı, spora artık zarar vermektedir. Bu anlayış kendi kendisini yok eden bir bünyeye dönüşmüştür. Şuna da dikkatinizi çekmek istiyorum: Bir yasa metnini düzenlemek için yasanın ilgili olduğu farklı gruplarla temas etmek gerekmektedir. Zira, her bir grup bir sacayağıdır. Oysa bu teklif baştan sakattır çünkü sadece siyasi iktidarın kendi hassasiyetlerini alt alta yazarak oluşturduğu bir metin olarak önümüzde durmaktadır. Taraftarların, sivil toplum örgütlerinin ve uluslararası düzenlemelerin de göz ardı edildiği ortadadır.

Değerli milletvekilleri, biraz da Passolig’le ilgili bir iki cümle söylemek istiyorum. Taraftarlar Passolig’le birlikte yandaş banka müşterisi hâline getirilmiştir. Artık para ödeyip biletini alıp maça gitme devri kapanmıştır, neredeyse DNA testi istenir hâle gelmiştir. Kişisel özgürlük alanı bu teklifle yok edilmiştir. Sosyal medya üzerindeki baskı da arttırılmaktadır. Cezada orantılılık ilkesi hiçe sayılmış, görmezlikten gelinmiştir. Cezaların orantısız olarak artırılması, maddelerin sınırlarının net olmaması... Taraftarın söyleyeceği marşların, yapacağı tezahüratların, bir yorumla suç sayılabileceği ihtimalini, taraftar gruplarını ağır cezalar ve yaptırımlarla tek tip taraftar hâline getirme niyetini görüyor ve doğru bulmuyorum. Siyasi iktidar, tribüne seyirci gelmesini istemiyorsa bunu doğrudan yasaklaması daha uygun olur. Ya da sadece “Bizim istediğimiz şekilde tezahürat yapabilirsiniz ha!” kuralı getirilebilir. İlgili bakanlıkça görevlendirilecek memurlara tezahüratlar önceden onaylatılır ve stat hoparlöründe de yayın yaptırılır, olur biter. Bu hâliyle teklif “Mektepler olmasa maarifi ne güzel idare ederdim.” zihniyetinin bir yansımasıdır. Tasarı mağdur olan sporu ve futbolu mağduriyetten kurtaramamakta fakat yeni mağdurlar yaratacağının işaretlerini vermektedir. Teklif hazırlanırken spor, insan, hak ve hukuk unutulmuştur.

Değerli milletvekilleri, getirilen teklifle ilgili eleştirilerimi bazen tatlı, bazen tatlı sert, bazen de keskin bir dille ifadeye etmeye çalıştım. Sorumlu muhalefet anlayışıyla bazı tespit ve önerilerimi de sizlerle paylaşmak istiyorum. Sporun içinden gelen, daha önce de profesyonel kulüp başkanlığı yapan ve futbolun beşiği bir ilin milletvekili kardeşiniz, arkadaşınız olarak cezaları artırmanın sporda şiddetin önlenmesinde tek başına çok da caydırıcı olmadığına olan inancımı burada tekrarlamak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde spor eğitimi ve spor kültürüyle ilgili çalışmalar maalesef istenilen düzeyde değildir. Sportif ve fiziksel aktivitelere katılımın artırılması, performans sporunun altyapısının oluşturulmasında ve sporda şiddeti azaltan spor kültürünün geliştirilmesinde temel etkindir; bunu unutmayalım. Unutmayalım ki sporda şiddetin kültürel anlamdaki kaynağı, spora aktif katılanların düşük oranlarda olmasındandır. Sistemli ve yapılandırılmış spor eğitimi almayan kitleler, sokağın değerleriyle şekillenen seyirci kültürüyle saldırganlığa ve şiddete uygun hâle gelmektedir. Spora seyirci olarak büyük kitlelerin pasif katılımına karşı sadece nüfusun binde 75'nin aktif katılımı gelişmiş ülkelerle tezat teşkil etmektedir. Ülke nüfusunun spora aktif katılımı için ilgili bakanlıklar ve kurumlar tarafından akademik destekler de alınarak yeni programlar oluşturulmalı, kolaylıklar sağlanmalıdır. Türkiye'de düzenli ve sistemli spor yapan insanların sayısının artırılması hedef olarak yeterince önemsenmemiştir. Sportif ve fiziksel aktivitelere katılım oranlarını yüzde 30'lara ve yukarısına çıkarmak için tüm devlet kurumları ve sivil toplum örgütlerinin seferber olması gerekmektedir. Türkiye, uzun vadeli sporcu geliştirme programı uygulayarak, nüfusunun en az yüzde 30'unun düzenli fiziksel aktivitelere katılımını sağlayarak daha bilinçli sporcu ve seyirci kitlesi oluşturabilir.

Değerli milletvekilleri, ne yazık ki toplumdaki şiddet spordaki şiddeti körüklüyor. Cezalar, bu şiddetin daha da artarak devam etmesine vesile oluyor. Önce barışçıl ortamları her alanda meydana getirmenin yollarını araştırmalıyız. Sporda şiddete karışan, bulaşan, şiddet uygulayan insanlara sadece ceza vermek, onları bu eylem ve söylemlerinden vazgeçirememektedir. Bu insanlara baktığımızda, yaş grubunun genelde 16-30 yaş grubu arasında olduğunu, parçalanmış aile çocukları olduğunu ve netice itibarıyla ailede sindirilmiş, şiddet görmüş insanlardan meydana geldiğini ve bu sindirilmiş duyguların bir şekilde statlarda ortaya çıktığını görmekteyiz. Uyuşturucu kullanan gençleri topluma kazandırmak adına nasıl tedavi edebiliyorsak, bu da bir hastalığa, o zaman sporda şiddete bulaşan bu gençlerimizi, insanlarımızı bir şekilde tedavi etmenin önce yollarını aramalı, daha sonra tekrarında cezalandırma cihetine gitmeliyiz. Önce, sporda şiddete yönelmesini doğrudan ortaya koyan unsurları ortadan kaldırmalıyız. Statlarımızda istenmeyen tavır ve davranışlarda bulunan, seyircileri yönlendiren kişilerle veya taraftar gruplarının başkanlarıyla veya "amigo" diye tabir ettiğimiz insanlarla devlet veya spor kulübünün yöneticileri bir şekilde temasa geçmeli, bunlar eğitilmeli ve güzel söylemler söyleyerek sporu teşvik etmeleri yönünde ıslah edilmelidir. Statlarda olumlu davranışlarda bulunan seyirci ve seyirci toplulukları ödüllendirilmeli, teşvik edilmelidir.

Değerli milletvekilleri, sporda şiddetin önlenmesinde basın ve medya kuruluşlarının, televizyon yorumcularının ve spor yazarlarının tavır, söylem ve duruşları çok önemlidir. Gazetelerin haber ve yorum başlıklarında seçilen anahtar kelimeler özenle seçilmelidir. Ne yazık ki bu konuda çok olumlu şeyler söyleyemeyeceğim. Özellikle, bazı spor gazetelerine baktığımızda maç öncesi haber ve maç sonrası yorum ve değerlendirmelerde "savaş, kavga, saldırı, kapışma, silah, intikam, parçalamak, imha, kurşun, ölüm" ifadelerinin birçok haber ve yorum başlıklarında mecazi anlamda da olsa kullanıldığını görmekteyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

HÜSEYİN ÖRS (Devamla) – Başlıkların kısa olması gereği ve etkili ifade arayışı nedeniyle olumsuz anlamlar içeren kelimeler anlam kaymasına neden olmaktadır. Spor haberlerinde, özellikle de manşetler ve haber başlıklarında provokatif dil rakip taraftarlar arasında gerginliği körüklemekte ve kalıp yargıları güçlendiren bir araca dönüşmektedir.

Özellikle bir hususu daha ifade edip sözlerimi tamamlayacağım. 2. ve 3. Lig'de mücadele eden kulüplerimiz çok zor şartlar altında kulüplerini yaşıyorlar. Yöneticilerimizin bir sıkıntısı var. Onların, bu yasa sonrasında Passolig uygulamasının 2. ve 3. Liglerde uygulanabilme ihtimalini de göz önüne alarak söyledikleri şöyle bir ifadeleri var: "Eğer bu Passolig uygulaması 2. ve 3. Liglerde de uygulanırsa maçlarımıza gelecek taraftar bulamayız, seyirci bulamayız." Ben de onların bu ifadesini, sıkıntılarını sizlere arz ettim.

Hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Milletvekili.

Şimdi Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Sayın Sancaklı.

Buyurun Sayın Sancaklı. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA SAFFET SANCAKLI (Kocaeli) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri ve bizleri televizyonları başında izleyen büyük Türk milleti; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün konumuz spor, sporda şiddet. Spor konuşulduğu zaman, partileri bir kenara bırakıp siyasetüstü bir olgu olduğunu hepimizin kabul etmesi gerekiyor. Spor, benim söylemimle değil, herkesin söylemiyle siyasetüstü bir şeydir. Tabii, Türkiye'de spor çok önemli, özellikle futbol o kadar önemli ki bugün 82 milyonluk bir ülkede herhâlde 60-70 milyon insan futbola ilgileniyor, en kötü ihtimalle takım tutuyor. O zaman demek ki bu kadar geniş kitleleri ilgilendiren bir olguysa bu spor, bunu siyasetüstü tutup problemler varsa bunların üstüne gitmemiz lazım; parti ayrımı yapmadan, herhangi bir siyasi görüş belirtmeden bunları çözmemiz gerekiyor.

Şimdi, tabii, Türk sporunun ciddi sorunları var. Özellikle bu son yirmi-yirmi beş yıldır olan problemlerden dolayı sıkıntılar yaşıyoruz. Fakat sıkıntıları yaşarken şöyle yapıyoruz: Bir problem var, örtün üstünü süpürgeyle, orada dursun, sanki problem çözülmüş gibi. Hayır, problem öyle çözülmüyor. Bunlar birike birike altından kalkamayacağımız hâle geliyor. Bizim ne yapmamız gerekiyor? Problemi önce doğru tespit etmemiz gerekiyor, ondan sonra gerçekçi hamleler yapmamız gerekiyor ve sorunu ortadan kaldırmamız gerekiyor ki yolumuz açılsın. Tabii, Türkiye Cumhuriyeti büyük bir devlettir, yalnız sporda değil, bütün sorunlarını çözebilecek kabiliyete, yeteneğe ve ruha sahiptir. O yüzden, bizim ne yapmamız gerekiyor? Önce problemi tespit edeceğiz, gereğini yapacağız, yolu açacağız ama bunları yapmak için de en önemli bir şey var ki Peygamber Efendimiz'in söylediği gibi, işi ehline vermemiz gerekiyor. Tabii, işi ehline verelim derken neden bahsediyoruz ben? Bugün, hepinizin bildiği gibi, olimpiyatlar dört senede bir yapılıyor. Olimpiyatlarda o ülkenin sporunun durumu ortaya çıkıyor. Yani neden? Dört senede bir yapılıyor olimpiyatlar, aşağı yukarı her branşta katılıyorsunuz ve sonunda aldığınız neticelere göre dünyada bir sıralamanız oluyor. Bu sıralamaya baktığımızda da ülkenizin sporunu görüyorsunuz. Şimdi, maalesef, ülkemiz özellikle son 3 olimpiyatta tarihimizin en kötü neticelerini aldı. Bunu şu şöyle yaptı, bu böyle yaptı olarak algılamayalım, bunun bir tane nedeni var, ana nedeni: İş ehline vermedik. İş ehline vermedik ama bu olimpiyatlarda niye biz bu kadar kötü netice aldık? Sahamız olmaz, tesisimiz olmaz, imkânımız olmaz "E, yapacak bir şey yok." dersin. Bu olimpiyatlarda aldığımız kötü neticeler Türkiye Cumhuriyeti'nin tarihinde en büyük tesis hamlesinin yapıldığı dönemde yani statlarımız var, salonlarımız var, yüzme havuzlarımız var, atletizm pistlerimiz var, her şeyimiz var, tesislerimiz var, var oğlu var. Peki, tesis var, ekonomi var... Türk ekonomisi çok iyi durumda yıllardır yani dünyanın ilk 20'sinde. Peki, dünyayla iletişim var, teknoloji var ama başarı yok. Bunun da en büyük nedeni ehil ellerde olmaması, Türk sporundan bahsediyorum.

Tabii, bunu söylerken lütfen şöyle de bir yanlış anlaşılma olmasın: Yani Türk sporunda bir Spor Bakanı vardır, her şeyi Spor Bakanının üstüne yıkalım; öyle bir şey yok. Genel konuşuyorum, hepimizden bahsediyorum, buna Meclis de dâhil.

Tabii, üç sene önce ben bunu ortadan kaldırmak için partimizin adına bir kanun teklifi verdim, maalesef Mecliste gündeme bile gelmedi. Teklif şu: Hadi işi ehline verelim. İtirazı olan var mı? Yok, herkes işi ehline vermek istiyor. Tahmin ediyorum, 65 civarında federasyon var Türkiye'de. Dedim

ki kanun teklifinde, gelin, şöyle yapalım: O federasyon başkanlığına kendi branşında millî olmayan kimse aday olmasın orada. Başkan orada millî olmuş kişi olacak artı -herhâlde 14 yönetici var, bir de yedekleri var- kota koyalım, yüzde 25'i de millî olsun. Yani futboldan örnek verirsek diyelim ki 14 yönetici varsa bunun 4'ü eski millî futbolcu olsun, bunlar millî takımların sportif tarafını yönetsin. Geri kalan 10 arkadaşımız da en iyi finansçı olsun, en iyi inşaatçı olsun, en iyi hukukçu olsun yani en iyiler gene olsun. Ben bunları söyleyince diyorlar ki: "Her sporcu yöneticilik yapabilir mi?" Yapabilir arkadaşlar, kendi branşında yapabilir. Ama Futbol Federasyonunda millî futbolcuyu tesislerden sorumlu, inşaatlardan sorumlu yaparsan doğal olarak yapamaz; anlatmak istediğim bu.

Tabii, bunu verdim, maalesef Meclise bile gelmedi. Önümüzdeki yıl olimpiyatlar var. Olimpiyat senesinde federasyon seçimleri var. Bir daha buradan yineliyorum: Gelin, buradan bir kanun çıkaralım. Kendi branşında başkan olmak isteyenler o branşa millî olmuş olsun. Yani Atletizm Federasyonu Başkanı atlet olsun, Basketbol Federasyonu Başkanı basketçi olsun, Futbol Federasyonu Başkanı futbolcu olsun. Bunu tekrar gündeme getireceğiz.

Biraz futbola geçelim güncel olduğu için. Şimdi, Türkiye'de özellikle yirmi yıldır yirmi beş yıldır Türk futbolu aslında böyle bir çıkışı yaptı gibi 2002'ye kadar, 2003'e, 2004'e kadar, sonra aşağı doğru gitmeye başladı. Türk futbolunun bir problemi var, en büyük problemini söylüyorum size: Bu, Türk ekonomisini yöneten büyük patronlar futbolun içine girip yöneticilik ve başkanlık yaparak, özellikle kendi güç savaşlarını kulüpler üzerinden yapmaya başladılar. Tabii, böyle yapınca ilk başta, böyle, sanki bir paralar geldi, bir yıldız oyuncular geldi gibi Türkiye'ye, sanki bu adamlar para vermiş gibi oldu, bir hoş göründü ama şu anda gelinen nokta o kadar kötü durumda ki arkadaşlar, biraz sonra anlatacağım. Biraz evvel Erkan kardeşim de konuya değindi, Bankalar Birliği müdahale etmek zorunda kaldı.

Ne durumdayız biz şimdi? Sadece, işte "4 büyük kulüp" dediğimiz Galatasaray, Fenerbahçe, Beşiktaş ve Trabzonspor'un 10 milyar lira borcu var, 10 milyar TL. Bugünkü faizler herhâlde 20-25 civarında, yıllık faizi 2,5 milyar TL. Peki, kulüpler bunu ödeyebiliyor mu? Tabii ki ödeyemiyor. Neden ödeyemiyor? Bir kere, ne yaptılar? Fazla borçlandılar; gereğinden, gelirlerinden fazla para harcadılar; baktılar iş olmuyor, önümüzdeki yıllardaki gelirlerini, gelecek olan gelirlerini artı kendi taşınmazlarını ipotek vererek para çektiler ki bu faizleri ödeyebilsinler. E, ne oldu? O da bitti. Şimdi gelinen nokta... Ben iki üç yıldır buradan anlatıyorum. "Yakında bir zaman gelecek, Galatasaray, Fenerbahçe, Beşiktaş, Trabzonspor bir alt lige düşecek bu mali fair playden dolayı." dedim. Çünkü beş altı yıl önce İsviçre'de Avrupa futbolunu yöneten kuruluş Türkiye'ye kayyum olarak atandı, geldi -takip ediyorsunuz herhâlde- kulüplere diyor ki: "Fenerbahçe, sen 30 harcayacaksın bu sene; sen 28, sen 25. Eğer onu geçersen puanını silerim, Avrupa'dan menederim, en sonunda seni küme düşürürüm." Maalesef, şu anda küme düşme noktasına gelinmiş.

Düşünebiliyor musunuz, Türkiye'nin en zengin adamı Ali Koç Fenerbahçe Kulübü Başkanı oldu, istediği gibi müdahale edemiyor. Borçlar o kadar birikmiş ki para koymak istiyor belki de cebinden, FIFA diyor ki: "Olmaz kardeşim, para da koyamazsın, önce bu borçları öde." Yoksa Ali Koç da transfer yapmak istiyor, dünyanın en iyi yıldızlarını almak istiyor, Fenerbahçe'yi düştüğü bu durumdan kurtarmak istiyor ama öyle bir kilitlemiş ki Türkiye'nin en zengin adamı bir kulübe müdahale edemiyor. Geçen sene, evvelki sene Galatasaray'a Riva Tesislerini verdi, Florya Tesislerini de... Yanılmıyorsam Emlak Konutla beraber bir proje yapıyor, anca faizlerini ödeyebildi, anaparayı ödeyemedi.

Peki, şimdi, bu kötü gidişat böyleyken birilerinin müdahale etmesi lazım. Kim müdahale edecek? Devlet müdahale edecek. Yani burada takım tutuyoruz hepimiz, yarın öbür gün kendi takımımızın, büyüklerden birinin alt ligde oynamasını ister misiniz? İstemezsiniz. "Hadi müdahale edelim." Ama müdahale edeceksin de... Yani deveye sormuşlar ya "Boynun neden eğri?" diye, demiş ki: "Benim nerem düz ki?" Ama bir yerden başlayıp tekrar biz Türk futbolunu, Türk sporunu bir hizaya sokabiliriz.

Şimdi, yeni bir Futbol Federasyonu geldi. Ben daha önce burada birkaç defa eski Federasyonu eleştirmiştim. Eleştiri sebebim kişisel değildi, onların hiçbiri beni ilgilendirmiyor. Beni ilgilendiren şey, eski millî bir futbolcu olarak, millî bir sporcu olarak eğer millet beni buraya gönderdiyse ben sporla

İlgili bildiklerimi, tavsiyelerimi, eleştirilerimi yapmak için geldim. Şimdi yeni bir Futbol Federasyonu geldi, kendilerine başarılar diliyorum. Görüyorum, hareketliler, bir şeyler yapmaya çalışıyorlar. İnşallah, yapılması gerekenleri yaparlar. Biz bunun takipçisi olacağız, eski milli sporcular olarak Meclisten bunun takipçisi olacağız.

Tabii, ne oldu? İlk önce bu para işini çözmek lazım. Bankalar Birliği Başkanı Sayın Hüseyin Aydın ve Yardımcısı Ali Kırbaş Bey'le görüştüm dün bizzat kendim; birkaç kulüp başkanını aradım "Ortalıkta gezinen bazı şeyler var, bunun gerçeğini bana anlatır mısınız?" diye. Hem kendilerinden dinledim hem kulüp başkanlarından teyit ettim. Deniyor ki: "Devlet bu 10 milyar ya da kaç paraysa bu borcu Ziraat Bankasına alacak, kulüplerin borçlarını sıfırlayacak, sonra Allah kerim." Yok arkadaşlar, öyle değil, işin gerçeğiyle ilgili size çok kısa bir bilgi vereyim.

İşin gerçeği şu: Kulüplerin şu anda 15 civarında banka ve finans kuruluşuna borcu var. Kimin hangi finans kuruluşuna borcu varsa onlarla tekrar bir yapılandırma yapılıyor, aynı, normal bir şirket gibi düşünün ve buna hangi kulüp isterse giriyor. Kulüplere bir mecburiyet yok çünkü bütün kulüplerin borcu yok, Türkiye'de 3-4 tane kulüp var, borcu yok. O finans kuruluşlarına yapılandırma yapılıyor, buradaki avantaj -ki olması gereken- iki yıl anapara ödemesiz, daha sonra ödenecek o paralar. Ve burada ne devlet garantisi var ne Ziraat Bankasının bir garantisi var ne de borcun silinmesi var. Düşünün ki tamamen bir şirketin yapılanması gibi. Onun için, böyle bir bilgi kirliliği var, bunu da düzeltmek istiyorum. İlk zamanlar biz de öyle algıladık, onun için ben hem kulüp başkanlarıyla hem Bankalar Birliği Başkanı ve yardımcısıyla görüştüm, böyle bir şey yok.

Ha, buna böyle başladık, yapıyoruz da sonra ne olacak? İşte Futbol Federasyonu bir talimatname yayımlandı. Bize bu FIFA'nın, UEFA'nın uygulamış olduğu yaptırımlara göre artık bu ödemeler kontrol edilecek, bağımsız şirketler tarafından denetlenecek; hem Federasyondan bir ekip yaratılacak hem Bankalar Birliğinden 2 kişi gelecek ve sene içinde kulüplerin kaç para harcaması gerektiğini, neye, ne kadar ödeme yapması gerektiğini kontrol edecek. Bu, bizim yıllardır söylediğimiz sistemdi, Türkiye Futbol Federasyonunun kanunuyla çıktı. Bu kanun çıktı da eğer bu doğru uygulanmazsa hiçbir anlamı yok. Eğer Bankalar Birliği ile Futbol Federasyonu, konuşulduğu gibi yüzde yüz bunu becerebilirlerse önümüzdeki birkaç sene için kulüplerin daha fazla borçlanmasına ve daha büyük batağa girmesine engel oluruz.

Peki, ne yapacağız bu biraz evvel bahsettiğimiz yöneticileri? Kim getirdi kulüpleri bu hâle? Bunların holdingleri almış başını gidiyor, maşallah hepsi büyüyor. Zaten holding patronu olmak için parayı yönetmeyi bilmek lazım. Peki, bunlar holdingdeki parayı yönetirken kulüpteki parayı niye yönetemiyorlar da kulüpler bu hâle geldi? Bu adamlara, yöneticilere bir sorumluluk yüklemeyecek miyiz? Onun için de -ben biliyorum, her gelen bakanımız bu konuda çalışma yaptı, önceki 2 bakanımız da burada- Kulüpler Birliği yasanın gelmesi lazım. Kulüpler Birliği yasası sekiz yıldır bekletiliyor ve çıkmıyor. Sadece bir tane maddeyi söyleyeceğim size Kulüpler Birliği yasasından, hepimiz ne demek istediğimi anlayacaksınız. Maddenin bir tanesinde şöyle yazıyor: "Kulüp başkanları ve yöneticiler, kendi buldukları dönemdeki borçtan şahsi sorumludur." Bir tane maddeyi söylüyorum sadece, bunun gibi çok var da. Bu madde bile gelse bakalım o kulüp başkanları ve o kulüp yöneticileri 20'şer milyon euroyu, 10'ar milyon euroyu, 5'er milyon euroyu dağıtabilecekler mi? Tabii ki dağıtmayacaklar. Onun için, buradan herkese sesleniyorum: Bizim bir an önce bu Kulüpler Birliği yasanı güncelleyerek çıkarmamız gerekiyor. Yoksa, bu yöneticiler "Bankalar Birliği yardım etti, devlet bir şekilde yol açtı" diyerek birkaç sene sonra kulüpleri gene aynı duruma getirmek için ellerinden geleni yaparlar.

Tabii, böyle olunca mutsuz oluyoruz. Mutsuzluğumuz ne? Futbol prestij kaybetti, kalitesi düştü. En son, geçen sene Avrupa Uluslar Ligi diye bir lig açıldı, çok kale almasak da biz o ligden de küme düştük. Önümüzdeki sene kurallar torbalardan çekilecek ya, hangi gruba düştüğümüzü anlamamız açısından, geline nokta açısından bizim olduğumuz torbadaki birkaç ülkeyi sayayım size: Türkiye,

Estonya, Ermenistan, Karadağ, Kuzey İrlanda, Lüksemburg, Litvanya, Cebelitarık, Faroe Adaları, San Marino, Malta, Andora, Kosova. Arkadaşlar, bu durumdayız. Örtmeyeceğiz üstünü, sorun neyse göreceğiz, tespit edeceğiz ve üzerine gidip parti ayrımı gözetmeksizin bu işleri çözmek zorundayız.

Bunun dışında, Avrupa kupalarında başarısızız. Millî Takım'ımız, Allah'tan üst üste 3 maç kazandı da... 53'üncü sıradaydık dünya sıralamasında. Avrupa'da baktığımız zaman, mali olarak, maddi olarak, büyüklük olarak 6'ncı sıradayız ama dünya sıralamasında 45'lerde, 50'lerde geziyoruz. En son neredeyiz bilmiyorum, 3 maç üst üste kazandık, şükür, iyi oldu.

Yayın ihalesini alan kuruluş beIN Sports dedi ki: "Kardeşim, ben ödeyemiyorum bu paraları." Yılda 500 milyon dolar para ödüyor adamlar. Hakikaten, büyükleri saymayalım ama Anadolu kulüplerinin yüzde 90 geliri buradan geliyor fakat kalite o kadar düştü ki, lig o kadar düştü ki, o kadar zayıfladı ki artık adamlar bu paraya dekoder satamıyor, reklam alamıyor. Şimdi, büyük bir kriz var. "Niye böyle bir şey yapıyorsunuz?" diye adamlara tek başına bu suçu yükleyemeyiz. Şimdi görüşüyorlar Kulüpler Birliğiyle beraber, inşallah buna bir çözüm bulacaklar ama beIN Sports'a da şunu söylemek lazım: Kardeşim, bir kontrat imzalandı, sonuna kadar arkasında duracaksın yani senin satışların artsaydı sen daha fazla para mı verecektin; hayır, kontrattakini ödeyecektin. Ama bir gerçek var, yayıncı kuruluş bile, dünyada 25 tane büyük ülkede yayın yapan kuruluş "Türkiye'den çekilirim ha, haberiniz olsun." diyor. "Doları şuna endeksleyin, şu kura endeksleyin." diye... Yani geline kalite, düşülen standart... Peki, bunları kim yaptı? Biraz evvel bahsettiğimiz yine o yönetici arkadaşlarımız.

Tabii, bu yeni gelen Futbol Federasyonunun takipçisi olacağız. İnşallah başarılı olacaklar. Eğer başarılı olurlarsa, gerekeni yaparlarsa biz Meclis olarak da... Ben şahsen Milliyetçi Hareket Partisi adına, eski bir futbolcu olarak kendilerini desteklediğimi söyleyeceğim. Ama eğer yapmazlarsa yine aynı şekilde bu işi düzeltene kadar üzerilerine gideceğiz.

Tabii, konu çok ama vakit de fazla yok.

Şimdi, bu Sporda Şiddet Yasası'na gelelim. Şimdi, bu Sporda Şiddet Yasası'na biz de katkı sağladık herkes gibi. Sokakta geziyorum, taraftarlar diyor ki: "Ağabey, hep bizim üzerimize mi yıkıyorsunuz her şeyi?" Şimdi, dışarıdan öyle bir algı var. Aslında burada hukuki bir dille yazılmış çok şey, ben de okuduğum zaman bazı şeyleri anlamadım, bir iki de toplantı yaptık arkadaşlarla. Sanki hep böyle taraftarın üzerine gidiliyormuş gibi...

Tabii ki gelip futbolda şiddet yaratanlar, tabii ki gelip orada holiganlık yapanlar, döner bıçaklarıyla maça gelenler, otobüse binenler ceza alacak hem de en ağır cezayı alsın. Çünkü "spor" dediğin şey, "futbol" dediğin şey bir temaşa zevkidir.

Avrupa'da maç seyrediyoruz, en kötü ihtimalle televizyondan görüyoruz; adam ailesini alıyor, tiyatroya gider gibi maç seyrediyor, spor seyrediyor, keyif alıyor. Bizde iş düşmanlığa dönmüş yani. Bugün yani maça giderken maalesef ülkenin de bulunduğu durumdan dolayı, millet artık o kadar klikleşmiş ki, o kadar ayrılmış ki Fenerbahçeli Galatasaraylıdan, Galatasaraylı Beşiktaşlıdan, o Trabzonludan, o ondan nefret eder hâle gelmiş. Aslında spordan bahsediyoruz. Mutlaka bu yasalar gelmeli. Ama 4 defa değişti 2011'den beri, bu da 5'inci, galiba 1 tanesini Anayasa Mahkemesi iptal etti, geri kalanı üstüne ekleyerek gittik.

Şimdi, geçen gün de eski sayın bakanımızla beraber bu konuyla ilgili konuşurken... Şimdi, bu şiddeti yaratan sadece taraftar mı? Bu şiddeti en başta körükleyen futbol yöneticileri, kulüp yöneticileri ve o televizyonlarda arsızca, pervasızca, terbiyesizce yayın yapan isimleri ne onların, "yorumcu" diyorlar da ben "yorumcu" da demeyim- o televizyona çıkan insanlar, köşe yazarları.

Şimdi, futbolda yönetici çıkıyor, konuşuyor. Ya, bir kulüp başkanı, bir yönetici tahrik edici bir konuşma yaptığı zaman aşağıdaki amigo tabii ki döner bıçağını alıp gelecek. Peki, ne oluyor? Okuyoruz "Kulüp başkanı kırk gün men cezası aldı." Men cezası şu demek: Türkiye'de hiçbir stada giremez,

hiçbir kapalı spor salonuna gidemez, hiçbir spor müsabakasına gidemez. Men cezası öyle alınıyor. Bizim yönetici ceza alıyor, sadece şeref tribününe gitmiyor, o hafta maçı locadan seyrediyor. Şimdi, yazıyoruz kanunları, çok güzel de -vardı bu kanun zaten- ama uygulayabiliyor muyuz?

Şimdi, televizyon yorumcuları var, bakın, söylüyorum, inanın bazıları millî, manevî değerleri yok etme üzerine özel eğitilmiş. Bakın, dikkat edin, bazı programlar var, o programlarda konuşan bazı kişiler var; futbolun dışında her şeyi konuşuyor, her türlü saygısızlık var, terbiyesizlik var ve bir bakıyorsunuz ki rating uğruna bir sürü rezillik. Takip ettiniz, bir buçuk, iki sene önce kanalın bir tanesinde, birisi, bir gruba ait çok iğrenç laflar etti, sonra baskı sonucu istifa ettirildi; şimdi gelen haberlere göre gene aynı kanal aynı şekilde çıkaracaktı onu. Ben de buradan söylüyorum: Sakın öyle bir şey denemeyin. Bu spor yorumcularına çok ciddi uyarı lazım, çok ciddi tedbir lazım. Sadece spor programını yapana değil, adama ceza veriyorsun -RTÜK ceza veriyor, görüyorum ben- 5 bin lira, 10 bin lira, 50 bin lira; adam devam ediyor, rating alıyor. Hayır, patronlara, televizyonlara, gazetelere, köşe yazarlarına... Eğer bunu yaparsan anca o zaman şiddeti önlersin, yoksa taraftarın istediğin kadar göz retinasını al, istediğin kadar bağla; zaten o fanatiklik yapanların sayısı, süresi belli ama özellikle kulüp yöneticileri, televizyonlarda yorum yapan ve gazete köşelerinde yazı yazan yazarlara...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SAFFET SANCAKLI (Devamla) – Başkanım, bir buçuk dakika kadar daha vaktim var mı?

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Milletvekili.

SAFFET SANCAKLI (Devamla) – Toparlıyorum efendim, sağ olun.

Şimdi, spor ne demek? Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk demiş ki: “Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur.” “Ben sporunun zeki, çevik ve aynı zamanda ahlaklısını severim.”

Tarihten çok kısa bir anı anlatayım size, bu bir gerçek: Atatürk’ün vizyonuna bakın, 1932 senesinde duyuyor ki olimpiyatlar yapılıyor. “Gidin, şu olimpiyatları yapan adamı bulun, bana getirin.” diyor. Adam da Fransız bir adam, şu anda ismi aklımda değil. Gidiyorlar, adama diyorlar ki: “Seni ülkemize davet ediyoruz, sporla ilgili bir şeyler yapacağız.” Adam diyor ki: “Kusura bakmayın, ben gelemem.” O zamanki şartlarda belki de haritada Türkiye’nin yerini bile bilmiyor. Atatürk, bir daha ısrar ediyor. O zamanki olmayan paradan, devlet bütçesinden buna ciddi bir para veriliyor ve bu adam geliyor. Atatürk, kendisine diyor ki: “Beyefendi, bu olimpiyatları yapıyorsun ya, bizim ülkemiz savaştan çıktı, gençlerimiz bitik vaziyette, bize öyle bir program yap ki bizim önümüz açılsın.” Adam, altı ay kalıyor Türkiye’de. İlk önce, bugünkü Hollanda’nın yüz ölçümü kadar yeri, arazi tapularını -o zaman Gençlik ve Spor Bakanlığı yok, müdürlüğü var- Gençlik ve Spor Müdürlüğüne veriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın lütfen.

SAFFET SANCAKLI (Devamla) – Sonradan Millî Eğitimle beraber öyle bir program yapıyor ki adam, bugün kullandığımız gençlik ve spor yasasını yazıyor 1932’de ve programı yapıyor, ondan sonra da Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk, öğretmenleri topluyor “Ey öğretmenler, sizden gülbüz, sağlam vücutlu, sağlam kafalı yeni bir nesil istiyorum. Ey öğretmenler, yeni nesil sizin eseriniz olacaktır.” diyor. 1932, Atatürk’ün vizyonu...

Onun için spor çok önemlidir. Biz Türkiye’de insanları sporla, futbolla mutlu edebiliriz. Onun için sizden rica ediyorum, lütfen spor konuşurken partiyi, siyasi görüşü, bunları arka plana bırakalım ve sporu siyaset üstü tutalım.

Başkanım, söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum.

Beni dinlediğiniz için de teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (MHP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Ben de süreye dikkat ettiğiniz için teşekkür ediyorum.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Oluç. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın vekiller; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, Türkiye’de gerçekten sporumuzda çok ciddi sorunlar var. Bunları oturup enine boyuna tartışmak gerekiyor. Amatör sporun sorunları var, profesyonel sporun sorunları var, spor endüstrisinin yarattığı sorunlar var, mali sorunlar var, kulüplerin durumu, aldıkları uluslararası cezalar var. Bunların hepsini tartışmak gerekiyor. Üstelik de “spor” deyince, tabii, sadece futbolu da düşünmemek gerekiyor, bütün spor alanlarını ele almak gerekiyor. Biz, şimdi, bütün bunları tartışıp buradaki sorunlara çözümler üretmek yerine, belki de en az konuşulması gereken konuyu konuşmaya başladık; sporda şiddet meselesini. Yani sanki şu anda bütün spor sahalarında büyük bir şiddet yaşanıyor, önü alınamayan bir durum var ve bu önü alınamayan duruma acil önlemler getirmek gerekiyor, o nedenle oturduk, bunları tartışıyoruz. Böyle bir durumla karşı karşıya değiliz, sizler de biliyorsunuz. Elbette ki -biraz sonra değineceğim- statlarda, çeşitli müsabakalarda çeşitli sorunlar yaşanıyor ama bu, şu anda bu kadar tartışılması gereken vahim bir durumu önümüze koymuş değil.

Bu teklifin ruhu itibarıyla birkaç şeye değinmek istiyorum. Teklifin genel gerekçesinde de içindeki maddelerde de anlatıldığı gibi, spor alanlarındaki şiddet ve düzensizlik, sadece bir taraftar sorunu olarak görülüyor. Yani sanki taraftarlar tamamıyla kötü insanlardan oluşmuş, bunlar şiddet eğilimli ve her şeyden kopartarak, bütün toplumsal, siyasal, kültürel her türlü konudan kopartarak bir taraftar sorunu var, şiddet gösteriyor bu taraftarlar sürekli. Dolayısıyla bunu düzenleyecek, bu suça eğilimli kişileri yola getirecek bir ruha sahip teklif esas itibarıyla, gerekçesinde de bunu görüyorsunuz, maddelerinde de. Yani vardır, elbette ki taraftarlar arasında suç teşkil eden davranışta bulunanlar. Bunlar tek tük kişilerdir, bazen küçük gruplar hâline gelebiliyorlar ama bundan dolayı tüm taraftarlara âdeta potansiyel suçlu muamelesi yapmak, gerçekten büyük bir adaletsizliktir. Ölçüsüz kurallar ve yaptırımlar konularak, suçlar ve cezalar bireyselleştirilmeden, sporun tüm bileşenlerinin katılımı ve katkısı olmaksızın, spor alanlarındaki şiddet ve düzensizliği sadece bazı yasal düzenlemelerle önlemek mümkün değildir. Biraz sonra bunun gerekçelerini de açıklayacağım. Bu teklifin gerekçesinde yer alan sporun şiddet olaylarıyla gündeme geldiğine, bu olayların nicelik ve nitelik olarak çeşitliliklerle gerçekleştiğine dair iddianın da, dediğim gibi, hiçbir geçerliliği ve gerçekliği bulunmamaktadır.

Şimdi, ülke sporunun güncel, ekonomik ve yönetsel sorunlarını bir kenara bırakıyoruz, ülkemizin yasal düzenleme bekleyen öncelikli pek çok alanı bulunmaktayken hiçbir surette gündemde olmayan biyometrik yöntemlerle kimlik doğrulama sistemi düzenlemesi getiriyoruz taraftarlara. Yani var olan yasada -ki bu yasa uygulansa aslında belki de buna hiç ihtiyaç kalmayacak, birçok maddesi ihtiyaca cevap veren bir yasa- yer alan suçların kapsamını genişleterek cezaları ölçüsüz biçimde ağırlaştırıyoruz, spor alanlarının dışında da bu kanuna uygulama alanı verilmesi, gerçekten anlaşılmasız bir hâl olarak karşımıza çıkıyor.

Şimdi, bakın, mevcut teklif, şiddet ögesi üzerine kurgulanmış ve şiddetin önlenmesi amaçlı tasarlanan güvenlikçi önlemler içeriyor ama öyle maddeleri var ki içinde, düşünce ve ifade özgürlüğünün sınırlarını daraltıyor. Orantılılık ve ölçülülük ilkeleri yönünden Anayasa’ya ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne aykırılık teşkil eden maddeler taşıyor. Teklifte yer alan “spor alanları” “seyir alanları” “güzergâh” “tezahurat” “taraftarlar” ve “taraftar olmayan” gibi kavramlar, sınırları o kadar belirsiz hâle getirilmiş vaziyette ki bunların, bu yasa metninde bu şekilde kullanılması, ulusal ve ulusal üstü birçok yasa metnine ve Türkiye’nin imzalamış olduğu demokratik sözleşmelere de aykırı görünüyor.

Şimdi, bir madde var, 3’üncü maddede “Seyircilerin müsabaka ve seyir alanlarına girişinde biyometrik yöntemlerle kimlik doğrulama sisteminin kurulmasına ilişkin federasyonun görüşü alınarak Bakanlıkça karar verilir.” deniyor. Şimdi, bu, Anayasa’nın 3’üncü ve 20’nci maddelerine aykırı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 8’inci maddesine aykırı. Bu teklif, spor müsabakalarına giriş esnasında

kimlik doğrulama amacıyla kişisel biyometrik verilerin depolama ve kullanılma imkânını, keyfiliğe ve kötüye kullanmaya bütünüyle açık hâle getiriyor. Yani biyometrik kimlik doğrulama yöntemlerinin kullanılabilmesine ilişkin olarak Bakanlığa tanınmak istenen yetki, Anayasa'nın 20'nci maddesinin üçüncü fıkrasına da aykırılık taşıyor.

Şimdi, bu kimlik doğrulamada kullanılacak biyometrik verilerin kimin tarafından saklanacağı belli değil. Bu kullanılacak elektronik kartlar, biliyorsunuz, özel bir kuruluş tarafından sağlanıyor. Kişilerin biyometrik verilerinin elektronik kart sağlayan özel ticari kuruluşa ve/veya spor tesisinin kullanım hakkına sahip kurum ve kuruluşlara teslim edilmesi muhtemel bir durum. Bu hâliyle de tamamen keyfiliğe açık olan, kişisel verilerin özel kuruluşlar tarafından kötü niyetli kullanımına karşı, hiçbir güvence öngörmeyen bir öneriyle karşı karşıyayız.

Şimdi, biraz konunun felsefesi üzerine birkaç şey söylemek istiyorum: Biz konuşurken de tabii, spor dediğimizde daha çok futbolu konuşuyoruz, bu teklifin temel konusu da futbol zaten. Yani büyük oranda futbolda şiddet kültürünü konuşuyoruz. Futbol dışındaki spor müsabakalarında çok fazla bir şiddet eşiği görmüyoruz. Teniste görüyor musunuz bu şeyi? Voleybolda, basketbolda, atletizmde herhangi bir şey yaşanmıyor. Ama bu teklifin ruhuna sirayet etmiş olan -biraz evvel de söyledim- futbol taraftarını suçlayan bir anlayışa sahip olması ve bunu “yanlış” olarak değerlendirmiyoruz.

Şimdi, taraftarları potansiyel suçlu gören anlayış, bu iktidarın genel siyasi tarzına çok uygun, evet. Yani iktidar, elinde tek araç olarak çekici görüyor, her gördüğüne de çivi muamelesi yapıyor ve çekiçle çakmaya çalışıyor. Cezaları artırarak bu alandaki devasa sorunları çözmemiz mümkün değil.

Bakın, araştırmacılar, Türkiye’de sporda şiddet meselesini araştırıyorlar, üniversitelerde de çeşitli kurumlarda da. Bunun birkaç temel sebebini sıralıyorlar: Bunlardan bir tanesi adaletsizlik ve bir tanesi de otorite boşluğu. “Adaletsizlik” dediğimizde -spordaki adaletsizlikten bahsediyorum, diğer konularda değil- 3 büyüklerin ve medyanın da etkisiyle futbolun hemen tüm kesiminde ağırlıklarını hissettirmeleri, haklı olarak sorun, futbolun diğer kesimlerinde bir adaletsizlik olarak algılanıyor ve buna yönelik tepkiler doğuyor.

İkincisi, kimi zaman olaylar çıkıyor müsabakalarda, evet. Federasyon, Emniyet mensupları, yöneticiler, medyanın her birimi, kimse kendine düşen sorumluluğu yerine getirmediği gibi, hiç kimse de bir sorumluluk üstlenmiyor yani bir otorite boşluğu da var yaşanan sorunlarda. Şimdi, dolayısıyla bu konuların hepsinin tartışılması gerekiyor yani adaletsizlik duygusunun pekişmesi, esas itibarıyla sporda şiddeti artıran bir olay.

Kulüp yöneticilerine bakıyoruz, şiddeti tahrik eden, kışkırtıcı demeçleri olmuyor mu? Oluyor. Kimi zaman maçlar öncesinde, kimi zaman maçlar sonrasında kışkırtıcı demeçler, düşünülmeden söylenmiş sözler ağızlarından dökülüyor. Peki, kulüp yöneticilerinin taraftar gruplarını kullandıklarını bilmiyor muyuz? Biliyoruz. Yani kendi çıkarları doğrultusunda, kimi zaman maddi desteklerle, kimi zaman başka türlü desteklerle... Bu bağlantıyı görmezden gelebilir miyiz, kulüp yöneticilerinin yaşanan sorunlardaki rolünü?

Peki, medyanın bu işlerdeki rolünü görmezden gelebilir miyiz? Gelemeyiz. Yani çıkan yorumculara baktığımızda, yazılan yazılara baktığımızda, televizyonlarda yapılan konuşmalara baktığımızda medyadaki yorumcuların önemli bir kısmı, inanılmaz kışkırtıcı bir dile sahipler, ortalığı birbirine katıyorlar.

Yani şöyle düşünmeyin: “Tribünlerde, tribün dışında ve alana girmeden olan yerlerde daha çok sayıda polis bulundurursak taraftarlar güvenlik duygusuyla rahat ederler.” Değil, tam tersine, taraftarlar, bunu bir psikolojik şiddet olarak değerlendirmeye başlıyorlar ve rahatsızlık duyuyorlar. Neden futbol izlemeye gidiyor, mesela, insanlar? Bunun sosyal nedenleri var, psikolojik nedenleri var, kültürel faktörler var, keyif alma da var, stres atma da var. Stres atma konusunu gündeme aldığımız zaman, şiddet, mutlaka, elbette ki önemli bir kulvar hâline geliyor. Spor dediğimiz şey rekabet demek, bir

yarışma var. Rekabet olunca işin içinde, bir şampiyon da oluyor, birinci gelen de oluyor. Şampiyonluk dediğimiz, birinci gelen, kazanan oluyor. Fakat Latince'de şampiyonluk, "campus"ten geliyor. "campus" saha, meydan yani meydana galip çıkan anlamına geliyor şampiyon.

Şimdi, bu konuda çok yazan ve çok değerli fikirler üreten bir kardeşimiz vardır, Tanıl Bora -belki ismini duymuşsunuzdur- o, çok ciddi de araştırmalar yapmıştır spor ve spor sosyolojisi konusunda, diyor ki: "Erken Orta Çağ'da Avrupa'nın bazı yerlerinde şampiyonun başka bir anlamı daha var. Devrin hukuk düzeninde kimi ihtilaflar, taraflar arasında yapılan dövüşle çözüme bağlanıyordu. Dövüşecek durumda olmayanlar, mesela, kadınlar, çocuklar yaşlılar, kendilerini temsil etmek üzere bir dövüşçü tutabiliyorlardı, ona da 'şampiyon' deniliyordu." Şimdi, tabii, bu şampiyonlar bunu profesyonel olarak yapıyorlar ama biz bu işin biraz daha başka bir yanına bakalım, daha romantik olarak bazı şeyleri değerlendirelim. Yani bu anlamıyla bizim bu şampiyonlar, Orta Çağ'daki şampiyonlar "kuvvetsizi, çaresizi, garibanı hak meydanında temsil eden" anlamına geliyor.

Evet, bu yıl mesela Galatasaray şampiyon oldu, kutları elbette fakat bir anlayışı vurgulamak için şampiyon gördüğümüz başka takımları da kutlamak istiyoruz; mesela, Amedspor. Tüm baskılara karşı barış ve kardeşlik talebinden tek bir geri adım atmayan, her türlü şiddete karşı yaşamı savunan Amedspor, bizim açımızdan şampiyonlardan biridir. Bir başka şampiyon var: Altınordu. Şaşıracağız, Altınordu, altyapı çalışmalarıyla ülke futboluna çok güçlü katkılar sunan bir takım; o anlamda, şampiyondur bizim gözümüzde. Mesela, kendi imkânlarıyla mücadele eden Adana Demirspor; hak meydanında çaresizi, kuvvetsizi, garibanı temsil eden bir takımdır, şampiyondur o açıdan baktığımızda.

Ben şimdi Amedspor dedim, Amedspor'un sportif başarılarını ve yakın tarihini anlatmak istemiyorum, vaktimiz de yetişmez ama bu yeşil-kırmızılı takım açısından baktığımızda, karşı karşıya kaldığı utanç verici bir ayrımcılık ve linç saldırıları var. Bunları biliyorsunuz, kimi zaman televizyonlarda, kimi zaman gazetelerde görüyorsunuz. Irkçı sloganların kol gezdiği bir ortam oluyor. Mesela, Amedspor "Çocuklar öldürülmesin, maça gelsin" sloganlı bir pankartla maça çıktı, ceza aldı. Bir maçta yöneticileri, şeref tribününde linç saldırısına uğradı, şeref tribününde. Deplasmanlarda sistemli hakaretlere uğramaları adli vakalardan sayılıyor. Yani futbolcuları stada taşıyan otobüs taşıyanlar, yöneticiler, protokol tribününde tartaklanıyor; futbolcu ve teknik ekip, soyunma odası koridorlarında saldırıya uğruyor, örnekleri artırmak mümkün. Bu Mecliste olanlar da bunları biliyorlar, biz sık sık bunu da gündeme getiriyoruz. Ceza ne bu yapılanlar karşısında? Ceza, Amedspor'a, taraftarlarına deplasman yasağı getiriyor. Kim? Futbol Federasyonu; saldırıları önlemediği gibi, deplasmanda da dezavantaj yaratıyor takım açısından.

Amedspor, evet, baktığımızda, ağırlıklı olarak Kürt kimliği daha belirgin bir takım; kadrosunda Diyarbakırlı var, Mardinli var, Batmanlı var, Siirtli var ama Amedspor aynı zamanda bir Türkiye takımı, kadrosunda Antepli var, Konyalı var, İskenderunlu var, Ankaralı var, Trabzonlu var, Düzcü var, Bursalı var, Türkiye takımı. Amedspor her şeye rağmen, sebat ediyor, sebatkârlığı temsil ediyor ve hayata devam etme azmini yaşıyor, bir yaşam kuvveti veriyor aslında, saldırılarla karşı karşıya kalan Batmanspor da öyle, Cizrespor da öyle, o da saldırılarla karşı karşıya kalıyor.

Sporda şiddetten bahsediyoruz bu teklifte. Bu oyun icat edildiğinden bu yana -futboldan bahsediyorum- üzerine hep askerî mecazlarla konuşulmuş bir oyun. Futbolda ırkçı ve şiddet dili hep revaçta olmuş, medya da bunu büyük bir keyifle kışkırtmış zaten. Türkiye'den söz etmiyorum, uluslararası alanda da böyle, dünyada böyle. Irkçı motiflerin ve şiddet dilinin rahatça kullanıldığı bir alandan söz ediyoruz. Zaten, o yüzden de biliyorsunuz, bu ırkçılığa karşı uluslararası alanda "ırkçılığa hayır" sloganıyla takımlar sahaya çıkıyorlar yani uluslararası federasyonun aldığı bir karar doğrultusunda.

Peki, sporda şiddeti konuşurken kadın şiddetinden niye hiç söz etmiyoruz? Hiç kadın şiddeti gördünüz mü sporda? Görmediniz. Bir ara federasyon bir ceza bulmuştu -hâlâ geçerli mi o, bilmiyorum ama- bazı uygunsuz tezahüratların yapıldığı takımlara ceza veriyordu, sadece kadınların izlediği maçları oynayabiliyorlardı. Yani buna "ceza" demeleri de tabii, kadınlar açısından ayrıca değerlendirilmesi

gereken bir konu ama... Şimdi, kadın futbol müsabakaları yapılıyor, hatta şu aralar, bugünlerde kadın futbol dünya şampiyonası var millî takımlar düzeyinde -finali oynanacak yakında, ya bugün ya yarın-şiddet görüyor musunuz? Yok. Türkiye’de kadın futbol kulüpleri var, oynuyorlar. Şiddet görüyor musunuz? Yok. Son on beş yirmi yılda kadınlar, futbol ortamına daha fazla dâhil oldular. Tribünlerin daha konforlu ve güvenli hâle getirilmesi bunda bir rol oynadı gerçekten, maç seyri bir hafta sonu eğlencesi seçeneği hâline gelmesi, gerçekten önemli bir rol oynadı. Bu, hem dünyada böyle hem Türkiye’de böyle. Kadınların ortama dâhil olması, usul usul da olsa terbiyevi bir etki yaratıyor erkekler üzerinde. (HDP sıralarından alkışlar) Erkeklerin kendilerinden ibaret bir dünyada yaşadıkları zamanı biraz törpülüyor. Oyuna ve etrafa daha değişik dikkatle, belki biraz da mizahla bakmalarına katkıda bulunuyor.

Şimdi, futbol dünyasının nasıl bir erkek dünyası olduğunu ben hani burada uzun uzun anlatmayayım, gerek yok, herkes biliyor. Oyunun kendisinden çok, oyun etrafında kurulan dünyadan söz ediyorum elbette ki yani futbol maçı izleyen erkeklerin hâlini burada herkes hem kadınlar hem erkekler biliyorlardır. Ben de maç izliyorum, kimseyi kötölemek için söylemiyorum, çok da ciddi bir taraftarım aslında. Ama bizim hâlimiz maçlar sırasında saldırgan bir meydan okuma, futbol üzerine önce tatlı tatlı, sonra asabiyetle devam eden bir atışmaya dönüşen konuşma, bir gürültücülük, çalınlar, kabarmalar, iri iddialar, bir tür horozluk talimi diyebiliriz.

Şimdi, tribünlere baktığımızda erkek egemenlik, oyunun kendisinden çok orada soluk alıp veriyor işte. Tribün şarkılarının, sloganlarının, tezahüratlarının cinsiyetçi içeriği herkesin malumu. Taraftarlar hasım saydıkları herkesi, rakip takım olsun, onların taraftarları olsun, yöneticileri olsun, hakemler olsun, spor bürokrasisi yetkilileri olsun, bazen hatta kendi kızdıkları yönetici ve oyuncularını da dâhil olmak üzere ya aşağılarlar ya küfrederler. Yani biraz bu futbol ortamı erkeklerle geniş bir kendini koyverme, bir azma sahası açıyor aslında.

Şimdi, bunları niye söylüyorum? Yani erkekleri kötölemek için söylemiyorum. Bu olayın sosyal, kültürel yanları var. Şimdi sporda şiddeti tartışırken bunları düşünmeden sadece bazı taraftarlar, birtakım uygunsuz işler yapıyorlar ve şiddet yaratıyorlar diye bakarsanız meseleye, eksik değerlendirmiş olursunuz. Yani bazı yasa maddeleriyle bu konuyu halledemezsiniz, onu söylemeye çalışıyorum. O yüzden bunu biraz daha ciddi değerlendirmek lazım.

Bakın, taraftar hakları dernekleri var, taraftar grupları var. Bu yasayı tartışırken bunların hiçbir tanesine sordunuz mu, hani “Sorularınız neler, var olan yasa yetmiyorsa ne yapalım?” ya da “Hangi adımları atabiliriz?” diye, tartıştınız mı? Zannetmiyorum yani böyle bir şey duymadık, tartıştınızsa bu söylediğimi geri alırım.

Şimdi, dolayısıyla tribün şiddetinden söz ederken ve buna yönelik önlemleri düşünürken meseleye sadece polisye olarak bakarsanız, meseleye sadece güvenlik önlemi diye bakarsanız atılacak adımların bir karşılığı olmayacaktır ve taraftarlar mağdur hâle gelecektir; bunu size söyleyeyim. Spor alanlarını, statların etrafını falan bıraktık, her tarafı kontrol altına alan bir ifade var, özellikle 1’inci maddeye baktığımızda. Yani işin sosyal yanına bakalım, işin ekonomik yanına bakalım.

Bakın, şimdi, siz belki şöyle düşünüyorsunuz: Son zamanlarda tribünlerde biraz daha politize oldu taraftar, bunun çeşitli nedenleri var. Taraftarın politize olması sorun değil, taraftarın ırkçı ve linççi bir yönde politize olması sorundur. Biz bu kötülüğe karşı birlikte mücadele edelim yoksa taraftar, politize olabilir zaman zaman, kendi görüşlerini açıklayabilir şu ya da bu şekilde. Ama bakın, ekonomik eşitsizlik derinleşiyor, insanların hayatı ve insan ilişkileri her alanda bozuluyor, çürüme yaşanıyor, bozulma yaşanıyor. Ekonomik, sosyal ve siyasal sorunlar karşısında insanlar öfkeleniyor. Bu öfkeyi biraz da belki stres atma diye ifade ettiğim şey gibi, bu öfkeyi giderebilmek için maça giden ya da çeşitli müsabakalara giden taraftarlar var. Bunları zapturapt altına almak için bu anlayışla suçlu ilan etmek, son derece yanlıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Toparlıyorum.

Özelikle taraftarlar, futbol açısından baktığımızda -diğer sporlar için de geçerlidir bu- onlar potansiyel suçlu veya güruh değildir, reşit yurttaşlardır. Futbol ortamı bütün bileşenleriyle birlikte vardır. Yani kendi bütün bileşenlerinin özel kimliklerinin gözetilmesi gerekir, değer aradalık gerekir yani bu, spor ve futbol ortamını daha demokratik kılar, daha canlı kılar. Yani taraftarlar spor ortamının saygın bileşenleridir, bunu unutmayalım. Sadece müşteri değildirlir, sadece seyirci değildirlir, sadece manipülatif amaçlarla oraya buraya yönlendirilecek insanlar değildirlir, bunu göz ardı etmemek gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın Sayın Milletvekili.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) - Bu nedenle bizim önerimiz, bu teklifteki gerçekten çok ciddi sorun yaratacak bazı maddelerin mutlaka değiştirilmesi yönünde ve konunun sosyal, ekonomik ve kültürel yanlarını göz ardı eden adımlar atarak taraftarlarla ilgili sorunlar yaratmaktan uzak duralım ve taraftarları “kötü” görmek yerine, var olan sorunların hangi sosyal ve ekonomik durumlardan kaynaklandığını, hangi kültürel nedenlerle ortaya çıktığını görerek bunların giderilmesi yönünde önlemler alalım.

Dinlediğiniz için çok teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Erdoğan Toprak.

Buyurun Sayın Toprak. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ERDOĞAN TOPRAK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli üyeler; öncelikle hepimizi saygıyla selamlarım.

Bu Parlamentoda bazı kanunlar vardır ki partiler üstü olarak algılanır ve tüm siyasi partiler o kanunlara destek verirler, bunların başında da spor gelir. Ben bu Parlamentoda birçok spor yasaının çıkmasına şahit oldum. Karşısında durduğumuz kanunların -2010, 2011, 2012 civarında- yanlış olduklarını söylediklerimizi tekrar, ne yazık ki, buraya getirdik, adına “şike” dediler, başka şey dediler ama o kanunlara öncülük edenler bugün hapisanelerdeler. Eğer bizi dinleselerdi o dönemin yöneticileri, o kanunların ne kadar yanlış olduğunu, bir tezgâh olduğunu, Ergenekon’a ne kadar çok benzediğini çok iyi anlardı.

Bir başka nokta: Ben sporu 4 ayakta değerlendiririm değerli arkadaşlar. Sporun sağlıklı yaşam boyutu önemlidir. İkincisi, tribün ve seyir bölümü vardır. Üçüncüsü, saha ve müsabaka boyutu vardır. Dördüncüsünde de sporun ekonomisi vardır. Baktığımızda, 4 alanı ele aldığımızda, en masumu seyir kısmıdır.

Sporun ekonomisi konusunda maşallah ha bire transfer ediyoruz, ediyoruz ama doğru dürüst biz transfer edemiyoruz. Dünyada Güney Kıbrıs Rum Kesimi’nden sonra en çok yabancı sporcuyu barındıran ülke bizim ülkemiz. Avrupa’da, yaşları dolmuş ve “Artık gideyim Türkiye’de de biraz para kazanayım.” diyen herkesi kulüp yöneticileri alıyor, bir yılda da şampiyon olabilir miyim amacıyla onları buralara dolduruyor ama öyle miydi değerli arkadaşlar? AK PARTİ 2002’nin sonunda iktidara geldiğinde, Türkiye, sıralamada 8’inciydi, dünyada, 8’inciydi. Türk Millî Futbol Takımı dünyada sıralamada 3’üncüydü, dünya 3’üncüsü bir Millî Takım vardı. Onun bir değerli sporcusu burada, kendisine teşekkür ediyorum. Ve o dünya 3’üncüsü olan Türk Millî Takımı dünyaya ihracat yaptı, sporcu ihracatı yaptı. İşte, Alpay kardeşimiz İngiltere’ye gitti, Barcelona’ya ilk defa bir Türk gönderdik, Rüşti Reçber’i gönderdik. Yani sporu doğru kurgularsanız sporda başarı kaçınılmaz.

Peki, diğer alanlara baktığımızda, sağlıklı yaşam boyutuna baktığımızda spor, hak ettiği yerde mi? Hayır. Çocukken parklara gideriz, yaşlanınca dede olarak torunlarımızı alır gene parklara götürürüz. Park kalmadı, yeşil alan kalmadı. Neden? Çünkü şehir rantı, o yeşilliği yuttu arkadaşlar; biz de o yeşil

alanları, spor alanlarını koruyamadık. Umut ediyorum ki bundan sonra Sayın Bakan öyle bir kanun getirir ve o kanun diğer bakanlıklarla, Çevre Bakanlığıyla eş güdümlü olur; bizim o yeşil alanları korumamız için il müdürlüklerimizden öneri alırlar, il müdürlüklerimiz imar konusunda öneri verir.

Şimdi, bu 4 ayaklı konuya baktığımızda, en masum olan taraf, seyir kısmı. Seyir kısmında -elinizi vicdanınıza koyun- Türkiye’de kaç tane olay oldu? Münferiden bir iki. Statlarda olay var mı? Ben görmüyorum. Gerçekten Türk halkına, izleyiciye çok teşekkür ediyorum; bizim, siyasetler olarak birbirimize yaptığımız yüzde 1’ini yapmıyorlar. Zaten Türk halkının sağduyusu gerçekten bizden, Türk siyasetçilerinden çok daha ileri, bunu söylemiş olayım. Ama eğer siz statlara giden seyircilerin kendilerini ifade etme marşlarından, bundan rahatsız oluyorsanız ya bunlar barışçı şeyler. Maça giderken hep beraber toplanırlar, “İzmir’in dağlarında çiçekler açar.” derler; bu, rahatsız etmemeli. İzmir’in dağları nedir? İzmir, Türkiye’nin bağımsızlık mührünün vurulduğu, Türkiye’nin emperyalizmden korunarak, düşmanın kovularak denize döküldüğü yerdir. “Mustafa Kemal’in askerleriyiz.” dememizden rahatsız olmamalıyız. O zaman Nene Hatunlar, Karayılanlar, Sütçü İmamlar, Mustafa Kemal’le beraber bağımsızlık mücadelesi verdiler ve biz de bundan gurur duyuyoruz. En son slogan da: “Her şey çok güzel olacak.” Bundan da rahatsız olmamız lazım. Yani, ne olacaktı? “Her şey kötü olacak.” mı densesydi? Hatta Sayın Cumhurbaşkanı “Daha güzel olacak.” dedi. Her şeyin güzel olmasından çok memnunuz ve bu nokta, bizi hiçbir zaman rahatsız etmiyor.

“Bu kanun nereden çıktı?” dersanız arkadaşlar, bu kanun, “spor alanı” tanımının “müsabaka seyir alanı” olarak değiştirilmesinden sonra çıktı. Bu öncelik miydi? Bu, öncelik değildi. Hazırlayan 2 değerli bakanım karşımda oturuyor. Bakın, dopinge ilgili yaptığımız başarıya çok teşekkür ediyorum. Başarı varsa söyleriz. Dopingde aldığımız o mesafeden dolayı her 2 bakanı da -karşımda- kutluyorum ama bu öncelik değil, Türk sporunun çok daha büyük öncelikleri var arkadaşlar. Türk sporunun kulüpleri uluslararası alanda başarı kaydetmiyor. Siz dünya 3’üncüsü bir takım aldınız, dünyada elemelerini geçemeyen bir Millî Takım var, 50’nci sıraya düşmüş bir Türk Millî Takım’ı var. Peki, nasıl bunu ayağa kaldıracamız? E, kaldıramıyoruz. Sebebi ne? Sebebi, Türkiye’yi yabancı cenneti yaptınız. Arkadaşlar, Türkiye’nin büyük kulüplerinde 14 yabancı olursa nasıl Türk sporcusu başarılı olur, takıma giremiyorsa? Bu sene şampiyon olan takım 11 yabancıyla sahaya çıkıyor. “Efendim, futbol özerk, karışamayız.” Ee, borçlar 10 trilyona gelince sizin kapınıza dayanıyorlar. Olur mu öyle şey. Ben 40 milyon gencimin kaderini bir kanuna mı teslim edeceğim? Anayasa değişecekse getirin buraya, değiştirilelim ama Futbol Federasyonuna ihale ederek bunun içinden çıkamayız arkadaşlar. Türk futbolu elemeleri geçemiyor. Türkiye şu anda elemeleri geçti zor topal ilk süreçte, onu da Saffet Bey söyledi; o da yurt dışındaki gurbetçi vatandaşlarımızdan. Şimdi, gurbetçi vatandaşlarımız olmasaydı biz belki onu da geçemedik.

Değerli arkadaşlarım, 2002’de 65 milyon 600 bin nüfusumuz var, 848 bin lisanslı sporcumuz var. Doğrudur, bunu başarıyla söylüyorsunuz, katılıyorum: 2019’da 82 milyon nüfus var, lisanslı sporcu sayısı 6 milyon 775. Şimdi, bu oranla başarının da yukarıya çıkması gerekmez mi? E, başarı çıkmıyor. 2004’te yani Demokratik Sol Partinin bıraktığı dönemde 11 tane madalya var, 2008’de 6 taneye düşüyor, 2012’de 2 taneye düşüyor, 2016’da da 8’e düşmüş, daha doping var mı yok mu belli değil.

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Ama yani...

ERDOĞAN TOPRAK (Devamla) – Sevgili Bakanım, burada.

Bu yasayla ilgili söyleyeceğimiz çok şey var. Biyometrik veriler, ya, Türkiye daha buna hazır değil. Türkiye’nin biyometri konusunda atması gereken adımlar var, ileride ihtiyaç olabilir ama bugün, bu, ihtiyaç değil. Bugün daha ihtiyacımız olan maddelere gelerseniz biz size destek veririz çünkü sporu her zaman biz partilerüstü görmüştük.

Kanun teklifinin içerisinde 3-4 tane çapanoğlu var; bir tanesi Passolig’dir, bir tanesi biyometrik verilerin kopyalanmasıdır, bir de deplasmanlarda seyir alanlarıdır. Şimdi, seyir alanları eskiden, eski kanunda “spor alanı” tanımı olduğu için statla sınırlıydı ama siz seyir alanını genişlettiniz, o, stadin üstüne çıktı. Bir takım İstanbul’dan Ankara’ya kadar gelirse, o seyir alanının tüm yaptırımları o otobüsün içinde geçerli, taraftar otobüsünün içinde geçerli. Yani eğer vatandaş orada durup bir yerde

yemek yese, bir duble de alkol alsın hemen ceza geliyor. Umut ediyorum düzeltilmişsinizdir. Seyir alanı çok genişledi arkadaşlar, seyir alanını daraltmamız lazım. İnşallah daraltırsınız çünkü daha önceki kanundaki o spor alanlarındaki tüm maddeler buraya taşınmış durumda. Bunu hepimiz görüyoruz yani yoksa gelin, burada beraber bakalım.

Kulüplerin başarısızlıklarının bir başka boyutu da arkadaşlar, federasyonlar. Federasyonlar başarısız. Niye başarısız federasyonlar? Eskiden başarılıydı da niye şimdi başarısız? Çünkü değerli dostlar, her yerde olduğu gibi siyaseti spora bulaştırdınız. Artık doğru dürüst seçimler olmuyor. Eskiden Başbakanlık koridorları vardı bu işi tayin eden, şimdi sarayın koridorları var. En son Futbol Federasyonu yönetimi değişti, hangi listeler yarıştı? Hangi listelerde projeler kamuoyuyla paylaşıldı? Paylaşılmadı. Peki, ne oldu? Atamalı bir federasyon oldu. Türkiye'nin en büyük Federasyonunda, en çok profesyonel üyesi olan, lisansı olan Federasyonda atama böyle olursa başarı gelir mi? Voleybolda da aynı. Siz teslim aldığımızda Filenin Sultanları vardı, başarılıydı, müthiş, gurur duyuyorduk Filenin Sultanlarıyla. Nerede Filenin Sultanları?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Çin'de şu anda, finallerde.

ERDOĞAN TOPRAK (Devamla) – 12 Dev Adam vardı.

Sevgili Bakanım, ben dersimi çalıştım, bakın, bu siyahlar başarısız olduğunuz yıllar, ben bunun fotokopisini size verebilirim. Sporda geriye gidiş var. Yabancı sayısını mutlaka ve mutlaka kısıtlamanız lazım. “Yaptı, yanına kâr kaldı.” olmamalı. Türk evlatlarımızı sahalardan çekip onların yerine büyük paralarla bu insanları transfer eder koyarsak Türk gençlerimiz yer bulamaz. Galatasaray şampiyon oldu, 11 kişiyle sahaya çıktı; 11'in içinde Türk yoktu. Onun için başarıyı böyle beklememek lazım.

Kulüpler borç batağına girmiş durumda, yumurta kapıya geldi; şu andaki borç 10 milyar 434 milyon. Değerli arkadaşlarım, peki, bu kulüp başkanlarına hiç mi bir yaptırım olmayacak? Eskiden kulüp başkanı olanlar ceplerinden biraz finansman desteği yaparlardı ama şimdikiiler öyle mi? Gelip kulüp üstünden kendisini tanıtıyor, işlerini büyütüyor ve ondan sonra borcu kulübün sırtına bırakıp, yıkıp gidiyor. Bu, yanlış. Getirin buraya bir kanun, biz de size destek verelim. Yöneticilik yapacaksa adam gibi yapacak, o borcun hiç olmazsa -Saffet Bey'in teklifinin daha da altında- yüzde 5'ine müteselsil kefil olsun. Kulüp başkanları geliyor, hava atmasını biliyor “Ben kulüp başkanıyım.” diye, istediğini açıyor, işini büyütüyor, tanıtıyor, maşallah forsunadan geçilmiyor ama kulübü borç batağına bırakıp gidiyor. Eğer biz bunu getirirsek, kulüplerle ilgili bu kanunu, onlar kendilerine çekidüzen verirler. Bunun başarılı olmuş örnekleri var. Nur içinde yatsın, Allah rahmet eylesin, İlhan Cavcav'ı bilirsiniz. Gençlerbirliği gibi bir takımı vardı, kasaında parası vardı, dünyanın en başarılı sporcularını gider, toplar, getirirdi ve onlarla da sonuç alırdı, Süper Lig'de de sürekli kalırdı.

Şimdi, tabii, bunlarla da bitmiyor yani sporun derdi bu kadar değil ki derdi bir hayli fazla. Gençlik sorunu var. Gençlikle ilgili, baktığımda, değerli arkadaşlarım, sentetik uyuşturucu kullanma yaşı 14'e düşmüş, yüzde 18 artış var. Şu anda, tahminlere göre milyonun üstünde genç bu uyuşturucuyu kullanıyor çünkü 5 lira. Yani biz gençlerimizi spora adapte edemediğimiz zaman gençler buralara gidiyor. Biz gençlerimizi spor alanlarından çektiğimizde ya uyuşturucuya ya alkole ya terörün kucağına düşüyor çünkü bizim müthiş bir genç nüfusumuz var. Rakamlara baktığımda da yaklaşık 40 milyona yakın bir genç nüfus bizim elimizde. Baktığımızda, toplam 41 milyon 139 bin gencimiz şu anda spor yapma çağında veya içinde ama biz bunların -sizin rakamlarınıza göre- sadece 6 milyonunu lisanslı yapmışız. Onların da ne kadarı başarılı, tartışılır, çoğunun da yaş haddi geçmiş.

Önerilerimiz var, 14 maddelik bir öneri var. Sürem de doldu. Bu önerileri istiyorsanız, ben Sayın Genel Müdürü de gördüm burada az önce, ona da verebilirim, kanun teklifini hazırlayan siz değerli bakanlarıma da verebilirim. Sizi muhatap alıyorum, sebebi şu: Değerli bakanlarım, siz ikiniz bu kanunu hazırlayan, görevden yeni gelmiş kişilersiniz. Bu kanun Türkiye'nin önceliği değil, bu kanunun sıralamada önde olmaması lazım. Bir an evvel Türk sporunu ayağa kaldırmak için büyük bir spor şurası yapılmalı, herkesin görüşü alınmalı, herkesin o görüşü ile Parlamentoda bulunan 600 milletvekilinin katkısıyla buraya Türk sporunu ayağa kaldıracak bir formülle çökmeliyiz.

Yoksa atletizmdeki devşirmelerimizle yoksa basketteki o büyük kulüplerimizin 5 yabancıyla sahaya çıkmasıyla, şampiyon olmuş kulübümüzün 11 yabancıyla sahaya çıkmasıyla biz başarı elde edemeyiz. Bizim, Türk insanının spora, futbola karşı yatkınlığı var, birçok branşa karşı. Bizim gurbetçi çocuklarımız şu anda Millî Takım'ımızın omurgasını sağlıyor. Demek ki başarabiliriz. Dünya 3'üncüsü olmuşsa bu arkadaşlarımız, gene olabiliriz ama sporu siyasetten uzaklaştıralım, federasyonlara siyaset gölgesi düşürmeyelim, federasyonların seçimlerini objektif yapalım. Amatör branşlara biraz daha katkı vermemiz lazım. Şu anda 6 bin tane amatör kulüp 10 delegeyle temsil ediliyor, 18 tane kulüp 120 delegeyle temsil ediliyor. Yani o kadar kulübe baktığımızda, temsil sayısında da müthiş bir uçurum var.

Bu kanunun ülkemize hayırlı olmasını diliyorum. Tabii ki şiddete karşıyız, tabii ki şiddetle ilgili statlardaki huzursuzluğun olmamasından yanayız. Sizi bu kanun teklifinin bazı maddelerinde de destekleyeceğiz, diğerlerini de gelince göreceğiz, önergelerimiz olacak. Umut ediyorum, bu kanun ülkemize hayırlı uğurlu olur. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, çok teşekkür ederiz, zamanında bitirdiniz.

ERDOĞAN TOPRAK (İstanbul) – Engin Bey “On beş dakikada bitir.” dedi de onun için.

BAŞKAN – Şimdi, şahsı adına ilk konuşmacı İstanbul Milletvekili Zeynel Emre.

Buyurun Sayın Emre. (CHP sıralarından alkışlar)

ZEYNELEMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii, Türkiye açısından “spor” denince seyir zevki, gençlerimizin ilgisi, Türkiye’de toplumun kendini bir anlamda deşarj ettiği alanlar olarak değerlendirilebilir. Türkiye, esasında, bu açıdan çok şanslı çünkü ciddi bir genç nüfusu var, spora ilgi çok yüksek düzeyde ancak gerek nüfus açısından gerek coğrafi açıdan elverişli ortamın bulunmasına rağmen, hedeflenen başarıdan çok uzakta. Dünyaya baktığımız zaman, futbolun bacasız fabrika olarak değerlendirildiğini, aynı zamanda ülkeler için gelir açısından ciddi bir önemi olduğunu, ekonomik bir gelir kattığını, profesyonel futbol takımlarının futbolcu ihraç eder hâle gelmesiyle birlikte ülke ekonomisine de ciddi katkı yaptığını görüyoruz. Türkiye buradan gerekli payı şu ana kadar almıyor. Burada yapılması gereken düzenlemeler, esas itibarıyla, birincisi, futbol kulüplerimizin kendi bütçelerinin çok çok ötesinde borçlanmaları, yönetimdeki her türlü usulsüzlüğün çeşitli şekillerde göz ardı edilmesi gibi birçok başlıkta sayılabilir ama bunlardan daha uzak, bunlarla ilgisi olmayan, esas itibarıyla, mevcut durumda zaten 6222 sayılı Sporda Şiddetin Önlenmesi Yasası’nda ağır şartlar barındıran, seyirciyi her türlü kontrol altına alan düzenlemeye ilave düzenlemeler yapılmakta olduğunu görüyoruz.

Değerli arkadaşlar, bakın, bugün, bizim ülkemizde 3 milyon 840 bin lisanslı sporcu var yani bu bizim nüfusumuzun yüzde 4,5’una tekabül ediyor. Bu, Amerika Birleşik Devletleri’nde 216 milyon 600 bin -kaynağını da söyleyebilirim sayın bakanlar- genel nüfusa oranı yüzde 69, Almanya’da yüzde 33, Fransa’da yüzde 27, Hollanda’da yüzde 31 gibi sıralanabiliyor yani lisanslı sporcu sayısının emsal ülkelere göre baktığımızda onların çok daha altında olduğunu görüyoruz. Ne kadar lisanslı sporcu olursa o, aynı zamanda o ülkedeki şiddet ortamının azaltılması, çeşitli madde bağımlılığı oranının azaltılması gibi dolaylı sonuçları da beraberinde getirmekte.

Değerli arkadaşlar, tabii, insan yapısının olduğu her alanda muhakkak ki çeşitli şiddet olayları da baş göstermektedir yani bunu bütünüyle minimize etmek, sıfırlamak çok zor ama hedef, azaltılabilmek olmalı.

Baktığımız zaman, holiganizm ve taraftarların şiddet eylemlerinin nedenini araştıran çeşitli araştırmalar bize gösteriyor ki burada önemli olan iki temel başlık var: İşsizlik oranının yüksekliği ve yine, o ülkede yaşanan eşitsizlik oranının yüksekliği, aynı zamanda holiganizm ve şiddet olaylarının arttığı bir parametreyi ortaya koyuyor. Eğer biz sporda şiddetin azaltılması gibi bir hedefi amaçlıyorsak buna uygun yasaları, çalışmalarını yapmamız lazım. Şu anki getirilen düzenlemeyle, bizim genel olarak yasa yapma tekniği açısından da son yıllarda sıklıkla başvurduğumuz -bizim eleştirdiğimiz- dönemsel tepkilere göre, planlama yapılmadan yasa çıkartıldığının bir örneğini daha görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, bakın, Türkiye’de AK PARTİ iktidarında bu konuda 2004 yılında bir yasal düzenleme oldu, daha sonra 2005 ve 2008 yıllarında o çıkartılan yasal düzenlemenin bazı maddelerinde hemen değişiklik oldu. 2011 yılına gelindiğinde de bakıyorsunuz, Dünya Basketbol Şampiyonası’nda Ankara ve İstanbul’da, daha sonra da Türk Telekom Arena’da Sayın Erdoğan’ın protesto edilmesinden hemen sonra, bakın, birkaç gün sonra Meclise yasa geliyor -6222 sayılı Yasa- ve taraftarların ciddi şekilde zapturapt altına alınmasına yol açacak bir yasa hazırlanıyor.

Şimdi, bakıyoruz, o yasanın bugüne gelinceye kadar bunun çeşitli olumsuz sonuçlarını yaşadık. Peki, bugüne geldiğimizde, bu yasanın maddelerinin tekrar revize edilerek daha ağır şartlara getirilmesinin amacı nedir? “Bu arada ne oldu?” dersek, bu arada açıkça şöyle bir şey oldu: İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığını Sayın Ekrem İmamoğlu 31 Martta kazandı, bu sonucu saygı gösterilmedi, bu sonuç tanınmadı ve Sayın İmamoğlu’nun gittiği statlarda da çeşitli tezahüratlar gördük: “Mazbatayı ver. Mazbatayı ver. İmamoğlu’na mazbatayı ver.” Yani bu biraz ironi, biraz espri dolayısıyla taraftarın verdiği bir tepki. Zamanlama açısından bakıyoruz, hemen peşine böyle bir yasa geliyor ve burada neler var? Biyometrik açıdan, gelen taraftarların göz ya da parmak iziyle stada girmesi gibi düzenleme var. “Spor alanı” kavramının genişletilip “seyir alanları” şekline getirilmesi ve onun daha da genişletilip çeşitli güzergâhların da tıpkı futbol sahasında olan olaylarmış gibi, taraftarların bulunduğu alandaki olaylarmış gibi ele alınacağı bir düzenleme var. Ne var başka? Sosyal medya paylaşımlarında şikâyete tabi olmadan işlem yapılmasına ilişkin düzenleme var.

Değerli arkadaşlar, burada endişeyle yapılan, korkuyla yapılan bu düzenlemeler çok kısa süre sonra tekrar Türkiye Büyük Millet Meclisine geliyor, amaca matuf olmadığı ortaya çıkıyor. Şimdi, bakın, Türkiye’de -eğer takviminde giderse- uzunca bir süre seçim yok. Bu süreyi, Türkiye Büyük Millet Meclisi ciddi anlamda memleket faydasına geçirebilir. Şayet samimi olarak Türkiye’deki çeşitli şiddet olaylarının azaltılması isteniyorsa, kutuplaşmanın kırılması isteniyorsa bir hoşgörü ikliminin ortaya konması lazım. Bunun için de en başta, yargı reformu yapılrken kapsayıcı, herkesin düşüncesini alan, Türkiye’deki yargının sopa gibi kullanılmasının önüne geçen şekilde bir reform yoluna gidilmesi... Mecliste bugünkü yapılan tartışmalarda da dile getirildiği gibi, değerli arkadaşlar, siyasetçiler fikrini söyler, fikirleri savunur; mevcut bir yasa değişmez diye bir şey yoktur, yasa ya da anayasa, gider halkın karşısına, onay görürse değişebilir ancak zaman içinde o yasanın, o anayasanın o ülke için faydalı olmadığı görülürse, daha önce itiraz edenlerin haklı kaygılarının gerçekleştiği anlaşılırsa onlardan sarfınazar edilebilir ve gerçekten bu ülkenin ihtiyacını karşılayacak -gerek anayasal anlamda gerek kanuni anlamda- değişiklikler yapılabilir. Dolayısıyla biz geçici çözümlerin değil, kalıcı çözümlerin bu memleket için daha faydalı olacağını düşünüyoruz. Bu yasa teklifinin bu hâliyle doğru olmadığı, iyi sonuçlar vermeyeceği kanaatindeyiz diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Milletvekili.

Şahsı adına ikinci konuşmacı Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak.

Buyurun Sayın Bakan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika Sayın Bakan.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

6222 sayılı Yasa’nın, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Yasa’nın bazı maddelerinde değişiklik yapılmasıyla ilgili kanun teklifi üzerinde, kanun teklifini veren 48 milletvekilinden birisi olarak görüşlerimi arz edeceğim.

Öncelikle, sporda şiddet hikâyesi futbolun beşiği olan İngiltere’de başlıyor. 29 Mayıs 1985, Juventus-Liverpool maçı, Heysel faciası; 39 kişi ölüyor, 600 kişi yaralanıyor. 15 Nisan 1989, Hillsborough faciası, Liverpool-Nottingham Forest maçı; 96 taraftar ezilerek ölüyor. Ardından diğer Avrupa ülkelerindeki olaylar... Bizde, 28/4/2004 tarihinde 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet

ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun çıkarılıyor Meclisimiz tarafından, bu ilk kanun. Ardından, 2011 yılında sporda şiddetle alakalı bir araştırma komisyonu kuruluyor. Oranın raporuna göre de 31/3/2011 tarihinde 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Yasa çıkıyor.

Yasanın uygulanmasında bazı sorunlar olduğu ortaya çıkıyor. Bu yasanın getirilmesiyle alakalı “Niye şimdi bu zamanı seçtiniz?” diye ifadeler var. Bakın, 2017 yılı Mayıs ayı, Türkiye Kupası finali, Eskişehir, Konyaspor-Başakşehirspor maçı; taraftarlar sahaya iniyor, güvenlik kuvvetleri oraya müdahale etmekte zorlanıyorlar. Ardından, bir hafta sonra Antalya’da Eskişehirspor-Göztepe maçı; o müsabakaya giden taraftar kafilesinden bazı örnekler, o gecenin final maçından: Evet, taraftar otobüsünde giderken, görüyorsunuz, pompalı tüfek, satır, maytap vesaire vesaire... Bakıyorsunuz, silah... Taraftar kitlesinin, -gene Göztepe-Eskişehir- üzerinde... Bakın, resimleri burada.

Şimdi, yasada “spor alanı” tanımının değiştirilmesiyle ilgili ifadeler kullanılıyor. Taraftar kitlesi deplasmana giderken ilin il spor güvenlik kurulu tarafından hangi kafilenin gideceği, bunların plakaları belirleniyor. Bakın, diyorlar ki: “Yolda giderken herhangi birisi de çevrilir.” Hayır. Taraftar kafilesi belli. Hangi müsabaka, hangi otobüsler, nereden kalkacak, bunlar biliniyor İstanbul’daki Emniyet tarafından. Gececeği güzergâh üzerindeki yerlere bilgi veriliyor fakat bu taraftarlar İstanbul’da aranırken hiçbir şey yok. Yolda arkadaşlarını arıyorlar, gerekli malzemeleri temin edecek kişileri, arada hatta o ilde. Geliyor kafiye, X şehrine geldi, kafiye arıyorlar, bir şey yok veya bunları buluyorlar, gördüğümüz şeyleri. Yol üzerinde, işte taraftar kitlesinde... Bizim hiç hoş görmediğimiz yasaklı maddelerden tutun pek çok şeyi kullanarak geliyor.

Şimdi, bu kitle müsabakaya giderken çevreye nasıl bir zarar verebilir, ne yapabilir? Aşırı alkol almış, hap kullanmış, uyuşturucu kullanmış vesaire. E, bunları tespit etmek gerekiyor, Türk Ceza Kanunu’na göre işlem yapılıyor ama 6222 sayılı Yasa’ya göre işlem yapılmıyor. Yani bu taraftar, beş saat tutulsa sonra müsabakaya gitme hakkına sahip, müsabakaya girme hakkı var, seyirden men yasağı yok. Dolayısıyla bu anlamda o tanımlamalar yapılıyor.

Hepimiz görüyoruz, bir X maçından Y maçına doğru taraftar gidiyor. İstanbul’da görüyoruz, İETT otobüslerine, 25 tane İETT otobüsüne taraftarlar biniyor bir yerden bir yere giderken. İETT otobüslerinin camlarını, çerçevelerini görüyorsunuz. Yol üzerindeki taraftarın, müsabakaya gitmeyen vatandaşların da karşılaştıkları durumları görüyoruz, esnafın karşılaştığı durumları görüyoruz. Dolayısıyla, bunları, bu taraftar grubumuzu, onları, bu işin başındaki kişileri tespit etmemiz lazım çünkü herkesi korumamız lazım. Bizim için müsabakaya giden, oraya giden 1 seyirci bile çok önemli.

Şimdi, diyorlar ki: “E-bilet” E-bilet çıktığı zaman, Passolig’le beraber seyirci sayısı 10.500, ilk etapta 6.500’e düşüyor, sonra, en son, 2018-2019 sezonunun rakamı 13.953, Süper Lig ortalaması bu. Neden? Çünkü ben, artık, ailemle beraber gidiyorum, yanımdaki kişinin kim olduğunu biliyorum, orada oturan kim, biliyorum; ne yaptığını biliyorsunuz, çocuklar geliyor, tribünlerin ne kadar renkli olduğunu görüyorsunuz. Dolayısıyla bu amaçla o “spor alanı”nın tanımı düzenleniyor. Türkiye Futbol Federasyonunun, Gençlik ve Spor Bakanlığının, kulüplerimizin -aynı fikirdeyim- bu taraftar gruplarıyla temas kurarak onları eğitmeleri lazım, onlarla görüşmeleri lazım -ben Bakanken bu konuda çalışmalar yaptım- taraftar gruplarına bunları anlatmaları lazım. Çünkü artık, bir taraftar grubu giderken bunları yaparsa müsabakaya giremez, çevresine zarar verir. Yolda dinlenme tesisinde duran bir vatandaşın üzerinde “X” şehrinin forması var diye o taraftar grubu tarafından darbedilmesine Türk Ceza Kanunu’na göre ceza var ama 6222’ye göre ceza yok yani müsabakaya girmeye devam ediyor.

Sonra, biyometrikle ilgili sorunlar... Biyometrik tanımlamasının gelmesindeki amacımız şu: Ben ceza alıyorum, benim Passolig’im donduruluyor, maça gidemiyorum; çok basit, internete giriyorsunuz, başka birinin kimlik bilgileriyle beraber kendi resminizi koyuyorsunuz, yeni bir Passolig üretiyorsunuz. Bu müsabakaya aynı kişi gidiyor, devam ediyor ve o kitleye, o kulüp başkanına, o yöneticiye, o taraftara hakaretlerini etmeye devam ediyor, küfürlerini etmeye devam ediyor. Biz bunları duymak istemiyoruz, biz futbolun güzel yanlarını konuşmak istiyoruz.

“Kişilere endeksli.” Bakın, ben Bakan olduktan bir ay sonra Samsun’daki Süper Kupa Finali’nde, Konyaspor-Beşiktaş müsabakasında yaşanan olaylar; sahaya atılan kelebek bıçağından tutun pek çok şey, sahaya inen taraftarlar. Biz bu tabloları görmek istemiyoruz. O yüzden, eğitim, doğru, Futbol Federasyonuyla beraber taraftarlarımızı kontrol edelim ama bu işi meslek hâline getirmiş kitleler de var. Onlar daha önceleri kulüp başkanlarını tehdit ediyorlardı, bilet istiyorlardı, “Bize bilet vermek zorundasınız.” diyorlardı; taraftarı, sporcuyu tehdit ediyorlardı, sporcudan avanta alıyorlardı. Bunlar yaşanan gerçekler. Bunları niye söylemiyoruz? Kitle bu. İngiltere bunları yaşadı. Bakın, diyoruz ki biz böyle olaylarla karşı karşıya gelmeyelim. Diyor ki: “Devlet buna baskı yapıyor.” Hayır, bakın, herkes huzurlu bir şekilde müsabakayı izlesin; tezahüratın ne olduğu, şiddet tanımının, tehdit tanımının ne olduğu belli zaten. Onları değerlendirmek...

Sosyal medya... Sosyal medyada atılan -Adalet Komisyonunda da söyledim- “tweet”te “Kan istiyoruz, vahşet istiyoruz...” nokta noktanın nokta diyor. Ne diyeyim şimdi? Bu ne? Bunu atan adama, çağırın adama, kitleleri karıştıran adama ne diyeceğiz; ne diyeceğiz bunlara? Ama doğru vatandaş, müsabakaya gitmek isteyen vatandaş, huzurlu bir şekilde müsabaka izlemek isteyen vatandaş korumayacak mıyız? Dopingde de bir esas vardır: Temiz atleti, temiz sporcuyu koruyacaksınız, 1 kişi dahi olsa, korumak zorundasın. Onun için bu kitleleri... Tabii ki buna temas edelim, bunların hepsi bizim vatandaşımız, bizim çocuklarımız ama bu işi meslek hâline getirmiş, bu iş üzerinden rant elde eden kişileri, provoke eden tarafları da ayırmamız lazım, ayırmak zorundayız.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu... 2011’de Sporda Şiddet Yasası çıkıyor; evet, o zaman Kişisel Verilerin Korunması Kanunu yok, 2016’da çıkıyor. Biz, buradaki teklifte bu maddeyi de dercettik, burada var, verilerin nasıl korunacağı var, maddesi belli. Dolayısıyla bizim bunları sağlamamız lazım.

Peki, futbolun marka değeri... Özur dilerim, ben bir (X) holdingin patronuyum, reklam verdim. Peki, bıçaklanmış, yakılmış veya yerde sürüklenmiş bir taraftarı, bir kişiyi görmek ister miyim; böyle bir tablonun içerisinde, formada veya tribünde ben logomu görmek ister miyim? Ben niye para vereyim, niye markamın böyle bir topluluk içerisinde yer almasını sağlayayım? E, futbolun değerini artıracaksak, marka değerini artıracaksak böyle önlemleri almamız gerekiyor. Herkesi korumamız lazım, futbolun marka değerini artırmamız lazım. Bu, çok önemli. Bunlar bize Kulüpler Birliğinden gelen talepler. Bir de diyorlar ki...

Biz tarafların hepsiyle bir araya geldik. Kulüpler Birliğiyle 5 defa bir araya geldim. Futbol Federasyonuyla 3 defa bir araya geldik. Bu sürecin bir kısmında Sayın Bakanım da yer aldı; benden önce, daha önce de kendisi çalışma yaptı. Bakın, bütün bunlar taraflarla görüşüldü, Basketbol Federasyonuyla görüşüldü, Adalet Komisyonundaki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) – Başkanım, rica ediyorum...

BAŞKAN – Süreye dikkat ediyorsunuz Sayın Bakan.

OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Erdoğan Bakanımın üç dakika alacağı var; o yüzden, Bakanımın o süresini ilave istiyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayhay, feda olsun.

OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) – Peki, bu şirketin sahibi niye reklamını koysun oraya? Marka değeri çok önemli, bizim bunun değerini artırmamız lazım. Peki, ne yapacağız? İşte, diyorlar ki “Falancayla ilgili sloganlar atıldı.” Ya, arkadaş, ben şunu söyleyeyim: Daha önce yasa çıkarılırken, biz bu çalışmalarını yaparken, bu yasa çıktığında ilgili şahıslar neredeydi? Beylikdüzü Belediye Başkanlığı ya, daha önce de iş adamıydı, meclis üyesiydi; kusura bakmayın. Bununla alakası yok; bu, kitleleri hareket ettiren bir şey. Dolayısıyla, bizim burada yapmamız gereken, bu marka değerini korumak.

Şimdi, bazı eleştiriler oldu, onlarla ilgili de şunu söyleyeyim: Futbolun marka değerini artıracacağız. Ya, bakın, şu anda beIN Sports’un yayın geliri ne kadar? 500 milyon dolar artı KDV olarak verildi.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Her şeyiniz para ya!

OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) – Türkiye lîgi Avrupa’da 6’ncı değerli lîg. Kaynak var, kulüplere stadyumlar, yeni...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın, maddeler üzerinde de...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Şirketin ismini de verir misiniz?

OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) – Teşekkür ediyorum ama müsaade edersiniz teklif sahibi olarak bir şeyler ifade edeceğim.

Bu yasa teklifinin zamanlaması açısından bir şeyler söylendi. Bakın, ben kendim için söylüyorum: Toplantı yaptığımız tarihler belli, müsabakalar belli, kimlerle bir araya geldiğimiz belli. “Şimdi, yeni yapı için çalışıyor.” deniyor. Doğru değil; bunları bu ülkenin futbolunun, basketbolunun gelişmesi için yapıyoruz, sporunun gelişmesi için yapıyoruz.

“Başarılı olmadı.” dediler; 2010 yılında dünya 2’ncisi Türk Basketbol Takımı. Türkiye Güreş Federasyonu Başkanı olarak görev yaptım, Grekoromen Takımı 2009 yılı Dünya Şampiyonu, 2010 dünya 2’ncisi, 2011 dünya 2’ncisi; bunların hepsinde Başkan bendim ve gençleri saymıyorum, alınan madalyaları saymıyorum. 2008’de futbol Avrupa 3’üncüsü...

Federasyon başkanlarıyla ilgili Saffet arkadaşım eleştiri yaptı. Basketbol Federasyonu Başkanı Hidayet Türkoğlu, millî basketbolcu; güreşte Hamza Yerlikaya görev yaptı; tekvando, Metin Şahin, 1988 Olimpiyatları’na katılmış, millî sporcu; atletizm, Fatih Çintimar, millî sporcu; karate, Esat Delihasan, millî sporcu; hentbol, Bilal Eyuboğlu, millî sporcu; judo, Sezer Huysuz, millî sporcu. Dolayısıyla, bu da var ama eksiklikler de var, katlıyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) – Daha iyisini yapmamız lazım. Spor yasası konusunda da Erdoğan Bakanım ile görüştük, zaten şey yapıyoruz, bunu da getireceğiz. Bu yasa gerçekten Türk sporunun şiddetten arındırılması için çok önemli. Bir tek temiz seyirciyi de korumamız gerekiyor.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, 60’a göre kısa bir söz talebim var efendim.

BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

39.- *İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi sahiplerinin muradının sporda şiddeti minimize etmek olduğuna ve CHP Grubunun teklifle ilgili çekinceleri dikkate alınmadığı takdirde İç Tüzük’ün kendilerine tanıdığı hakları kullanacaklarına ilişkin açıklaması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu söz talebim yapıcı bir muhalefet anlayışının gereğidir. Kanun teklifi üzerinde konuşan milletvekillerimiz Sayın Erdoğan Toprak ve Sayın Zeynel Emre genel olarak teklife bakışımızı, Türk sporunun içinde bulunduğu hâle ilgili değerlendirmemizi Genel Kurulla paylaştılar.

Şimdi, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün ve evvelsi gün Mecliste kadastro kanun teklifini gördük. Bir hesap yaptım; evvelsi gün 5 saat, dün de 11 saat, toplam 16 saat Meclis mesai yaparak 30 maddelik bir teklifi görmüş ki bu 16 saatin de 8 saati kanun görüşmeleridir. Şuraya gelmek istiyorum: Sayın Erdoğan Toprak ve Sayın Zeynel Emre’nin ve diğer partilerin hatiplerinin uyarıları çerçevesinde bu kanun teklifinin gelen şekliyle değil de uyarılar dikkate alınarak önergelerle yeniden tadili hâlinde, bizim yapıcı muhalefet yaklaşımımız -eminim diğer partilerin de- sürecektir. Bunu peşinen, bir önden hatırlatmak istiyorum. Zaten bir arkadaşımız da söyledi, adı bile vukuat; “spor” ve “şiddet” yan yana: “Sporda Şiddet ve Düzensizlik...” Olmaması gereken bir şey. Ben eminim, teklif sahiplerinin de muradı sporda şiddeti minimize etmek. Öyleyse biz samimiyiz, siz de samimiyseniz bu kanun teklifi

Meclisten pek kısa bir süre içinde de geçebilir diye düşünüyorum. Aksi hâlde, çekincelerimiz dikkate alınmazsa İç Tüzük'ün bize verdiği obstrüksiyonları ve hakları kullanacağımızı da Genel Kurula beyan etmek istiyorum.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Pekközgeü...

40.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekközgeü'nün, Çorum Milletvekili Erol Kavuncu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Cumhurbaşkanını Recep Tayyip Erdoğan'ın YÖK Başkanı Yekta Saraç'a kadın üniversitesi talimatına ilişkin açıklaması

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Önceki oturumda, LGBT+ onur yürüyüşüne yönelik olarak cinsiyetçi ve nefret söylemi, ifadeleri kullanıldı, böyle bir dil kullanıldı. Bu dili kınıyorum.

Sayın Başkan, Japonya'dan dönen Erdoğan, YÖK'e kadın üniversitesi talimatı vermiş, orada gördüğü örnekten yola çıkarak -tırnak içinde- sadece kızlardan oluşan üniversite istemiş. Eğitimde ayrıştırma, toplumsal cinsiyet eşitliğini yok saymaktır. Ayrıca, bir erkek olarak kadınların ne istediğini bilmesi de mümkün değildir. Biz kadınlar sadece kadınlardan oluşan üniversite değil kadınların erkek şiddetiyle ölmediği, kadınların aşağılanmadığı, saygı gördüğü, emeğinin değer gördüğü bir hayat istiyoruz; erkek adalet değil gerçek adalet istiyoruz. Kadınların emeğinden, bedeninden, kimliğinden elinizi çekin diyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Süllü...

41.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü'nün, 28 Haziran-4 Temmuz Emekliler Haftası'na ilişkin açıklaması

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Bir milletin emeklilerine karşı tutumu, o milletin yaşama kudretinin en önemli kıstasıdır. “Geçmişte çok güçlüyken tüm gücüyle çalışmış olanlara karşı minnet hissi olmayan bir milletin geleceğe güvenle bakmaya hakkı yoktur.” diyen ebedî Önderimiz Atatürk'ün askerlikten emekli olarak ilk emekli aylığını 4 Temmuz tarihinde alması vesilesiyle 28 Haziran-4 Temmuz arası Emekliler Haftası olarak kutlanmaktadır. Ancak günümüzde emeklilerimiz haftalarını kutlayacağımız yaşam koşullarından uzaklar. Emeklilerimizin 8 milyonu aylık sınırı, 4 milyonu yoksulluk sınırı altında aylık almaktadır. Dün açıklanan yüzde 5, yüzde 6 zam emeklilerimizin hak ettiği yaşam koşullarını sağlamaktan uzaktır.

Emeklilerimizin enflasyona ezdirilmemesi için zamlarda TÜFE yerine seyyanen hesaplama, sağlıkta katkı payından muaf tutulma, ek ödeme oranlarının artırılması ve 2000 yılı sonrası emeklilerin intibaklarının yapılması gibi haklı talepleri acilen hayata geçirilmelidir.

BAŞKAN – Sayın Yaşar...

42.- Samsun Milletvekili Bedri Yaşar'ın, İYİ PARTİ, AK PARTİ, CHP ve MHP'nin mutabakatla eczacılık fakültesinin Bafra'da kurulmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesinde kırk dört yıldır eczacılık fakültesi açılmıyordu. Bafra sivil toplum kuruluşlarının baskısı sonucu Sayın Cumhurbaşkanımız 25 Haziran 2019'da eczacılık fakültesinin açılmasına onay vermiştir. Bafra'lı hayırsever iş adamları, başta Saffet Arslan olmak üzere diyorlar ki: “Bafra'mız kazansın mantığıyla çıktığımız bu yolda hakkaniyetli bir şekilde tüm Bafra halkıyla birlikte bu konuya destek verip eczacılık fakültesinin Bafra'ya kazandırılmasını sağladık. Lütfen, eczacılık fakültesini Bafra'da açalım.” Son aldığımız duyumlara göre fakültenin Samsun'a kaydırılmasına yönelik eğilimler belirmiştir. Biz Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörü Sayın Sait

Bilgiç Hocamıza diyoruz ki: Bafralıların hakkını Bafralılara verelim. Bu konuda tam bir mutabakat var; İYİ PARTİ, AK PARTİ, Cumhuriyet Halk Partisi ve MHP heyetleri eczacılık fakültesinin Bafra'da kurulmasını istiyorlar.

BAŞKAN – Sayın Kabukcuoğlu...

43.- *Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Eskişehir, Kütahya, Uşak, Manisa, İzmir, Aydın, Afyon, Denizli, Sakarya illerine hayat veren, birçok ovayı sulayan akarsuların kaynak bulduğu ve endemik bitki türlerinin vatanı olan Murat Dağı'nı kapsayan altın arama ruhsatının iptal edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması*

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Murat Dağı Eskişehir, Kütahya, Uşak, Manisa, İzmir, Aydın, Afyon, Denizli, Sakarya illerine hayat veren bir yaşam kaynağıdır. Başta Gediz, Büyük Menderes, Sakarya, Salihli, Menemen Ovaları olmak üzere birçok verimli ovamızı sulayan 7 adet akarsu Murat Dağı'ndan kaynağını almaktadır. Bu illerimizde ve ovalarımızda yaşayan 10 milyon insanımız Murat Dağı'nın sunduğu nimetlerden doğrudan veya dolaylı olarak faydalanmaktadırlar. Bu insanlar hayvancılığını ve tarımını Murat Dağı'nın onlara sunduğu imkânlarla yaparlar. Ayrıca Murat Dağı, endemik bitki türlerinin vatanı, tehlike altında ve tehlikeye yakın pek çok kuşun da yuvasıdır. Murat Dağı'nın 5.340 dönümlük yeşil alanında yapılacak altın araması bölgenin eşsiz ekosistemini bozacak, canlıları zehirleyecektir. Murat Dağı altın arama ruhsatı derhâl iptal edilmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çelik...

44.- *Mardin Milletvekili Tuma Çelik'in, Mardin ilinde İŞKUR tarafından AKP'li belediyelere personel tahsisi yapılırken HDP'li belediyelere tahsis yapılmamasının gerekçesinin açıklanmasına ve bu haksız tutumun düzeltilmesini talep ettiğine ilişkin açıklaması*

TUMA ÇELİK (Mardin) – Teşekkürler Başkan.

Bilindiği gibi, daha önce kabul edilen konular çerçevesinde İŞKUR değişik kuruluşlara personel tahsis ediyor. Maaşları İŞKUR tarafından ödenen bu personel, tahsis edildikleri kurumlarda hem çalışıyor hem de eğitim görüyorlar. Bu hafta Mardin'deki İŞKUR yetkilileri hangi kamu kurumuna kaç personel tahsis edeceklerini açıkladılar. Ne gariptir ki İŞKUR, Mardin'de bütün AKP belediyelerine tahsis yaparken kayyumlar tarafından borç batağına sürüklenen Nusaybin Belediyesi başta olmak üzere birçok HDP belediyesine tahsis yapmadı. İŞKUR'un bu partizan yaklaşımını protesto ediyor, gerekçesinin açıklanmasını ve bu haksız tutumun düzeltilmesini talep ediyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Eksik... Yok.

Sayın Bakırlıoğlu...

45.- *Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu'nun, yaşanan olumsuz iklim koşullarından kaynaklı doğal afetler nedeniyle zor durumda kalan çiftçilerin Ziraat Bankası ile tarım kredi kooperatiflerine olan borçlarının ötelenmesi konusunda Tarım ve Orman Bakanlığının çalışma yapması gerektiğine ilişkin açıklaması*

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Zeytin üreticisinin sorunlarını Meclis kürsüsünden fırsat buldukça dile getirdim. Üretici için geçtiğimiz hasat sezonu sıkıntılarla doluydu. Maliyetlerin yüksekliği, Suriye'den ve Afrin'den gelen zeytinyağı, istikrarsız piyasa ve bu piyasada oluşan düşük fiyat üreticimizin belini büküştür. Çiftçimiz gerçekten zor durumdadır. Önümüzdeki sezon yaraların sarılması için bir fırsat olarak görülüp umutla bekleniyordu ancak olumsuz iklim koşulları, rekoltenin yüzde 70 oranında düşük olmasına sebep olmuş ve üreticimizin tüm umutlarını kırmıştır. Ürün kaybıyla karşı karşıya kalan çiftçimizin borçlarını

ödemesi imkânsızdır. Olumsuz iklim koşullarından kaynaklı doğal afet nedeniyle zor durumda kalan çiftçimizin Ziraat Bankasına ve tarım kredi kooperatiflerine olan borçlarının ötelenmesi mecburiyet hâline gelmiştir. Bu hususta Tarım Bakanlığının gereken adımları atması üreticinin talebidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kılıç...

46.- Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'ın, Ankara Ticaret Odası Congressium'da düzenlenen 8'inci Uluslararası Öğrenciler Mezuniyet Töreni'ne ilişkin açıklaması

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan Türkiye'deki uluslararası öğrencilere ATO Congressium'da düzenlenen 8'inci Uluslararası Öğrenciler Mezuniyet Töreni'nde hitap etti ve "Biz, sizleri ülkenize döndüğümüz zaman Türkiye'nin ülkemizdeki misyon şefleri olarak görüyoruz." dedi. Bu projenin temellerini atan 8'inci Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ı rahmetle anıp yürütülen bu hayırlı işin programında emeği geçenlere teşekkür etti.

Bu proje kapsamında, bugüne kadar ülkemizde eğitim öğretim gören yaklaşık 150 bin öğrenci mezun olmuştur. Ülkemizde hâlen kendi imkânlarıyla veya burslu olarak eğitim gören 182 ayrı ülkeden 150 bin uluslararası öğrenciye ev sahipliği yapmaktayız. Hedefimiz, 2023'te uluslararası öğrenci sayımızı 200 bine çıkarmaktır. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitemizde de 2.300 uluslararası öğrenci eğitim öğretimine devam etmektedir, 3.114 öğrenci de mezun olmuştur.

İlimin, bilimin, bilginin öğretilip yaygınlaştırılmasını; nereden gelirse, kimden bulunursa alınmasını emreden bir medeniyetin çocuklarıyız.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve 48 Milletvekilinin Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1974) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı:92) (Devam)

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 10'uncu maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde ilk söz, İYİ PARTİ Grubu adına Aksaray Milletvekili Ayhan Erel'e aittir.

Buyurun Sayın Erel. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, yüce Türk milleti; Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında Siirt'in Eruh ilçesi kırsalında şehit düşen Kırıkkaleti Uzman Çavuş Yasin Baran'a Allah'tan rahmet, ailesine ve yüce Türk milletine başsağlığı diliyorum.

Sayın milletvekilleri, şu anda "sporda şiddeti ve düzensizliği nasıl önleriz"i konuşuyoruz. Dünyanın hiçbir yerinde sporseverlere bu kadar ağır cezaların verileceğini öngören bir kanun bulunmamaktadır. Keşke burada, yüce Meclisin çatısı altında iktidar ve muhalefet milletvekilleri olarak sporun tüm paydaşlarıyla bir araya gelseydik ve Türk sporunu uluslararası arenada nasıl daha üst noktalara getiririz, onu tartışsaydık. Geleceğimizin teminatı olan çocuklarımıza sporu nasıl sevdiririz? Futbol kulüpleri

altyapılarında yetenekli yerli sporcuları nasıl yetiştiririz? Spor müsabakalarına gelen taraftarlara nasıl güzel bir anı yaşatabiliriz? Çocuklarımızın, kadınlarımızın spor müsabakalarına gelmelerini sağlamak için ne yapabiliriz? Spor kültürünü tabana nasıl yayabiliriz? Bunları konuşsaydık.

Ülkemizde futbol dışında spora ilgi çok düşükken bu görüştüğümüz kanun teklifinde bulunan ağır cezalardan dolayı ilginin daha da düşeceği endişesini taşıyoruz. Spor; barış, kardeşlik ve sevginin bir arada yaşandığı ve toplumun her kesimini bir araya getiren sosyal bir bağ olarak ifade edilebilir. Ama günümüze baktığımızda, sporda aradığımız barışı, kardeşliği, sevgiyi toplumun hiçbir kesiminde göremiyoruz.

Netice itibarıyla, sadece sporda mı şiddet var? Toplumun her kesiminde; ailede, çarşıda, pazarda, dolmuşta, iş yerinde, okulda, her yerde şiddet var. Bireylerin sinir uçları gevşemiş; ne zaman, nerede, nasıl davranacaklarını, nasıl tepki vereceklerini hiç kimse bilememektedir. Önce her alanda bu şiddet kaynaklarının ve çözüm yollarının araştırılması gerekmektedir. Toplumdaki şiddet, şiddeti meydana getiriyor; cezalar da bu şiddetin daha da artarak devam etmesine vesile olabiliyor. Önce barışçı ortamı her alanda meydana getirmenin yolları aranmalıdır, araştırılmalıdır.

Türkiye'ye baktığımızda, emekliliğini hak ettiği hâlde emekli olamayan insanların haksızlığa uğradığına dair duygu ve düşüncelerini, beklentilerini ortadan kaldırayabildik mi? Açlık sınırının 2.067 TL, yoksulluk sınırının 6.733 TL olduğu günümüzde 2.155 TL asgari ücretle vatandaşın dünyasında kopan fırtınaları empati yaparak okuyabildik mi? 3600 ek gösterge sözü verdiğimiz hâlde bir türlü gerçekleştirmediği için devlete ve siyasilere olan güveni erozyona uğrayan kamu çalışanlarının umutlarına ışık tutabildik mi? Atanamayan 400 bine yakın öğretmen adaylarına, 100 bine yakın sağlık personeline, yüz binlerce üniversite mezunu gencimize bir yol haritası çizebildik mi? Her gece, işini kaybetme korkusuyla yatağa uzanan ama gözüne uyku giremeyen çalışanlarımızın iş güvencesini sağlayabildik mi? Azıcık sesini yükseltince “FETÖ’cü” “PKK’lı” çamuru atılıp işinden, aşından, hürriyetinden olacağı endişesiyle korku çemberi içerisinde yaşayan insanların korku duvarlarının yıkılmasını sağlayabildik mi? Bu kadar sıkıntının, çilenin, çelişkinin, beklentinin, umutsuzluğun kol gezdiği güzel yurdumuzda şiddeti nasıl ortadan kaldırıabiliriz? Önce bunları çözmek lazım.

Toplumun hasretle, umutla beklediği huzuru, adaleti, güveni, korkusuz yaşama duygusunu, hak ve hukuk düzenini tesis etmek zorundayız. Devleti yönetenler, Sayın Cumhurbaşkanımızdan kaymakama kadar tüm idareciler vatandaşlara baba şefkati, ana sevgisiyle davranmalı, tüm vatandaşlarımızı ayırım yapmadan bağrına basmalıdırlar. Siyasî parti liderleri ve mensupları birbirlerinin yüzüne bakamayacakları sözlerden sarfınazar etmelidirler, birbirlerine karşı sevgi dilini kullanarak milletimize örnek olmalıdırlar. Yunus Emre, Hacı Bektaş Veli, Mevlâna, Somuncu Baba, Hacı Bayram Veli gibi sevgi dilini kullananlar hâlâ gönüllerimizde yaşarlarken öfke ve nefret dilini kullananlar kendi nefret denizlerinde kaybolup gitmişlerdir. Halkıyla iç içe yaşayan, onlara tepeden bakmayan, kaş çatmayan, parmak sallamayan, yüz asmayan, hak ve adaletten ayrılmayan liderler gönüllerde Mustafa Kemal Atatürk gibi taht kurarken, insanlığa zulüm eden, eziyet eden, hak ve hakkaniyetten ayrılanlarsa tarihin tozlu sayfalarında kaybolup gitmişlerdir.

Sporda şiddete karışan, bulaşan, şiddet uygulayan insanlara sadece ceza vermek, onları bu eylem ve söylemlerinden vazgeçirmemektedir. Bu insanlara baktığımızda, bu insanların genelde 16-30 yaş grubunda yer aldıklarını, genelde parçalanmış aile çocuklarını olduklarını ve netice itibarıyla, ailede, toplumda şiddet görmüş insanlardan meydana geldiğini ve bu sindirilmiş duyguların bir şekilde tatlarda ortaya çıktığını görmekteyiz.

Uyuşturucu kullanan gençleri topluma kazandırmak için devletin vermiş olduğu mücadeleyi hepimiz bilmekteyiz. Uyuşturucu kullanan gençleri hemen bir anda cezalandırma cihetine gitmeyen devlet, sporda şiddete bulaşmış insanların bu davranışlarını da bir hastalık olarak değerlendirmeli, önce bu davranışları tedavi yoluyla ortadan kaldırmanın yollarını aramalı, daha sonra cezalandırma yoluna gitmelidir diye düşünmekteyiz.

Sporda şiddete yönelmeyi doğuran unsurlar ortadan kaldırılmalıdır, bunları başta arz ettim. Toplum katmanlarının beklentilerini en kısa zamanda yerine getirmek zorundayız. Suriye’den gelenler için 40 milyar dolar harcama kudreti olan bu devlet, bunları yapacak güç, kuvvet ve imkâna sahiptir.

Sayın milletvekilleri, statlarımızda istenmeyen tavır ve davranışta bulunan seyircileri yönlendiren kişiler yani taraftar gruplarının liderleriyle veya “amigo” diye tabir ettiğimiz bu insanlarla devletimiz, spor kulübü yöneticileri, ilin mülki amirleri bizce diyaloga geçmeli, onlarla gönül köprüleri kurmalı ve bunların seyircilerimize örnek olmaları yönünde kendilerini teşvik etmelidir diye düşünmekteyiz.

Yine, statlarda olumlu davranışlarda bulunan seyirci ve seyirci toplulukları ödüllendirilmeli, teşvik edilmelidir. TRT Spor’da zaman zaman taraftarların yapmış olduğu olumlu tezahüratlar hakkında görsel görüntüler veriliyor; bu, diğer illere de örnek oluyor. Bunlar artırılmalı ve ödülle teşvik edilmelidir.

Yine, bazı iller arasında kan davasına bürünen bir spor husumeti yaşanmaktadır. Yıllarca süren bu husumeti ortadan kaldırmak için il valileri, belediye başkanları, kanaat önderleri, spor kulüpleri başkanları bir araya gelmeli ve bu kan davasına bürünen spor husumetine son vermelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mustafa Kemal Atatürk “Türk gençliği sağlıklı yetişip spor yaparsa ulusumuzun geleceği güvence altında.” demiştir. Gençliğimiz bu anlayışla spora teşvik edilmelidir. Spor yapmak gençlerin sorumluluk duygularını artırır, saldırganlığı engeller, öfkenin kontrol edilmesini sağlar. Spor yapan gençler hiçbir zaman spor sahalarında kötü tezahürat yapmamışlardır, şiddete bulaşmamışlardır. Az önce bir sayın bakanımızın dediği gibi, 40 milyona yakın gencimizden sadece 6 milyonu spor yapabilmektedir. O zaman, bu 40 milyonun en azından 30 milyonunu spora yönlendirebilirsek bu kötü tezahüratın ve sporda şiddetin kaynağını kuruturmuş olurum.

Başkanın zaman konusundaki hassasiyetini dikkate alarak sözlerim bitmediği hâlde sözlerime son veriyorum. Hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Sayın Milletvekili, zamanı tam kullandığınız için çok teşekkür ederim.

Şimdi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Tokat Milletvekili Yücel Bulut.

Buyurun Sayın Bulut.

MHP GRUBU ADINA YÜCEL BULUT (Tokat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ni görüşmek üzere yüce Meclis toplanmış bulunuyor.

Bildiğim kadarıyla, üzerinde değişiklik önerilerini görüştüğümüz yasa 2011 yılında çıktı ve yürürlüğe girdi. Şimdi, aradan sekiz yıl geçmeksizin biz bu yasanın yetersiz ve eksik olduğunu kabul ederek bunun üzerinde birtakım düzenlemeleri hayata geçirmeye çalışıyoruz.

Öncelikle, Milliyetçi Hareket Partisi olarak bugünkü düzenlemeyi zaruri, gerekli ve kaçınılmaz olarak görüyor ama aynı zamanda da yeterli olarak görmüyoruz. Neden yeterli olarak görmüyoruz? 2011 yılında çıkarılmış bir yasa sekiz yıl sonra kapsamlı bir değişikliğe tabi tutuluyor, bunun da nedeni “şiddet” kavramına tek bir açıdan bakıyor oluşumuz. Dolayısıyla bu bakış açısını değiştirmediklerimiz sürece, mevcut yasada birkaç yıl içerisinde yeni değişiklikleri de hayata geçirmemiz kaçınılmaz bir hâl alıyor.

Neden şiddete bir bütün olarak bakmıyoruz? Şiddet bir bütündür, şiddet bir salgındır, rahatsızlıktır ve şiddet bir toplumsal hastalıktır, bünyeye girmiş bir hastalıktır. Şimdi, hayatın her veçhesinde, her yönünde şiddetin izlerini görebiliyoruz. Biz bugün burada lokal olarak sadece sporda şiddete ilişkin bir çözüm önerisi üzerinde çalışıyoruz. Oysaki -her sabah uyandığımızda- şiddet artık hayatımızın bir parçası, ayrılmaz bir kavramı hâline geldi; “sporda şiddet” “kadına yönelik şiddet” “çocuğa yönelik şiddet” “işçiye yönelik şiddet” derken hoşgörünün, sabrın, tahammülün merkezi olarak kabul ettiğimiz Anadolu’da, maalesef, her gün trımanan ve inkâr edemediğimiz bir şiddet kültürü hayatımızın bir

parçası hâline geldi. Dolayısıyla bizler, şiddeti lokal olarak sadece sporda yahut da sadece kadına yönelik, çocuğa yönelik bir şiddet olarak görüp buna çözüm bulmak yerine, şiddeti bir bütün, bir hastalık olarak kabul edip bunun çözüm yollarını, bunu doğuran sosyolojik gerçekleri ve bu işin membasını bulup kurutmayı bu Meclisin asli bir görevi olarak kabul etmek zorundayız. Evet, şiddet günden güne hayatımızın ayrılmaz bir parçası oldu. Neden oldu? Çünkü artık millî eğitim politikaları yahut da ebeveynin vermiş olduğu eğitim ve terbiyenin yanında kuşakları, nesilleri etkileyen, onları yoğuran, onların kişiliğine doğrudan tesir eden başka faktörler ve egemen dinamikler hayatımızın bir parçası hâline geldi. Nedir bunlar? Birçok hatip burada ifade etti, sosyal medya bunlardan bir tanesi. Dolayısıyla yirmi-yirmi beş sene önce olduğu gibi, artık bir genç, bir çocuk sadece annesinin, babasının söylediklerini doğru kabul ederek kişiliğini bunun üzerinden şekillendirmiyor; Facebook gibi, işte, Twitter gibi birçok sosyal platform, bilgiye erişimi kolaylaştırdığı gibi, ortada bir süzgeç, bir denetim de olmadığı için aynı zamanda kirli bilgiye erişimi de kolaylaştırıyor. Dolayısıyla kuşaklarımız, maalesef, bu kirli bilgi eşliğinde, bu kirli bilgi doğrultusunda şekillenmeye ve şiddeti karakterlerinin ayrılmaz bir parçası olarak görmeye başladılar. Dolayısıyla artık bu yüce Meclisin, sadece ama sadece şiddeti önlemek babında değil, genel olarak yeni nesillerin ahlak ve fazilet çerçevesinde yetişmesini temin etmek adına, muhakkak ama muhakkak, bu sosyal medya platformlarını kirli bilgidan arındırmak ve eğitim müfredatında bir düzenleme yapmak için çalışması lazım.

Şiddetin hayatımıza girmiş olmasının nedeni sadece sosyal medya mı? Elbette ki değil. Kaldı ki biz bir kısıtlama da değil, sadece denetim ve düzenlemenin muhakkak ve kaçınılmaz olduğunu söylüyoruz ama sosyal medya dışında medya kuruluşlarının da Türk toplumunda oluşan şiddet kültüründe yadsınamaz bir payı olduğunu hepimiz kabul etmek zorundayız. Bakınız, artık eğitici ve öğretici programların ve yapımların yerini şiddete bulaşmış, şiddet yoluyla haksız kazanç elde etmiş eli kanlı katillerin kahraman birer figür olarak gösterildiği diziler ve yapımlar aldı. 11-12 yaşındaki çocuklar bu dizilerin, bu yapımların ve bu filmlerin etkisi altında ergenlik çağını geçiriyorlar ve dolayısıyla şiddet bu toplumda yavaş yavaş vakayiyadiyeden bir kavram hâline geliyor. Dolayısıyla bu sosyolojik sorunu ele almadan, bu membayı kurutmadan, kurutmak için gayret göstermeden, meseleleri tek tek, lokal olarak ele alıp bunlar için çözümler üretmek sadece ama sadece geçici, üç yıllık, beş yıllık ara çözümler bulmaktan başka hiçbir anlam taşımıyor.

Şimdi, tabii, burada, zaruri gördüğümüz, desteklediğimiz ama aynı zamanda da bir geçici çözüm olduğunu dile getirdiğimiz bu yasada hep spor taraftarlarını, müsabakaların taraftarlarını konuşuyoruz ama spor dünyasının bunun dışında sorunları olduğunu da görmek zorundayız. Nedir? Taraftara yönelik düzenlemeler yanında spor kulüplerinin yöneticilerine ilişkin kapsamlı ve köklü düzenlemelerin de artık zamanının geldiğini bu Meclis kabul etmek zorunda.

Şimdi, bu spor kulüplerinin tamamı, biliyorsunuz, yasal statü olarak dernek statüsündeler. Şimdi, siyasi partiler de birer dernek aynı zamanda ancak 1982 yılından beri yürürlükte olan Siyasi Partiler Kanunu nedeniyle siyasi partiler alelade birer dernek olmaktan çıkmış, bütün statüleri özel olarak belirlenmiş ve Anayasa Mahkemesinin tabiriyle de alelade bir dernek olmanın ötesinde özel statülü birer yapılar hâline gelmişlerdir. Şimdi, siyasi partilere üye girişi, yönetici olmak, siyasi partilere genel başkan olmak, genel sekreter olmak, yönetiminde görev almak nasıl ki sıradan bir dernekten farklılaştırılmış ve sıkı şekil şartlarına tabi tutulmuşsa milyon dolarların konuşulduğu, çok yüksek bütçeli bu spor müesseselerinin de alelade bir dernek statüsünde olmaktan acilen çıkarılması, yönetici elitinin hangi şartlarla yönetici olacağının altının çizilmesi, vurgulanması, sıkı şekil şartlarına bağlanması lazım. Aksi takdirde, özellikle Anadolu'da -belki büyük spor kulüpleri için bu söylediğim çok geçerli olmayabilir ama- binlerce insanın gönül vermiş olduğu spor kulüpleri, bunun şartları, denetimi, ayakları yere basar bir şekilde düzenlenmediğinden ehliyet sahibi olmayan insanların eline geçiyor ve milyonların gönül verdiği spor kulüpleri de maalesef yine bu eller tarafından istismar edilerek bir kenara bırakılıyor. Anadolu'da çokça örneği var, bu örneklerden bir tanesi de benim memleketimin elli yıllık spor kulübü Tokatspor. Tokatspor'un içinde bulunduğu hâl ve şartlar Türkiye'de birçok spor kulübünün içinde bulunduğu hâl ve şartlarla aynı ve şu anda elli yıllık bir spor kulübü ehliyet sahibi olmayan ne idiği

belirsiz bir kişi tarafından ele geçirildi ve 13-15 milyon TL'lik bir borç batağında, o şekilde kaderine terk edildi. Bu spor kulübünü kurtarmak için bütün memleket, bütün gönül verenler, siyasiler, valisiyle hep beraber seferber oldular. Sırf bu durum dahi ya da buna benzer yaşanan durumlar dahi aynı zamanda spor kulüplerinin mutlaka sıkı denetim altına alınacakları özel bir rejime tabi tutulmaları gerektiğine işaret ediyor.

Dolayısıyla, biz bu Mecliste, bu meseleleri aceleci bir üslupla tek tek, lokal lokal ele almak yerine tüm yönleriyle masaya yatıracağımız, tüm yönleriyle çözüm arayacağımız, kökten ve kesin çözüm arayacağımız formüllere doğru da bir geçiş yapmak zorundayız ve bu konuda da hemfikir olmak zorundayız.

Dolayısıyla, bir kez daha ifade etmek isterim ki huzurdaki değişiklik, bugün içinde bulunduğumuz hâl ve şartlarda kaçınılmaz ve zorunlu bir değişikliktir ancak daha gelişmişini, daha yeterlisini de bu Meclisin yapmasının muhakkak ama muhakkak boynunun borcu olduğunu ifade etmek isterim.

Sabırla dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum.

Heyetinizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim, sağ olasınız.

Bütün milletvekillerimize teşekkür ediyorum, söz alan arkadaşlara teşekkür ediyorum.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Abdullah Koç.

Süreniz on dakikadır.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde grubum adına söz almış bulunmaktayım.

Değerli milletvekilleri, bugün bu kürsüde şiddeti konuşuyoruz, hem de sporda şiddeti. Şiddet, güç ve baskı uygulayarak insanların bedensel veya ruhsal açıdan zarar görmesine neden olan bireysel veya toplu olaylar olarak tanımlanabildiği gibi, gözdağı verme, alay etme, sataşma, tehdit etme gibi psikolojik boyutları da olan başka bir alandır.

Değerli arkadaşlar, şiddetin nedenlerine gelecek olursak, şiddet içeren programlar, eğitim sistemindeki sıkıntılar, adalet sisteminde beklenen adalet anlayışına ulaşmama, gelir dağılımındaki düzensizlik ve özellikle medya aracılığıyla pompalanan şiddet anlayışı gibi nedenler, maalesef toplumda şiddet olgusunu yaratan hususlardır.

Şimdi, değerli milletvekilleri, sporda şiddetin önlenmesine ilişkin kanun teklifini görüşürken sadece bu alanda şiddet varmış gibi bir yaklaşım göstermek de doğru değildir. Değerli arkadaşlar, gelin, biz bugün toplumun tamamına hâkim olan şiddeti konuşalım. Ne yapalım? Mesela, üç gün önce Diyadin Belediye Başkanlığına, belediye eş başkanlarımıza yapılan şiddet ve saldırıyı konuşalım. Mesela, neyi konuşalım? Çorlu'da, tren kazasında, tam bir yıl önce canlarını kaybeden ailelerin hak ve adalet talebinde buldukları nedeniyle kolluk kuvvetleri tarafından coplandığını konuşalım, o şiddeti konuşalım.

Değerli arkadaşlar, gelin, özellikle şiddetin en yoğun şekilde uygulandığı, 2911 sayılı Yasa çerçevesinde halkın, toplumun, demokrat kesimin ve demokrasi talebinde bulunan insanların gösteri ve yürüyüş hakkını kullandıkları için coplandıkları ortamı konuşalım. Değerli arkadaşlar, gelin, sokakta toplumsal muhalefetin yanında yer alan, özellikle milletvekillerimize ve siyasetçilerimize yönelen, şiddet uygulayan kolluk kuvvetlerinin tavırlarını konuşalım. Gelin, toplumun tamamına empoze edilen ve büyük bir çoğunluğu toplumsal muhalefeti bastırmak için, tek adam rejimini hâkim kılmak için, demokratik talepleri bastırmak için sokakta, karakollarda, mahkemelerde kolluk kuvvetlerinin uyguladıkları şiddetin boyutlarını ve geldiği tehlikeyi konuşalım.

Değerli arkadaşlar, esasında, son yıllarda, Anayasa ve uluslararası hukuka uygun düşmeyen düzenlemelerle, kolluk kuvvetlerine bu gücü kullanmak için çok ciddi, aşırı yetki verilmiş durumdadır. Şiddet ne yazık ki toplumun her alanına yayılmış durumdadır; mahallede komşunun komşuya, okulda öğretmenin öğrenciye, öğrencinin öğrenciye, karakollarda hüküm süren kötü muamele ve sistematik işkenceyle kolluk kuvvetlerinin mazlumlara ve halka uygulamış olduğu ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Farklı aidiyetlere sahip olan halkların her türlü demokratik hak taleplerine ilişkin barışçıl eylem ve aktiviteleri sırasında göstericilere uygulanan şiddet ve muamele olarak karşımıza çıkmaktadır.

Spor alanlarında seyircinin seyirciye veya sporcuların birbirlerine uyguladıkları her türlü maddi ve manevi şiddetin boyutları esasında ele almamız gereken diğer hususlardan bir tanesidir. Bugün Türkiye’de ırkçılık had safhadadır değerli arkadaşlar. İki gün önce yaşadığımız, Diyardin Belediye Başkanına yönelik olan tutum da bunun tipik bir örneğidir ne yazık ki.

Değerli arkadaşlar, Genel Kurul önüne gelen Sporda Şiddetin Önlenmesine İlişkin Yasa Teklifi’nde üzerinde durulan şiddet türleri yukarıda değindiğimiz genel şiddetin yalnızca yüzeysel birkaç tane hususunu içermektedir. Şu noktaları evleviyetle vurgulamak isteriz ki şiddetle mücadeleyi sadece adli veya polisiye tedbirlerle almak mümkün değildir. Değerli arkadaşlar, bunun yanında işsizlik boyutu vardır, yoksulluk boyutu vardır. Bu sisteme, bu rantçı sisteme öfke duyan ciddi bir kesim söz konusudur. Karakolda kötü muamele gören gencin, baskı ve işkenceyle karşı karşıya kalan gencin topluma ve ortama duymuş olduğu öfkenin başka bir göstergesidir. Bu hususlar göz ardı edilerek değerli arkadaşlar, özellikle sporda şiddetin önlenmesine ilişkin bu kanunu görüşmek de doğru değildir, bize göre yeri ve zamanı da değildir.

Şimdi, ceza hukuku açısından baktığımızda değerli arkadaşlar, bu konuyla ilgili ilk 2004 yılında 5149 sayılı Yasa’yla sporda şiddetin önlenmesine ilişkin bir kanun ihdas edilmiştir. Bu kanun yetmedi, 6222 sayılı Kanunla, aradan birkaç sene geçmeden -yine bu kanun eksik görülmüş- 2011 yılında yeniden bir değişikliğe gidilmiştir. Bu da yetmedi değerli arkadaşlar, yine şu anda Genel Kurulun huzurunda olan bu kanunla yeniden sporda şiddetin önlenmesine ilişkin kanun teklifiyle karşı karşıyayız. Demek oluyor ki kanun yapma, kanun ihdas etme hususunda çok ciddi bir şekilde eksiklikler mevcuttur.

Değerli arkadaşlar, şimdi bu kanunla getirilmek istenen yasaklar Türk Ceza Yasası’nda mevcut olan yasaklardır. Şimdi, bir Kabahatler Yasası var, Türk Ceza Yasası’nda yer alan maddeler var. Burada getirmiş olduğunuz özel yasayla halkın sahip olduğu hak ve hürriyetleri biraz daha kısıtlanmış oluyorsunuz. Fikri içtima diye bir kural vardır Türk Ceza Yasası’nda. Siz bu tür ırkçılık olan eylemleri, şiddet uygulama şekilleriyle ilgili eylemleri rahatlıkla Türk Ceza Yasası ve mevcut olan 6222 sayılı Yasa’yla da önleyebilirsiniz. Sorun uygulamadadır değerli arkadaşlar. Türkiye neredeyse bir kanun devleti hâline geldi. Dün yine bu kürsüde dile getirdim, neredeyse nefes alış verişlerimizi dahi kanuna bağlayacaksınız. Bu kadar kanunu ihdas etmek kimin yararına değerli arkadaşlar? Bu halkın yararına olmadığı kesindir, nettir. Peki, kime yarar getirecek? Yine rantçı anlayışın, yine halkın dışında olan ve trilyonlarca bütçeyi oluşturan futbol kulüplerinin, futboldaki o mevcut para babalarının işine yarayacaktır bu kanun. Halk için getirilen bir kanun asla değildir, bunu unutmamak lazım. O hâlde ne yapmak gerekiyor? O hâlde, değerli arkadaşlar, kanunu uygulamak gerekiyorsa veya kanun ihdasına gidilmesi gerekiyorsa oturup halkla birlikte bunu düşünmek ve halkın yararına olan hükümleri yerine getirmek gerekiyor. Şimdi, benim bir yıllık bir milletvekili geçmişim var, hangi kanunu dile getiriyorsanız, hangi kanun ihdasına gidiyorsanız mevcut olan bir hak ve hürriyetin kısıtlanmasından başka hiçbir şey bu Mecliste kürsüye gelmiyor. Uzun bir süredir hak ve hürriyetlerin geliştirilmesi için hiçbir tane kanun maddesi bu kürsüde tartışılmadı. Özellikle buna dikkatinizi çekmek istiyorum. Bu nedenle de bu kanun teklifinin derhâl geriye çekilmesi gerektiğini, daha çok hak ve hürriyetlerin yer aldığı, toplumun bir arada yaşayabileceği, demokratik yasaların bu kürsüde tartışılması gerektiğini düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Milletvekili.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül konuşacak.

Buyurun Sayın Milletvekili. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika Sayın Hatip.

CHP GRUBU ADINA SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; 6222 sayılı Yasa’da yer alan düzenlemeler, yasanın içerisinde bulunan suçların kapsamını genişleten düzenlemeler. Burada cezalar ölçüsüz bir şekilde ağırlaştırılıyor ve “spor alanları” kavramı adı altında bu alan genişletilip müsabaka alanı dışında, toplantı ve yürüyüş hakkı ve ifade özgürlüğünü ortaya koyan yurttaşın anayasal hak ve özgürlükleri zedeleniyor.

Bu çerçevede, hukuksal açıdan bu itirazlarımızı Komisyonda yaptık. Komisyonda yaparken, AK PARTİ’li Komisyon üyesi bazı arkadaşlarımız “Ya o zaman maçlara girmesinler. Biyometrik kimlik alınacaksa bu kimliklerin Verilerin Kullanılması Kanunu’na aykırı bir şekilde kullanılma şüphesi varsa maçlara girmesinler.” dedi. Bu mantık tabii ki yanlış yani trafikte bazı kuralları eleştirdik diye biz trafiğe çıkmayacak mıyız? O nedenle, bizim birinci önceliğimiz anayasal hak ve özgürlükleri öne çıkarmak, anayasal hak ve özgürlüklere aykırı düzenlemelere bir milletvekili olarak karşı koymak.

Arkadaşlar, bu kanunda ifadeler genel ve muğlak. Bu kanunda özgürlükler Anayasa’ya aykırı bir şekilde sınırlandırılıyor ve özgürlük ve güvenlik arasındaki tercihteyse güvenlik tercihi öne çıkıyor. Bu kanunda idari vesayet yetkisi özellikle özerk federasyonlar üzerinde geniş bir şekilde kullanılıyor.

Bakınız arkadaşlar, ülkemizde kanunların çıkma ihtiyacının toplumun ihtiyacıyla yan yana olması gerekiyor. Toplumsal bir ihtiyaç varsa, kanunlar büyük millet Meclislerinde hazırlanır ve kanunlar yasalaştırılır. Bu çerçevede, bu ihtiyacı toplumda görmek gerekiyor. 6222 sayılı Kanun, bildiğiniz gibi 2011 yılında mart ayında çıkarıldı. O tarihte çıkarırken bu ihtiyaca karşılık mı çıkarıldı yoksa Galatasaray Stadı’nda Sayın Cumhurbaşkanımıza yönelik tezahüratlar nedeniyle mi çıkarıldı, bunun takdirini size bırakıyorum.

Şimdi ne için çıkarılıyor? Tabii, biz sporda şiddete karşıyız, şiddetin her türlüsüne karşıyız ama biraz sonra Sayın Cumhurbaşkanı’nın 12 Mayıs’ta statlara giden yollarda, Beşiktaş Çarşı’da, Fenerbahçe’de, Beyoğlu’nda kulüp taraftarlarının kendisine yapmış olduğu tezahüratlara karşılık vermiş olduğu beyanati okuyacağım. Bakınız, hangi ihtiyaca göre çıkarıldığını açıkça ortaya koyuyor: “İstanbul’daki iftar programında konuşan Erdoğan, sözlerinin devamında statlarda yapılan tezahüratlara değindi: ‘İşte, görüyorsunuz, bunlar o kadar şirazeden çıktı ki şimdi statların tribünlerine pankartlar asıyorlar. FETÖ’nün uşağı durumunda olan kişilerin sloganlarını tribünlere pankart olarak asıyorlar. Bunlara asla geçit vermeyeceğiz. Bunlar yanlış yolda ama biz bunu düzeltereğiz. Bitmedi, bakıyorsunuz, aynı şekilde kapalı spor salonu... Bu statları biz yaptık, biz! Kapalı spor salonunda beyefendinin 23 Nisandaki sloganvari ifadelerini orada insanlara söylettiriyorlar. Bunların hepsi kayda giriyor. Gereğini biz de yapacağız. Bunlara ‘eyvallah’ demeyeceğiz: dedi” 12 Mayıs’ta bu şekilde beyanati var.

İhtiyaç nereden kaynaklanıyor? İhtiyaç, 6222 sayılı Kanun’un şu andaki yapısından kaynaklanmıyor. İhtiyaç, burada Sayın Cumhurbaşkanına yönelik taraftar gruplarının yapmış olduğu tepkilerden kaynaklanıyor.

Arkadaşlar, tek kişinin ihtiyacı nedeniyle kanunlar çıkarılmaz, kanunlar revize edilmez, kanunlar düzenlenmez. Bu nedenle, kanunun getirilmesinde en büyük amaçlardan birisi bu.

Taraftar grupları potansiyel suçlu olarak görülüyor arkadaşlar. Taraftar gruplarını potansiyel suçlu olarak görmek doğru değil. “Spor alanı” kavramını genişletip Beşiktaş Çarşı’da, geçici toplanma yerinden İnönü Stadı’na kadar yürüyüş alanını spor alanına dâhil etmek, müsabaka alanları dışında spor alanları yaratmak ifade özgürlüğünü, toplantı ve gösteri hakkını ihlal eden, Anayasa’ya aykırı düzenlemeler. Bunları kabul edemeyiz. Kişisel verilerin korunması hakkındaki Anayasa’nın 20’nci maddesine aykırı düzenlemeyi kabul edemeyiz ve “Biyometrik kimliğini vermeyeceklerse girmesinler, gitmesinler maça.” denilmesini özgürlükler açısından kabul edemeyiz. Bu çerçevede, bu kanun düzenlenmesi Anayasa’nın birçok maddesini ihlal ediyor. Anayasa’nın 34’üncü maddesini, gösteri ve

yürüyüş düzenleme hakkını; Anayasa'nın 20'nci ve 13'üncü maddesini, kişisel verilerin korunmasıyla ilgili maddesini; Anayasa'nın 59'uncu maddesini, Anayasa'nın 38'inci maddesini; Anayasa'nın 26'ncı maddesini, sporu geliştirme yükümlülüğü olan devlete verilmiş görevi, bu maddeleri özgürlükleri ihlal ediyor. Bu nedenle karşıyız biz; bu yasal düzenlemenin toplumsal ihtiyaca yönelik çıkmaması nedeniyle karşıyız. Bu çerçevede, bu itirazlarımı sunuyorum.

Hepinize saygılarımı sunuyorum. Sağ olun, var olun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Sayın milletvekillerimizin anlayışına teşekkür ediyorum, süreyi doldurmadan düşüncelerini ifade ettikleri için.

Şimdi şahsı adına Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş konuşacaktır.

Buyurun Sayın Beştaş. (HDP sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, önümüzdeki yasa teklifi futbolda şiddetin önlenmesi olarak kamuoyuna yansıdı ve gerçekten bu mantıkla devam ediyor ama futbolda şiddetin önlenmesi için önce ayrımcılığın önlenmesi gerekiyor. Sporun birleştirici yönünü hep birlikte tesis etmeliyiz.

Şimdi, her şeyden önce, spor sadece futbol olmadığı gibi, sadece bir erkek uğraşı da değildir, bunu özellikle ifade etmek istiyorum. Hayatın birçok alanında olduğu gibi, spor alanında da cinsiyetçi yaklaşımların ağır bastığını biz kadınlar çok iyi biliyoruz. Bu cinsiyetçi yaklaşımları sıralasam herhâlde burada hiçbir süre yetmez ama ben de sadece birkaç kere maça gittim -Adana Demirspor, Amedspor benzeri maçlara- emin olun, oradaki tezahüratları bir kadın olarak dinlemek mümkün değil. Bir kere kadınların oraya mutlaka gitmesi gerekiyor, “gitmesin” anlamında demiyorum. İçerik itibarıyla kadınların spora ilgisi bu cinsiyetçi yaklaşımları kıracaktır ve o tezahüratlara da belirli bir kültür ve düzey getirecektir. Bu nedenle “Spor kadınların işi değildir.” demiyoruz, tam tersine, hayatın her alanında olduğu gibi spor da kadınların uğraşısıdır; hem spor olarak bunu yaparlar hem de izleyici olarak hem tribünlerde hem sahada kadınların var olması kadın erkek eşitliğine yaklaşımımızın bir sonucudur. “Cinsiyetçilik” ne demek? Cinsiyetçilik “cinsiyete dayalı ön yargıların bütünü” diyebiliriz. Gerçekten bir insanın kabiliyetlerini cinsiyetini baz alarak değerlendirmek anlamına geliyor. Hani şöyle bir yargı var ya: “Erkekler yemek yapamaz, kadınlar daha iyi yemek yapar.” İşte bu tam da cinsiyetçi bir ön yargıdır. Erkekler de iyi yemek yapabilir, kadınlar da kötü yemek yapabilir. Yani hani bu arada “kadın” ve “erkek” diye bir ayrıştırma mümkün değildir. Bu spor alanı için de böyledir yani spor sadece futbol olmadığı için, futbol takımları da var, kadın futbol takımları da var, bu konuda hepimize düşen görev bunu özendirmek, futbolun ve sporun diğer alanlarının birleştirici ve gerçekten barıştırıcı özelliklerinin yaşamımıza sirayet etmesi için çabamızı göstermektir.

Şimdi, gerçekten bu konuda spora yaklaşımımızda ayrımcılık olmamalı dedik. Mesela Başakşehirspor gibi, Osmanlıspor gibi kamu kaynaklarıyla iktidarın kendi takımını yaratma ve diğer taraftarları dışlama gibi bir tutum kesinlikle toplumsal barış ortamını sağlamaz ve diğer futbol takımlarına, kuruluşlara da bir ayrımcılık getirir. Mesela Amedspor'a yönelik ayrımcılık burada çokça ifade edildi ve buna yönelik, hayatın diğer alanlarında olduğu gibi, Amedspor'a yapılanlar görünmez kılınıyor, cezalandırılmıyor ama kendilerine yüksek cezalar veriliyor. Örneğin “Aşk Bodrum'da yaşanır” pankartı disiplin cezasıyla karşılaşmazken Amedspor oyuncularından Deniz Naki ve diğerleri “Çocuklar ölmesin, maça gelebilirsin, gelsin.” dedikleri için ağır para cezalarıyla karşılaştılar. Aslında genel siyasi yaklaşımın, erkin tutumu spor alanında da maalesef devam ediyor.

Bu yasa teklifinde son olarak şunu da söyleyeyim: Gerçekten kişisel bilgilerin depolanması, daha doğru bir ifadeyle, bir fişleme anlamına geliyor. Bunu kabul etmemiz mümkün değil. Şimdi, maça giden insanların, yurttaşların biyometrik verilerinin toplanması bu verilerin başka yerlerde kullanılması sonucunu doğurabilir. Bu, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'yla da kesinlikle bağdaşmayan bir durumdur. Aynı zamanda Anayasa ve uluslararası sözleşmelere de aykırıdır. Şimdi, Bakanlığa

tanınmak istenen bu yetki, Anayasa'nın 20'nci maddesinin üçüncü fıkrasına tartışma dışı bir aykırılık oluşturmaktadır. Bu nedenle bunun teklif metninden çıkarılması gerekiyor. Ayrıca kişisel verilerin gizliliği esastır. Buna istisna olarak biyometrik verileri depolama yönteminin öngörülmesi aynı şekilde kabul edilemezdir biraz önce ifade ettiğim gibi.

Genel olarak da bu yasada söylediğimiz eleştirilerin karşılanması, hem taraftarların hem toplumun gerçekten lehine düzenlemeler getirilmesi açısından çok büyük bir önem arz etmektedir.

Çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim, sağ olasınız.

Sayın Eksik...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

47.- *Iğdır Milletvekili Habip Eksik'in, Iğdır kayısını üreten çiftçilerin emeğinin karşılığını alabilmesi için Tarım ve Orman Bakanlığının çalışmasının olup olmadığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması*

HABİP EKSİK (Iğdır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Biliyorsunuz, iklimize sahip olması ve verimli toprakları sayesinde Iğdır Ovası'nda herkesin bildiği gibi- kayısı yetiştirilmektedir. Büyüklüğü ve lezzetiyle Iğdır'a özgü olan Iğdır kayısını üreten çiftçilerin emekleri karşılanmamaktadır. Olgunlaştıktan sonra üç dört gün içerisinde tüketilmesi gereken ve binbir cefayla yetiştirilen Iğdır kayısı, soğuk hava depolarının ihtiyacı karşılayamamasından kaynaklı ve yeterli düzeyde pazar alanı oluşturulmadığı için maalesef 1-2 TL'ye satılmaktadır. Alıcı çiftçiden bu kayısıyı alırken 1-2 TL'ye alıyor ama maalesef Iğdır kayısı manav tezgâhlarında 10-12 TL olmaktadır. Bu fiyat farkının giderilmesi için, çiftçinin emeğinin karşılığını alması için Bakanlığın bir çalışması olacak mıdır?

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve 48 Milletvekilinin Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1974) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı:92) (Devam)*

BAŞKAN - Birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o maddeler üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

1'inci madde üzerinde aynı mahiyette iki önerge vardır, önergeleri birlikte işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

Turan Aydoğan

Zeynel Emre

Aydın

İstanbul

İstanbul

Fikret Şahin

Erdoğan Toprak

Balıkesir

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Tuma Çelik

Rıdvan Turan

Meral Danış Beştaş

Mardin

Mersin

Siirt

Ayşe Acar Başaran

Necdet İpekyüz

Batman

Batman

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önerelere katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin.

Buyurun Sayın Şahin. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, toplumumuz bir şiddet sarmalı içinde, bundan spor da kendine düşen payı alıyor. Sağlıkta şiddet var, aile içi şiddet, hayvana şiddet, kadına şiddet... Umuyorum ki getireceğimiz bu yasalarla bu şiddetin önüne geçmiş oluruz. Şimdiden ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Efendim, ben, yasayla ilgili konuşmamı yapmadan önce, geçtiğimiz haftalarda gerçekleştirilmiş olan İstanbul seçimlerinin Türkiye gündemine olan yansımalarına ait bir değerlendirmede bulunmak istiyorum.

İstanbul seçimleri, özünde bir yerel seçim olmasına rağmen, yürütülen seçim kampanyası ve bu kampanyadaki söylemler, seçimin tekrar edilme kararı alınması ve Cumhurbaşkanının aktif olarak bu seçimin içine dâhil olması artık İstanbul seçimlerini yerel seçimlerin ötesine taşımış, âdeta getirilen Cumhurbaşkanlığı yönetim sisteminin bir yıllık değerlendirmesinin seçimi hâline gelmiştir. İstanbul seçimleri sonrasında AK PARTİ oylarında görülen büyük kayıplar, Cumhurbaşkanlığı yönetim sistemini tekrar tartışmaya açmıştır.

Milletimiz, sandıktaki tercihiyle, uygulamada olan Cumhurbaşkanlığı yönetim sistemine bir yıl sonra onay vermemiştir. Bir kişiye her şey karar verme yetkisinin verilmesi ve devletin âdeta bir parti devleti hâline dönüşmüş olması milletimizin vicdanında karşılık görmemiştir. Tarafsız olması gereken Cumhurbaşkanının bir belediye başkan adayını seçtirmek için seçim meydanlarına inmiş olması, hatta Cumhurbaşkanının yine seçim meydanlarında seçmenlere çay dağıtması milletimiz tarafından yadırganmıştır çünkü halkımız Cumhurbaşkanının tarafsız olmasına alışkın ve böyle olması gerektiğine inanmaktadır.

Zaten, Anayasa'mızda da Cumhurbaşkanının tarafsız olması gerektiği belirtilmektedir. Bakınız, elimdeki, şu an yürürlükte olan Anayasa'mız; 103'üncü maddesini sizlere de okumak istiyorum, Cumhurbaşkanının yeminiyle ilgili olan madde. "Türkiye Cumhuriyetinin şan ve şerefini korumak, yüceltmek ve üzerime aldığım görevi tarafsızlıkla yerine getirmek için -bakın 'tarafsızlıkla' diyor- bütün gücümle çalışacağıma Büyük Türk Milleti ve tarih huzurunda, namusum ve şerefim üzerine andiçerim." Bakın, bu kürsüde, Cumhurbaşkanı bu şekilde tarafsız olacağına dair ant içmişti.

Yine, Anayasa'nın 104'üncü maddesinde "Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Cumhurbaşkanı, Devlet başkanı sıfatıyla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder." der ve yine 117'nci maddesi Başkomutanlıkla ilgilidir. "Başkomutanlık Türkiye Büyük Millet Meclisinin manevî varlığından ayrılamaz ve Cumhurbaşkanı tarafından temsil olunur." der.

Bakınız, Anayasa'nın pek çok maddesinde bu kadar açık bir şekilde Cumhurbaşkanının tarafsız olması gerektiği belirtilmiş olmasına rağmen bir Cumhurbaşkanı'nın sadece bir partinin Genel Başkanı olması kabul edilebilir midir, bunu sizlerin vicdanına sormak istiyorum.

Bu Mecliste, bakın, bizler, hepimiz Türkiye’de milletimizi temsil ediyoruz, farklı bölgelerden milletvekili olarak seçildik, geldik. Sadece tek bir AK PARTİ yok Mecliste; AK PARTİ var, Cumhuriyet Halk Partisi var, HDP var, MHP var, İYİ PARTİ var yani hepimiz Türkiye’yi temsil ediyoruz. Cumhurbaşkanının da -eğer milleti ve devletimizi temsil ediyorsa- sadece bir partinin Genel Başkanı olması kabul edilebilir değildir.

Bu -tarafsızlık- sadece siyaset açısından birtakım handikapları beraberinde getirmemiş, bunun yanında ekonomiyle ilgili sıkıntıları da beraberinde getirmiştir. Cumhurbaşkanlığı yönetim sisteminden itibaren enflasyon artmış, işsizlik artmış, bütçe açığı artmış; sanayi üretimi azalmış, tarımsal üretim azalmış, millî gelir düşmüştür. Cumhuriyetin en ağır ekonomik krizini hep birlikte yaşıyoruz. Özetle, geldiğimiz nokta itibarıyla, Türkiye’nin, daha fazla zaman kaybetmeden ve zarar görmeden bu sistemden vazgeçmesi ve parlamenter sisteme geri dönmesi zorunlu hâl almıştır. Ülkeye güvenin geri gelmesinin ilk şartı budur. Milletimizin talebi de tarafsız Cumhurbaşkanlığından yanadır, hatta iktidar mensuplarının dahi bu yönetim sisteminde revizyon yapılması gerektiğine dair basında açıklamaları yer almıştır. Gerekirse bu konuda, halkımız, evet, 2017’de referandumla Cumhurbaşkanlığı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİKRET ŞAHİN (Devamla) – Başkanım, toparlıyorum.

Halkımız her ne kadar 16 Nisan 2017 tarihinde Cumhurbaşkanlığı yönetim sistemine vize vermiş olsa da geçmiş bir yıllık deneyim sonrasında artık Cumhurbaşkanlığı yönetim sisteminin bizlere uygun olmadığını ve bundan geri dönülmesine dair kararını sizlere bildirmiştir. Bu kadar Anayasa maddesinde değişiklik yapamayacağımıza göre -doğru olanın- Cumhurbaşkanının partisinden ayrılarak tarafsız konumda olmasını temenni ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki diğer önerge hakkında konuşmak isteyen Mersin Milletvekili Rıdvan Turan.

Buyurun efendim. (HDP sıralarından alkışlar)

RİDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekran başındaki değerli halkımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sporla şiddet konulu kanun teklifinin 1’inci maddesinde vermiş olduğumuz önerge üzerinde söz almış bulunmaktayım. İki temel belirleme hatasının olduğunu düşünüyorum. Bunlardan bir tanesi, genelde sporun, özelde de futbolun politika dışı bir kategori olduğuna dair saptama. Bunlara itiraz etmemin sebebi şu: Eğer bunları yerli yerine oturtamazsak bu konuda gerçekten spordaki şiddeti önleyecek tedbirleri almamız mümkün değil.

Değerli arkadaşlar, futbolun ya da daha geniş manada sporun öznesi insandır. İnsanın olduğu her yerde doğal olarak siyaset vardır. Hatta futbol, siyasetin özel bir kategorisidir, özel bir alanıdır; bakın, daha iddialı bir şey söylüyorum, özel bir alanıdır. Faşist Franco, hatırlanacaktır “İspanya’yı 100 binlik beşiklerde uyutuyorum.” demişti stadyumlar için. Yine “fado” “fiesta” ve “futbol” diye meşhur 3F’si aslında faşist Franco’nun futbolu nasıl bir siyaset içerisinde mütalaa ettiğinin göstergesiydi. Bunun karşı örnekleri de var tabii ki, yalnızca onun için konuşmak mümkün değil.

Şimdi, örneğin hangisi siyaset dışı bir kategori? Mesela Livorno mu siyaset dışı, Mussolini’nin takımı Lazio mu, Barcelona mı siyaset dışı, Marseille mi siyaset dışı? Örnekleri daha artırmak çok mümkün, bizim ülkemiz için de konuşmak mümkün. Değerli arkadaşlar, bunların hepsi kurulması itibarıyla aslında politik kökeni olan -örneğin Juventus gibi- olgular. Dolayısıyla futbol, çoğunlukla iktidarlar tarafından siyaseti yeniden dizayn etmenin bir aracı olarak kullanılmış. Aynı zamanda bir kimlik oluşturma aracıdır spor ve özelde de futbol. Hem sınıfsal kimliğin hem millî kimliğin oluşmasında ve oluşuktan sonra da bu kimlikleri tersten belirlemek noktasında son derece fonksiyonel olgulardır bunlar.

Yine, şiddetin hastalık olduğuna dair bir belirleme var. Yani örneğin, Hitler hasta olduğundan, ruh hastası olduğundan dolayı mı milyonlarca insanın hayatına kastetti? Bunları eğer hastalık olarak mütalaa edeceksek, bunun geri tarafındaki yani görüngeneye takılıp arkadaki gerçekliği göremeyeceksek bunların arkasındaki gerçekliği ortaya çıkartmamız mümkün olmayacak. Örneğin, Hitler’i Hitler yapan uluslararası tekeller, emperyalizmin savaş güdüsü ve ihtiyacı değerlendirilmeden Hitler’in şiddetini değerlendirmek mümkün değil. Eğer futbolda şiddeti konuşacaksak endüstriyel futbolu konuşmak zorundayız. Toplumda diziler vasıtasıyla pohpohlanan erkek egemenliğinin ve bununla hemhâl olmuş ırkçılığın ne boyutlara geldiğini görmeliyiz. Bunları görmeden, endüstriyel futbolun toplumda yaratmış olduğu tahribatı görmeden futbolda şiddet üzerine konuşmak kanımca çok fazla mümkün değil değerli arkadaşlar.

Şimdi, bunları atladığı için teklifte deniliyor ki... İki temel belirlemesi var. Spor alanı belirlenmiş; müsabakaya giderken, müsabakadan çıktıktan sonra taraftarların beraber oturduğu kalktığı, muhabbet ettiği bütün alanları, araçla gidiş gelişi spor alanı olarak mütalaa eden bir değerlendirme var. Ya, buradaki problem nasıl çözülecek? İnzibati yöntemlerle çözülecek. Yani onların başına polis dikeceksin, böylece futboldaki şiddeti engelleyeceksin. “Özel seyir alanı” diye geliştirilen kavram keza, yine öyle.

Değerli arkadaşlar “Futbol siyaset dışıdır.” önermesine çok somut bir itiraz işte tam da bu yasadır. Tribünlerin giderek politize olma hâli söz konusu olduğundan dolayı, bu risk iktidar tarafından görülmüş olduğundan dolayı özelde tribün gruplarının bu türlü inzibati yöntemlerle bastırılması ve tehdit edilmesiyle muhalefetin bastırılacağına ya da muhalif ifadelerin ortadan kaldırılacağına ilişkin bir “sübliminal” mesaj var bunun içerisinde.

Stadyumlar yalnızca barometredir. Toplum politize olduğu için stadyumlar politize olur, toplum politize olduğu için geniş halk kitleleri politize olur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın.

RIDVAN TURAN (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Kaybedilen şeyi kaybettiğiniz yerde aramalısınız. Taraftar gruplarına bu tür yasalarla baskı üretmek bu politizasyonu azaltmaz, hele hele futbolda şiddeti hiç azaltmaz; olsa olsa ülkemizin demokrasi kalitesini bir adım daha aşağıya düşürür, ülkemizdeki hak ve özgürlükleri bir adım daha aşağıya düşürür.

Madem böyle değerli arkadaşlar, sevgili AKP’liler, elinizi korkak alıştırmayın, her eve bir inzibat koyun, o evde izlenen futbol maçında kim tezahürat yapıyor, kim ne yapmıyor, bunların hepsini takip etmiş olursunuz, böylece toplumda şiddeti de kökten ortadan kaldırmış oluruz.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şimdi önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

2’nci madde üzerinde iki önerge vardır, önermeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1974) esas numaralı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesinde yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ümit Dikbayır

Arslan Kabukcuoğlu

Bedri Yaşar

Sakarya

Eskişehir

Samsun

Metin Ergun

Aylin Cesur

Muğla

Isparta

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen, Isparta Milletvekili Aylin Cesur. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika.

AYLİN CESUR (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Spor: ister sporcu, antrenör ve kulüp yöneticileri isterse taraftar ve spor yorumcuları olsun, içerisinde toplumun her kesimini bir araya getiren, centilmenlik ve kardeşliğin esas olduğu bir bağ. Ancak ülkemizde futbolda ilk akla gelenler, sahada kavga, saha dışında kulüp yöneticileri ve yorumcular arasında atışma ve taraftarlar arasında da çatışma.

Sporla şiddet ülkemize özgü değil, büyük facialar başka ülkelerde de yaşandı. 1964 yılında Arjantin-Peru futbol maçında son dakikada iptal edilen golün neticesinde çıkan arbedede 328 kişi öldü ve 500 kişi de yaralandı.

85 yılında İngiliz Liverpool ile İtalyan Juventus futbol takımları arasında Belçika’da oynanan Şampiyon Kulüpler Kupası finalinde de 39 kişi can verdi. Tarihe “Heysel Faciası” olarak geçti. Bunun üzerine Başbakan Margaret Thatcher’ın önderliğinde önce İngiliz takımları uluslararası müsabakalardan men edildi, sonra yeni düzenlemelerle holiganizmle ciddi bir mücadele başladı. İngiliz başbakanlarından birisi “...”(x) diyor. Bazen çok katı önlemler almak gerekiyor.

Ülkemizde bu derecede büyük bir facia çok şükür yaşanmadı. İşin, şiddetin temelinde ne yatıyor? Aslında bunları belirlemek ve buradan, en temelden başlamak lazım.

Bir başka sorun, maddi zorluklar nedeniyle birçok ilimizde şehri temsil eden kulüpler profesyonel liglerde yer alamamakta, Bölgesel Amatör Lig’de var olma mücadelesi vermekte. Kütahya, Burdur, Isparta gibi yüz binlerce vatandaşımızın yaşadığı ve çok sayıda taraftarı olan kulüpler hak ettikleri koşullardan uzak bir şekilde faaliyetlerini devam ettirmeye çalışıyor. Bunlara “Bölgesel Amatör Lig” yani “BAL ligi” deniyor. Profesyonel liglerde bulunmayan şehirler için gerçekten çok önemli ve hafta sonları bölgede heyecanlı takip ediliyor. Ben de çok keyifle zaman zaman maçlarına katılıyorum ve destek vermeye çalışıyorum.

Isparta Davrazspor’unuz bu yıl sadece 36 bin lira destek aldı maalesef. Bunlara deplasman katkı payı, konaklama filan, hepsi dâhil ve çok düşük. Bunun en az 2 kat artırılması gerekiyor. Davrazspor örneğinde olduğu gibi, diğer profesyonel liglerde takımı olmayan ama şehri temsil eden kulüpler için ekstra destek verilmesi gerekiyor, toplam en az 100 bin lira olmalı bu destek.

Şimdi, Spor Toto profesyonel ligleri destekliyor ama BAL ligine bu desteği vermiyor. Bu kaynağın sağlanması lazım. Spor Toto Genel Müdürlüğünden gelen Spor Bakanımız Sayın Mehmet Kasapoğlu’nun bu konuya el atacağını düşünüyorum ve kendisinden istirham ediyorum.

BAL liginden 3. Lig’e yükselme statüsü de yanlış çünkü yükselmek için ligi şampiyon olarak tamamlamak da yetmiyor. 11 tane şampiyon takım var, bunlar kendi aralarında bir müsabakaya daha tabi tutuluyorlar ve 9 tanesi yükseliyor. Bundan dolayı Burdur Bucak Belediye Oğuzhanspor ve Konya Akşehirspor şampiyon oldukları hâlde 3. Lig’e yükselemediler. Onların mağduriyetlerinin giderilmesi lazım. Sayın Bakanımızın bu konuya da el atacağını ve bu geçişi düzenleyeceğini umut ediyorum.

Gelelim Ispartaspor’a; 1967’de kuruldu, renklerini şehrin simgesi olan gül ve yaprağından alan pembe yeşilli forma uzun süre profesyonel liglerde mücadele vermesini sağladı ve birçok sebeple, başka takımlar gibi profesyonel liglere veda etti Ispartaspor’unuz. Davrazspor, yeni ismiyle Isparta 32 Spor, 3 şampiyonluk mücadelesi vermesine rağmen, henüz hedefine ulaşamadı.

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Süleyman Demirel Üniversitesi ve Uygulamalı Bilimler Üniversitesinin 100 bin öğrencisi var, diğer öğrencilerle beraber Isparta’da 150 bin genç var ama bunların spor yapacakları alanlar yetersiz. Semt sahaları, spor alanları ivedilikle yapılmalı. Belediyeler bunları yapıyor, projeleri de var önümüzde ama bu yeterli değil. Karşı değiliz ancak altyapı tesislerinin bir an önce yapılması lazım ve Bakanlığın bu işe el atması lazım.

Şimdi, bazı illerimizin profesyonel liglerde takımı yok. Bir yasa teklifiyle bu illerin takımlarından birinin bir sefere mahsus 3. Lig’e alınması sağlanmalı. Bununla ilgili Aksaray Milletvekilimiz Sayın Ayhan Erel’in bir kanun teklifi var. Bu teklifin Meclis gündemine alınması ve buna hep beraber sahip çıkmamız gerektiğini düşünüyorum.

Isparta’da şehrin tek takımı olan Isparta 32 Spor, maalesef BAL liginde ilçe ve kasaba takımlarıyla zor şartlarda mücadele ediyor. Üstelik bu ligde bütçeniz olsa bile bu defa da transfer yasağı var, istediğiniz kişiyi transfer edemiyorsunuz. Bunların da düzenlenmesi lazım. Oysaki Isparta, Atatürk Stadi’yla, gece maçlarının oynanabileceği standartlara sahip altyapısı olan da bir şehir. Üstelik Davraz Kamp Merkezi’miz var, futbol kulüplerinin kamp yapabilmeleri için çok ideal şartlara sahip. Eğirdir, Şarkikaraağaç gibi oksijeni bol spor kamp merkezlerimizin yanı sıra Süleyman Demirel Üniversitesindeki Sporcu Sağlık Merkezinde sakatlanmalara anında müdahale edecek donanım var.

Sayın Spor Bakanımın dikkatine sunuyorum: Gerekli reformları yapınız, hem kentlerin gelişimine hem ülke sporunun gelişimine öncülük ediniz, isminizi Spor Bakanı dışında “sporun ağabeyi” olarak tarihe yazınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın.

AYLİN CESUR (Devamla) – Gerçi ilk Gençlik ve Spor Bakanımız Sayın İsmet Sezgin’dir, Sayın Demirel’in hükümeti zamanında ilk Gençlik ve Spor Bakanlığı başladı. Ağabeyi değilse bile sporun büyüğü olarak eminim, milletin gönlünde yeriniz olacaktır Sayın Bakanım.

Çok güzel örnekler var tüm yetersizliklere rağmen, onu da söyleyerek sözlerime son vereceğim. Atabey’imizde bir Samsunlu kadın öğretmen çıktı ve orada yatılı bölge okulundaki kız öğrencileri yetiştirdi, onlardan birkaç tanesi madalyalar aldı; biri Kadriye, ülkemizi uluslararası alanda temsil ediyor, büyük madalyalar kazanıyor, en son gümüş madalya aldı; gururluyuz. Demek ki olabiliyor, demek ki kentlerimize ve bu çocuklarımıza sahip çıkmak lazım. Gelin, hep beraber bu düzenlemeleri yapalım diyorum, Sayın Bakanımıza buradan tekrar sesleniyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesindeki “şeklinde” ibaresinin “olarak” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

Turan Aydoğan

Zeynel Emre

Aydın

İstanbul

İstanbul

Fikret Şahin

Erdoğan Toprak

Rafet Zeybek

Balıkesir

İstanbul

Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen, Antalya Milletvekili Rafet Zeybek. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz bu yasa teklifinin, bütün olarak ele alındığında, ana teması; bir, yasaklar genişletiliyor; iki, cezalar artırılıyor. Yasaklarda da en önemli iki unsurdan birincisi “spor alanları” tanımının ölçüsüz bir şekilde genişletilmesi, ikincisiyse biyometrik uygulamalarının getirilmesi.

Değerli milletvekilleri, sporun çok ciddi sorunları var. Sayın Bakanımız “Bir buçuk yıldır bunun hazırlığını yapıyoruz.” dedi ama aslında o bir buçuk yıl içerisinde sporun yapısal, yönetsel, ekonomik durumlarının ele alınması lazımdı. Yine hepimiz biliyoruz ki artık federasyonlar ve kulüpler maalesef iktidarların ve belediyelerin emri altına girmiştir. Bunları ortadan kaldırmadan, spora gerçekten, özlediğimiz gibi dostluk, kardeşlik, sevgi, barış unsurunu katmadan sporda gelişmemiz mümkün değil. Öncelikle aslında bu sorunların ele alınması gerekiyordu ama sadece cezaların artırılması ve yasakların artırılması... Maalesef, Türkiye’de son yıllarda hep bir sınırlama, hep bir ceza arttırımı... Oysa hukukçu arkadaşlar şunu çok iyi bilir: Cezaları arttırarak, yasakları çoğaltarak asla suçları önleyemeyiz. Evet, elbette sporda şiddetin, düzensizliğin bir yaptırımı olacak ama biliyorsunuz, bu yasal düzenleme ilk olarak 2004 yılında yapılmıştı, o zaman cezai bir yaptırım yoktu. 2011 yılında cezai yaptırım getirildi ama sekiz yıl sonra şiddeti önleyemedik, arttıracamız cezaları, yasaklar getireceğiz. Değerli arkadaşlar, eğer böyle gidersek, sekiz yıl sonra bu cezaları tekrar arttırmak, yasakları tekrar çoğaltmak zorunda kalırız. Bunlar çözüm değildir.

Şimdi, Sayın Bakan yine “Bu yasa teklifinin hazırlanması aşamasında her kesimle görüştük.” dedi. Ama sporun asli unsuru taraftardır. Ben, açıkçası, bu yasa teklifi sunulunca, özellikle seçim bölgem olan Antalya’da faaliyet gösteren 07 Taraftar Derneği yetkilileriyle görüştüm, hiç haberlerinin olmadığını söylediler. Yine, Taraftar Hakları Derneği yetkilileriyle görüştüm “Hiç haberimiz olmadı, apar topar getirildi. Biz hiç bilmiyorduk.” dediler.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, biz eğer bütün taraftarları potansiyel suçlu görürsek bu spora katkıda bulunamayız. Suçlular cezalandırılır, yaptırımı da var zaten. Ama bütün taraftarlarımıza sanki bir suçlu gibi yasaklarla, cezalarla, baskılarla sporu geliştiremeyiz. Bu, tamamen sporu bir baskı altına alma yoludur. Bu yol doğru değildir.

Özellikle bu biyometrik uygulamasından kesinlikle vazgeçilmelidir. Yine, spor alanlarının bu kadar genişletilmesinden vazgeçilmelidir, yoksa bundan sonra yapacağımız bir yasa teklifinde bütün Türkiye’yi spor alanı ilan etmek zorunda kalırız.

Ben de bu yasanın hem sporcularımıza hem de milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Milletvekili.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

3’üncü madde üzerinde bir önerge vardır, önergeyi işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Kanun Teklifinin çerçeve 3 üncü maddesinde yer alan “aynı fikraya aşağıdaki bent eklenmiş,” ibaresinin ve maddeyle 6222 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasına eklenen (d) bendinin madde metninden çıkarılmasını ve maddede yer alan “aynı bende “devredebilir” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve teknik hizmet satın alabilir” ibaresi eklenmiş ve bentte yer alan “, devir ve temlik edilemez” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.” ibaresinin “aynı bende “ilişkin alacaklar” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile kulüplerle bankalar arasında yapılan yeniden yapılandırma işlemleri kapsamındaki tüm banka alacakları” ibaresi ve “devredebilir” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve teknik hizmet satın alabilir” ibaresi eklenmiştir.” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Engin Altay

Erkan Akçay

Çankırı

İstanbul

Manisa

Hakkı Saruhan Oluç

Saffet Sancaklı

Mehmet Doğan Kubat

İstanbul

Kocaeli

İstanbul

Erdoğan Toprak

Osman Aşkın Bak

Lütfü Türkkan

İstanbul

Rize

Kocaeli

Akif Çağatay Kılıç

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Takdiri Sayın Genel Kurula bırakıyoruz.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen? Yok.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle kamu kurum ve kuruluşlarına ait alacaklar ile kulüplerle bankalar arasında yapılan yeniden yapılandırma işlemleri kapsamındaki tüm banka alacakları hariç olmak üzere; merkezî pazarlama ve bilet satışından elde edilecek kulüplere ait federasyon ya da yetki verdiği üçüncü kişiler nezdindeki gelirlerin devir ve temlik edilemeyeceğine ilişkin düzenleme yapılarak kulüplerin daha fazla borçlanmalarının önüne geçilmek istenilmiştir. Ayrıca seyircilerin müsabaka ve seyir alanlarına girişinde biyometrik yöntemlerle kimlik doğrulama sisteminin kurulmasına ilişkin eklenen hüküm madde metninden çıkarılmaktadır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi kabul edilen önerge doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

4'üncü madde üzerinde ikisi aynı mahiyette olmak üzere üç önerge vardır. Aynı mahiyetteki ilk iki önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tuma Çelik

Meral Danış Beştaş

Hüseyin Kaçmaz

Mardin

Siirt

Şırnak

Necdet İpekyüz

Rıdvan Turan

Ayşe Acar Başaran

Batman

Mersin

Batman

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Ümit Dikbayır

Aylin Cesur

Bedri Yaşar

Sakarya

Isparta

Samsun

Arslan Kabukcuoğlu

İsmail Koncuk

Eskişehir

Adana

BAŞKAN – Komisyon önergelere katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen, Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesine ilişkin bu kanun teklifine grubumuzca bence zaten yeterince muhalefet edildi ve ilgili aktarımlar yapıldı.

Söz konusu kanun teklifi, evet, gerekli. Sporda şiddetin önlenmesi ve düzensizliğin önlenmesi, evet, elzem bir durum. Ancak daha elzem, daha yakıcı sorunlarımız varken açıkçası şu an böyle bir kanun teklifinin Genel Kurula getirilmesini, halkın taleplerini karşılamadığı gerekçesiyle ben biraz olumsuz olarak görüyorum. Şöyle ki: Uzun zamandır beklenen, toplumda artık bir beklenti hâline gelen bir af ya da infaz yasasında değişiklik talebi var. Her gün belki birçok vekilimizi cezaevlerinden aramalarıyla ya da tutuklu, hükümlü ailelerinin aramalarıyla sürekli bu af durumu gündeme geliyor. Dolayısıyla, halka verilen bu umudun karşılanması, Meclis tatile girmeden en azından yapılacak düzenlemeyle birçok insanın bu mağduriyetinin ve talebinin giderilmiş olması gerektiğini düşünmekteyiz.

Tabii, sadece bu sorun değil, açıkçası Kürt meselesinin çözümsüzlüğü sebebiyle sporda da birçok durumla karşı karşıya kalıyoruz ki vekil arkadaşlarımız, grup başkan vekilimiz dile getirdi, birçok olayı da anlattı, Amedspor'un, Dersimspor'un, Cizrespor'un karşılaştığı ırkçı saldırıları dile getirdi.

Bunlarla birlikte, açıkçası biraz bu kanundan vareste, birkaç gün içerisinde seçim bölgem olan Şırnak'ta Kürt meselesinin çözümsüzlüğü sebebiyle yaşanan o görüntüyü size aktarmak istiyorum. Aynı gün içerisinde bir veya birden fazla yerde askerî operasyonlar sebebiyle orman yangınları meydana geliyor, aynı gün içerisinde onlarca eve polis baskınları düzenleniyor, işkence ve şiddet iddiaları her gün kamuoyunda gündeme geliyor. Bununla birlikte, Kürt meselesinin çözümü konusunda, demokratik çözümü konusunda açıkçası bir gayret sarf edilmediği için ve yine şiddet temelli ya da güvenlikçi bir anlayışla çözmeye gayret sarf edilmesi nedeniyle maalesef ki 2015 ve sonrasında birçok şehrimizde sokağa çıkma yasakları ilan edildi ve bir savaş hâli yaşandı. Bu savaş hâli sonrası yaşanan çatışmalar sonrası -ben de o dönemde avukatlık yapıyordum, seçilmeden hemen önce de avukatlık yapıyordum- maalesef ki şu an bölgede hukuk adına hiçbir şey kalmadı. Daha önce, istinaf mahkemesinin "Haklarında herhangi bir somut, kesin, şüpheden uzak delil yok." dediği, 8 teşhis tanığının beyanının olduğu dosyalarda bile "Bunlar sadece soyut iddiadır." diyordu, beraat kararı veriyordu ancak şu an tek bir kişinin bile soyut iddialarıyla ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alabiliyorsunuz bölgede. Kürt olmanın bedeli de bu ülkede maalesef ki budur. Yarın öbür gün bu kararı verenler bu halkın önünde, yargının önünde bunun da hesabını verecekler. Bu durum tabii ki spontane bir şekilde gelişmedi. Bu kararlar verildi, evet, bunlar hukuki kararlardı. Ceza hukukunda somut deliller olması ve kesin, her türlü şüpheden uzak deliller olması gerekiyorken maalesef ki -Yargıtay 16. Ceza Dairesinininde belli ki üst mercilerden bir talimat alındı- sadece hakkınızda bir teşhis tanığının soyut beyanları olması

halinde bile ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alabiliyorsunuz. Şu an bölgede tüm dosyalar buna evrilmiş durumda. Artık bölgede avukatlar avukatlık yapmak istemiyor. Adaletin, yargının olmadığı yerde avukatlık da yapılmak istenmiyor.

Tüm bu sebeplerle, Kürt meselesi gibi yakıcı bir mesele varken spordaki şiddet ve düzensizliğe zaman ayrılmasını ben doğru bulmuyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki diğer önerge hakkında konuşmak isteyen Adana Milletvekili İsmail Koncuk. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

İSMAİL KONCUK (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, kanunla ilgili şerhlere baktım, bütün siyasi partilerin spor gibi bir konuda dahi şerhleri var. Buradan şunu çıkarıyoruz ki bu Meclis spor gibi bir konuda bile mutabakat sağlayamıyor. Bu anlayışı aşmamız lazım geldiğini düşünüyorum. Hâlbuki spor konusu hepimizi ilgilendiren, herkesi ilgilendiren ve sağlıklı çözümler bulunması gereken bir konudur, bunun için de kafa kafaya vermek lazım gelir herhâlde ama iktidar partisinin kanun yapma şekli ben bilirimci anlayışa dayandığı için her konuda, her kanunda böyle tartışmaları maalesef ittifak oluşturamadan yapıyoruz.

Değerli milletvekilleri, ben enflasyon konusundan bahsedeceğim. Enflasyon konusunda çok ciddi bir tartışma var. Bakın, Tekirdağ, Edirne, Kırklareli’nde eksi 0,07 enflasyon oranı; Balıkesir, Çanakkale’de eksi 0,23; Adana, Mersin’de eksi 0,44; Gaziantep, Kilis’te eksi 1,14. Enteresan bir sonuç yani Gaziantep, Adıyaman, Kilis’te TÜİK bölge müdürünü kutlamak lazım, bu sonuca nasıl ulaştım diye. Şu anda enflasyon rakamlarının gerçeği yansıtmadığı herkes tarafından tartışılıyor. Bakın, temmuz ayı itibarıyla emeklilerimize, memurlara, işçilere enflasyon farkı vereceğiz. Ben yıllardır gördüm ama bu dönemde daha enteresan durumlarla karşı karşıya kalıyoruz. Temmuzda enflasyon farkı söz konusu olduğunda enflasyonda bir hareketlenme başlıyor.

Şimdi, Yeniçağ gazetesinden Ahmet Takan bir yazı yazmış, TÜİK’te yaşanan baskıyı anlatıyor. Diyor ki: “Üst düzey bir yetkili şunları söyledi bize: ‘Bölge müdürlerini çağırdılar, önlerine hedef koydular, o hedefi tutturan bölge müdürleri belli -bu Adıyaman, Antep’te iyi tutturmuş bölge müdürü, belli, yerleri sağlamlaştı- hedefi tutturamayan bölge müdürleri değiştirilebilir. ‘Bakan Danışmanı Ertuğrul Altın -Ahmet Takan’a göre söylüyorum- TÜİK Başkanı dışında bölge başkanlarını çağırıyor, şunu söylüyor: ‘Herkes ayağını denk alsın, medyayla konuşanların hepsine istediğimizi yaparız. Türkiye’nin ekonomik yapısının, geleceğe yönelik olarak zarar etmemesi lazım. Devlet için, vatan için, reisimiz için fiyatlar Sayın Bakanın dediği gibi kontrol edilecek ve çıkacak.’ diyor ve tehditler savuruyor.” diyor Ahmet Takan.

Değerli milletvekilleri, bunlar doğru mu, bilmiyorum. TÜİK Başkanının bu enflasyon rakamlarını, akıl almaz rakamları açıklaması lazım. Şu anda...

CEMAL ENGİNYURT (Ordu) – İsmail Başkan, yalandır yalan. Ahmet Takan yazdıysa yalan yazmıştır.

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Bilmiyorum, araştırılır. Şimdi, yalansa... “Bakan Danışmanı Ertuğrul Altın” diye isim de veriyor, kaynak göstererek Ahmet Takan ifade ediyor, yazıyı yazıyor.

Şimdi, işçiler için toplu sözleşmeye oturuldu, TÜRK-İŞ taleplerini ortaya koydu. Ağustos ayında da memur ve memur emeklileri için sendikalar toplu sözleşme masasına oturacak ve bu enflasyon rakamları üzerinden pazarlık yapılacak değerli milletvekilleri.

24 Hazirandan bu yana yaşadığımız ekonomik sıkıntıları bir düşünün. Bu ülkede dolar 7,5'lara kadar yükseldi, 7,5'lara kadar ve o 7,5 TL'ye kadar çıktığı dönemlerde artan mal ve hizmet fiyatları çok fazla düşmedi ama memurun, işçinin, emeklinin, asgari ücretlinin maaşlarında bu ekonomik gerçeklere uygun bir maaş artışı yaşanmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Eğer TÜİK Sayın Bakanın talimatıyla “Reisimiz mutlu olsun.” diye bu enflasyon rakamlarıyla oynuyorsa -emir ve talimatla- Hükûmet işçiye, memura, emekliye, asgari ücretliye, BAĞ-KUR'luya alenen ihanet ediyor demektir. Lütfen, enflasyon rakamlarıyla oynanmasın.

Eğer bunlar doğruysa TÜİK Başkanı bir dakika bile o makamda tutulmamalıdır. Eğer bunlar doğruysa bu Hükûmetin neyine güveneceğiz biz ya? Sendikalar, bu toplu sözleşmede bu sahte, doğru olmayan enflasyon rakamları üzerinden nasıl pazarlık yapacaklar, nasıl toplu sözleşme imzalayacaklar? Onun için Hükûmetin bu konuda üzerine düşeni yapması lazım. TÜİK'in üzerine yapışan bu lekeden bir an önce kurtarılması gerekir diyorum.

Saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şimdi aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul emeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, kayıtlara geçmesi açısından, sayın konuşmacı da zaten şarta bağlı olarak “gerçekse, gerçekse” diye birçok, sağda soldaki gerçek dışı konuşmaları toplayıp “Gerçekse şöyle olur, böyle olur.” diye tahayyüli, tamamen hayalî bir konuşma üzerine bir şeyler söyledi. Bunların gerçek dışı olduğunu ifade etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesiyle değiştirilmesi öngörülen üçüncü fıkranın üçüncü cümlesindeki “güvenliğin sağlanması amacıyla” ibaresinin “güvenlik amacıyla” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

Turan Aydoğan

Zeynel Emre

Aydın

İstanbul

İstanbul

Fikret Şahin

Erdoğan Toprak

Utku Çakırözer

Balıkesir

İstanbul

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen, Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada, Genel Kurulda sporda şiddet yasasını görüşüyoruz. Resmî gerekçe şiddeti önlemek ama işin aslı yurttaş, sporseverleri fişlemekten başka bir şey değil çünkü tribünler “Her şey çok güzel olacak.”, “Mazbatayı ver.” dedi, arkasından ceza gibi bu yasa Meclise getirildi. Amaç on binlerce sporseveri müsabakalardan, spordan uzak tutmak. Amaç Çarşı’yı, Genç Fenerlileri, Ultraaslan’ı, Eskişehir’in Nefer’ini, Altes’ini, Adana’nın Şimşeklerini, Ankaragücü’nün Gecekondusu’nu cezalandırmak, “Güvenlikçi önlem getiriyoruz.” diyerek aslında özgürlük alanlarını kısıtlamak.

Genel Kurulda bu yasa var, komisyonlarda ne var? Turizm alanlarının teşvik yasası var. Değerli arkadaşlar, ne yurttaş fişlemek ne yandaşa turizm teşviki dağıtmak Türkiye’nin gündemidir. Vatandaşın gündemi, Türkiye’nin gündemi adalettir. Bakın, bizler burada taraftarları cezalandırmayı, tribünleri yine yeniden cezalandırmayı konuşurken haksız, hukuksuz bir şekilde hapislerde yatan yüzlerce aydınımızın, on binlerce kader mahkûmunun gözü haftalardır ha geldi ha gelecek denen yargı reformunda. Hâl böyleyken bu yasanın çıkarılmasının acelesi var mıydı değerli arkadaşlarım? İnsanlar cezaevinde nöbetleşe yatmak zorundayken biz binlerce yurttaş daha cezaevi kapısına gönderecek kanunlar çıkarmamalıyız.

Değerli arkadaşlar, keşke statları terbiye etme ve vatandaş fişleme arayışları yerine spor kulüplerimizi ekonomik olarak güçlendirecek adımları, sporu siyasetin etkisinden tamamen çıkaracak adımları konuşabilseydik bugün bu yüce Meclisin çatısı altında. Bakın, o kadar başarılı Anadolu kulüplerimiz var ki futbolun sadece üç büyüklerin arasında oynanmadığını, bütçesi küçük ama yüreği büyük Anadolu kulüplerinin de bu alanda iddialı olduğunu Türkiye’ye gösteren kulüplerimiz: İşte Bursaspor, işte Göztepe, Ankaragücü, Akhisarspor, Elâzığspor, Sakaryaspor, Eskişehirspor, Anadolu’da futbol aşkını, spor aşkını ateşleyen takımlar. Bu takımların desteğe ihtiyacı var. “Futbol” demek sadece Passolig çıkarmak değil, sadece vatandaş fişlemek demek değil.

Bakın, Passolig kartlarının fiyatı yedi yılda yüzde 300 artmış. Kulüplerin vergi ve prim ödemeleri yüzde 300 artmış ama kulüplerin yegâne geliri Spor Toto gelirleri artmıyor. Burada bunları konuşalım. Örneğin kırmızı-siyah renkleriyle “Anadolu Yıldızı” olarak yıllarca statlarda fırtına gibi esen, vefakâr taraftarının ünü ülke sınırlarımızı aşan, futbolun sadece İstanbul’dan ibaret olmadığını herkese gösteren Eskişehirspor’umuz zor bir dönemden geçiyor. Transfer yasağının aşılammaması, kulüp lisansının alınmaması, puan silme cezası, yaşanan maddi kriz ve milyonlarca lira borçla Eskişehirspor zor koşullar altında ama buna rağmen yılmıyor, pes etmiyor; gerekirse altyapı topçularıyla sahaya çıkıyor, takır takır yüreğiyle oynuyor.

Şimdi, borçları var dedik. Federasyondan, Spor Toto’dan gelen para temlike gidiyor. Bu sezon 12 milyon lira gelecek, tamamı temlike gidecek. Kulübün elinde 1 kuruş para yok. Ya ne yapılabilir? Bakın, borcunu ödeyemeyen vatandaşlarımızdan bile maaşının belli bölümü kesiliyor. Hayatını sürdürebilmesi için kalan bölümünü kullanmasına imkân veriliyor. Kulüplerin yaşayabilmesi için gelirlerinin hiç olmazsa üçte 1’i ya da dörtte 1’ine dokunulmamasını sağlayacak bir düzenleme burada yapılmalıdır.

Ayrıca yayın gelirleri meselesi var. Eskişehirspor’umuzun bir sezonda oynayıp alabileceği parayı Süper Lig takımları bir maçta alıyor. Oysa Anadolu’nun dört bir yanında futbol ateşi çok canlı. Bakın, bir örnek vereyim: Geçtiğimiz sezon Galatasaray-Beşiktaş maçını 27 bin seyirci izlerken aynı hafta Eskişehirspor-Denizlispor maçını 26 bin kişi izlemiş. Anadolu’daki heyecana bakın ama gelirlerle gelince arada uçurum var. Oysa biz de saha kirası veriyoruz, biz de deplasman masrafı yapıyoruz, kamp masrafı yapıyoruz.

Değerli arkadaşlarım, tabii, burada az önce kanunun gerekçesini açıklayan bir milletvekili arkadaşımız örnek olarak ilginç bir şekilde her ikisi de Eskişehir’de geçen olaydan bahsetti. Biri, Eskişehir’de oynanan bir maç, bir diğeri de Eskişehirspor’un taraf olduğu bir maç. Ben burada şunu

ifade etmek isterim bir yanlış algı ortaya çıkmaması için: Hem Eskişehir'imiz hem de dediğim gibi Türkiye'nin göz bebeği Eskişehirspor taraftarımız asla ve asla, kata şiddetle yan yana getirilebilecek bir şehir, bir taraftar değildir.

Bugün hep futbol konuşuluyor ama Türkiye'de on binlerce, yüz binlerce gencimiz birçok spor alanında kendilerini yetiştiriyor. Onlara destek olmalıyız değerli arkadaşlarım. Bakın, hepimizin gururu bir kızımız var: Paralimpik yüzücümüz Sümeyye Boyacı. Havuzda asla engel tanımıyor. Türkiye'de kazandı, Avrupa'da kazandı, dünya şampiyonasında kazandı, olimpiyatlarda kazandı, yüzmede gururumuz. Spor aşkını, her engeli aştığını tüm dünyaya gösterdi ama bakın Sümeyye'nin yüzeceği bir havuz yok Eskişehir'de. Sayın Bak da Spor Bakanlığı döneminden biliyor. Yenikent Kapalı Yüzme Havuzu'nun yapımı yılan hikâyesine döndü, yıllardır bitmiyor. Belediyelerin havuzları olmasa antrenman yapacak yeri yok Sümeyye'nin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) – Sadece Sümeyye değil, yüzlerce minik, yüzlerce genç bu havuzu bekliyor Eskişehir'de. Bizim bunları konuşmamız lazım.

Bir başka örnek, Eskişehirli kick boksçu Ömer Ömürlü. Babası kâğıt toplayarak yetiştiriyor Ömer'i. Ömer'in tek hayali var, şampiyon olmak ama bunun tek koşulu var: Türkiye şampiyonasının Eskişehir'de yapılması çünkü ekonomik sıkıntıları nedeniyle başka illere gidemiyor; hayalini kurduğu altın madalya için tek yol, maçların Eskişehir'de yapılması. Anadolu'nun dört bir yanında böyle yetenekli yüzlerce, binlerce gencimiz var. Biz bugün taraftarı fişlemeyi, cezalandırmayı konuşmak yerine yok olan spor takımlarımızı nasıl yaşatacağımızı, bazen bedenlerinin, bazen hayatın engellerine rağmen yüreklerindeki spor aşkını canlı tutarak bizlere şampiyonluk gururu yaşatan yavrularımızı nasıl destekleyeceğimizi konuşmalıyız aslında. Kulüplerimizi, amatör ve lisanslı sporcularımızı desteklemesek Türkiye'de sporu bir milim dahi ileri götüremeyiz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – En güzel konuşma tanınan sürede biten konuşmadır. Tekrar ediyorum: Hazırlık olmayınca konuşma zamanında bitmiyor. Dolayısıyla milletimize, Meclisimize yakışanı, hazırlıklı gelip konuşmayı zamanında bitirmektir.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

5'inci madde üzerinde iki önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tuma Çelik

Rıdvan Turan

Meral Danış Beştaş

Mardin

Mersin

Siirt

Ayşe Acar Başaran

Necdet İpekyüz

Batman

Batman

BAŞKAN – Komisyon önegeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ YILMAZ TUNÇ (Bartın) - Katılmıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun Teklifi üzerine konuşmalar yapıyoruz ama sabahtandır gözlemlediğimiz kadarıyla spor deyince aklımıza ilk futbol, futbol deyince de maalesef sürekli olarak erkekler geliyor. Aslında, spor derken spor, sadece futbol değildir; spor, sadece erkekleri ilgilendiren bir mesele de değildir ama tabii Türkiye’de siyaset, toplumsal gerçeklik her zaman erkek tarafında olduğu için yine ortaya çıkan tabloda, erkek egemen bir Mecliste sadece erkekleri ilgilendiren bir kanun konuşuyormuşuz gibi bir izlenim maalesef bende doğdu.

Değerli arkadaşlar, bir örnek vereyim size, daha sonra kanun teklifiyle ilgili şerhlerimizi de ifade edeceğiz. Batman’da bir kadın futbol takımımız var ve maalesef erkekler kadar desteklenmedikleri için 3. Lig’den 2. Lig’e çıkmış olmalarına rağmen büyük zorluklar yaşamaktadırlar. Eğer Meclisimiz Türkiye’de en azından sporda bir ilerleme olması gerektiğini düşünüyorsa bence bu toplumsal cinsiyet bakış açısıyla da bakmalı ve kadın sporcuların önünü açmak için de bazı düzenlemeler yapmalıdır. Tabii ki, bu kadın futbol takımımız hem kadınlardan oluştuğu için belli zorluklar yaşamakta hem de Kürt oldukları için bazı zorluklar yaşamaktadır.

Şimdi, eğer sporda şiddeti konuşuyorsak, aslında toplumsal olarak ortaya çıkan kutuplaşmanın, militarizmin, nefret söylemlerinin en yukarıdan başlayıp sahalara, meydanlara nasıl ulaştığını vereceğim örnekte de görebilirsiniz.

Kadın futbol takımımız Kayseri’de bir maç çıkıyor ve gerçekten çok başarılı birtakım. Aralarında Kürtçe paslaşma yaptıkları için Kayseri’de saldırıya uğruyorlar. Şimdi, biz hangi kanunla bu saldırının önüne geçebiliriz? Hiçbir kanunla değerli arkadaşlar çünkü aslında, dilimiz, söylemimiz, siyasetimiz eril olduğu için, dilimiz, üslubumuz, siyasetimiz nefret üzerine kurulduğu için toplumsal yansıması da maalesef bir kadın futbol takımının Kürtçe konuştuğu için Kayseri’de saldırıya uğraması.

Futbolda, biz de biliyoruz, sahalarda, maçlarda yapılan cinsiyetçi, nefret söylemi barındıran birçok söylem var ama bunun için bir kanun yapmaya gerek yok. Aslında, Türk Ceza Kanunu’nda bununla ilgili düzenlemeler var ama tabii ki Türkiye’de yargı, maalesef beklenen bir pakette hâlâ beklenti hâlinde olduğumuz için, yargıda adil bir bakış açısı olmadığı için, şu anda mevcut yargılama sistemi tamamen iktidarın söylemi ve eylemini destekler biçimde olduğu için bunlar yargılanmaz hatta Diyarbakırspor’da Amedspor’da olduğu gibi aslında saldırıya uğrayan takım bir şekilde cezalandırılırken saldırı gerçekleştiren takımlar da bu şekilde mükafatlandırılıyorlar. İşte, onun için asıl mesele bu tür kanunlar getirmek değil. Bu kanunun tamamında... Bizler de inceledik, muhalefet şerhimizi de ifade ettik, Adalet Komisyonunda da arkadaşımız dile getirdi, bu tamamen bir fişleme ve iktidarın bütün siyasetinin sadece spor alanındaki bir yansımasıdır. İktidar uzun bir süredir ülkeyi güvenlikçi politikalarla yürütmeye çabalamakta, halkı fişleyerek bir siyaset yürütmekte, bu kanunun temelinde de güvenlikçi bir siyaset, toplumu fişleyen, aslında orada bir güvenli ortam yaratmak yerine kendine göre bir atmosfer ya da kendine göre bir tablo ortaya çıkartma girişimi olduğunu görüyoruz. O açıdan, biz bu kanunun zaten bütününe muhalefet ettiğimizi ifade ediyorduk. Ama değerli arkadaşlar, şimdi, biz bunu konuşacağımıza neyi konuşmamız gerekiyordu? Beklenen bir yargı reformunu konuşmamız gerekiyordu. Yargıda ortaya çıkan sorunları tartışmamız gerekiyordu.

Bir örnek vermeden geçemeyeceğim, bu, aslında yargının geldiği durumun en trajik hâllerinden biridir. Batman’da gençler iki ay önce, kırmızı ışıkta -bakın, buna dikkat edin, kırmızı ışıkta, açlık grevleri devam ederken- durmuş ve iki slogan atmışlar. Sadece söyledikleri: “Leyla Güven onurumuzdur. Yaşasın zindan direnişi.” İki aydır bu gençler tutuklu, iki aydır. Ve suçlandıkları maddeler de örgüt adına suç işlemek, ulaşım araçlarının kaçırılması ya da alıkonulması. Kırmızı ışıkta durmuşlar, kırmızı ışıkta duran araçların önünde iki tane az önce söylediğim slogan atıldığı için bu gençler iki aydır tutuklu, örgüt adına suç işlemekten yargılanıyorlar. Ve biz bunu konuşacağımıza, başka fişleme yöntemlerini, başka güvenlikçi politikaları nasıl bu ülkede var ederiz diye daha fazla kanun getiriyoruz. Değerli arkadaşlar, asıl ihtiyacımız olan bu değil, ihtiyaçlarımızı konuşalım diyorum.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 5’inci maddesiyle eklenmesi öngörülen (5)’inci fıkrada yer alan “Bu toplantının yapılacağı müsabakalar ile toplantıya katılacaklar ve gerekli diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.” cümlesinin “Bu toplantıya ilişkin hususlar yönetmelikle belirlenir.” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

Turan Aydoğan

Zeynel Emre

Aydın

İstanbul

İstanbul

Fikret Şahin

Erdoğan Toprak

Türabi Kayan

Balıkesir

İstanbul

Kırklareli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen, Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 92 sıra sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine söz almış bulunmaktayım.

Spor karşılaşmalarının toplumsal olarak yapıldığı zaman toplumun enerjisini boşaltma anlamında psikolojik ve sosyolojik faydası da vardır. Spor karşılaşmalarının arbedeye ve kavgaya dönüşmemesi için alınması gerekli tedbirler olmalıdır. Spor karşılaşmalarında taraftarların ve tezahüratların aşırısı nasıl faydadan çok zarar vermeye dönüşüyorsa, şiddete dönüşmesinin önlenmesine dair düzenlemelerin de aşırıya kaçması aynı şekilde toplumlara zarar vermeye başlar; en basitinden, spora ilgiyi azaltır, insanların spor karşılaşmalarını izlemeye gitmemeye başlar, bu da hem ülkemizi spora karşı soğuk tutar hem kaliteli oyuncuların ortaya çıkmasını engeller hem de ülkemizi dünyaya tanıtmanın en ucuz ve en etkili yöntemi olan uluslararası karşılaşmalardan mahrum kalmış oluruz.

Ülkemizde spor karşılaşmalarında ciddi bir olay olmamıştır. İzleyici ve oyuncuların aşırı bir taşkınlıkları da yoktur. Dünya örneklerine bakarsak onların fersah fersah gerisinde kalıyoruz taşkınlıklar konusunda. Bu konuda holigan yetiştiren bir toplum da değiliz. Sırbistan, Almanya, Yunanistan, Polonya

ve hatta Güney Amerika ülkeleri gibi de değiliz. Bunların hepsinde holiganlar mafyalaşmışlardır. Besbelli ki amaç, futbol statlarında çıkan veya dışarıda olan arbedelerden, kavgalardan kaynaklanan bir şey değildir. Tamamen, seçimler öncesinde futbol sahalarında izleyicilerin tezahüratlarından doğan rahatsızlık bu yasal düzenlemenin kaynağını oluşturmaktadır. Durup dururken seyirciyle uğraşmak, tezahürat yapanları engellemek veya istediğiniz gibi tezahürat yapmaları konusunda şekillendirmek toplumu koyun sürüsü yapar. Koyun sürüsünden de hiçbir şey çıkmaz.

Yapılmak istenen kanun değişikliğinde ayrıca göze çarpan bir diğer şey de maddelerdeki kelime değişiklikleridir. “Spor” ibaresi yerine “müsabaka” ve “seyir” kelimeleri... Neden “müsabaka” neden “seyir”? Neden “spor karşılaşması” ya da “karşılaşma” ve “izleme” değil? Türkçe kelimelerden utaniyor muyuz? “Spor karşılaşması” “karşılaşma” “izleme” “izlenme” kelimeleri utanç kelimeleri mi ki ya da utanç mı ifade ediyor bu kelimeler? Siz Türklüğünüzden mi utaniyorsunuz, yoksa kendinizden mi? Kendi diline yabancılaşma neden? Kendi dilinde kelime varken yabancı kelime kullanmak, en hafif deyişle, kompleks ifadesidir. Bu gidiş bizi Araplaştırmaya doğru götürüyor. Türkçe karşılığı varken Arapça kelimeler kullanmak, Arap harflerine özentî, dünya toplumlarını Araplaştırmada en büyük etkidir. Kuzey Afrika ülkeleri Arap değildi, kimisi Berberi kimisi başka kavimlendendi, Mısır da keza öyle, Suriye, Irak, Sur kavminden ama Araplaştılar, aynı şekilde İran da. Farslı, bakıyorsunuz, bütün her şeyi Arap. Bu konuda Kazakistan Devlet Başkanının söylediği çok önemli bir şey vardır Kazak üniversite öğrencilerine: “Bizler Kazak’ız, İslam’ız ve İslam’ın da Sünni mezhebindeniz ama Arap değiliz, biz Türk’üz, o yüzden Araplaşma bize yakışmaz ve Türklüğü öldüremeyiz.” Bu şekilde, konuşmalarının sonunda, aynen benim söylediğim gibi, Afrika’nın kuzeyindeki ülkeler, Arabistan’ın kuzeyindeki ülkeler ve İran da önceden kavimlerin Arap olmadıklarını ama sonra bunların hepsinin Araplaştıklarını üzerine basa basa söylemektedir.

Değerli arkadaşlar, bu teklifin bir tek sebebi var -önceden arkadaşlarım da söyledi- sadece stadyumlarda atılan tezahüratlarıdır, ondan dolayı da bu teklif getirilmiştir. İnsanları susturmak yerine, insanları konuşurtmayı, insanları cesaretlendirmeyi ve insanlara coşmayı öğretirsek hiç endişeniz olmasın, Türkiye daha güzel olacak diyorum, hepimize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

5’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

6’ncı madde üzerinde iki önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Buyurun, okuyun.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1974) esas numaralı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 6’ncı maddesinin metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Ümit Dikbayır

Aylin Cesur

Bedri Yaşar

Sakarya

Isparta

Samsun

Ahmet Kamil Erozan

Arslan Kabukcuoğlu

Bursa

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ YILMAZ TUNÇ (Bartın) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Sürehiş beş dakikadır.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerinde söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisimizi saygıyla selamlarım.

Anayasa'mızın 59'uncu maddesi, devleti, Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri almakla ve sporun kitlelere yayılmasını teşvik etmekle görevlendirmiştir. Spor sağlık açısından faydalı, hem ruhsal hem de bedensel yönden kişinin gelişimini destekleyen, kişiyi disipline eden, sosyalleşmesini sağlayan aktiviteler bütünüdür.

“Yaşlandığımız için egzersiz yapmayı bırakmıyoruz, egzersiz yapmayı bıraktığımız için yaşıyoruz.” diyen spor otoritelerinin bu konudaki sözlerini unutmamalıyız. Yine, bir spor otoritesinin “Eğer vücudunuz varsa siz bir atletsiniz.” sözü her insan için sporun ne kadar önemli olduğunu ortaya koyar. Toplumun sağlığı için spor olmazsa olmazdır.

Uluslararası platformda sporun bir ülkeye kazandırdığı bilinirlik ve tanınmışlık hiçbir şekilde sağlanamaz. Buna bizim ülkemizde de hem sporcu olarak hem de takımlar olarak değişik örneklerimiz vardır. Örneğin dünya 3'üncüsü olmuş olan bir Millî Futbol Takımı'mız, yine kadınlar EuroLeague Şampiyonu olan kadın basketbol takımımız, örneğin Aslı Çakır Alptekin, örneğin Halil Mutlu, örneğin Naim Süleymanoğlu, örneğin paralimpik yüzücü Sümeyye Boyacı'nın Avrupa şampiyonu olması bunun değişik örnekleridir.

Her ne kadar spor deyince akla futbol, basketbol gibi endüstrilemiş spor dünyası gelse de bir ülke yöneticilerinin ilk akıllarına gelmesi gereken, kitle sporunun dikkate alınması ve toplumda yaygınlaştırılmasıdır.

Kabaca, herkes haftada beş gün süreyle otuz ya da altmış dakika arasında yürüyüş yapmalıdır, buna teşvik edilmelidir.

Ülkemizde futbol takımları borç bataklığındadır; bütçeleri, yönetimleri iyi olmaktan uzaktır. Devlet bankası aracılığıyla futbol kulüplerinin desteklenmesi, bütçeleri bu hâle gelinceye kadar olaya seyirci kalıp sonra yardıma geçilmesi anormal bir durumdur.

Ortalama bir Anadolu kenti için futbol takımının büyük önemi vardır. Gençleri ve çocukları uyuşturucu gibi kötü ortamlardan uzak tutmak, onları spora özendirmek önem arz etmektedir. Yine, spor takımı taraftarlığı, aynı amaç etrafında toplanmışlık, birliktelik ve dayanışma duygularını artırmaktadır. Futbol takımlarımızın ayakta kalmasını sağlayacak, giderlerini karşılayacak, bulunduğu şehirde çay bahçesi, benzin istasyonu gibi düzenli meşru iratlar sağlanmalıdır. Futbol kulüplerinin dernek statüsünden çıkarılıp uygun ve sağlıklı idari yapı neyse o yapıya kavuşturulmaları elzemdir.

Bir zamanlar sadece şehrin imkânlarıyla Türkiye şampiyonluğuna oynayan Eskişehirspor, imkânsızlıklarıyla zor durumdadır; maddi imkânsızlıkları vardır, puanı silinmiştir, ligden düşme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bu güzide Anadolu takımını maddi sıkıntılardan kurtarmak için Spor Bakanlığı her türlü yardımı temin etmelidir. Eskişehirspor, Türk futbol tarihinde medarıftihardır. Eskişehirspor'un bulunduğu maddi sıkıntılardan kurtarılması Türk futbol dünyasına moral verecektir.

Batı ülkeleri, insanların spora katılımlarını sağlayıcı tedbirler alıp onların sağlıklı olmasını sağlamaktadır, ülkemiz için aynı şeyleri söylemek zordur. Bir çalışmada, spor yapan nüfusun genel nüfusa oranı Amerika Birleşik Devletleri'nde yüzde 69, Avustralya'da yüzde 64, Almanya'da yüzde 34, Fransa'da yüzde 27, İngiltere'de yüzde 13 iken bizde sadece yüzde 3'tür.

Tüm bunlar bir kenara bırakılarak hükümet insanları zapturapt altına alacak tedbirlerle uğraşmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Devamla) – Bitiyor Başkanım.

BAŞKAN – Toparlayın.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Devamla) – Kitlenin spora çekilmesi dururken spor alanı kavramı genişletilmekte, tüm şehri kapsayacak duruma getirilmeye çalışılmakta, kamusal alanlara müdahale edilmekte, 2 kişi bir araya getirilmemeye çalışılmaktadır. Bu hâliyle yasanın Türk sosyal hayatına ve spor dünyasına katkı yapma ihtimali çok zayıftır.

Hepinize saygılar sunarım. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 6'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Emin Akbaşoğlu	Engin Altay	Erkan Akçay
Çankırı	İstanbul	Manisa
Hakkı Saruhan Oluç	Lütfü Türkkan	Saffet Sancaklı
İstanbul	Kocaeli	Kocaeli
Erdoğan Toprak	Mehmet Doğan Kubat	Fehmi Alpay Özalan
İstanbul	İstanbul	İzmir
Salih Cora	Akif Çağatay Kılıç	Osman Aşkın Bak
Trabzon	İstanbul	Rize

“MADDE 6- 6222 sayılı Kanununun 12 nci maddesinin başlığı “Yasak maddeler” şeklinde, birinci fıkrası aşağı şekilde, üçüncü fıkrasında yer alan “alanın çevresinde ve müsabakanın yapılacağı yer gidiş ve geliş güzergâhından,” ibaresi “alanında” şeklinde ve beşinci fıkrasında yer alan “alanı çevresinde” ibaresi “alanında” şeklinde değiştirilmiştir.

“(1) Müsabaka, seyir, özel seyir ve antrenman alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara;

a) Ruhsatlı dahi olsa ateşli silahlar ile esasen bulundurulması yasak olan diğer silahların,

b) Esasen bulundurulması yasak olmamakla beraber kesici, ezici, bereleyici veya delici aletler ile patlayıcı, parlayıcı, yanıcı veya yakıcı maddelerin,

c) Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin,

sokulması yasaktır. Müsabaka, seyir ve antrenman alanlarında alkollü içecek sokulması, kullanılması ve satılmasına ilişkin usul ve esaslar ilgili federasyonlar tarafından belirlenir.”

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

Söz talebi yok.

Gerekeği okutuyorum:

Gerekeç:

Müsabaka, seyir ve antrenman alanlarında alkollü içecek sokulmasına, kullanılmasına ve satılmasına ilişkin usul ve esasların ilgili federasyonlar tarafından belirlenmesi öngörülmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, süreci hızlandırmak adına gündeme bağlı olarak devam ediyoruz ama bir saattir üç milletvekilinin söz talepleri var, çok önemliyse söz vereyim ya, bir anlamı varsa.

Israrcı mısınız yani söz talebinizde?

TUMA ÇELİK (Mardin) – Evet.

BAŞKAN – O zaman, Sayın Baltacı, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

48.- Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı'nın, Kastamonu ilinin yer altı zenginliğine sahip Küre ilçesinin maden payının Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ödenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kastamonu'nun en önemli maden ilçesi olan Küre'mizin sahip olduğu yer altı zenginliği 2004 yılında yok pahasına Cengiz Holdinge hediye edilmişti. Şimdi de Eti Bakır AŞ'nin özel idare ile köylere hizmet götürme birliğine 2018 yılı için maden payı olarak aktarması gereken yaklaşık 7 milyon lira maalesef Hazine Bakanlığınca gasbedilmiştir. Şubat ayında Meclise getirilen ve tüm itirazlarımıza rağmen Maden Kanunu'na eklenen geçici 43'üncü maddeyle bu kaynağın adresini bakanlık olarak değiştiren iktidar, bakanlığın 30 Hazirana kadar bu paraları özel idareye ve birliğe ulaştırması gerektiğini bildiği hâlde sessizliğini korumaktadır. Köylere yönelik planlanan yol, su ve altyapı işlerine ait bu ihaleler bu gaspçı anlayış nedeniyle bir bir iptal edilmektedir. Hazine Bakanlığı bir an önce maden paylarını ödemelidir. Küre ilçemizin maden payından elinizi çekin.

BAŞKAN – Sayın Çelik...

49.- Mardin Milletvekili Tuma Çelik'in, AKP'li Midyat Belediyesinin yeni bir logoya ihtiyaç duymasının nedeninin Midyat ilçesinden göç ettirilen Ezidilerin ve Süryanilerin tamamen yok edilmesi mi olduğunu öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

TUMA ÇELİK (Mardin) – Teşekkür ederim.

Midyat etnik, dinî ve kültürel anlamda Türkiye'nin, belki de dünyanın en zengin yeridir. Burada Süryaniler, Kürtler, Mihallemiler, Türkler, Ezidiler, Hristiyanlar, Müslümanlar bir arada yaşarlar. İşte böyle özgün bir ilçe olan Midyat'ta AKP'li Belediye, Belediyeye yeni bir logo yapmak istiyor ve yeni logoda Ezidilerin kutsal kabul ettiği Melek Tavus figürünü kaldırmak istiyor. Ayrıca, Hristiyanlığı sembolize eden kilise çanının da fark edilmesini engellemeye çalışıyor.

Merak ediyorum ve soruyorum: Midyat Belediyesi buna neden gerek duyuyor? Yoksa bugüne kadar değişik baskılarla Midyat'tan ve Türkiye'den göç ettirilen Ezidilerin ve Süryanilerin tamamen yok edilmesini mi istiyor?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Enginyurt...

50.- Ordu Milletvekili Cemal Enginyurt'un, Orduspor gibi borç batağına saplanan amatör kulüplerin borçlarından kurtarılabilmesi için gerekli çalışmanın yapılmasını Gençlik ve Spor Bakanından rica ettiğine ilişkin açıklaması

CEMAL ENGINYURT (Ordu) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Orduspor, mor beyaz renkleriyle 1967 yılında kurulmuş, Türkiye'nin müstesna kulüplerinden biri olarak gerek birinci ligde gerekse Türk spor tarihinde iyi günler yaşamış bir takım iken maalesef, bugün, borçları da göz önüne alınarak ikinci amatör kümeye düşmüştür. Türkiye'de, Orduspor gibi büyük borç bataklığına kapılmış, kötü yönetimler yüzünden bu hâl düşürülmüş olan birçok futbol takımı var. Ben, Sayın Bakandan bu konuda çalışma bekliyorum, bu borç bataklığından amatör kulüplerimizin kurtarılmasını hassaten rica ediyorum.

Size de çok teşekkür ediyorum.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)*A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve 48 Milletvekilinin Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1974) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı:92) (Devam)

BAŞKAN – 7'nci madde üzerinde üç önerge vardır, önergeleri ayırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tuma Çelik	Garo Paylan	Rıdvan Turan
Mardin	Diyarbakır	Mersin
Meral Danış Beştaş	Necdet İpekyüz	Ayşe Acar Başaran
Siirt	Batman	Batman

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Eski Bakanımız Osman Aşkın Bak ve arkadaşları yasa teklifi getirmişler değerli arkadaşlar, sporda şiddeti önleyeceğiz gerekçesiyle.

Değerli arkadaşlar, sporda şiddet var mı son yıllarda?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Var, var.

GARO PAYLAN (Devamla) – Çocukluğumuzda ciddi anlamda vardı, ilk gençliğimizde, döner bıçaklarıyla gelirlerdi. Yaşı müsait olanlar hatırlarlar. Şimdi son yıllarda sporda şiddeti çok fazla konuşuyoruz muyuz? Hayır, bence konuşmuyoruz. Zaten büyük oranda zapturapta aldınız stadyumları, Osman Aşkın Bak.

Temel olan şey, arkadaşlar, ama şiddet bir yerlerde var. Şiddet nerede var? İrkçilikla ilgili var. Bakın, peki, bununla ilgili, ırkçılıkla ilgili, spordaki nefret söylemleriyle ilgili bu yasada herhangi bir cümle gördünüz mü? Var mı?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Var.

GARO PAYLAN (Devamla) – Yok, maddelerde yok.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Var.

GARO PAYLAN (Devamla) – Bunu önleyici herhangi bir tedbir var mı? Yok arkadaşlar, bu yasanın ruhunda böyle bir şey yok.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Var.

GARO PAYLAN (Devamla) – Gelin söyleyin Osman Aşkın Bak, neresinde var. Ben okudum, göremedim.

Değerli arkadaşlar, nefret söylemlerini, spordaki ırkçılığı çözersek geriye bir şey kalmaz. Bakın, bir örnek vereyim. Geçenlerde, biliyorsunuz, dünya şampiyonu Fransa Türkiye'ye geldi ve ne mutlu ki kazandık maçı ama o büyük zaferimize gölge düşüren bir şey vardı. Hani siyasetteki gerilimler sahaya da yansıyor ya -Avrupa'yla, Batı'yla ilişkiler gergin- Fransa'nın ulusal marşı okunurken bütün tribünler o ulusal marşı ıslıkladılar arkadaşlar. Bakın, biz, yurt dışına takımlarımız gittiğinde bir kötü muameleye maruz kaldığında -İzlanda'da olduğu gibi- nasıl hep beraber tepki veriyoruz. Ama betelerini burada uyguluyoruz. Bir ulusun ulusal marşını ıslıklamak bize ayıptır arkadaşlar ama bu, siyasetteki gerilimin sahalara yansımadır.

Bakın, ben bir Diyarbakır Milletvekili olarak söylüyorum. Amedspor'a yapılanlardan dolayı utanıyorum arkadaşlar. Bakın, Amedspor, Türkiye'nin sonuç olarak bir takımı ve 1. Lig'e çıkmaya çalışıyor yıllardır. Düşünün, Doğunun, Güneydoğunun tek bir takımı 1.Lig'de mücadele edemiyor. Ama o 1.Lig'e çıkmasını diye elinizden geleni yapıyorsunuz arkadaşlar, her türlü ayrımcılığa maruz kalıyor Amedspor.

Bakın, Amedspor'a karşı neler yapılıyor arkadaşlar? Amedspor bir deplasmana gittiğinde ne oluyor biliyor musunuz? O şehrin otelleri Amedspor'a yer vermiyorlar arkadaşlar, düşünün yani deplasmana gidiyor, o şehrin otelleri dahi yer vermiyorlar. Bu konuda vali, İçişleri bakanları... Ayrımcı muameleye maruz kalıyor. Ama Diyarbakır'a hangi takım gelirse gelsin o şehrin gelip merkezinde istediği otelde kalabiliyor, çiçeklerle karşılanıyor, alkışlarla karşılanıyor. Değerli arkadaşlar, bu bir ayrımcılıktır.

Bakın, Amedspor'un geçen yıl Sakaryaspor'la bir maçı vardı. Güya bir sporcu elinde jilet var diye -ki yalandır, bu konuyu Sakaryaspor futbolcuları dahi yalanladı- yıllarca sahalardan uzaklaştırıldı. Bu ayrımcılıktır arkadaşlar. Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu ayrımcı cezalarla Amedspor'u karşı karşıya bırakıyor.

Amedspor'un otobüsü taşlanıyor arkadaşlar, nereye giderse gitsin. Ve geçen yıl yine olan bir olayda yöneticileri, arkadaşlar, şeref tribününde darbeleniyorlar, tartaklanıyorlar. Ya bunlara neden bir şey yok? Bu yasada bunu engelleyecek herhangi bir cümle gördünüz mü Osman Aşkın Bak? Var mı?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Var.

GARO PAYLAN (Devamla) – Gelin, söyleyin o zaman.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Madde 14.

GARO PAYLAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bakın, Amedspor, ki onuruyla şerefiyle mücadele etmeye çalışan Amedspor çıktı sahalara dedi ki -bir pankart taşıdı ya, bütün takımlar pankart çıkarıyorlar- yalnızca şunu söyledi: “Çocuklar ölmesin, maça gelsin.” Bakın, bütün takımlar pankart çıkarıyorlar. Bu kadar barışçı bir pankarta Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu ceza verdi arkadaşlar. “Çocuklar ölmesin, maça gelsin.” dedi diye ceza verilir mi ya?

SALİH CORA (Trabzon) – Özerk bir kuruluş.

GARO PAYLAN (Devamla) – Böyle bir ayrımcılıkla karşı karşıya bırakılabilir mi?

Değerli arkadaşlar, Deniz Naki'yi hatırlıyor musunuz, Deniz Naki'yi? Deniz Naki'yi hatırlıyor musunuz?

CEMAL ENGİNYURT (Ordu) – İyi hatırlıyoruz.

GARO PAYLAN (Devamla) – Kendisi ömür boyu Türkiye'de futbol oynamaktan men edildi ve yetmedi, Almanya'da futbol oynarken silahlı saldırıya uğradı çünkü nefret söylemlerine maruz kaldı Deniz Naki bu ülkede, ayrımcılığa maruz kaldı. Deniz Naki'ye karşı uygulanan nefret söylemlerini, ayrımcılığı durduracak herhangi bir madde gördünüz mü burada?

Değerli arkadaşlar, bakin, siyasetteki gerilim sahalara da yansıyor. Bakan, siyasetteki gerilim sahalara da yansıyor. Yapmamız gereken şey, yalnızca sporda değil, topyekün nefret söylemlerini, nefret suçlarını durduracak bir yasa yapmamız. Ben yalnızca Osman Aşkın Bak'ı suçlamıyorum bu yasada niye yok diye. Yapmamız gereken müstakil bir nefret söylemleri, nefret suçları yasası yapmaktır arkadaşlar.

Hepinize saygılar sunarım. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sayın Başkanım, 69'a göre söz istiyorum. İsmimi zikrederek burada...

BAŞKAN – Bitireyim şunu, söz vereyim size.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Kanun Teklifinin çerçeve 7'nci maddesiyle değiştirilen 6222 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin altıncı fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Engin Altay

Erkan Akçay

Çankırı

İstanbul

Manisa

Hakkı Saruhan Oluç

Saffet Sancaklı

Mehmet Doğan Kubat

İstanbul

Kocaeli

İstanbul

Erdoğan Toprak

Osman Aşkın Bak

Lütfü Türkkan

İstanbul

Rize

Kocaeli

Alpay Özalan

Akif Çağatay Kılıç

Salih Cora

İzmir

İstanbul

Trabzon

“(6) Müsabaka, seyir, özel seyir ve antrenman alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara müsabaka öncesinde veya sırasında uyuşturucu veya uyarıcı madde ya da 12 nci maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı olarak müsabaka, seyir ve antrenman alanlarına alkollü içecek sokan kişi, fiili daha ağır bir cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, otuz gün adli para cezası ile cezalandırılır.”

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Takdiri Genel Kurula bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Söz talebi yok.

Gerekeciyi okutuyorum:

Gerekeci:

Çerçeve 6'ncı maddede yapılan değişikliğe uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler.. Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın Bakan...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sayın Başkanım, İç Tüzük 69'a göre, ismimi zikrederek...

BAŞKAN – Buyurun, yerinizden söz vereyim.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

51.- Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli konuşmacı bu yasada din, dil, ırkla ilgili herhangi bir madde olmadığını ifade etti.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Nefret söylemi” dedim.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Aynen okuyorum, 2011’de çıkan yasanın 14’üncü maddesinin (2)’nci fıkrası: “Spor alanlarında veya çevresinde toplum kesimlerini din, dil, ırk, etnik köken, cinsiyet veya mezhep farkı gözeterek hakaret oluşturan söz ve davranışlarda bulunan kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

İkincisini okuyorum, bu yasanın da 8’inci maddesine gene atıf yapıldı, “hakaret içeren tezahürat” sözüne “tehdit” de ilave edildi.

Teşekkür ederim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, bir açıklama yapabilir miyim?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Tespit yaptım.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve 48 Milletvekilinin Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1974) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı:92) (Devam)

BAŞKAN – Diğer önerge çekilmiştir.

7’nci maddeyi az önce kabul edilen önerge doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Size bir sataşma mı var?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir açıklama yapmak istiyorum efendim.

BAŞKAN – Söyleyin, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

52.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, mademki bu yasada böyle bir madde var -ki nefret söylemlerini de içermiyor- neden bu yasadaki madde Amedspor’a uygulanmıyor, Amedspor’a yapılan bütün saldırılara uygulanmıyor? Sakarya’da saatlerce Amedspor taraftarlarına, futbolcularına küfredildi, nefret söylemleriyle küfredildi. Amedspor hangi deplasmana gitse küfürlerle, nefret söylemleriyle karşı karşıya bırakılıyor. Neden bu yasa uygulanmıyor o zaman Sayın Osman Aşkın Bak?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sayın Başkan, Futbol Federasyonu bu konuyla ilgili gerekli uygulamaları yapmaktadır efendim. Futbol Federasyonu özerk bir yapıya sahiptir. Disiplin Kurulu gerekli işlemleri yapmaktadır.

Tutanaklara geçsin diye söyledim.

Teşekkür ederim.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)*A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve 48 Milletvekilinin Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1974) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı:92) (Devam)

BAŞKAN – 8’inci madde üzerinde iki önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

Turan Aydoğan

Zeynel Emre

Aydın

İstanbul

İstanbul

Emine Gülizar Emecan

Erdoğan Toprak

İstanbul

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen İstanbul Milletvekili Emine Gülizar Emecan. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 92 sıra sayılı Teklif’in 8’inci maddesi üzerinde söz almış bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Hiçbirimizin sporda şiddeti onaylamamız tabii ki mümkün değil. Bugün bu kanun teklifiyle ilgili çok şeyler söylendi ancak Anayasa’nın birçok maddesine aykırılıklarının olmasını, özgürlüklere aykırı unsurlar içeriyor olmasını kesinlikle görmezden gelemeziz. Kitlese spor karşılaşmalarında toplumsal, politik, ekonomik tepkiler her zaman olağan olmuştur fakat 31 Mart seçimlerinden sonra, özellikle tribünlerden yükselen “Mazbatayı ver, mazbatayı ver! İmamoğlu’na mazbatayı ver!” söylemlerinden sonra bu teklifin gelmiş olması da manidardır, bunun altını bir kez daha çizmek istiyorum. Çok rahatsızlık verdiği ve etkili olduğu da ortadadır.

Mevcut 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun’un 14’üncü maddesinde değişiklik yapılıyor bu 8’inci maddede. Şimdi, burada “hakaret içeren tezahürat” cümlesine “tehdit” kelimesi ekleniyor. Yani açıkçası, gerçekten anlaşılabilir şeyler var bu maddede. Hangi söylemlerin hakaret ve tehdit suçuna yol açacağı kesinlikle net değil. Bunların çok net olması gerekiyor aslında. Sonra bu maddeye 4’üncü bir fıkra eklenmiş, söz ve davranışların yanı sıra her türlü yazılı, görsel, işitsel, elektronik kitle iletişim araçlarıyla bu suçun işlenmesi hâlinde bu madde hükümleri uygulanacak bir yıldan üç yıla kadar. Yani bu nasıl olacak? Bir plazma ekran kuruldu, karşısındaki kişiler bir söylemde bulunuyor, onlar orada tespit mi edilecek? Nasıl olacak gerçekten anlaşılır gibi değil.

Başka bir tuhaf suç daha var burada, “tarafarın grup hâlinde veya münferiden belirli bir kişiyi hedef veya muhatap alıp almadığına bakılmaksızın duyan veya gören kişiler tarafından tehdit olarak algılanması durumunda” diyor. Yani ben balkondan baktım, aşağıda bir grup taraftar geçiyor, taraftar

orada olumsuz şeyler söyledi, ben bunu üzerime tehdit alıp ihbarda mı bulunacağım? Anlaşılır gibi değil. Yani ODTÜ'lü öğrencilerin tutuklanması, gözaltına alınması, ondan sonra bu maddelerin, kanun tekliflerinin gelmesi, karikatürler yüzünden suç duyurularında bulunulması, tutuklamaların olması... Ya, gerçekten ben şunu ifade etmek istiyorum: IV. Murat'ı, Allah rahmet eylesin, aratacak hâle geldik şu dönemde. Bu kadar özgürlüklerin kısıtlanması... Aradaki tek fark o zaman idamların olması, şimdi olmaması herhâlde.

Sporda şiddeti önlemek için, değerli arkadaşlar, eğer bunu istiyorsanız, taraftarların ve gençlerin bu kadar baskı altına alınmasını sağlamak yerine onların iş imkânlarını, sosyal yaşam imkânlarını ve gelecek imkânlarını artırsak daha iyi olmaz mı acaba? Ülkemizde resmî olarak 5 milyona yaklaşan, gayriresmî de 8 milyon sınırını aşan işsiz sayımız varken maalesef bu krizden etkilenenler yerine AKP kadrolarında sürekli yüksek maaşlarla yeni görevlere kişiler getirilmekte. Yüksek İstişare Kurulu üyelerinin maaşlarına yüzde 40 oranında zam yapılmakta, Türk Hava Yolları Yönetim Kurulu üyeleri, Türkiye Bilimler Akademisi üyeleri "huzur hakkı" adı altında çok ciddi paralar alırken maalesef TÜİK enflasyon oranlarını açıklıyor. Emekliye, memura yüzde 5-6 zamlar... Zaten zamlarla maaşlarına aldıkları zam eriyor. Şu an ülkemizde 1 milyona yakın üniversiteli işsiz var değerli arkadaşlar.

Örneğin ülkemizde bir kentsel dönüşüm problemi var, 20 milyona yakın yapının dönüştürülmesi gerekiyor. Daha dün İmar Kanunu'nda, 6306 sayılı Kentsel Dönüşüm Kanunu'nda yeni değişiklikler yaptık, kabul edildi. Fakat bu kanunların uygulanmasında ne kadar samimiyiz, açıkçası ben bunu da sorgulamak istiyorum. Çünkü 2017-2018 öğretim yılında mezun olan 10.280 inşaat mühendisinden sadece 47'si resmî olarak atanmış, 8.784 mimardan 16'sına kadro açılmış. Bu sayılar böyle gidiyor. 10.258 makine mühendisinden sadece 63'üne resmî olarak kadro açılmış. Ayrıca KPSS sınavına giren mühendisler arasında da kurumlara alınırken ayrımcılıklar yapılıyor. Örneğin, 55 puanla Muş Özel İdaresine atanan ve altı ay önce İznik Belediyesine başvuran ve 88 puan aldığı hâlde mülkate çağrılmayan arkadaşlarımızın yerine düşük puan alanların atandıklarını duyuyoruz. Yani üniversite açmak sadece bina açmak değildir. Üniversitelerde istihdam planlaması mutlaka yapılmalıdır, bölümlere bu planlama dâhilinde öğrenciler alınmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Mühendislik fakültelerinden mezun olan on binlerce arkadaşımız işsizlikten inim inim inerken, Sayın Cumhurbaşkanımız G20 zirvesinden kadın üniversitesiyle dönüyor ve YÖK Başkanına talimat veriyor bir kadın üniversitesi açılması için. Acaba Sayın Cumhurbaşkanı, YÖK Başkanına istihdam planlamasıyla ilgili de bir talimat verecek midir? Acaba Cumhurbaşkanımız bu işsizliğin, üniversiteli işsizlerin işsizlik sorununu çözmek için de çalışmalarda bulunacak mıdır? Açıkçası bunu da çok merak ediyorum. Yakında, önümüzdeki hafta yeni merkezî atamalar açılacak. Merak ediyoruz ve bekliyoruz, daha fazla mühendisin atanmasını bekliyoruz.

Sözlerime son verirken, yarın Başbağlar Katliamının yıl dönümü; hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum ve bu, sporda şiddet yasasının hem sporculara hem taraftarlara hayırlı olmasını diliyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/1974 esas numaralı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinde yer alan "değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir" ibaresinin "değiştirilmiştir" şeklinde değiştirilmesini ve maddeyle 6222 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesine eklenen dördüncü fıkranın teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Ümit Dikbayır

Aylin Cesur

Bedri Yaşar

Sakarya

Isparta

Samsun

Yasin Öztürk

Şenol Sunat

Arslan Kabukcuoğlu

Denizli

Ankara

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Ankara Milletvekili Şenol Sunat. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifin 8'inci maddesi üzerine vermiş olduğumuz değişiklik önergesi üzerinde İYİ PARTİ Grubu olarak söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Evet, Türkiye'de fanatizm ve şiddetin önlenmesi için alınan önlemlerin en önemlisi 2011 yılında yürürlüğe giren 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'dur. 6222 sayılı Kanun, esasında bahse konu şiddet olaylarını engelleyebilecek tüm düzenlemeleri de içinde barındırmaktadır fakat hâlen şiddet engellenememiştir. Yasal olarak her şey tamam olmasına rağmen uygulamadaki eksik ve yanlışlar şiddet olaylarının engellenmesini sağlayamamaktadır.

Teklifin 8'inci maddesinde belirli bir kişinin hedef ve muhatap alınmadığına bakılmaksızın kişi ve grupların tehditten yargılanabilmesinin yolu açılmaktadır. Türk Ceza Kanunu'nun 106'ncı maddesinde tehdidin ne olduğu belirtilmiştir. Tehdit, şahsı hedef alan bir eylemdir. Belirli bir kişinin hedef veya muhatap alınmadığı bir söylem ya da eylem nasıl tehdit olabilir?

Maddeye eklenen fıkrayla maddenin birinci ve ikinci fıkralarında tanımlanan suçların her türlü yazılı, görsel, işitsel ve elektronik kitle iletişim araçlarıyla işlenmesi hâlinde de faillerin bu maddede düzenlenen suçtan dolayı şikâyet şartı aranmaksızın cezalandırılmaları öngörülmektedir.

Değerli milletvekilleri, bizler "şiddet" kavramına tabii ki topyekûn karşıyız. Bir kişi, grup ya da zümreye karşı küfre, hakarete, kötü söze de karşıyız. İlk önce bu ülkeyi yönetenler ve yancıları dillerine dikkat edecekler, millete hakaret etmeyecekler, aşağılamayacaklar, baskı kurmayacaklar, kötü örnek olmayacaklar fakat futbolla hiç alakası olmayan bazı protestoların, tezahüratların kanun kapsamına alınmasına ve on binlerce taraftarın haksız yere cezalandırılmasına da asla müsaade etmeyiz.

Bu değişikliğin yapılması bizlerin aklına ister istemez farklı şeyler getiriyor sayın milletvekilleri. Hatırlayınız, Cumhurbaşkanı Erdoğan 12 Mayıs'ta yaptığı açıklamada, futbol stadyumu ve spor salonlarında Millet İttifakı adayı İmamoğlu lehinde yapılan tezahüratları kastederek "Bunların hepsi kayda giriyor, gereğini biz de yapacağız." demişti. Bu düzenlemenin amacı Millet İttifakı'nı destekleyen taraftar gruplarına ceza kesmek midir, yoksa taraftar gruplarını sindirmek ve seslerini kesmek midir? Eğer amacınız buysa çok samimi olarak söylüyorum ki yanlış yapıyorsunuz çünkü siz o taraftar gruplarını emin olun hiç ama hiç tanıyamıyorsunuz. Farklı şehirlerden, farklı görüşlerden, farklı hayatlardan gelen on binlerce insan kol kola girmiş, aynı sloganı atıyor ise size düşen o sesleri susturmak değil, o sesleri dinlemektir. Bizim taraftarımız da insanımız da gencimiz de yaşlımız da haksızlığa boyun eğmez, adaletsizliğe sessiz kalmaz. İnsanları baskı altına alırsanız, özgürlüklerini

kısıtlarsanız, hor görürseniz, ötekileştirirseniz, kamplaştırırsanız bunun karşısında muhakkak ki bir tepki alırsınız. Türkiye'nin en büyük taraftar grupları size bir mesaj verdi "Mazbatayı ver." dedi, dinlemediniz ama sonunu da gördünüz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEMAL ENGİNYURT (Ordu) – Sen de çok yancısın ama.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Devam edebilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Ey muktedirler, muktedir olduklarını zannedenler, taraftarların sesini dinleyin. Mezuniyet törenlerinde pankart kaldıran gençlerin sesini dinleyin, esnafın sesini dinleyin, çiftçinin sesini dinleyin; memurun, işçinin sesini dinleyin, emeklilikte yaşa takılanların sesini dinleyin. Milleti dinlemez de milletin sesini kesmeye çalışırsanız büyük Türk milleti sizin biletinizi elbette kesecektir. Siyasi tarihimiz bunun birçok örnekleriyle doludur diyor, yüreğiyle seven ve takımlarını destekleyen tüm taraftarlara sevgilerimizi gönderiyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayın Sazak, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

53.- *Eskişehir Milletvekili Metin Nurullah Sazak'ın, Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerinin Eskişehirspor taraftarını zan altında bıraktığına ilişkin açıklaması*

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Teşekkürler Başkanım.

Spor bakanımız Sayın Osman Aşkın Bak'ın kürsü konuşmasında sporda şiddetle ilgili örnek verirken ismi anılan Eskişehir-Göztepe karşılaşmasında ve akabinde de taraftar otobüslerinde yapılan aramalarda kesici, sakıncalı aletlerin toplandığını belirterek, resimlerini göstererek genellemesi adı geçtiğinden dolayı Eskişehirspor taraftarını zan altında bırakmıştır. Bu gibi münferit olayların... Anadolu'nun güzide takımı Eskişehirspor ve efsane taraftarına yapılan bir haksızlıktır.

Teşekkür ediyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birleşime...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Başkanım, bir saniye...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Kanun sizin ya, engellemek istiyorsanız...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Bir dakika ağabey...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Önergeden önce karar yeter sayısı istiyorum.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Bir dakika ağabey, ne alakası var? Engin Ağabey...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, yeter ya!

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ama Eskişehir'le ilgili laf söyledi.

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Karar yeter sayısı istiyorum efendim oylama varsa.

BAŞKAN – Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.11

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 21.20

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Barış KARADENİZ (Sinop)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 98’inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.
92 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve 48 Milletvekilinin Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1974) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı:92) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon yerinde.

9’uncu madde üzerinde bir önerge vardır, önergeyi işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 9’uncu maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tuma Çelik

Rıdvan Turan

Murat Çepni

Mardin

Mersin

İzmir

Ayşe Acar Başaran

Necdet İpekyüz

Batman

Batman

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen İzmir Milletvekili Murat Çepni. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkürler Başkan.

Belki de Genel Kurulun son zamanlarında en ironik oturumlardan birini yapıyoruz. Herhâlde bizi izleyen taraftarlar şöyle söylüyorlardır: “Sporda Şiddeti Önleme Yasası’ndan ziyade Hükûmetin şiddetinden kurtulma kanununu tartışmak gerekir.” Çünkü memleket uzunca bir süredir tek başına, şiddet siyasetiyle yönetiliyor. Bu şiddet siyaseti öyle bir şiddet ki her türlü zorbalığı içinde barındırıyor ve Hükûmet ile iktidar şiddetten başka hiçbir şey üretemez hâle gelmiş durumda. Hükûmet adına yasayı savunan hatip, maçlara gidilirken palalarla, taşlarla, sopalarla gidildiğini ve bu görüntülerin reklam veren şirketleri olumsuz etkilediğini söyledi. Aslında biz yıllardır şunu söylüyoruz: Bu iktidar bir avuç sermayenin iktidarındır. Bakın, böylesi bir yasayı bile reklam veren şirketlerin hassasiyetlerini düşünerek savunmaya çalışıyorlar. Oysa, milyonlarca taraftar potansiyel suçlu gibi görülmeye çalışılıyor bu teklifte. Milyonlarca taraftar potansiyel şiddet barındıran unsur olarak tariflenirken milyonlarca taraftarın kendisinin bu pozisyona sokulmasından rahatsızlığını asla dikkate almayan bir iktidarla karşı karşıyayız. Gerçekten, aslında ibretlik bir durum olduğunu söyleyebiliriz.

Spor uzun zamandır büyük kumarların oynandığı bir bilgisayar oyununa dönüşmüş durumda. Öylesine paralar dönüyor ki millî hasıllar düzeyinde paralar dönüyor. Aynı zamanda, yolsuzluklar, mafyavari örgütlenmeler, organize işlerin döndüğü bir organizasyona dönüşmüş durumda. Taraftar burada müşteri pozisyonunda. Taraftara şu söyleniyor: Siz müşteriniz, paranızı vereceksiniz ama slogan atacaksanız “Padişahım çok yaşa!” sloganı atabilirsiniz. Burada çok ciddi bir tutarsızlık var, ikiyüzlülük var. Biz, çok net olarak biliyoruz, Amedspor’a yapılanları biliyoruz, Ankara Gar katliamından sonra tribünlerde atılan sloganları biliyoruz. Aynı zamanda, sokaklarda örgütlenmiş taraftar topluluklarının linççi gruplar hâlinde saldırtıldığını da biliyoruz. Demek ki neymiş? Hükümet lehine “Padişahım çok yaşa!” diye slogan atabilirsiniz, Hükümet adına, saray adına saldıracabilirsiniz; burada sorun yok ama çıkıp “özgürlük” dersiniz “eşitlik” dersiniz, Hükümeti eleştirirseniz terörist olursunuz, bunu yaparsanız güvenlik politikalarıyla engellenirsiniz.

Peki, bu böyle oluyor diye milyonlarca sporsever sporu sevmekten vaz mı geçiyor? Elbette hayır. Örneğin, spor kulüplerinin başkanları Hükümetin aparatına dönüşmüşken taraftalar, örneğin, siyah-beyaz aşkıdan vazgeçiyor mu? Elbette vazgeçmiyoruz. Örneğin, Çarşı’yı sevmekten vazgeçiyor muyuz? Vazgeçmiyoruz. Siyahı beyazı da Çarşı’yı da sevmeye devam edeceğiz.

Şimdi, son dönemlerde Hükümeti korkutan şeyin ne olduğunu aslında burada itiraf etmiş oldular. Taraftar toplulukları, örgütlenmiş taraftar toplulukları Hükümet lehine suç işlerken sıkıntı yok. Peki, nerede sorun var? Örneğin seçimlere dönük bir tezahürat olduğunda potansiyel tehdit hâline geliyorlar. Örneğin Gezi’de, onur ve özgürlük isyanı Gezi’de taraftar toplulukları sokağa çıktıklarında yargılanıyorlar. Ha, demek ki neymiş? Onur ve özgürlük isterken teröristsiniz, “Padişahım çok yaşa!” dersiniz makul taraftarsınız.

Altyapı çökmüş, milyon dolarlarla futbolcular alınıyor. Peki, bu bize neyi hatırlatıyor? Hani deniyor ya “Spor siyasetüstüdür.” Hayır, spor politikanın tam merkezindedir, tam olarak merkezindedir. Bunu nereden çıkartıyoruz?

Bakın, bu, Hükümetin ekonomi politikasına çok benziyor. Ne yapıyor Hükümetin ekonomi politikası? İnşaat sektörü...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT ÇEPNİ (Devamla) – Başkanım, toparlayıp bitiriyorum.

Tüketim ekonomisi, üretim yok. Futbolda ne var? Tam olarak aynı. Amatör spor bitmiş durumda, takımlar bitmiş durumda. Ne yapıyor spor kulüpleri? Borçlanıyorlar, o borçlar da halkın bankalarından ödetilmeye çalışılıyor. Yani sporu tartışırken ekonomi politikasını tartışmadan geçemeyiz. Şiddeti tartışırken, iktidarın şiddetinden bahsetmeden geçemeyiz. Dolayısıyla iktidar şiddetine karşı mücadele etmeye devam edeceğiz. Spora, renklere olan aşkımızı da ilan etmeye devam edeceğiz.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

9’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10’uncu madde üzerinde bir önerge vardır, önergeyi işleme alacağım, önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Görüşülmekte olan (2/1974) esas numaralı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 10’uncu maddesinde yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresi olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ümit Dikbayır

Aylin Cesur

Bedri Yaşar

Sakarya

Isparta

Samsun

Yasin Öztürk

Ayhan Altıntaş

Arslan Kabukcuoğlu

Denizli

Ankara

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önegeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Ankara Milletvekili Ayhan Altuntaş. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır Ayhan Bey.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesi hakkında konuşacağım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

AK PARTİ Hükümeti, iktidarının başından beri düzenleme yaptığı neredeyse bütün alanlarda olduğu gibi kanun teklifinin maddelerinde de muğlak ifadelerden kaçınmamıştır. Bu, ileride büyük problemlere yol açabilecek bir hatadır. İktidar, yaptığı bu değişikliklerle hem sporseverlerin özel hayatlarını ihlal etmekte hem kişisel verilerin güvenliğine aykırı hareket etmekte hem de sporseverlerin yerleşme ve seyahat özgürlüklerine müdahale etmektedir; vatandaşların anayasal güvence altındaki haklarını kanunla geri almaya çalışmaktadır. Bu teklifin Meclise sunulma zamanı da manidardır, bu zamanlama “Bu kadar acele edilmesine ne etki etmiştir?” “İmamoğlu'na mazbatayı ver.’ sloganları bu teklifte ne kadar etkili olmuştur?” “Bu teklifte amaçlanan bu tür muhalif sloganları engellemek midir?” sorularını akla getirmektedir. İktidar, kendine muhalif olanların, kendi gibi düşünmeyenlerin toplanabileceği alanları kontrol altına alarak Türk milletinin muhalefet kesimi üzerinde baskı kurmaya çalışmaktadır; Meclis dışında muhalefete asla müsaade etmemektedir. Basının, televizyonların kontrol altına alındığı, sivil toplum kuruluşlarının susturulduğu, sosyal medyanın sürekli takip edildiği, üniversitelerin sessiz kaldığı, yargının bağımsızlığını yitirdiği bir ortam yaratılmıştır. İktidarın amacı, spor müsabakalarının daha nezh bir ortamda yapılması değil, sessiz sedasız, muhalefet etmeden yapılması isteğidir. Taraftarı kontrol etmek için sporda şiddeti önlemek kamuflajıyla yola çıkmıştır. Teklifin 10'uncu maddesinde de bu amaca yönelik olarak cezalar ağırlaştırılmaktadır. Bakın, Sayın Erdoğan Cumhurbaşkanı olduktan sonra ilk üç yılında Cumhurbaşkanına hakaretten açılan dava sayısı da daha önceki döneme oranla 13 kat artmıştır. Ahmet Necdet Sezer'in görev döneminde açılan davalarda sanık sayısı 163'tü, Abdullah Gül döneminde 848'di ve nihayet Recep Tayyip Erdoğan'ın ilk üç yılında rekor bir artışla 12.173 oldu. Darbeyle yönetime gelen Kenan Evren döneminde dahi bu suçtan yargılanan sanık sayısı 340'tır. Merak ettiğimiz bir şey var, Sayın Erdoğan'a hakaret eden sayısı mı daha çok, yoksa Sayın Erdoğan daha mı alngan? Bu iş o kadar ileri gitti ki bugün aldığımız habere göre 1993 yılında Van'ın Başkale ilçesinde çatışmada hayatını kaybeden şehidimiz Astsubay Namık Ayhan Akbaba'nın annesi Pakize Akbaba'ya 5 Aralık 2017 tarihinde yaptığı konuşmadan dolayı Cumhurbaşkanına hakaretten dava açılmış. Teröristbaşının terörist kardeşini devletin televizyonlarına çıkaranlar hakkında hiçbir işlem yapılmazken, tartışmalar hâlâ devam ederken şehidimizin anasına karşı bu tavır toplumun vicdanını rahatsız edecektir.

Bu kanun teklifinin Türk sporuna bir şey kazandırmayacağı aşikârdır. Hatta, bu teklif kabul edilirse kanundan dolayı Türk sporunun kaybetme ihtimali daha yüksektir. Teklif, iktidar baskısını hisseden futbolseverlerin stada girişini zorlaştıracaktır. Bu teklif, spor müsabakalarının seyirci sayısını düşürecektir. Seyirciden istediği kadar maddi gelir elde edemeyecek olan kulüplerin maddi sıkıntıları artacaktır.

Spor, sanat ve bilim önemli konulardır. Bunlar, devletlerin yumuşak güçlerindedir. Bugün birçok ülke, şehir başka halklar nezdinde futbol kulüpleriyle tanınmaktadır. Spor müsabakaları, turist çekmek için de önemli bir kaynaktır. Spor müsabakaları, devletin döviz getirisinden tutun da tanınırlığına kadar birçok alanda diğer alanlar kadar önemlidir.

Hükümet, amacı sporun kazanması ise taraftarları baskı altına almaya, gizliliği ihlal etmeye çalışmamalıdır. Güvenlik tabii ki önemlidir fakat paranoyakça her kalabalıktan bir tehdit çıkarmaya çalışmak iktidara, devleti yönetenlere yakışan bir hareket değildir. Devlet, sporun kazanmasını istiyorsa kendine yakın ya da değil, bütün kulüplere ve sporculara eşit yaklaşmalıdır; bütün spor dallarını desteklemeli, dünya standartlarını yakalamaları için destek vermelidir; ülkemizi temsil edecek olan gençlerin önünü açmalıdır. Ancak bu şekilde sporla ilgili çıkartılan yasaların samimi bir şekilde sporun iyiliği için olduğuna bizleri ve Türk milletini inandırabilirsiniz.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim. Sağ olasınız, zamana tam uydunuz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Birinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

İkinci bölüm 11 ila 20'nci maddeleri kapsamaktadır.

İkinci bölüm üzerinde ilk söz, İYİ PARTİ Grubu adına Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'e aittir.

Buyurun Sayın Öztürk. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin ikinci bölümü üzerine İYİ PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan evvel, geçtiğimiz günlerde kaybettiğimiz Denizlispor'unuzun eski Başkanı ve Türkiye Futbol Federasyonunun eski yöneticilerinden Ali İpek ağabeyimize Cenab-ı Allah'tan rahmet, spor camiasına ve kederli ailesine başsağlığı diliyorum.

Başta futbol olmak üzere, Türk sporunun şu an tüm branşlarda himmete muhtaç bir hâlde olduğunu Meclis kürsüsünden üzüler ifade ediyorum ve bu gerçeği hep birlikte görmemize rağmen Türk sporunu spor cahilleriyle idare etmekte ısrar edenlerde hiçbir rahatsızlık görülmemesi bizi ayrıca rahatsız ediyor.

Dünya bilgiyi ve görgüyü artırmak ve sporu bir yaşam biçimi hâline getirmek için spor yapanı da izleyeni de teşvik ederken biz "Passolig" diye sportif müsabakalara girişi zorlaştıran engelleri daha da geliştiriyoruz.

Bizzat başımdan geçen bir olayı sizlerle paylaşmak istiyorum. Meclisteki milletvekillerimiz de kendi bölgelerinin futbol takımlarını desteklemek maksadıyla zaman zaman maçlara gidiyorlar. Ben protokolde oturmaktan ziyade, deplasman maçları dâhil olmak üzere, maçları seyircinin içinde, tribünden seyretmeyi tercih ediyorum ve bu sebeple geçen sezon 3 defa, milletvekili olmama rağmen ceza aldım. Sebebine gelince, çok saçma, bulunduğum tribünde kendini bilmez 3-5 kişinin kötü tezahüratı nedeniyle o tribünde bulunan herkese ceza verilmesi uygulaması. Ucube bir uygulama. Bu durumu Gençlik ve Spor Bakanlığına ilettiğimizde verilen cevap ayrı bir ucube. Cevap aynen şöyle: "Hakareti içeren tezahüratta bulunulması 6222 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesine göre suçtur. Bu suçu işleyenlerin tespiti ve gerekli işlemlerin yapılması amacıyla kanunla kulüplere stadyumlarda güvenlik kamerası kurulması zorunluluğu getirilmiştir." Ee be kardeşim, o zaman uygulasına bu kanunu. Kulüpler güvenlik kamerası kurmadılarsa bunun sorumlusu yine Türkiye Futbol Federasyonu değil mi? Türkiye Futbol Federasyonu vasıtasıyla, kulüplerin, bu maddi kriz ortamında, suçlu suçsuz herkese ceza vermek gibi bir kolaylığa gidileceğine, kamera kurulumunu Bakanlık olarak üstlenirseniz emin olun Türk futboluna bu kanun teklifi kadar büyük bir hizmet yapmış olursunuz. Bu, akıllara durgunluk veren bir uygulamadır ve bu çağ dışı uygulama derhâl kaldırılmalıdır.

Diğer bir husus ise, özellikle belediye futbol kulüplerine yapılan astronomik transferlerde diğer kulüpler arasındaki orantsız rekabet kabul edilebilir gibi değildir. Belediyeler, belediye kulüpleri yerine millî takımların can damarı olan amatör kulüplere ve sporcu yetiştirecek toplumsal altyapı projelerine bütçe ayırmaya gayret sarf etmelidir. Böylelikle büyük futbol takımlarımızın dahi mali disiplini oluşturmayı zorlukla sürdürdüğü bu ortamda diğer kulüplerle haksız rekabete mâni olmak önerilerimiz arasındadır.

Belediyelere, bu popülist, siyasi çıkar kokan davranış yüzünden milyonlarca döviz harcamak yerine, onlara önerimiz, Türk gençlerinin istikbal projesi olan 6-14 yaş grubunda yaklaşık 12 milyon Türk çocuğunun yetenek tespiti ve yıldız sporcu yetiştirme projeleri gibi, yeni ve toplumsal projelere katkı sağlamalarıdır. Bu yolla milyonlarca Türk genci hem meslek hem de sağlık sahibi olurlar ama ne yazık ki sporu, özellikle de futbolu siyasete alet ediyorsunuz. Spora katkı vermek istiyorsanız bu politikalarından acilen vazgeçin.

Mezvu teşvik ve destek vermeye gelmişken Süper Lig'e yeni çıkmış kulüplere tesisleriyle ilgili modernizasyon desteği vermeniz hem kulüpleri daha da motive edecektir hem de yeni çıktığı Süper Lig'de başarı sağlamak adına kulüplerin sıklıkla karşılaştığı ilk yıl mali disiplini uygulamasında da rahatlık sağlayacaktır.

Bu vesileyle Denizlispor'a Süper Lig'de başarılar diler, Genel Kurulu saygıyla selamlarım. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, spor, özellikle de futbol günümüzde uluslararası bir güç niteliğine kavuşmuştur. Bu bakımdan, sporu tehdit eden en büyük gelişme de sporda şiddetin giderek yaygın bir hâl almasıdır. Günümüzde sporda şiddeti ortaya çıkaran sosyolojik, psikolojik, ekonomik, kültürel, siyasal ve toplumsal birçok etken bulunmaktadır. Bu temel etkenlerin altında ise spor seyircisi, hakemler, futbolcular, kulüp yöneticileri, antrenörler, federasyon yetkilileri ve kitle iletişim araçları yer almaktadır. Görüleceği üzere, gerek şiddet gerekse sporda şiddet, toplumun tümünün mücadele etmesini gerektiren sosyal bir sorun alanı olarak önümüzde durmaktadır. Son yıllarda toplumun huzurunu tehdit eden ve artık sıradan bir olay gibi görünen spor sahalarındaki şiddet, sportif müsabakaların seyir zevkini terör ve trajediye dönüştürmektedir.

Sporda şiddete yönelik yapılan araştırmalar göstermektedir ki günlük yaşantılardaki tepkiler müsabaka izlerken büyük ölçüde değişkenlik göstermektedir. Yaş grupları küçüldükçe olaylara katılma ihtimali, olasılığı yükselmektedir. Yine, müsabaka esnasında küfretme hadiseleri eğitim seviyesi düştükçe artmaktadır. Araştırma, gelir durumunun da bu olaylara katılmada etkili olduğunu göstermektedir.

Diğer taraftan, medyanın toplumu etkileyen gücü çerçevesinde yapılan yayınlar gözden geçirilerek sporda şiddeti teşvik eden medya dilinin mutlak suretle değişmesi adına gerekli yasal düzenlemeler yapılabilir.

Yine, bu kapsamda en büyük sorumluluk da gazetelerin, dergilerin spor sayfaları ve TV kanallarındaki spor programlarıdır. Reyting uğruna spor programlarında hâlen ramazan ayındaki televizyon programı formatına benzer yaklaşımlar görülmektedir. Oysa konunun hassasiyeti bakımından magazinsel yaklaşımdan uzak durulmalı, çatışma dili terk edilmelidir.

Yapılan araştırmalara göz atıldığında spor sayfalarında ve spor programlarında kullanılan sözcüklerin, başlıkların yenilgiye uğrayan takım taraftarını küçük düşürücü nitelikte olduğu görülmüştür. Söz konusu bu durum yenilgiye uğrayan takım taraftarını hırslandırmakta, izleyiciyi tetikleyerek Vandalizm psikolojisini artırmaktadır.

Saygıdeğer milletvekilleri, bizim Milliyetçi Hareket Partisi olarak Komisyonda dile getirdiğimiz bir öneri vardır, bu öneri şudur: HSK 7 coğrafi bölgemizde spor ihtisas mahkemeleri kurmalı, yine gerekli eğitimi almış spor savcılarını da bir an evvel gündeme getirerek bu eksikliği gidermelidir. Sayın Bakanım, bu konudaki hassasiyetinizi biliyoruz, özellikle istirham ediyoruz.

Konuşmamda değinmek istediğim önemli diğer bir konu ise şehit yakınları ve gaziler ile yine, gazi yakınlarına spor müsabakalarında izleyici localarında yeterince yer ayrılmaması; oysa ülke güvenliğimiz için canını dahi ortaya koyanların bu haktan mahrum kalmamaları gerekmektedir. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak desteklediğimiz mezkr kanun teklifinin ülkemize ve spor camiasına hayırlar getirmesini temenni ediyoruz.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk dünyada beden eğitimini zorunlu hâle getiren ilk devlet adamıdır ve Türk sporcusunda yalnız beden gücü ve yetenek değil, aynı zamanda iyi ahlak olmasını temenni etmiştir.

Konuşmamın sonuna yaklaştığım bu an içinde bir şeyi hatırlatmadan geçmek istemiyorum. Yasalarımız, devletimiz varsa ve bu, milletin devleti ise anlamlı olacaktır; tıpkı şimdi olduğu gibi. Lakin içerisinde bulunduğumuz temmuz ayı bizlere 15 Temmuz kara gecesini ve aşağılık ihaneti hatırlatmaktadır. Bu sebeple devletin şerik kabul etmeyeceğini, tüm yasaların millet ile devletin hukuku için olduğunu, devlet içinde fiil durum yaratıp paralel yapıların oluşmasının bizlere neler yaşattığını hiçbir zaman unutmamalıyız.

Bu vesileyle 15 Temmuz şehitlerimize yüce Allah'tan rahmet diliyor, destan yazan gazilerimize ve devletine, milletine, vatanına sahip çıkan aziz milletimize şükranlarımı sunuyor, Genel Kurulu bir kez daha saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PART sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – ok teşekkür ederiz Halil Bey.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TURAN AYDOğAN (İstanbul) – Sayın Bakanım, sayın Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bu yasa teklifi buraya gelmeden önce bir Komisyonda görüşüldü biliyorsunuz, o Komisyonun yelerinden birisiyim ben. Ortak aklı Komisyona gelmeden önce ve Komisyonda çalıştırmak yerine Meclis Genel Kuruluna kadar umarım bundan sonra sıkıştırmazsınız Sayın Bakanım. Çünkü burada, Meclis Genel Kurulunda kısmen yapılan değişikliklerin altında muhalefet milletvekillerinin yani bizlerin yapmış olduğu itirazlar söz konusu. Ne yaptık? Sonuçta, bu kanun çıkmadan önce ortak akıl bizleri bir yere sevk etti. Ne dedik? Dedik ki: Kişisel verilerin korunmasıyla ilgili ancak kanunla düzenleme yaparsanız bunları hayata geçirirsiniz, bunlar anayasal anlamda sıkıntılıdır. Başka sıkıntılar da saydık. şükürler olsun ki en azından burada onlar kısmen geri döndü. Demek ki Meclisin ortak aklına en çok da böyle, iştişare yapılmadan getirilen kanunların ihtiyaı var. Bir defa, hakkımızı teslim edin orada Sayın Bakanım.

Bu kanun teklifi, başladığı andan itibaren, Anayasa'nın 10'uncu maddesine, 11'inci maddesine, 12'nci maddesine, 13'üncü maddesine, 20'nci maddesine, 23'üncü maddesine ve 38'inci maddesine aykırı olarak getirildi. zerinde bazı değişiklikler yapıldıktan sonra bu aykırılıkların bir kısmı ortadan kalktı ama kalkmayanlar da var. Mesela ne var? Anayasa'nın 38'inci maddesinde cezaların şahsiliği ilkesi düzenlenmiş, bu kanun teklifinde hâlâ cezaların şahsiliği ilkesine aykırı şeyler söz konusu.

Anayasa'nın 10'uncu maddesinde kanun önünde eşitlik ilkesi düzenlenmiş; bu kanunda, kanun önünde eşitlik ilkesine aykırı şeyler hâlâ söz konusu. Neler söz konusu? Taraftar olarak suç işleyen tarife ile taraftar olmayarak suç işleyen tarife arasında fark konulmuş bu kanunda.

Şimdi, bütün bunları yapabilirsiniz, kanun geçer, öyle olur, böyle olur ama şiddet ancak eğitsel olarak, sosyolojik olarak, ekonomik olarak bu ülkede değişiklikler söz konusu olur ise hayatımızın dışına çıkar. Şiddet, sadece cezayla hâledilecek bir mesele değildir, hatta bunca yıllık hukukçuluğundan bildiğim kadarıyla hiçbir ceza, şiddeti önlememiştir. Şiddete ilişkin bir dünya kanun var, kadını koruyan kanunlar var, toplumu koruyan kanunlar var ama şiddet bitmiyor. Niye bitmiyor, biliyor musunuz? Toplumda ciddi anlamda bir gerginlik var, sosyolojik sorunlarımız var, ekonomik anlamda adaletsiz bir toplumun içerisinde yaşıyoruz. İnsanlar gerildikçe deşarj olacak alanlar arıyorlar. O deşarj olacak alanlara bile girişlerini - AK PARTİ'li bir vekil arkadaşımızın söylediği gibi- cezaevinden içeri girmekten daha zor hâle getirirsek yani statlara girecek olan taraftarı, bir cezaevine giren insanın cezaevine girip görüş yapacağı durumdan daha zor bir hâle getirirsek bu toplumu çok sıkıştırmış oluruz.

Ayrıca, her kanun ihtiyaçtan doğar. Bu kanunun hangi ihtiyaçtan doğduğuna baktığımızda, Sayın Cumhurbaşkanının mayıs ayında yaptığı konuşmadan doğduğunu görüyoruz. Beis değil ama görmek lazım. İnsanlar toplu hâlde barışçıl anlamda tepkilerini ortaya koymaya başladıkça kanun yapılıyor. Niye yapıyoruz ya, niye yapıyoruz? Yani “Galatasaray’da Vodafone’da tepki gösterdiler, kanun yapalım.” “Ekrem İmamoğlu seçildi, insanlar tezahürat yaptılar statlarda -bir haksızlığa karşı tezahürat yaptılar üstelik, bir hukuksuzluğa karşı tezahürat yaptılar- kanun yapalım.” Bu kanunu yaparken taraftar derneklerinin görüşünü almadınız, taraftarların da görüşünü almadınız. Orada ne deniliyor, biliyor musunuz? “Biz bir tepki ortaya koyduk, insanca bir tepki ortaya koyduk, kanun bu nedenle bu şekilde çıkıyor.” deniliyor. Bunu siz telafi edersiniz, anlatırsınız bu kanunu, telafi edersiniz. Ama işin gerçeği şu: Sayın Cumhurbaşkanı mayıs ayı içerisinde bir konuşma yapıyor, statlarda, Ekrem İmamoğlu’na yapılan haksızlığı, çok zekice, ironik bir dille “Mazbatayı ver” sloganıyla, çok naifçe, barışçıl bir şekilde dile getiren insanları bir şiddet diliyle eleştiriyor, terörist muamelesi yapıyor onlara. Diyor ki: “Onları 23’ünde hizaya getireceğiz.” Yani seçim sonuçlarıyla hizaya getireceğiz. Seçim sonuçları güzel oldu, çok da güzel oldu, çok da güzel oldu; herkes hizaya geldi. Bakın, burada hep beraber hizaya geldik. Ama seçim sonuçlarıyla hizaya getirilemeyince insanlar demek ki kanunla hizaya getirilmesi gerekiyor. Kanunla hizaya getirilmesi gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURAN AYDOĞAN (Devamla) – Bir dakika kullanacağım Sayın Başkan.

Arkadaşlar, bu tarz kanunlar refleks kanunlardır. Bunlar uzun ömürlü olmaz. Uzun ömürlü olacak, iktidarların, toplumun sorunlarını çözecek şekilde adaletli olarak davranabilme yeteneğidir, sosyolojik sorunları çözebilme yeteneğidir. Size bir örnek vereceğim. Gar katliamı yapıldı. Arkadaşlar burada söylediler. Konya’da millî maç sırasında, Gar katliamını bir şekilde, orada barışçıl dille eleştirmeye kalkanlara bir ırkçı şiddet uygulandı. Onlara, daha önce var olan bu tehdit kanununu uyguladınız mı? Elinizde var olan kanunları uygulamayıp hâlâ yeni kanunlar yapmaya kalkıyorsunuz. O yüzden -bu işler çok uzun ömürlü olur mu bilmiyorum ama- bu kanun buradan geçecekse toplumumuza hayırlı olsun diyorum, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şimdi şahsı adına Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan.

Buyurun Sayın Taşdoğan. (MHP sıralarından alkışlar)

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; duygu ve davranışlarda aşırılık, kaba kuvvet ve kaba güç olarak değerlendirilen ve bireyin benimsemediği düşünce veya duruma karşı geliştirdiği şiddetin, fiziksel, sözel, cinsel, duygusal, ekonomik, teknolojik, kadın ve çocuğa yönelik gibi birçok çeşidi vardır. Şiddet, tüm insanları, sosyal grupları, meslekleri ve her yaş grubundan bireyi ilgilendiren dünün, bugünün, görünen o ki geleceğin sorunları arasındadır ve artık dünyada bir halk sağlığı problemi olarak görülmektedir.

Bizler ise bu tehdidin değişik boyutlarını her gün televizyonlarda ve sosyal medyada görüyor, günlük hayatımızda tanık oluyoruz. İki gün önce Mardin’de yaşanan ve usulsüz rapor isteğinin reddedilmesi üzerine devlet hastanesinde görevli Doktor Ayşe ve Doktor Davut Sakız çiftine yol ortasında yapılan nefret dolu saldırı sağlık çalışanlarına şiddetin şimdilik en son örneği oldu.

Şifa veren ellere yapılan bu saldırıyı bir hekim olarak lanetliyorum. Bu durum sürdürülebilir olmaktan çıkmıştır. Bu nedenle, sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin bir an önce Türk Ceza Kanunu’nda yapılacak bir düzenlemeyle gündeme gelmesi zorunlu hâle gelmiştir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu konuda verdiğimiz kanun teklifinin arkasındayız. Ayrıca, Sağlık Bakanlığı bünyesinde sağlıkta şiddeti önleme daire başkanlığının kurulması teklifimizi de yineliyor, dikkatlerinize sunuyoruz. Bir an önce Sağlık Bakanlığımızın, üzerinde çalıştığımız bildiğimiz sağlıkta şiddetle mücadele eylem planını hazırlayıp, bitirip, uygulamaya koymasını beklemekteyiz.

Sayın milletvekilleri, evet, maalesef ülkemizde ciddi bir şiddet sarmalı vardır. Sporda, sağlıkta, eğitimde, aile içinde ve birçok alanda maalesef karşımıza çıkmaktadır. Bu anlamda, sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesi için yapılan bu düzenlemenin olumlu olduğunu düşünüyoruz.

(Uğultular)

BAŞKAN – Sayın Milletvekili, bir dakika...

Sayın milletvekilleri, konuşan milletvekilleri, konuşan milletvekilleri... Sayın grup başkan vekilim, bak, arkada bir grup konuşuyor. Hatibi ben duyamıyorum sayın milletvekilleri. Konuşmak isteyenler kulise çıksınlar. Hatibi dinleyelim.

Buyurun Sayın Milletvekili.

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Devamla) – Sporda şiddet incelendiği vakit karşımıza daha çok sporla özdeşleyen kulüp taraftarları ve taraftar grupları içerisinde bulunan “aktivist” ve “aksiyoner” taraftar diyebileceğimiz bir kitle dikkatimizi çeker. Sporda şiddet vakalarının birçoğunun kaynağı olan bu kitle, holiganlığa evrilen halkadır. Çünkü bu kitle, sporun ruhundan koparak bağlı olduğu kulübe veya gruba kendini feda ettiği düşüncesiyle yıkıcı ve şiddet içeren davranışlarda bulunur. Tuttuğu takımın yenmesinin veya yenilmesinin, sevinmesinin veya üzülmesinin şiddet içeren bu eylemleri değiştirmediği gözlemlenmiştir. Bu seyirci kitlesinin şiddetinin nedenleri arasında sosyoekonomik, politik, coğrafi nedenler ile medya, sporun tarzı, sporun müsabaka alanına göre alkolün, engellemelerin ve kitle psikolojisinin olduğu da araştırmalar sonucunda belirlenmiştir. Psikolojik bakımdan bu kitledeki kişilerin kimlik, benlik, kişilik bakımından bunalımda olan gayesiz ve kendini sadece takımıyla açıklayabilen gençler olduğu da bilinmektedir. Ayrıca, kitle iletişim araçlarının bu meseledeki etkilerini görmezden gelemeyiz. Şiddetin öğrenilebilen bir davranış olduğunu düşündüğümüz vakit, şiddet öğrenme sürecinde kitle iletişim araçlarının önemini belirtmek gerekir çünkü bu vasıtalar aracılığıyla artık büyük bir ticari pazar olan profesyonel futbol, özellikle reyting kapışmalarına konu yapılmakta, her ne kadar şiddeti ekran önünde kınasalar da asıl itibarıyla kulüpleri, hakemleri, federasyonları ve yöneticileri taraftar kitlesiyle karşı karşıya getirerek atmosferi sürekli gergin hâlde tutmaktadırlar.

Sayın milletvekilleri, kısa bir aradan sonra tekrar kendi ligine dönen gazi şehrin de, sporda şiddete maruz kalmadan gazi şehirli hemşehrilerimizin de gelecek sezonda futbol sahasında yerlerini, tribünlerde yerlerini alması diliyor, gazi şehrimiz gibi gazi olan Gazi Meclisimizi saygıyla selamlarım. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Milletvekilim.

Tam zamanında bitirdiniz Sayın Milletvekilim.

Şahsı adına ikinci konuşmacı İstanbul Milletvekili Akif Çağatay Kılıç. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'da değişiklik yapılmasına dair çalışma üzerinde söz almış bulunuyorum. İlerleyen saatte hepimizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada bir şeyi bir kere daha görmüş olduk. Bu kanundaki değişiklikler üzerine söz alan tüm hatiplerimiz spordaki yaşanan olguları ve sporun önemini ortak bir değer olarak dile getirdiler. Bu önemlidir ve değerlidir. Tabii ki burada bazı sözler dile getirildi, bunlarla alakalı olarak da tabii ki bizim verebileceğimiz örnekler ve cevaplar var. Ancak, bu akşam Meclisin, gruplarımızın bu kanun üzerinde anlaştığı noktadaki düşüncüyü de göz önünde bulundurarak bir iki konuya değinerek huzurlarımızdan ayrılacağım.

Tabii ki özellikle sosyal medya olgusu, çok değerli milletvekilleri, hepimizin dikkatle takip etmesi gereken ve önem vermemiz gereken konu. Çünkü maalesef, günümüzde ve çağımızda sosyal medya üzerinden yapılan olumsuz ve olumlu yaklaşımların hepsine dikkat etmemiz gerekiyor. Özellikle Avrupa içerisinde de Avrupa Konseyinde de artık ciddi manada raporlar hazırlanan ve dile getirilen konular üzerinde Bakanlığımız döneminde de karşı karşıya kaldığımız çok olumsuz şeyler oldu maalesef. Örneğin, görüyorum ki burada, sosyal medya üzerinden -isim vermeden- yapılan çağrılara gelen tepkilerin ve buradaki toplumsal ve kitlesel anlamdaki yapılan hareketlerin hepimizin birlikte ve beraber karşısında olduğumuz bir durum var. Bunu en iyi şekilde değerlendirmemiz lazım.

Tabii ki spor sadece futboldan ibaret değildir ve şunu da bilmemiz gerekiyor ki: Bu anlamda yapacağımız çalışmaların hepsi hepimiz için önemlidir çünkü hepimizin şehirlerinde, illerinde değer verdiği, yakından takip ettiği spor kulüpleri, sporcu kardeşlerimiz ve farklı anlamda başarılar elde etmiş olan kardeşlerimiz var.

Sporcu sayısı Türkiye'de 9 milyonu aşmış durumda ve bu gerçekten önemli bir rakamdır. Fakat şu konuya değinmek isterim: Siyasi anlamdaki çalışmaların veya siyasetin sporla iç içe olup olmaması konusundaki, zannedersem, dünyada yakın zamanda yaşanan en güzel örneklerden bir tanesi -güzelden kastım şu, bunu en açık şekilde ortaya koyan örneklerden bir tanesi- bizim de gurur duyduğumuz, bu ülkenin değeri olan ve Almanya'da yetişmiş, Alman Millî Takımı'nda top koşturan Mesut Özil'e karşı Alman Futbol Federasyonunun takınmış olduğu tavrıdır. Alman Futbol Federasyonu Başkanının siyasi anlamdaki yakınlığının kimlerle olduğunu da en iyi şekilde bildiğimiz için, burada bazı yakınlıkların ve ilişkilerin de normal olduğunu görmemiz lazım ancak hiçbir zaman bunun, sporun gelişmesinin ve sporun desteklenmesinin önünde bir engel olmadığını da dile getirmemiz gerekiyor.

Sosyal anlamda baktığımız bu olaylarda, tabii ki sporcu kardeşlerimizin, hangi branşta olurlarsa olsunlar, toplumun önünde birer değer oldukları ve bununla alakalı olarak da yaşam tarzlarının ve hayatlarının örnek teşkil ettiğini hepimiz biliyoruz.

Eğitim konusu dile getirildi çok milletvekili kardeşimiz tarafımızdan, değerli arkadaşımız tarafından. Bu çok önemlidir, evet ama şunu da unutmamamız lazım: Bakın, burada örnekleri verilen, uluslararası alanda ve Türkiye'de farklı illerde, zamanlarda yaşanmış, hiçbirimizin tasvip etmediği olaylar oldu. Uluslararası anlamda yaşanan bazı olaylarda siyasetin ne kadar sert bir tepki verdiğinin ve ülkenin takımlarının uluslararası müsabakalara katılmadan men edildiğinin -yine o ülke tarafından- örnekleri burada açıkça dile getirildi.

Şiddetin karşısında hep beraber durmamız gerektiği noktasında hiçbir şüphe yoktur ve işte bu kanunda yapılan... Ki bu yeni bir kanun değildir, var olan kanunun geliştirilmesiyle alakalı bir çalışmadır. Burada Osman Aşkın Bak Bakanımıza teşekkür ediyorum ve mevcut Bakanımıza teşekkür ediyorum, beraberce, inşallah iktidarıyla muhalefetiyle bu yasanın çok daha kapsamlı hâle gelmesini sağlamış durumdayız. Şiddetin karşısında hepimizin amasız ve fakatsız durmamız lazım, bu hepimizin ortak noktasıdır.

Şunu da tekrar hatırlatmak istiyorum: Ülkemizin çok çeşitli yerlerinde, çok çeşitli bölgelerinde, gerçekten hepimizin emek sarfettiği ve bu milletin kaynaklarıyla inşa edilmiş, Sayın Cumhurbaşkanımızın da bizzat yakından takip ettiği çok güzel spor tesislerimiz, çok güzel imkânlarımız var. Bunları tüm gençlerimizin, tüm sporcularımızın en iyi şekilde kullanması noktasında gayret sarf etmeliyiz. Bunu inşallah hep beraber yapacağız ve bu yüce Meclis bu noktada ülkemizin ve milletimizin gelişmesine böylece de çok farklı katkılar vermiş olacaktır diye ümit ediyorum.

Yasamızın hayırlı olmasını Rabb’imden niyaz ediyorum. Hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum. Hayırlı akşamlar diliyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, çok teşekkürler, tam zamanında bitirdiniz.

İkinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, ikinci bölümde yer alan maddeler varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

11’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

12’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

13’üncü madde üzerinde bir adet önerge vardır, önergeyi işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin çerçeve 13’üncü maddesinde yer alan “seyir ve özel seyir” ibaresinin “ve seyir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Emin Akbaşoğlu	Engin Altay	Erkan Akçay
Çankırı	İstanbul	Manisa
Hakkı Saruhan Oluç	Mehmet Doğan Kubat	Lütfü Türkkan
İstanbul	İstanbul	Kocaeli
Erdoğan Toprak	Saffet Sancaklı	Fehmi Alpay Özalan
İstanbul	Kocaeli	İzmir
Osman Aşkın Bak	Akif Çağatay Kılıç	
Rize	İstanbul	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Katılıyoruz Sayın Başkanım, çoğunluğumuz vardır.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen yok.

Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Önergeyle alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisinde olduğu açıkça anlaşılan kişinin müsabaka, antrenman ve seyir alanlarına alınmaması öngörülmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 13’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

14’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, yeni madde ihdasına dair bir önerge vardır, önergeyi okutup Komisyona sunacağım. Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılırsa önerge üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açacağım. Komisyonun salt çoğunlukla katılmaması hâlinde ise önergeyi işlemden kaldıracığım. Şimdi önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne 14'üncü maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammet Emin Akbaşoğlu	Erkan Akçay	Lütfü Türkkan
Çankırı	Manisa	Kocaeli
Osman Aşkın Bak	Fehmi Alpay Özalan	Saffet Sancaklı
Rize	İzmir	Kocaeli
	Salih Cora	
	Trabzon	

“MADDE 15 - 6222 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin başlığına “gözlemciler” ibaresinden sonra gelmek üzere “saha komiserleri” ibaresi ve birinci fıkrasına “gözlemci” ibaresinden sonra gelmek üzere “saha komiseri” ibaresi eklenmiştir.”

BAŞKAN – Sayın Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılıyor musunuz?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Katılıyoruz Sayın Başkanım, salt çoğunluğumuz vardır.

BAŞKAN - Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılmış olduğundan önerge üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açıyorum.

Söz isteyen yok.

Yeni maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Yeni madde kabul edilmiş ve teklife yeni bir madde eklenmiştir.

Herhangi bir karışıklığa mahal vermemek için bundan sonra maddeler üzerindeki önerge işlemlerine mevcut sıra sayısı metnindeki madde numaraları üzerinden devam edilecek, kanun yazımı esnasında madde numaraları teselsül ettirilecektir.

15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, yeni madde ihdasına dair bir önerge daha vardır. Malumları olduğu üzere, görüşülmekte olan teklife konu kanunun, komisyon metninde bulunmayan, ancak teklifle çok yakın ilgisi bulunan bir maddesinin değiştirilmesini isteyen ve komisyonun salt çoğunlukla katıldığı önergeler üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açılacağı İç Tüzük'ün 87'nci maddesinin dördüncü fıkrası hükmüdür. Yeni madde ihdasına dair Divana ulaşan önerge, komisyon metninde bulunmayan bir kanuna ek madde eklemeyi öngörmektedir. Dolayısıyla, İç Tüzük'ün hükmü nedeniyle bu önergeyi işleme almamız gerekmektedir. Ancak, grupların uzlaşısı ve konunun ata sporumuzu ilgilendiren önemli bir hususta düzenleme yapması nedeniyle emsal teşkil etmemek üzere önergeyi işleme alacağım.

Önergeyi okutup komisyona soracağım. Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılırsa önerge üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açacağım. Komisyonun salt çoğunlukla katılmaması hâlindeyse önergeyi işlemekten kaldıracam.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Muhammed Emin Akbaşoğlu	Engin Altay	Erkan Akçay
Çankırı	İstanbul	Manisa
Hakkı Saruhan Oluç	Lütfü Türkkan	Akif Çağatay Kılıç
İstanbul	Kocaeli	İstanbul
Mehmet Muş	Osman Aşkın Bak	Mehmet Doğan Kubat
İstanbul	Rize	İstanbul
Aydın Özer	Fehmi Alpay Özalan	Erdoğan Toprak
Antalya	İzmir	İstanbul

“MADDE 19- 24/6/2008 tarihli ve 5774 sayılı Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- (1) Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşlerinde üst üste üç defa altın kemer kazanarak altın kemerin devamlı sahibi olanlara 7 nci madde uyarınca Devlet Sporcusu unvanı verilir. Bunlar hakkında Devlet Sporcularına ilişkin olarak bu Kanunda yer alan hükümler uygulanır.””

BAŞKAN – Sayın Komisyon, önergeye salt çoğunlukla katılıyor musunuz?

ADALET KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Katılıyoruz Sayın Başkanım, salt çoğunluğumuz vardır.

BAŞKAN – Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılmış olduğundan önerge üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açıyorum.

Söz isteyen? Yok.

Yeni maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Yeni madde kabul edilmiş ve teklife yeni bir madde eklenmiştir.

Herhangi bir karışıklığa mahal vermemek için bundan sonra maddeler üzerinde önerge işlemlerine mevcut sıra sayısı metnindeki madde numaraları üzerinden devam edilecek, kanun yazımı esnasında madde numaraları teselsül ettirilecektir.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

54.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nde altın kemerin devamlı sahibi olan güreşçilere Devlet Sporcusu unvanı verilmesine ilişkin düzenlemenin Türk sporuna hayırlı olmasını dilediğine ve 4 Temmuz Koca Yusuf'un ölümünün 121'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu maddeyle, üç yıl üst üste şampiyon olup altın kemer sahibi olan güreşçilerimize “devlet sporcusu” unvanı verilmesine ilişkin düzenleme Türk sporumuza, yağlı güreşimize hayırlı uğurlu olsun.

Söz almamın bir nedeni de Değerli Başkanım, bugün, işte bu ata sporumuzun en büyüklerinden biri olan, dünyanın büyük güreşçilerinden Koca Yusuf'un da ölüm yılı dönümü. Bugün bu maddenin kabul edilmiş olması aynı zamanda bu büyük sporcumuz, rahmetli Koca Yusuf'un da hatırasını anma bakımından da büyük tevafuk olmuştur.

Koca Yusuf, Osmanlı'nın son dönemlerinde yaşamış, hem ülkemizde hem Avrupa'da ve hem de Amerika'da "yenilmez pehlivan" olarak adını dünyaya duyurmuştur. Bu dünyaya nam salmış güreşçilerimizi de bu vesileyle hayırla ve şükranla yâd ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve 48 Milletvekilinin Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1974) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı:92) (Devam)

BAŞKAN – 19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

İkinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır. Allah hayırlı etsin.

Bir şey söylemek ister misiniz?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne gerek var Başkanım, millet her şeyi biliyor, görüyor.

BAŞKAN – Alkış, alkış, hadi herkes birden. Hadi hayırlı olsun. (Alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Değerli Başkanım, bu hafta hakikaten güzel bir çalışma yaptık ve 2 tane kanun teklifini yasalaştırdık. Emeği geçen bütün arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz, sağ olun.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim, sağ olun Sayın Grup Başkan Vekili.

Alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 9 Temmuz 2019 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.09

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 2

98'İNCİ BİRLEŞİM
4 TEMMUZ 2019 PERŞEMBE
SAAT: 14.00

DANIŞMA KURULU ÖNERİSİ

1.- Genel Kurulun 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Gününün anlam ve öneminin belirtilmesi amacıyla özel bir görüşme yapılması için 15 Temmuz 2019 Pazartesi günü saat 14.00'te toplanması, bu toplantıda yapılacak görüşmelerde Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil edilen siyasi parti grubu başkanlarına 10'ar dakika süreyle; ayrıca Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunmayan siyasi parti temsilcilerinden 1'er kişiye 3'er dakikayı geçmemek üzere söz verilmesi ve bu Birleşimde başka konuların görüşülmemesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 25.06.2019 tarihli 93'üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

GRUP ÖNERİLERİ

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisinin TBMM İttüzüğünün 5 inci maddesine göre 1 Temmuz 2019'da tatile girmeyerek çalışmalarına devam etmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 18.06.2019 tarihli 90'ıncı Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- Genel Kurulun;

Haftalık çalışma günlerinin dışında 12 Temmuz 2019 Cuma günü saat 14:00'te toplanması,

4, 9, 10, 11 ve 12 Temmuz 2019 Salı, Çarşamba, Perşembe ve Cuma günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmemekle Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

4 Temmuz 2019 Perşembe günü Birleşiminde 92 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

92 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin 4 Temmuz 2019 Perşembe günü Birleşimde tamamlanamaması halinde ise haftalık çalışma günlerinin dışında 5 Temmuz 2019 Cuma günü saat 14:00'te toplanması ve bu Birleşiminde denetim konularının görüşülmemekle "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve 92 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

çalışmalarını sürdürmesi;

92 Sıra Sayılı Kanun Tekliflerinin İttüzüğün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 10'uncu maddelerden, ikinci bölümünün 11 ila 20'nci maddelerden oluşması;

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 02.07.2019 tarihli 96'ncı Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

* **Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu**

04.07.2019 Perşembe - Saat: 11.00

* **Down Sendromu ve Otizmi Araştırma Komisyonu**

04.07.2019 Perşembe - Saat: 11.00

* **Dışişleri Komisyonu**

04.07.2019 Perşembe - Saat: 11.00

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

98'İNCİ BİRLEŞİM

4 TEMMUZ 2019 PERŞEMBE

SAAT: 14.00

---

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3 – SEÇİM

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

1.- (S. Sayısı: 92) Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve 48 Milletvekilinin Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1974) ve Adalet Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.07.2019) (**)

2.- (S. Sayısı: 33) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Tarafından Kurulan Ortak Komite'nin Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması'nın 'Menşeli Ürünler' Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemleri Hakkında Protokol II'sini Değiştiren 1/2016 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/1364) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

3.- (S. Sayısı: 29) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Tarafından Kurulan Ortak Komite'nin Serbest Ticaret Anlaşması'nın 'Menşeli Ürünler' Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemlerine İlişkin Protokol II'sini Değiştiren 1/2017 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına İlişkin Yetki Verilmesine Dair Kanun Teklifi (2/1362) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

4.- (S. Sayısı: 21) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretime İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1191) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018)(X)

5.- (S. Sayısı: 23) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetlerine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1193) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018)(X)

6.- (S. Sayısı: 24) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Transit ve Ulaştırma İşbirliği Anlaşması (Lapis Lazuli Güzergâh Anlaşması)'nın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1195) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018)(X)

7.- (S. Sayısı: 25) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Brezilya Federatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1197) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018)(X)

8.- (S. Sayısı: 26) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018)(X)

9.- (S. Sayısı: 30) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1367) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

10.- (S. Sayısı: 31) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1363) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

(**) *İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.*

(X) *Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.*

11.- (S. Sayısı: 32) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşvikli ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1366) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

12.- (S. Sayısı: 34) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Şili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1245) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

13.- (S. Sayısı: 36) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Asya Verimlilik Teşkilatı Kuruluş Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1244) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

14.- (S. Sayısı: 46) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1360) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi:08.03.2019) (X)

15.- (S. Sayısı: 48) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı Arasında OECD İstanbul Merkezi Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1412) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

16.- (S. Sayısı: 49) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katılımcı BM Kuruluşları Adına Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (BMKP) Arasında İncek/Ankara'daki Diplomatik Yerleşkede BM Binaları İçin Arazi Tahsisi, Tasarımı ve İnşasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1414) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

17.- (S. Sayısı: 50) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Filistin-Türkiye Dostluk Hastanesi'nin Gazze'de Ortak İşletilmesi ve Devri ile Filistin Vatandaşlarının Tıpta Uzmanlık Eğitimini Türkiye'de Almasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1456) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

18.- (S. Sayısı: 51) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1460) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

19.- (S. Sayısı: 52) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın İslam Gıda Güvenliği Teşkilatı Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1540) ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

20.- (S. Sayısı: 53) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD) Arasında IFAD Ülke Ofisi-Doğu Avrupa ve Orta Asya Merkezi Kurulmasına İlişkin Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1541) ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

21.- (S. Sayısı: 54) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Su Kaynakları Bakanlığı Arasında Su Alanında Mutabakat Zaptı ve Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1542) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

22.- (S. Sayısı: 55) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1543) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

23.- (S. Sayısı: 59) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1368) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

24.- (S. Sayısı: 60) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lesoto Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1537) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

25.- (S. Sayısı: 61) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticari ve Ekonomik İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1589) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

26.- (S. Sayısı: 62) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1597) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

27.- (S. Sayısı: 63) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Eğitim Öğretim Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1599) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

28.- (S. Sayısı: 64) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Bolivarıcı Venezuela Cumhuriyeti Arasındaki Ticaretin Geliştirilmesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/1600) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

29.- (S. Sayısı: 65) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Eğitim ve Öğretim İş Birliği Anlaşmasına Dair 1 Numaralı Değişiklik Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1601) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

30.- (S. Sayısı: 66) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bişkek Kırgız-Türk Dostluk Devlet Hastanesi Açılması, Ortak İşletilmesi ve Devri ile Kırgız Cumhuriyeti Vatandaşlarının Türkiye'de Tıp ve Tıpta Uzmanlık Eğitimi Almasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1602) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

31.- (S. Sayısı: 67) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ile Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'nın 9/7'nci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1782) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

32.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

33.- (S. Sayısı: 71) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1598) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

34.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

35.- (S. Sayısı: 73) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

36.- (S. Sayısı: 74) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

37.- (S. Sayısı: 75) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

38.- (S. Sayısı: 76) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kongaz Süleyman Demirel Moldova Türk Lisesi Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1797) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

39.- (S. Sayısı: 77) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasını Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1800) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

40.- (S. Sayısı: 78) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Avrupa Bölge Ofisi Vasıtasıyla Dünya Sağlık Örgütü Arasında İnsani ve Sağlık Acil Durumlarına Hazırlıklılık DSÖ Coğrafi Ayrık Ofisi'nin İstanbul Türkiye'de Kurulmasına İlişkin Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1803) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

41.- (S. Sayısı: 79) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Arjantin Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1804) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

42.- (S. Sayısı: 80) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1359) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

43.- (S. Sayısı: 81) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Uluslararası Demiryolu Taşımacılığına İlişkin Sözleşme (COTIF) Hakkında Kısmi Revizyonun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1544) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

44.- (S. Sayısı: 82) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1582) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

45.- (S. Sayısı: 83) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1590) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

46.- (S. Sayısı: 84) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arjantin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1592) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

47.- (S. Sayısı: 85) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınması ve Tebdiline İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1595) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

48.- (S. Sayısı: 86) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

49.- (S. Sayısı: 47) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1411) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

50.- (S. Sayısı: 87) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekreteryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekreteryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin 4 Nisan 2016 Tarihinde Bonn'da İmzalanan Anlaşmayı Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1799) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

51.- (S. Sayısı: 88) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti'nin Beyanlarla Birlikte Katılmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1801) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

52.- (S. Sayısı: 89) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Yirmi Sekizinci Taraflar Toplantısı'nda Üzerinde Mutabakata Varılan Montreal Protokolü'ne Yönelik Değişikliğin (Kıgali Değişikliği-2016) Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1896) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 92

**Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve
48 Milletvekilinin Sporda Şiddet ve
Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda
Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
(2/1974) ve Adalet Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/1974 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4

- Katılma Yazıları 5

- Genel Gerekçesi 6

- Madde Gerekçeleri 7

• **Adalet Komisyonu Raporu** 12

• **Muhalefet Şerhleri** 16

• **Teklif Metni** 35

• **Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin** 35

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Osman Aşkın Bak</i>	<i>Akif Çağatay Kılıç</i>	<i>Ali Özkaya</i>
Rize	İstanbul	Afyonkarahisar
<i>Fehmi Alpay Özalan</i>	<i>Abdullah Güler</i>	<i>Yasin Uğur</i>
İzmir	İstanbul	Burdur
<i>Mustafa Arslan</i>	<i>Cemil Yaman</i>	<i>Kemal Çelik</i>
Tokat	Kocaeli	Antalya
<i>Erol Kavuncu</i>	<i>Salih Cora</i>	<i>İshak Gazel</i>
Çorum	Trabzon	Kütahya
<i>Ramazan Can</i>	<i>Mücahit Durmuşoğlu</i>	<i>Lütfiye Selva Çam</i>
Kırıkkale	Osmaniye	Ankara
<i>Mehmet Habib Soluk</i>	<i>Zülfü Demirbağ</i>	<i>Şirin Ünal</i>
Sivas	Elazığ	İstanbul
<i>Ali Cumhuri Taşkın</i>	<i>Sermin Balık</i>	<i>Atay Uslu</i>
Mersin	Elazığ	Antalya
<i>Bahar Ayyazoğlu</i>	<i>Emrullah İşler</i>	<i>Adil Çelik</i>
Trabzon	Ankara	Balıkesir
<i>Arife Polat Düzgün</i>	<i>Orhan Yegin</i>	<i>Hakan Çavuşoğlu</i>
Ankara	Ankara	Bursa
<i>Ali Şahin</i>	<i>İsmail Güneş</i>	<i>Hüseyin Şanverdi</i>
Gaziantep	Uşak	Hatay
<i>Şeyhmus Dinçel</i>	<i>Selman Oğuzhan Eser</i>	<i>Nazım Maviş</i>
Mardin	Karaman	Sinop
<i>Cihan Pektaş</i>	<i>Halil Etyemez</i>	<i>Zeynep Yıldız</i>
Gümüşhane	Konya	Ankara
<i>Mehmet Ali Cevheri</i>	<i>Çiğdem Koncagül</i>	<i>Pakize Mutlu Aydemir</i>
Şanlıurfa	Tekirdağ	Balıkesir
<i>Jülide Sarıeroğlu</i>	<i>Semiha Ekinci</i>	<i>Zemzem Güleender Açıanal</i>
Adana	Sivas	Şanlıurfa
<i>İlyas Şeker</i>	<i>Muhammet Müfit Aydın</i>	<i>Yılmaz Tunç</i>
Kocaeli	Bursa	Bartın
<i>Hasan Turan</i>	<i>Yunus Kılıç</i>	<i>Mustafa Açıkgöz</i>
İstanbul	Kars	Nevşehir
	<i>Rümeysa Kadak</i>	
	İstanbul	

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

24.06.2019

Ekrem Çelebi

Ağrı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

(2/1974) Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum;

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

25.06.2019

Abdullah Nejat Koçer

Gaziantep

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

26 Haziran 2019

Mehmet Erdoğan

Gaziantep

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

(2/1974) Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne imzamı koyuyorum.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

Ahmet Mücahit Arınç

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1974)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Spor geniş kitleleri etkileyen, uluslararası ilişkileri geliştirerek kültürlerarası farkındalıkları arttıran, dünya barışına katkıda bulunan evrensel bir faaliyet alanıdır. Barışın, sevginin, toplumsal duyarlılığın, sağlıklı yaşamın oluşmasındaki en önemli faktörlerden birisi olan spor maalesef günümüzde zaman zaman yaşanan şiddet olayları ile gündeme gelmektedir.

Spor, çok geniş kitlelere ulaşması ve bu kitleleri etkilemesi sebebiyle modern dünyada bir endüstri haline gelmiştir. Bu endüstrinin sergilendiği mekânlar ise on binlerce taraftarı bir araya getirerek kitle psikolojisini hayata geçiren platformlara dönüşmüştür.

Bu büyüme ve gelişme faydalı olmakla birlikte birçok olumsuzluğu da beraberinde getirmiştir. Geline nokta, sporda şiddet ve düzensizlik fiillerinde nicelik ve nitelik olarak gerçekleşen çeşitliliklere karşı, 31/3/2011 tarihli ve 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun güncellenmesi ihtiyacı doğmuştur. Bu bağlamda, spor müsabakaları öncesi, sırası ve sonrasında ortaya çıkan şiddet olaylarının ve düzensizliğin önlenmesi ve bireylerin daha güvenli bir ortamda spor müsabakalarına katılabilmelerini sağlamak amacıyla Kanunun bazı hükümlerinde değişiklikler yapılması gerekmektedir.

Spor müsabakalarında şiddet ve düzensizlikler, sadece müsabaka alanı içerisinde gerçekleşmemekte, müsabaka alanı dışında taraftarların cadde ve meydanlarda toplu halde buldukları yerler ile müsabakalara gidiş ve geliş güzergâhlarında da gerçekleşmektedir. Bu nedenle müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar halinde toplandıkları yerler, müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhları, takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlar ya da takımların kamp yaptığı yerler spor alanı kavramına dâhil edilmek suretiyle Kanunun uygulama alanı genişletilmektedir.

Uygulamada başkaları adına düzenlenmiş elektronik kartlarla müsabakaya girenlerin engellenmesi amacıyla, biyometrik yöntemlerle kimlik doğrulama sistemlerinin kullanılabilmesine imkan sağlanmaktadır.

Karaborsa diye tabir edilen ve biletlerin satışa arz edildiği fiyatın üzerinde bir fiyatla satılmasının önlenmesi amacıyla, spor müsabakaları için bilet satışının ilgili federasyon, spor kulüpleri ve yetkili diğer kişiler tarafından uygun görülen yerler ve görevliler haricinde satılması yasaklanmakta ve bu kuralın ihlali suç olarak düzenlenmektedir.

Spor kulüplerinin, federasyonların veya bünyesinde sportif faaliyetler icra edilen tüzel kişilerin yönetim ve denetim organlarında görev yapmaktan yasaklanmaya ilişkin tedbirin kapsamı genişletilmekte ve süresi uzatılmaktadır.

Caydırıcılığın sağlanması amacıyla, grup halinde veya münferiden belirli bir kişiyi hedef veya muhatap alıp almadığına bakılmaksızın duyan veya gören kişiler tarafından tehdit olarak algılanacak tarzda aleni olarak söz ve davranışlarda bulunma fiili ile madde kapsamına giren hakaret ve tehdit fiillerinin yazılı, görsel, işitsel veya elektronik kitle iletişim araçlarıyla işlenmesi halleri de suç kapsamına alınmaktadır.

Kanun kapsamına giren suçlardan dolayı alınan mahkumiyet neticesinde verilen seyirden yasaklanma tedbirine ikinci kez karar verilen kişi hakkında bu tedbirin üç yıl, üçüncü kez karar verilen kişi hakkında ise beş yıl süreyle uygulanması sağlanmaktadır.

Uygulamada yaşanan sorunların önüne geçilmesi amacıyla seyirden yasaklanma tedbirinin sona ermesine ilişkin kararların Cumhuriyet Başsavcılığı veya mahkemelerde işlemi yapan kolluk birimine derhal bildirilmesi ve bu bilgilerin elektronik bilgi bankasına işlenmesi öngörülmektedir.

Teklifle ayrıca bazı suçların cezaları ile kabahatlerin yaptırımları bu ihlallerle etkin mücadele etmek amacıyla artırılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu ile uyum sağlanması amacıyla maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Genel Müdürlüğü” ibaresi “Bakanlığı” şeklinde değiştirilmiş ve (b) bendinde yer alan Genel müdürlük tanımı yerine Bakanlık tanımına yer verilmiştir. Maddenin birinci fıkrasının (e) bendine “güvenlik amiri” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve yardımcısı”, “kolluk amirini” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve yardımcılarını” ibaresi eklenerek saha içi ve saha dışında alınması gereken tedbirlerin takibi ve güvenliğin sağlanması bakımından güvenlik amirinin, güvenliğin daha etkin bir şekilde sağlanabilmesi amacıyla görevi paylaştırılmaktadır. Müsabakanın önemine göre birden fazla yardımcı görevlendirilebilecektir.

Maddenin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan müsabaka alanı tanımı, Kanuna eklenen seyir alanı kavramı ile karışıklığa sebebiyet vermemesi amacıyla yeniden yapılmakta ve müsabaka alanının spor müsabakalarının yapıldığı alanlarda müsabakanın yapıldığı saha ile sporculara ve görevlilere tahsis edilmiş yerler olduğu belirtilmektedir. Buna göre, sporcu çıkış tünelleri, yedek sporcu kulübeleri, hakem odaları, soyunma odaları ve koridorları gibi seyircilerin girişinin yasaklandığı bu yerler de müsabaka alanı kapsamına alınmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde spor alanının tanımının yapıldığı mevcut spor alanı kapsamı dışında kalmakla birlikte takım otobüsleri ve taraftarları taşıyan araç ve üst aramalarında elde edilen sopa, bıçak, pala, pankart, maytap, meşale gibi maddelerin ilgili takım taraftarlarından ele geçirilmesine ve söz konusu durumların ilgili spor müsabakasıyla doğrudan alakasının bulunmasına rağmen, 6222 sayılı Kanun kapsamında işlem yapılamadığı, bu nedenle (g) bendinde yapılan düzenlemeyle, müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar halinde toplandıkları yerleri, müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhları, takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçları ya da takımların kamp yaptığı yerler de spor alanı tanımına dahil edilmektedir. Böylelikle spor alanı kavramı genişletilmekte ve güvenliğin sağlanması bakımından müsabaka alanı dışındaki yerlerde de bu Kanunda yer alan tedbir ve yaptırımların uygulanması sağlanmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasına eklenen (k) bendiyle stat güvenliğinden sorumlu yönetim kurulu üyesinin tanımı yapılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasına eklenen (1) bendiyle, spor müsabakalarının yapıldığı alanlarda seyircilere tahsis edilmiş yerler, seyir alanı olarak tanımlanmaktadır. Spor alanı tanımının genişletilmesi olması ve Kanunda geçen cezai hükümlerin uygulama alanının net bir şekilde belirlenebilmesi amacıyla böyle bir tanımlama yapılmaktadır.

Maddeye eklenen (m) bendiyle, seyircilerin müsabakayı dijital ortamda seyretmeleri amacıyla il ve ilçe spor güvenlik kurulları tarafından belirlenen, müsabaka alanı dışındaki geçici yerler özel seyir alanı (fan zone) olarak tanımlanmaktadır. Bu kapsamda, taraftarların müsabakayı izlemeleri için oluşturulan özel seyir alanlarından kastedilen, Dünya uygulamasında olan şehrin merkezi alanlarına yerleştirilmiş dev ekranlarla müsabakayı izlemek için binlerce kişinin toplandığı ve etrafında güvenlik tedbiri alınmış alanlardır.

Maddenin birinci fıkrasına eklenen (n) bendiyle, takımların müsabakaya hazırlık çalışmalarını yaptıkları alanlar antrenman alanı olarak tanımlanmaktadır. Genişleyen spor alanı kavramı karşısında Kanunda düzenlenen cezai hükümlerin ve ilgililerin yükümlülüklerinin uygulama alanının net bir şekilde belirlenebilmesi amacıyla böyle bir tanımlama yapılmaktadır.

Maddeye eklenen (o) bendiyle, bilet tanımı yapılmaktadır. Buna göre bilet, elektronik bilet veya sahibine spor müsabakasına giriş hakkı veren belge olarak ifade edilmektedir. Yargıtay içtihatlarında, bu Kanun hükümlerine göre temin edilmiş biletin, elektronik bilet olduğu kabul edilmektedir. Elektronik biletle giriş yapılmayan müsabakalarda Kanunun 15 inci maddesindeki yaptırımların uygulanamayacağına yönelik içtihatlar karşısında elektronik bilet uygulaması olmayan maçlarda da usulsüz seyirci girişine ilişkin fiillerin yaptırım altına alınabilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 2- Maddeyle, il ve ilçe spor güvenlik kurullarının daha verimli çalışabilmesi ve bu doğrultuda etkin kararlar alabilmesi amacıyla 4 üncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarındaki “tarafardan sorumlu kulüp temsilcisi olan en az iki yönetici” ibareleri “stat güvenliğinden sorumlu yönetim kurulu üyesi” şeklinde değiştirilmektedir.

Madde 3- 6222 sayılı Kanun hükümleri uyarınca; spor müsabakalarına, kişi ancak adına düzenlenen ve üzerinde kişinin adı, soyadı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası ve fotoğrafı olan elektronik kart ile izleyici olarak girebilmektedir. Ancak uygulamada kişilerin elektronik karta kendi fotoğrafları yerine başkalarına ait fotoğrafları yükledikleri veya başkaları adına düzenlenen elektronik kartlarla müsabakaya girdikleri tespit edilmiştir.

Maddeyle, Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (ç) bendi değiştirilerek, seyircilerin müsabakaları ayakta seyredebilecekleri şekilde düzenlenen numaralı özel alanlarla ilişkilendirmek suretiyle de bilet satışı yapılabilmesine imkan tanınmaktadır. Böylelikle daha fazla seyircinin müsabakayı seyredebilmesi sağlanmış olacaktır. Bu uygulamaya ilgili federasyon ve İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça karar verilecektir. Söz konusu karar, stadın fiziki alt yapısının yeterli olması üzerine güvenlik önlemleri sağlandıktan sonra verilebilecektir. Başka ülke uygulamalarına bakıldığından özellikle Almanya ve İngiltere futbol liglerinde stadın kale arkası bölümlerinde bu şekilde bilet satışına geçildiği görülmektedir.

Ayrıca, Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasına eklenen bentle, biyometrik kimlik doğrulama sistemiyle kişilerin elektronik karta sahte fotoğraf yüklemek ya da sair şekillerde hukuka aykırı olarak başkaları adına düzenlenen kartlarla müsabakaya girmelerinin önüne geçilmesi ve uygulamada fotoğrafa dayalı kimlik tespitinde karşılaşılan sorunların giderilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasının birinci cümlesinde yapılan değişiklikle, elektronik bilet uygulamasının sadece futbol dalında en üst lig ve bir altındaki ligde zorunlu olduğu belirtilmekle birlikte, elektronik sistem üzerinden oluşturulan elektronik biletlerin Hazine ve Maliye Bakanlığının belirlediği usul ve esaslara göre oluşturulması sağlanmaktadır.

Maddenin altıncı fıkrasına eklenen cümle ile, futbol dalında zorunlu olan elektronik karta ilişkin hükümlerin uygulanması, basketbol, voleybol ve hentbol dallarındaki en üst ligde bulunan kulüplerin kendi kullanımındaki müsabaka ve seyir alanları bakımından ilgili federasyonların görüşü alınmak suretiyle Bakanlık tarafından, en üst iki futbol ligi dışındaki futbol liglerinde ise Türkiye Futbol Federasyonu tarafından karar verilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin onbirinci fıkrasının (b) bendine eklenen cümlede, elektronik kart kapsamı dışındaki spor müsabakaları için bilet satışının sadece ilgili federasyon, spor kulüpleri ve diğer yetkili kişiler tarafından uygun görülen yerler ve görevliler tarafından gerçekleştirileceği düzenlenmiştir. Belirlenen bu yerler ve görevliler dışında, her ne suretle olursa olsun bilet satışı yapılması yasaklanmaktadır.

Onbirinci fıkranın (c) bendinde yapılan değişiklikle, elektronik kart çıkarılması amacıyla verilen elektronik kart bilgilerinin federasyonlar tarafından kulüpler adına paylaşılmasının esas ve usulleri belirlenmektedir. Ayrıca, merkezi pazarlama ve bilet satışından elde edilen spor kulüplerine ait olan gelirlerin devir ve temlik edilebilmesine imkan sağlanmaktadır.

Ayrıca, Kanunun 3 üncü maddesinde yapılan tanımlar doğrultusunda “spor alanı” ibaresi “müsabaka ve seyir” şeklinde değiştirilmek suretiyle bu alanlarda güvenlik ve düzene ilişkin alınacak tedbirlerin kapsamı belirgin hale getirilmektedir.

Madde 4- Maddeyle, Kanunun 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yapılması öngörülen değişiklikle federasyonların da yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla özel güvenlik hizmeti satın alabilmelerine olanak tanınmaktadır. Aynı fıkrada öngörülen diğer değişiklikle de müsabakada görevlendirilecek özel güvenlik görevlilerinin kimlik bilgileri müsabakanın başlangıç saatinden en geç kırksekiz saat önce ilgili kolluk birimine bildirilmesi zorunlu kılınarak, artan terör olaylarına karşı tedbir alınmasının yanı sıra müsabakalardaki güvenlik önlemlerinin aksamaması da amaçlanmaktadır.

En üst profesyonel futbol ligi müsabakalarında güvenliğin sağlanması amacıyla görev istirahatli olmasına rağmen görevlendirilen kolluk görevlilerinin günlük harcırah miktarı artırılmaktadır. Müsabakada görevlendirilen müsabaka güvenlik amirleri ile yardımcılarının ise federasyon temsilcisine ödenen miktar kadar ödeme yapılması ve gözlemci olarak görevlendirilen kolluk görevlilerine ise seyahat ve konaklama giderlerinin ödenmesi ve ayrıca görevlendirildikleri her bir gün için günlük harcırah tutarının üç katı kadar ödeme yapılması sağlanmaktadır.

Uygulamada yaşanan aksaklıkların giderilmesi amacıyla müsabakada görevlendirilen genel kolluk personeline verilecek kumanya bedelinin de ilgili spor kulübünün alacağından öncelikle mahsup edilmesi öngörülmektedir. İl veya ilçe spor güvenlik kurulları tarafından belirlenen özel güvenlik görevlisi sayısının yarısını, yüksek riskli müsabakalarda ise üçte ikisini geçmeyecek sayıda bunların yerine genel kolluk görevlisi görevlendirme yetkisi verilmektedir.

Ayrıca, Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan tanımlara ilişkin değişikliklere uyum sağlamak amacıyla ibare değişiklikleri yapılmaktadır.

Madde 5- Maddeyle, Kanunun 7 nci maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarına eklenen ibarelerle müsabaka güvenlik amirinin iş yükünü paylaşımak amaçlanmaktadır. Ayrıca, ikinci fıkrasına eklenen ibare ile futbolda en üst lig ve bir altındaki lig için, her bir kulüple ilgili olarak spor güvenlik birim amirince görevlendirilen kolluk görevlileri gözlemci kolluk görevlisi olarak nitelendirilmektedir.

Maddeye eklenen fıkrayla, spor müsabakalarından önce müsabaka güvenlik amirinin başkanlığında müsabakanın güvenliğine ilişkin eşgüdüm toplantısı yapılacağı, toplantıya katılacaklar ile gerekli diğer hususların ise yönetmelikle düzenleneceği belirtilmektedir.

Ayrıca, Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan tanımlara ilişkin değişikliklere uyum sağlamak amacıyla ibare değişiklikleri yapılmaktadır.

Madde 6- Maddeyle, Kanunun 12 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Bu kapsamda spor alanı tanımının genişletilmiş olması ve Kanunda geçen cezai hükümlerin uygulama alanının net bir şekilde belirlenebilmesi amacıyla Kanunda yasaklanan maddelerin müsabaka, seyir, özel seyir ve antrenman alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara sokulamayacağı özel olarak belirtilmektedir. Ayrıca halihazırda spor alanı tanımının içerisinde yer alan hususlara ilişkin olarak mükerrerliği engellemek amacıyla maddede sadeleştirme yapılmaktadır.

Madde 7- Maddeyle, suçla etkin mücadele etmek ve genişleyen spor alanı tanımına karşılık cezai hükümlerin uygulama alanının net bir şekilde belirlenebilmesi amacıyla Kanunun 13 üncü maddesinde düzenleme yapılmaktadır. Bu kapsamda spor alanı tanımı içerisinde yer alan ve maddede sınırları belirlenen alanlara yasak madde sokulması ve müsabaka düzeninin bozulması suçlarının cezalarının artırılması öngörülmektedir.

Madde 8- Maddeyle, Kanunun 14 üncü maddesinde düzenlenen suç tipinin kapsamı genişletilmekte ve hakaretin yanı sıra tehdit olarak algılanacak tarzdaki eylemler de suç kapsamına alınmakta ayrıca suçla etkin mücadele etmek amacıyla suç için öngörülen cezalar artırılmaktadır. Maddeye eklenen fıkrayla da maddenin birinci ve ikinci fıkralarında tanımlanan suçların, her türlü yazılı, görsel, işitsel ve elektronik kitle iletişim aracıyla işlenmesi halinde de faillerin bu maddede düzenlenen suçtan dolayı şikâyet şartı aranmaksızın cezalandırılmaları öngörülmektedir. Ayrıca, Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan tanımlara ilişkin değişikliklere uyum sağlanması amacıyla ibare değişiklikleri yapılmaktadır.

Madde 9- Maddeyle, Kanunun 15 inci maddesinin başlığında ve fıkralarında yer alan “spor alanı” ibareleri “müsabaka ve seyir alanı” olarak değiştirilmektedir. Düzenlemeyle genişleyen spor alanı tanımı sebebiyle Kanunda geçen cezai hükümlerin uygulama alanının net bir şekilde belirlenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, maddede düzenlenen suçlara ilişkin ceza miktarları da artırılmaktadır.

Maddeyle, 5 inci maddenin onbirinci fıkrasının (b) bendinde yapılan düzenlemeyle yasaklanan fiilin cezai müeyyidesi belirlenmektedir. Spor müsabakaları için ilgili federasyon, spor kulüpleri ve yetkili diğer kişiler tarafından uygun görülen yerler ve görevliler dışında, her ne suretle olursa olsun bilet satışı yapılması suç olarak düzenlenmektedir. Yetkili ve görevli kişiler tarafından yapılsa dahi değerinin üstünde bilet satışı yapmak fiili ise daha ağır cezayı gerektiren bir suç olarak düzenlenmektedir. Böylelikle karaborsa bilet satışıyla etkin mücadele edilmesi amaçlanmaktadır. Ancak, getirilen düzenleme belirlenen fiyatı geçmeyen kişiler arasındaki bilet transferlerini kapsamamaktadır.

Madde 10- Maddeyle, Kanunun 16 ncı maddesinde düzenlenen yasak alanlara girme suçuyla daha etkin mücadele etmek amacıyla suç için öngörülen ceza miktarı artırılmaktadır.

Madde 11- Maddeyle, Kanunun 17 nci maddesinde düzenlenen spor alanlarında kasten yaralama veya mala zarar verme suçları 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili maddelerine göre cezalandırılmakla birlikte söz konusu suçların işlendiği yerlerin hassasiyeti göz önünde bulundurularak suçla daha etkin mücadele etmek amacıyla bu suçlardan dolayı verilecek cezanın yarı oranında artırılması öngörülmektedir.

Ayrıca, Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan tanımlara ilişkin değişikliklere uyum sağlamak amacıyla ibare değişiklikleri yapılmaktadır.

Madde 12- Kanuna eklenmesi öngörülen “Suçun ağırlaştırıcı unsuru ve hak yoksunluğu” başlıklı 17/A maddesinin birinci fıkrasıyla, kimliklerini gizlemek amacıyla yüzlerini bez veya sair unsurlarla tamamen veya kısmen kapatmak suretiyle bu Kanunda belirtilen suçları işleyenler hakkında verilecek cezaların yarı oranında artırılması öngörülmekte ve bu sayede Kanun kapsamındaki suçlarla etkin mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, bu Kanunda tanımlanan veya yollamada bulunulan ilgili kanunlardaki suçlardan dolayı bir yıl veya daha fazla hapis cezasına mahkûmiyet halinde, kişi hakkında ayrıca Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesi hükümlerine göre, spor kulüplerinin, federasyonların, bünyesinde sportif faaliyetler icra edilen tüzel kişilerin yönetim ve denetim organlarında görev yapmaktan yasaklanmasına hükmolunacağı düzenlenmektedir. Böylelikle, bir yıl veya daha fazla hapis cezasına mahkumiyet bakımından Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesindeki hükmün kapsamı bu Kanunda tanımlanan veya yollamada bulunulan suçlar bakımından genişletilmektedir.

Ayrıca, bir yıl veya daha fazla hapis cezasına mahkum olanlar ile 11 inci maddede belirtilen suçlardan mahkum olanlar bakımından verilen yasaklama tedbirleri, hükmün kesinleşmesiyle yürürlüğe girecek ve cezanın tümüyle infazından itibaren mahkum olunan hapis cezası kadar sürenin geçmesiyle sona erecektir. Başka bir ifadeyle verilen mahkumiyet cezasına ilave olarak cezanın kendisi kadar bir süre daha hak yoksunluğu devam edecektir. Ancak, toplam uygulanacak hak yoksunluğunun süresi beş yıldan fazla olamayacaktır. Örneğin, üç yıl hapis cezasına mahkumiyet halinde bu hapis cezasının hakederek tahliye tarihinden itibaren kişi hakkında üç yıl daha hak yoksunluğu uygulanacaktır. Fakat, hak yoksunluğu bakımından uygulanacak toplam süre, hapis cezasının kesinleşmesinden itibaren beş yılı geçmeyecektir. Verilen örnekte üç yıllık ceza miktarının infazından sonra üç yıl daha hak yoksunluğu uygulanması gerekirken, beş yıl sınırına takıldığı için iki yıllık bir hak yoksunluğu daha uygulanabilecektir.

Madde 13- Maddeyle, Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen hükümlerle, caydırıcılığın artırılması amacıyla, kişinin seyirden yasaklanmasına ikinci kez karar verilmesi halinde üç yıl; üçüncü kez karar verilmesi halinde ise beş yıl süreyle bu tedbirin uygulanması sağlanmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, koruma tedbiri olarak uygulanan spor müsabakalarını seyirden yasaklanma tedbirinin sona ermesine ilişkin kararların Cumhuriyet başsavcılığı veya mahkemelerce işlemi yapan kolluk birimine derhal bildirilmesi suretiyle bu bilgilerin elektronik bilgi bankasına işlenmesi öngörülmektedir. Buna göre, hakkında seyirden yasaklanma tedbiri sona eren kişilerin bu kararın sisteme işlenmemesinden kaynaklı mağduriyetlerinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin sekizinci fıkrasına eklenen hükümlerle genel kolluk birimine başvurusu gereken seyirden yasaklı kişiler hakkında bu yükümlülüğün takibi amacıyla biyometrik yöntemlerin kullanılmasına olanak sağlanmakta, böylelikle imza uygulamasının oluşturduğu sorunların giderilmesi amaçlanmaktadır.

Dokuzuncu fıkrasında yapılan değişikliklerle, sekizinci fıkradaki imza yükümlülüğünün yerine getirilmemesi halinde failin her bir müsabaka için ayrı ayrı cezalandırılması öngörülmektedir.

Ayrıca, Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan tanımlara ilişkin değişikliklere uyum sağlanması amacıyla ibare değişiklikleri yapılmaktadır.

Madde 14- Maddeyle, Kanunun 19 uncu maddesine fıkra eklemek suretiyle, federasyon ve kulüpler ile diğer ilgili kurum ve kuruluşların bu Kanun kapsamına giren suçlarla ilgili olarak Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından inceleme ve soruşturma için tayin edilecek denetim elemanlarına kanuni bir engel bulunmadıkça gerekli olan bilgi ve belgeleri ibraz etme zorunluluğu getirilmekte, böylelikle yapılacak inceleme ve soruşturmanın hızlı ve etkin bir şekilde yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 15- Maddeyle, Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan idari para cezasının miktarının artırılması öngörülmektedir. Ayrıca, Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan tanımlara ilişkin değişikliklere uyum sağlanması amacıyla ibare değişiklikleri yapılmaktadır.

Madde 16- Maddeyle, Kanunun 22 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişikliklerle, sporda şiddeti teşvik edecek şekilde basın ve yayın yoluyla açıklamada bulunan kişiler hakkında öngörülen seyirden yasaklanma tedbirinin süresi uzatılmaktadır. Ayrıca, fıkranın son cümlesinin yürürlükten kaldırılmasıyla 18 inci maddenin uygulama alanı genişletilmekte ve maddenin birinci fıkrası kapsamına giren fiilleri işleyen ve haklarında seyirden yasaklanma kararı verilen bu kişilere de, spor müsabakalarının yapılacağı gün, yurt içinde bulunduğu takdirde, müsabakanın başlangıç saatinde ve bundan bir saat sonra bulunduğu yere en yakın genel kolluk birimine başvurma yükümlülüğü getirilmektedir.

Madde 17- Maddeyle, 21/1/2017 tarihli ve 6771 sayılı Kanun ile yapılan Anayasa değişikliklerine uyum sağlanması amacıyla “Yüksek” ibaresi, 18/6/2014 tarihli ve 6545 sayılı Kanunla yapılan değişikliklere uyum sağlanması amacıyla da “sulh veya” ibaresi Kanunun 23 üncü maddesinin metninden çıkarılmaktadır.

Madde 18- Maddeyle, Kanunun 24 üncü maddesinde değişiklik yapılarak Kanunun kapsamına giren konular, kurum ve kuruluşların görev ve yetkileri ile uygulamaya ilişkin usul ve esasların ilgili bakanlıkların görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmaktadır.

Madde 19-Yürürlük maddesidir.

Madde 20-Yürütme maddesidir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

28/6/2019

Esas No: 2/1974

Karar No: 5

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve 48 Milletvekilinin; Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1974)” 24/6/2019 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza ve tali komisyon olarak da Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna havale edilmiştir. Teklif, Adalet Komisyonu Başkanı Kastamonu Milletvekili Hakkı Köylü başkanlığında, Komisyonumuzun 27/6/2019 tarihli toplantısında Teklif sahipleri ile Adalet Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Yargıtay, Türkiye Barolar Birliği, Türkiye Futbol Federasyonu, Türkiye Basketbol Federasyonu, Türkiye Hentbol Federasyonu, Türkiye Voleybol Federasyonu, Türkiye Süper Lig Profesyonel Futbol Kulüpleri Vakfı temsilcileri ile Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Muharrem Özen’in katılımlarıyla görüşülmüştür.

Görüşmelerin tamamı tutanağa bağlanmıştır. İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca Genel Kurul çalışmalarında Komisyonumuzu temsil etmek üzere İstanbul Milletvekili Abdullah Güler, İzmir Milletvekili Mahmut Atilla Kaya ile Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı özel sözcü seçilmişlerdir.

Müzakereler esnasında Teklife ilişkin genel olarak aşağıdaki eleştiriler dile getirilmiştir:

Geçmiş uygulamalara benzer şekilde, toplumun geniş kesimini ilgilendiren düzenlemelerle ilgili kapsamlı inceleme ve düzenlemeden etkilenen paydaşlardan görüş alma imkânının tanınmaması düzenleme kalitesi bakımından önemli bir eksikliktir. Geçmişte çok kez tecrübe edildiği gibi yakın gelecekte de getirilen düzenlemelerin tekrar değiştirilmek zorunda kalınması kaçınılmazdır.

Her ne kadar düzenlemenin getiriliş amacı olarak spor alanlarında şiddet olaylarının önüne geçilmesi ifade edilse de yakın zamanda yaygın şiddet olaylarının yaşanmadığı dikkate alındığında, gerekçe olarak ifade edilen şiddet olaylarının önüne geçilmesi noktasında bir ihtiyaçtan ziyade, gerçek de amacın daha çok protesto şeklinde tezahür eden taraftarların barışçıl, demokratik tepkilerini kontrol altına almak ve engellemek olduğu aşıkardır. Barışçıl protesto/sivil itaatsizlik bir haktır; ancak adeta bir yaptırımlar silsilesini andıran düzenlemedeki hakaret ve tehdit kavramlarıyla bu hakların kullanımının nasıl ayırt edileceği belirsizdir. Güvenlik politikaları, özgürlükleri kısıtlayıcı bir araç olarak kullanılmamalıdır.

Teklifte yer alan ceza miktarları, ihlaller ve suçla korunan hukuki yararlar göz önüne alındığında orantısız ve ölçüsüzdür. İşsizlik, eşitsizlik, eğitim düzeyinin düşük olması, şiddete yatkın aile ortamı gibi şiddeti etkileyen sosyal etkenler; hakemlerin yanlış yönetimleri, medya ve yöneticilerin bilhassa üslup konusunda sorumlu davranmamaları vb. şiddetin kaynağını oluşturan nedenlere çözüm getirmeden sadece polisiye tedbirlerle veya cezaların artırılmasıyla şiddet olaylarını engellemek mümkün değildir. Şiddetin şiddeti doğurduğu ve şiddetin sadece spor alanlarıyla sınırlı olmadığı gerçeği karşısında, toplumun her alanındaki şiddetin kaynakları tespit edilerek çözüm yolları üretilmeli, her ortam ve durumda sevgi dilinin kullanılmasına özen gösterilmelidir.

Düzenlemede “müsabaka öncesinde, esnasında, sonrasında”, “tarafatların toplu olarak seyahat ettikleri araçlar”, “tarafatların sürekli veya geçici olarak gruplar hâlinde toplandıkları yer” gibi bilhassa zaman ve mekan sınırları konusunda netlik içermeyen çok sayıda ifadeye yer verilmiştir. Düzenlemenin çok sayıda suça ilişkin hükümler içerdiği dikkate alındığında, suçta ve cezada kanunilik ilkesinin gereği olarak kavramların şüpheye yer bırakmayacak netlikte düzenlenmesi gerekir.

Spor alanı tanımının genişletilerek 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında suç sayılan fiillerin müsabaka ve seyir alanı dışındaki yerlerde de uygulanacağına ilişkin, özel yaşam alanlarını da spor alanına dahil eden düzenleme, Anayasanın kişi hürriyeti ve güvenliğini düzenleyen 19’uncu, yerleşme ve seyahat hürriyetini düzenleyen 23’üncü maddelerine açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Tarafatların bir araya geldikleri temaşa alanlarını potansiyel bir suç alanı olarak gören yaklaşım, neticesinde spora olan ilgiyi azaltacak, zaten az olan seyirci sayısının daha da azalmasına yol açacaktır.

Tarafatların özel mülkiyetindeki araçlar ile özel seyir alanlarında alkollü içeceklerin bulundurulması ve kullanılmasının yaptırıma tabi tutularak uyuşturucu ile aynı kategoride değerlendirilmesi, uygulamada sorunlara yol açacak, ölçsüz bir kısıtlamadır.

Teklifle, seyircilerin müsabaka ve seyir alanlarına girişinde biyometrik yöntemlerle kimlik doğrulama sisteminin kurulmasına imkân tanınarak, biyometrik veriler, keyfi ve kötüye kullanıma açık hâle getirilmektedir. Kişisel veriler, temel insan haklarından. Düzenlemeyle biyometrik yöntemin belirlenmesi noktasında Bakanlığa çok geniş yetkinin verilmesi, saklanma şeklinin ve süresinin belirlenmemesi, biyometrik verilerin paylaşılması yükümlülüğünün gerekli olmaması nedenleriyle düzenleme başta Anayasanın kanun önünde eşitlik başlıklı 10, özel hayatın gizliliği başlıklı 20 ve temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması başlıklı 13’üncü maddeleri ile kişisel verilerin amacı dışında uzun süreli tutulamayacağı ve unutulma hakkını düzenleyen bir çok uluslararası hukuk düzenlemesine aykırıdır.

Teklifin lehinde ise genel itibarıyla aşağıdaki görüşler ifade edilmiştir:

Teklif, öz itibarıyla kişilerin daha huzurlu ve güvenli bir ortamda spor müsabakalarına katılabilmeleri amacıyla uygulamada yaşanan sorunların önüne geçilmesi amacıyla getirilen düzenlemeleri içermektedir. Teklifin hazırlık sürecinde ilgili bakanlıklar, federasyonlar, spor kulüpleri gibi konunun tüm taraflarıyla uzun süreli çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Düzenlemedeki hükümler, esas itibarıyla spor alanındaki aktörlerin uygulamada yaşadıkları sıkıntılarla ilgili getirdikleri çözüm önerileri üzerine etraflıca yapılan çalışmaların ürünüdür. Dolayısıyla Teklifin konjonktürel, refleks mahiyetinde bir düzenleme olduğu, ilgili tarafların görüşlerinin alınmadığı yönündeki eleştiriler yerinde değildir. Öte yandan sporda şiddetin önlenmesi amacıyla kurulan meclis araştırması komisyonu raporundaki öneriler de dikkate alınmıştır.

Spor müsabakalarında şiddet, sadece müsabaka alanlarında yaşanmamaktadır. Müsabakalara gidiş ve geliş güzergâhları ile müsabaka ve seyir alanı haricinde taraftarların toplu olarak buldukları yerlerde de şiddet fiilleriyle sıklıkla karşılaşmaktadır. Ancak mevcut düzenlemedeki spor alanı kapsamına anılan yerlerin girmemesi nedeniyle bilhassa takım otobüslerinde kesici, ezici, bereleyici ve delici gibi aletler ile patlayıcı, yakıcı maddeler ele geçirilmesine rağmen 6222 sayılı Kanun kapsamında işlem yapılamamaktadır. Ele geçirilen maddelerin spor müsabakasıyla ilgisinde şüphe bulunmayan bu tür durumlar için, güvenlik açısından 6222 sayılı Kanunda yer alan yaptırımların uygulanması elzemdir; düzenleme buna matuftur ve Yargıtayın, Kanunun uygulama alanıyla ilgili bugüne kadar ki içtihatlarıyla da uyumludur. Dolayısıyla getirilen düzenlemenin kişi veya seyahat hürriyetini engelleyen bir yönü bulunmamaktadır; bu noktada yapılan eleştiriler yerinde değildir. Diğer yandan eleştiri sınırları içerisinde kalan, hakaret, tehdit, ırkçı vb. söylemler içermeyen protesto/tezahürat elbette ki yapılabilecektir; yaptırıma bağlanması veya ifade özgürlüğünün kısıtlanması söz konusu değildir.

Spor müsabakaları öncesinde vali başkanlığında kulüp temsilcilerinin de yer aldığı spor güvenlik kurulları tarafından takımların geçecekleri güzergâhlar, hangi saatlerde takımların o güzergâhlardan geçeceği gibi hususlar belirlenerek adeta maçın krokisi ortaya konmaktadır. Tüm bu verilerle birlikte yine “müsabaka öncesi, esnası ve sonrası” kavramlarındaki zaman sınırından makul sürenin anlaşılacağında şüphe bulunmamaktadır. Uygulamada gerek yetkili kurulların verileri gerekse de yargı kararlarıyla ifadelerin sınırı ortaya konacağından, her olayın kendi içinde farklı özellikler taşıdığı da dikkate alındığında, ifadelerde düzenleme anlamında bir muğlaklık olduğu iddiaları yerinde değildir.

Düzenlemenin spor müsabakalarında seyirci sayısının azalmasına yol açacağı yönündeki eleştiriler, şiddet olaylarına karışan şahısların tespit edilmesi, seyirden yasaklanması suretiyle spor müsabakalarında düzen ve güvenliğin sağlanması amacıyla 6222 sayılı Kanunla getirilen elektronik bilet uygulamasındaki istatistiki veriler dikkate alındığında yerinde değildir. Elektronik bilet uygulamasına geçildiği ilk zamanlarda ortalama seyirci sayısında bir düşüş gözlemlense de, günümüzde ortalama seyirci sayısı rakamları elektronik bilete geçiş öncesindeki rakamların üzerindedir. Sonuç olarak sporda şiddetle etkin mücadele edebilmek adına bazı suçların cezalarının artırılması ve diğer getirilen düzenlemeleri içeren Teklif, kişilerin spor müsabakalarına daha güvenle gidebilmesine, taraftar çeşitliliğine, spor kültürünün gelişmesine ve iddia edilen aksine taraftar sayısında artışa neden olacak niteliktedir.

Alkollü içecekler bakımından mevcut düzenlemede bir değişikliğe gidilmemekte, bunun yanı sıra federasyonlara tanınan yetkinin müsabaka ve seyir alanlarıyla sınırlı olduğu hususuna açıkça yer verilmektedir.

Biyometrik yöntemlerle kimlik doğrulama yöntemlerinin kullanımı yaşamın her alanında giderek yaygınlaşmaktadır. Diğer ülkelerde de spor müsabakalarına girişte kullanılmakta veya kullanımı için hazırlıklar devam etmektedir. Uygulamada seyirci olarak spor müsabakalarına katılmaktan yasaklanmış kişiler sahte fotoğraf yüklemek, başkaları adına bilet düzenlemek gibi çeşitli yollarla, müsabaka alanı giriş kapılarındaki yoğunluktan da yararlanarak spor müsabakalarına hukuka aykırı yollarla girebilmekte, fotoğraf ve kişiye bakarak seyirden men edilen kişilerin tespitinde güçlükler yaşanmaktadır. Bu kişilerin fiilleri neticesinde kulüpler, taraftarlar ve müsabaka alanlarındaki ortam olumsuz etkilenmektedir. Düzenleme uygulamada fotoğrafa dayalı kimlik tespitinde yaşanan sorunları giderilmesi ve bilhassa kulüp ve taraftarların seyirden men edilen kişilerin fiilleri nedeniyle cezalandırılmamasını amaçlamaktadır. Paylaşılan kişisel verilerin, kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak amacıyla kişisel verileri işleyenlerin yükümlülüklerini düzenleyen 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa aykırı olarak kullanılmayacağı açıkça düzenleme de yer aldığından, kişisel verilerin korunması için yeterli güvencenin olmadığı ya da keyfi kullanıma açık olduğu yönündeki eleştiriler yerinde değildir.

Komisyonumuzda yapılan çalışmalar sonunda maddeler üzerindeki değişiklikler ve kabuller aşağıdaki şekildedir.

Teklifin çerçeve 1 ila 7’nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 8’inci maddesi, fıkralara yapılan atıfta kastedilenin fiiller olması nedeniyle 6222 sayılı Kanununun 14’üncü maddesine eklenmesi öngörülen dördüncü fıkrada yer alan “tanımlanan suçların” ibaresinin “belirtilen fiillerin” şeklinde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 9 ila 18’inci maddeleri ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 19 ve 20’nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklif oy çokluğu ile kabul edilmiş, maddeleri redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere yüksek Başkanlığınıza saygı ile arz olunur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
<i>Hakkı Köylü</i>	<i>Gülay Samancı</i>	<i>Belgin Uygur</i>
Kastamonu	Konya	Balıkesir
Üye	Üye	Üye
<i>Ayhan Erel</i>	<i>Abdullah Koç</i>	<i>Rafet Zeybek</i>
Aksaray	Ağrı	Antalya
(Muhalefet şerhi var)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhi vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Süleyman Bülbül</i>	<i>Emine Yavuz Gözgeç</i>	<i>Tufan Köse</i>
Aydın	Bursa	Çorum
(Muhalefet şerhi vardır)		(Muhalefet şerhi vardır, son oylamada bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Sabri Öztürk</i>	<i>Abdulkadir Özel</i>	<i>Turan Aydoğan</i>
Giresun	Hatay	İstanbul
(Son oylamada bulunamadı)		(Muhalefet şerhim vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Zeynel Emre</i>	<i>Abdullah Güler</i>	<i>Mahmut Atilla Kaya</i>
İstanbul	İstanbul	İzmir
(Muhalefet şerhim vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Ramazan Can</i>	<i>Halil Öztürk</i>	<i>Alpay Antmen</i>
Kırıkkale	Kırıkkale	Mersin
(Son oylamada bulunamadı)		(Muhalefet şerhim vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Orhan Kırçalı</i>	<i>Mustafa Arslan</i>	<i>Yücel Bulut</i>
Samsun	Tokat	Tokat
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Son oylamada bulunamadı)
	Üye	
	<i>Yusuף Başer</i>	
	Yozgat	

MUHALEFET ŞERHİ

AKP Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve 48 Milletvekili tarafından 24 Haziran 2019 Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1974) adı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 27 Haziran 2019 tarihinde TBMM Adalet Komisyonu'nda görüşülerek kabul edilen kanun teklifinin geneli ve maddeleri üzerindeki görüşlerimiz aşağıda belirtilmiştir:

Teklifin geneline ilişkin değerlendirme:

16 Nisan 2017 tarihinde yapılan Anayasa değişikliği ile uygulamaya konulan ve partili cumhurbaşkanlığını öngören sisteme geçiş ile “kuvvetler ayrılığının daha belirgin ve katı olacağı iddia edilmişti, yasama erki Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin daha da güçleneceği, yürütme erkinden daha belirgin çizgiler ile ayrılacağı söylemi sıklıkla belirtilmişti. Gelinen süreç göstermektedir ki kuvvetler ayrılığı için söylenen ve iyimserliğin ötesine geçmen bu ifadeler birer temenni olarak kalmıştır. Zira Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde çoğunluğu elinde bulunduran Adalet ve Kalkınma Partisi'nin bir gün içinde verdiği kanun teklifleri acele bir şekilde komisyonların gündemine alınmakta, diğer partilerin kanun teklifleri ise aylarca bekletilmekte ve hatta hiç gündeme alınmamaktadır. Kanun teklifleri, sayısal çoğunluğa dayalı ve yürütmenin talimatı ile gündeme getirilmekte; yasamanın yetkileri, örtülü olarak yürütmenin işlevine verilmektedir. Bu durum demokratik sistemimizde parlamentoya yüklenen toplumsal faydanın gerçekleşmesinin önünde ciddi bir engel oluşturmuştur. Adalet Komisyonu'nda görüşülen 2/1974 evrak numaralı “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 24 Haziran 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulması ve aynı gün Adalet Komisyonu tarafından üyelere gönderilen yazı ile 27 Haziran 2019 günü bahse konu teklif ile toplanılması bu sürecin son örneğidir. AKP tarafından “yaptım oldu” mantığı ile işletilen kanun yapma süreci, demokrasinin temel kavramlarından uzlaşma kültürüne aykırıdır. Toplumsal uzlaşmaya en iyi referans ve örnek, milletin iradesini temsil edildiği parlamentoda yapılacak uzlaşmayla mümkündür. Yine bahse konu kanun teklifinin verilmesi,

komisyonun toplantı çağrısı ve toplantı günü dikkate alındığında taraflar için teklifin incelenmesi ve araştırılması için iki ila üç gün gibi kısa süreler kalmaktadır. AKP'nin birçok kanun teklifinde yaptığı bu uygulama ne yazık ki gelenek haline gelmiştir. Birkaç gün gibi kısa süreleri barındıran bu hazırlanma ve araştırma süreçlerinde gelen teklifin doğrudan ilgilendirdiği tarafların görüşünü almak, taleplerini yerinde dinlemek ve detaylı araştırma yapma olanağı kalmamaktadır.

20 maddeden oluşan Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan muhatabı olan bir kısım sporsever ve taraftarla kısa süre içinde görüşme ve değerlendirme yapma olanağı bulmuş olsak da sürecin kısalığı nedeniyle birçok taraftar grubu ve sporseverin görüşleri öğrenilememiştir. İktidar partisinin yasama süreçlerini, demokratik teamülleri göz ardı ederek işletmesine karşın Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri olarak bizler, teklifinin gündeme alınması ile Taraftar Hakları Derneği yöneticileri ve hukukçuları ile bazı taraftar gruplarının talep ve görüşlerini olarak hem komisyon toplantısı aşamasında hem de bu yazıda yer vermeye özen gösterdik.

Mecliste çoğunluğu elinde bulunduran parti mensuplarına, önceki kanun tekliflerinin görüşmeleri sırasında yasama çalışmalarına ilişkin yaptığımız uyarıları, bu kanun vesilesiyle bir kez daha yapma sorumluluğun hissetmekteyiz. Yasal düzenlemeler, bir siyasi görüşün toplumu dizayn etmesinin amacı değildir. Parlamentolar, ideal anlamda, toplumun olabildiğince tüm farklılıklarını kapsayan, bilimsel temelde ortak aklın çalıştırıldığı yerlerdir. Bunun için de yasama çalışmaları, parti muhafazakarlığına düşmeden tüm görüşlerin yansıtılacağı süreçlerin ardından alınacak kararlar şekillendirilmelidir.

2011 yılında yürürlüğe giren Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun ile spor alanlarında şiddetin azaltılması, sporseverlerin müsabakalara ve spora ilgisinin artırılması amaçlanmıştır. Sporun bireyler ve toplumlar üzerinde hiç şüphesiz olumlu etkileri mevcuttur. Spor bireylere bedensel ve zihinsel olarak fayda sağlamaktadır. Bireyin sağlıklı bir yaşam sürmesi için bilimsel olarak önerilen sporun, tüm yaş gruplarına tavsiye edildiği bilinmektedir. Bireylerin spor aktiviteleri ile hem bireysel hem de takım sporları bazında elde ettikleri kazanımlar arasında disiplin, takım çalışması, motivasyon, planlama ve yaratıcılık gösterilebilir. Toplumsal olarak spor, bireye, kültürel bir zevk, farklı bir bakış açısı, sosyalleşme, duyarlılık kazandırmaktadır. Rekabetin, uyumun, saygının, mücadele azmini içinde barındıran spor, farklı kültürlere, farklı coğrafyalara ait insanları ortak bir noktada birleştirebilmektedir. Dünyaca ünlü başarılı sporcular birçok kıtada sporseverlere ilham kaynağı olabilmekte, toplumları birleştirebilmektedir. Ulusal ve uluslararası başarılar bir

toplumu sevinçte bir araya getirebilmekte, başarısızlıkta ise aynı kederde buluşturabilmektedir. Bir futbol müsabakasında aynı tribünü paylaşan taraftarlar, farklı sosyo-ekonomik kültürlere, inançlara, ten renklerine sahip olabilir ancak ortaklaştıkları değer, destek verdikleri takım, mücadele azmi ve sporseverliktir. Yine farklı takımların taraftarlarını bir araya getiren sporun kendisidir. Lakin sporseverlerin renkleri farklı olsa da, dertleri aynıdır.

Zamanın ruhuna uygun olarak spor da bir çok alan gibi gelişim göstermiş ve başkaca alanlarda iç içe geçmiştir. Kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması ile dünyanın en uzak köşesindeki bir spor müsabakası başka bir coğrafyada naklen yayınlanabilmekte, seyir zevki yüksek müsabakalar ile yeni taraftarlar kazanabilmektedir. Hızlı ulaşım araçları ile hazırlık ve dostluk maçları kapsamında popüler kulüpler farklı kıtalarda tanıtım çalışmaları yapabilmektedir. Tabi ki bu süreç kendi ekonomisini yaratmaktadır. Spor endüstrisi olarak nitelenen bu süreçte amatör ruh, yerini profesyonelleşmeye bırakmaktadır. Bir spor kulübü bilet satışları, yayın hakları, reklam gelirleri, lisanslı ürün satışları, sponsorluklarla büyük gelirler elde edebilmekte, yüksek bütçelerle transferler yapabilmektedir. Yayıncı kuruluşlar, sponsor firmalar, reklam verenler, bahis şirketlerinin içinde olduğu, federasyonların, kulüp yönetimlerinin, menajerlerin, teknik personelin ve sporcunun dahil olduğu bu büyük endüstrinin tek nihai hedefi, son tüketici olarak niteledikleri, müşteri olarak görülen sporsever ve/veya taraftarlardır. Spor endüstrisi içinde harcama ve fedakârlık yapan ve bunun karşılığı olarak, iyi bir seyir keyfi ve aidiyet duyduğu spor kulübüne bağlılık tatmini talep eden taraftarın ne yazık ki bu endüstride söz hakkı yok denecek kadar azdır. Zira spor endüstri artık oyunu yönetenleri, kural koyucuları ve sporcuyu da içine alacak düzeyde genişlemiş ve pay vermiştir. Spor endüstrisinin artık sporcuları, kulüpleri ve federasyonları da aşan bir boyutu mevcuttur, ülkeler bu ekonominin gelirlerinin farkına varmış ve uluslararası organizasyonlara ev sahipliği yapmak, dünyaca ünlü kulüplerin ülkelerinden çıkması ve gelmesi ile elde ettikleri kazanımlar ile katma değeri artırmanın yeni yöntemlerini araştırmaktadır. Spor ve siyaset ilişkisi ise tarihsel olarak yönetimler tarafından sürdürüle gelen bir ilişki olmuştur. Sporun kitleler üzerindeki etkisi her dönem siyasi olarak kullanılmış ya da kullanılmak istenmiştir. Antik çağlardan günümüze kadar kitleleri yönlendirmek, kitlenin öfke ve heyecanını siyaset dışı alanlara kanalize etmek için kullanılmıştır. Siyasiler yarattıkları veya destekledikleri kulüpler ile kitlesel muhalefetin önünü engelleme yolunu da tercih etmektedirler. Kimi zaman politik, kimi zaman etnik, kimi zamanda mezhepsel olarak kulüpleri bölerek toplumu yönetmeye girişilmiştir. Kitlesel spor müsabakalarının olduğu yerde toplumsal, sosyolojik, politik ve ekonomik tepkiler olağan durumlardır. Ülkemizde de

bir terör eylemi sonrası tribünler hep birlikte terörü lanetleyebilmekte; Filistin’de yaşanan insanlık dramının için ortak sloganlar atabilmekte; Gezi Parkı gibi eylemlerde yaşanan orantısız güç kullanımını protesto edebilmektedir; bu reaksiyonlar önceden planlanmadan müsabakanın seyirini ve zamanını almadan kısa süreli toplumsal duyarlılık göstergesinin kitle tarafından iletilmesidir. Ancak ne var ki siyasi iktidar tribünlerden gelen bazı sesleri “tehdit” ve “hakaret” olarak algılamaktadır. Korku yaratan söylemlerle ve hedef göstererek insanlar suçlamaktadır. Bunun son örneği ise 31 Mart Seçimleri sonrası İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı seçilen Ekrem İmamoğlu’na mazbatasının verilmemesi üzerine tüm toplumda oluşan adaletsizlik duygusunun dışı vurumu olan “Mazbatayı ver, mazbatayı ver, İmamoğlu’na mazbatayı ver.” tezahüratının İstanbul’dan Anadolu’nun birçok kentine kadar statlarda ve salonlarda taraftarlar tarafından söylenmesidir. Hiçbir hakaret, tehdit ve suç unsuru olamayan, ötekileştirmeyen, nefret içermeyen ve sadece bir haksızlığa karşı verilen en demokratik tepkilerden olan bu tezahüratın söylenmesi siyasi iktidar tarafından hedefe alınmıştır.

AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan Beyoğlu Belediyesi’nin 12 Mayıs 2019 tarihinde düzenlediği iftar programında tribünlerden yükselen “Mazbatayı Ver” tezahüratı için şu ifadeleri kullanmıştır:

Bunlar o kadar şirazedden çıktı ki, şimdi statların tribünlerine pankartlar asıyorlar ve bu pankartlarla, evet, FETÖ’nün uşağı durumunda olan kişilerin sloganlarını tribünlere pankart olarak asıyorlar. Bunlara asla geçit vermeyeceğiz. Bunlar yanlış yolda, ama bunu biz düzelteceğiz. Statlara bu tür ayrımcılığı getirenlere 23 Haziran’da inanıyorum ki benim milletim gereken dersi verecektir. Bitmedi, bakıyorsunuz aynı şekilde kapalı spor salonu, ya bu statları biz yaptık biz, kapalı spor salonunda beyefendinin 23 Nisan’daki sloganvari ifadelerini orada insanlara söylettiriyorlar. Bunların hepsi kayda giriyor, gereğini biz de yapacağız, bunlar eyvallah diyemeyiz.

Yapılan Anayasa değişikliği sonrası tarafsızlığını yitirmiş partili Cumhurbaşkanı, rahatsızlık duyduğu bir slogan için bunları yapanların ‘kayda girdiğini’ ve ‘gereğinin yapılacağını’ söylemesi mevcut kanun teklifinin neden acele bir şekilde getirildiğinin yegâne kanıtıdır. Siyasi iktidar, sporda şiddetin önlenmesine gösterdiği özeni, siyasette şiddet ve nefret dilinin önlenmesine göstermesi gerekliliği tartışmasız bir gerçektir. Şiddet hiçbir şekilde kabul edemeyeceğimiz bir suçtur. Şiddetin sadece spor alanlarında olmadığı, toplumsal birçok alanda yaşandığı; kadına şiddet, aile içi şiddet, işyerinde şiddetin toplumsal yaramız olduğu görülmektedir. Toplum, şiddetin her türlüsüne karşı önlemlerin alınmasını ve uygulanmasını beklemektedir.

Şiddetin salt ceza kanunları ile ceza artırımı ile azaltılamayacağı ortadadır. Şiddetin önlenmesi için toplumsal farkındalık yaratılmalı, eğitim sisteminden başlamak kaydı ile köklü değişiklikler konunun tüm paydaşları ile birlikte yapılmalıdır.

Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi özelinden bakıldığında cezaların artırılması, spor alanları tanımının genişletilerek, düzenin ve kontrolün sağlanması, elektronik bilet uygulaması olmasına rağmen biyometrik kimlik tanıma uygulaması gibi uygulamaları içermektedir. Teklifin maddelerine ilişkin değerlendirmelerimize ilave olarak genel gerekçe olarak cezaların artırılması bir caydırıcılık sağlamayacaktır; 2011’de yürürlüğe giren cezalar yine AKP döneminde birkaç yıl sonra tekrar artırılıyorsa sorunun ceza oranından daha derin olduğu aşikardır.

Teklif ile spor alanlarının kapsamı genişletilmekte sporseverlerin toplanma alanlarından, müsabakanın oynanacağı alana giden güzergahı da içerisine alan bir düzenlemeye gidilmektedir. Sporseverlerin deplasmanlara gittikleri kitle ulaşım araçları ve özel araçları da teklif kapsamına alınmaktadır. Hali hazırda ceza kanunlarına göre de suç olan ve kolluk kuvvetlerinin yetkileri bakımından mevcut yürürlükteki kanunlarla belirlenmiş yetkilere istinaden bu düzenlemenin getirilmiş olması birçok maddede olduğu gibi uygulamada farklılık yaratabilecektir. Spor alanlarının kapsamının genişletilmesi ile geleneksel olarak taraftarların buluşarak toplandığı ve stadyumlara gittikleri yerlerde bu kapsama alınacaktır.

Biyometrik kimlik uygulamalarının kullanılmasına da imkan veren teklif ile elektronik bilet uygulaması dışında yeni bir sistem daha müsabakalarda kullanılmasının önünü açılmaktadır. Kişilerin biyometrik verileri, Anayasanın 20’nci maddesi ile güvence altına alınan özel hayatın gizliliği ve kişisel verilerin korunması hakkı kapsamında koruma altındadır.

Biyometrik kimlik uygulaması ile kişilerin verilerinin ne olacağı, hangi veri tabanlarında kim veya kimler tarafından muhafaza edileceği, bu uygulamanın maliyetinin ne olacağı cevaplanması gereken ve kamuoyunun merak ettiği sorulardır. Bu uygulama ile elektronik bilet uygulaması olan Passolig’in sağlayamadığı hangi faydaların getirileceği bilinmemektedir.

Teklifin sporda şiddet ve düzensizliği önlemekten ziyade sporseverleri müsabakalardan uzak tutacak, güvenlikçi önlemlerle özgürlük alanlarını kısıtlayan, taraftarların siyaset eliyle ehlileştirilmesi için yapıldığı görülmektedir. Teklifin acele bir

şekilde görüşülmesi artan siyasi tepkilerin spor alanlarına yansımalarının engellenmesi olduğu gerçeği ile birlikte sporseverleri ilgilendiren bir kanunla ilgili İçişleri, Adalet, Spor ve Gençlik Bakanlıkları ile kulüpler, federasyonlardan bilgi ve görüş alınmasına rağmen taraftar gruplarından ve sporseverlerin oluşturdukları sivil toplum kuruluşlarından bilgi alınmamış olması teklifin toplumsal yararından çok siyasi yararının gözetildiğini göstermektedir.

Teklifin maddelerine ilişkin değerlendirme:

Teklifin 1'inci Maddesi ile 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un, 'Tanımlar' başlıklı 3'üncü maddesinde değişiklik öngörülmektedir. Yapılan değişiklikle Kanun'daki bazı ibarelerin yanı sıra var olan tanımlarda değişikliğe gidilmiş ve bazı yeni tanımlar eklenmiştir. 'Spor alanı' tanımına, "... müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar halinde toplandıkları yerleri, müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergahları, takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçları ya da takımların kamp yaptığı yerleri" eklenmiştir. Söz konusu tanım genişletilerek, Kanun kapsamında suç sayılan fiillerin müsabaka ve seyir alanı dışındaki yerlerde de uygulanacağı belirtilmektedir. Bu hüküm, taraftar kimliğinin oluşmasında önemli yeri olan toplanma mekanlarına yönelik açık bir sınırlama olduğu gibi zaman ve mekan sınırı bulunmaksızın, kamusal niteliği bulunmayan, anayasal güvence altındaki özel yaşam alanlarının da spor alanı kavramı içerisine dahil edilmesine yol açmaktadır. Teklifle Kanun'a 'Özel seyir alanı' adıyla yeni bir tanım eklenmiştir. "Seyircilerin müsabakayı dijital ortamda seyretmeleri amacıyla il ve ilçe spor güvenlik kuruları tarafından belirlenen, müsabaka alanı dışındaki geçici yerleri" şeklindeki bu tanımla taraftarların taşkınlıkların önlenmesi değil 'ehilleştirilmesi' amaçlanmaktadır. Bu hükümler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 'Kişi hürriyeti ve güvenliği'ni düzenleyen 19'uncu maddesine; 'Yerleşme ve Seyahat Hürriyeti'ni düzenleyen 23'üncü maddesine; aykırılık taşımaktadır.

Teklifin 3'üncü Maddesi ile 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un, 'Müsabaka ve seyir alanlarının güvenlik ve düzenine ilişkin tedbirler' başlıklı 5'inci maddesinde değişiklikler öngörülmüş. Değişikliklerle maddenin üçüncü fıkrasına "Seyircilerin müsabaka ve seyir alanlarına girişinde biyometrik yöntemlerle kimlik doğrulama sisteminin kurulmasına ilgili federasyonun görüşü alınarak Bakanlıkça karar verilir. Buna ilişkin gerekli teknik donanım, spor tesisinin kullanım hakkına sahip kurum veya kuruluşlar tarafından tesis edilir." hükmü 'd' bendi olarak eklenmiştir. Teklifle Kanun'un aynı maddesinin 6'ncı fıkrasında da değişikliğe gidilerek futbol dalında zorunlu olan elektronik bilet uygulamasına basketbol, voleybol ve hentbol dallarında da geçilmesi öngörülmüştür. Söz konusu değişikliklerden biyometrik yöntemle taramanın, Anayasanın 20. maddesi ile güvence altına alınan özel hayatın gizliliği ve kişisel verilerin korunması hakkı ihlal edilmektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de, biyometrik verilerin kaydedilmesinin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. Maddesinde düzenlenen özel yaşama saygı hakkına bir müdahale

oluşturduğunu belirtmektedir (S. Ve Marper / Birleşik Krallık (Büyük Daire), 4 Aralık 2008, § 67). Buna karşın, incelenen kanun teklifinin, spor müsabakalarına giriş esnasında kimlik doğrulaması amacıyla, kişisel biyometrik verilerin depolanma ve kullanılma imkânını, keyfilğe ve kötüye kullanımlara bütünüyle açık şekilde ve üstelik bu yönde herhangi bir zorunluluk da bulunmazken düzenlediği görülmektedir. Kanun teklifinde öngörüldüğü haliyle, söz konusu biyometrik kimlik doğrulama yöntemlerinin kullanılabilmesine ilişkin olarak Bakanlığa tanınmak istenen yetki, Anayasa'nın 20. maddesinin 3. Fıkrasına aykırıdır. Öncelikle, Bakanlığa verilen kullanılacak biyometrik yöntemi belirleme yetkisi çok geniştir (a). Teklifte, verilerin saklanma şekli (b) ve süresi (c) belirtilmemiştir. Ayrıca, kimlik doğrulama için geleneksel kimlik kontrolü yönteminden ayrılmakta bulunduğu varsayılan kamu yararı, biyometrik kimlik doğrulama yönteminin kullanılmasının içerdiği risklerin ortaya çıkmamasındaki kamu yararından daha azdır (d).

Elektronik bilet uygulamasının diğer spor dallarına da yaygınlaştırılmasını öngören değişiklikle de halihazırda az sayıda seyircinin ilgi gösterdiği spor dallarına olan ilginin daha da tartışmasıdır.

Teklifin 6'ncı Maddesi ile 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un 12'nci maddesinde değişiklik öngörülmektedir. Maddenin 'Spor alanlarına sokulması yasaklı maddeler' başlığı, 'Yasak maddeler' başlığı olarak değiştirilip, maddenin birinci fıkrasına 'özel seyir alanları' ile ' taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlar' tanımlamaları eklenmiştir. Söz konusu eklemelerle 'yasak maddeler'in özel seyir alanları ile taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlarda da bulundurulması, kullanılması cezai yaptırıma tabi tutulmuştur. Alınması ve bulundurulması suç unsuru sayılmayan alkollü içeceklerin, uyuşturucu ile aynı kategoride değerlendirilmesi ceza kanunları açısından uygunluk taşımamaktadır. Alkollü içeceklerin 'özel seyir alanı' ve ' taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlar'da da yasaklanarak cezalandırılması, ölçüsüzce kısıtlama getirilen bir hükümdür.

Teklifin 7'nci Maddesi ile 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un 13'üncü maddesinde değişiklik öngörülmektedir. Yapılan değişiklikle cezaya tabi eylemler için öngörülen ceza miktarlarında ağırlıklı olarak artış yapılmış ve bu cezaların, teklifin önceki maddelerinde düzenlenen 'özel seyir alanları' ile ' taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlar'da da uygulanması öngörülmüştür. Düzenleme, uçak gibi alkollü içecek kullanılabilen kitle ulaşım araçları ile taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri özel

mülkiyete tabi araçları da kapsamakta olup, uygulamada ciddi sorunlara yol açacak, temel hak ve özgürlükleri ölçüsüzce kısıtlayacaktır.

Teklifin 8'inci Maddesi ile 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un 14'üncü maddesinde değişiklik öngörülmektedir. 14'üncü maddenin 'Hakaret içeren tezahürat' başlığı "Tehdit ve hakaret içeren tezahürat" şeklinde değiştirilerek, tehdit suçu da madde kapsamına alınmış, suçun cezası 'bir yılda üç yıla' şeklinde artırılmış; ayrıca maddeye eklenen dördüncü fıkraya ile suçun söz ve davranışların yanı sıra her türlü yazılı, görsel, işitsel veya elektronik kitle iletişim aracıyla işlenmesi halinde bu madde hükümlerinin uygulanacağı hususu düzenlenmiştir. Maddeyle "...tarafhtarların grup halinde veya münferiden belirli bir kişiyi hedef veya muhatap alıp almadığına bakılmaksızın, duyan veya gören kişiler tarafından tehdit veya hakaret olarak algılanacak tarzda aleni olarak söz ve davranışlarda bulunmaları" şeklinde yapılan değişiklik ve tehdit suçunun madde kapsamına sokulması kabul edilebilir nitelikte değildir. Maddedeki belirsizlik ve "hedef veya muhatap alıp almadığına bakılmama" olarak ifade edilen hal, belirli bir kişiye yönelmesi hukuken zorunlu olan tehdit suçunun hukuki yapısına aykırıdır. Ayrıca spor ve müsabaka alanları dışında her türlü yazılı, görsel, işitsel veya elektronik kitle iletişim aracıyla işlenmesi halinde de suçun bu madde kapsamına alınması, takibi şikayete tabi olmayan bu suçun uygulama alanını ve kapsamını ölçsüz derecede genişletmekte, maddeyi adeta uygulanamaz hale getirmektedir. Cezada yapılan artış da korunan hukuki yarara göre ölçsüz ve orantısızdır.

Teklifin 9'uncu Maddesi ile 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un 15'inci maddesinde değişiklik öngörülmektedir. Kanun'un 15'inci maddesinde yer alan "Spor Alanlarına Usulsüz Seyirci Girişi" suçunun başlığı "Müsabaka ve Seyir Alanlarına Usulsüz Seyirci Girişi" olarak değiştirilmiş, maddede düzenlenen suçların cezası arttırılmıştır. Madde kapsamındaki suçların koruduğu hukuki yarar, önceki düzenlemenin yürürlükte kaldığı süre boyunca uygulaması ve caydırıcılığı, önceki düzenlemedeki ceza miktarları sebebiyle ön ödeme ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması gibi kurumların uygulanabilirliğinin, teklifin kabulü halinde neredeyse zorlaşacak olması ve bu durumun söz konusu madde kapsamında cezalandırılan kişiler bakımından önemli mağduriyetler doğuracağı değerlendirilmektedir. Ayrıca teklifte yer alan ceza miktarları suçla korunan hukuki yarara ve ihlale göre ölçsüz ve orantısızdır.

Teklifin 13'üncü Maddesi ile 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un 18'inci maddesinde değişiklik öngörülmektedir. Değişiklikle

seyir yasağı konulan taraftar takibinin kolluk kuvvetlerince biyometrik yöntem kullanılarak yapılabileceği hüküm altına alınmaktadır. Söz konusu değişikliklerle kullanım yolu açılan biyometrik tarama yöntemi, Anayasanın 20. maddesi ile güvence altına alınan özel hayatın gizliliği ve kişisel verilerin korunması hakkını ihlal edecektir.

Zeynel Emre

İstanbul

Turan Aydoğan

İstanbul

Tuğan Köse

Çorum

Alpay Antmen

Mersin

Rafet Zeybek

Antalya

Süleyman Bülbül

Aydın

MUHALEFET ŞERHİ

2/1974 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile İlgili Muhalefet Şerhimizdir.

Her şeyden önce genel gerekçede sporun kendisini merkeze alan bir dil benimsenmiş olsa da bu meramın sadece futbol üzerinden şekillendirilen bir yaklaşım olarak sergilendiği teklifin tamamında görülecektir. Bu nedenle gerek teklif metninin gerekse de teklif üstüne yapılacak müzakereler ve işbu şerh metni boyunca “spor” deyişinin, futbol özelinde değerlendirildiği unutulmamalıdır.

Gerekçede sporun kitle psikolojisi bakımından anlam ve önemi belirtilmiş, kitleler üstünde müspet ve menfi potansiyel etkileri ifade edilmiş, dahası sporun endüstri mahiyeti de yadsınmamıştır. Bu anlamda teklifin gerekçesinde “sporun” normatif ve bütünlüklü bir kabulü söz konusudur. Bununla birlikte bu kabulün, “sporda şiddet ve düzensizlik” gibi bir takım “makûs” gelişmelere gebe olduğu ve buna bağlı olarak da bu düzenlemeye ihtiyaç duyulduğu belirtilmektedir.

Futbolun kitleler üzerindeki etkisi herkesçe bilinmektedir. Geldiğimiz günde dünyada olduğu gibi ülkemizde de bu etki tartışılmayacak nitelikte olup her yıl milyonlarca insan futbol müsabakalarına gitmekte veya kitle iletişim araçlarından bu müsabakaları takip etmektedir. Haliyle bu müsabakalarda meydana gelen olumlu-olumsuz olaylar bu müsabakaları izleyen takip eden milyonlarca kişiye yansımakta ve toplum bütün bunlardan doğrudan etkilemektedir. Bu sebeplerden ötürü, teklifi sadece kendinden menkul bir düzenleme olarak ele aldığımızda, teklif metni ile ilgili politik bir sorun olmadığını belirtmek ve hatta teklifi iyileştirme ya da tedbir mahiyetinde bir girişim olarak değerlendirmek mümkün olabildi.

Ancak yakın geçmiş tecrübelerin de göstereceği üzere, bilhassa futbol alanı ile siyaset alanı arasında silikleşen sınır, tam da teklifin işaret ettiği “makûs” gelişmelerin sebebi olarak teslim edilmelidir. Söz gelimi 13 Ekim 2015 tarihinde Konya’da Türkiye ile İzlanda arasında gerçekleşen maç öncesinde, 10 Ekim tarihinde Ankara’da gerçekleşen bombalı saldırıda hayatını kaybedenler için yapılan saygı duruşunda tribünlerden ısıklık ve yuhalama sesleri yükselmiştir. Dahası, ısıklara tepki veren seyircilere “Ya Allah Bismillah Allahuekber” ve “Şehitler ölmez, vatan bölünmez” sloganları ile karşılık verilmiştir.

Bu zaviyeden bakıldığında, ilgili metinde gerekçelendirildiği üzere “bireylerin daha güvenli bir ortamda spor müsabakalarına katılabilmelerini sağlamak” için bu teklifte sıralandığı gibi dizi dizi ardıl polisiye tedbirler ve artırılmış cezai müeyyideler yerine öncül politik tedbirler alınması ve siyasal söylemin de en az “spor” kadar kitle psikolojisi üstündeki etkilerinin teslim edilmesi, sadece sporda değil spora da sirayet eden toplumsal kutuplaşma karşısında daha büyük planda bir iyileştirmeyi getirecektir. Bu tutum dünden bu güne hâsıl olmamış tam da tarihsel hafızanın aktarımıyla bu güne taşınmıştı. Ve en iyi örneği 1968’de kurulan Diyarbakırspor’un geçmişten günümüze maruz kaldıklarıydı.

Diyarbakırspor’a ait kısa bir tarihsel kronoloji; kuruluşundan hemen sonra ilk defa gittiği Kırıkkale deplasmanında rakip takım taraftarlarınca "Kürtler dışarı" şeklinde karşılandığı

basında yer almıştır. Kırıkkale maçında takım kadrosunda yer alan Diyarbakırspor'un eski futbolcusu Veysi Gönenç o maçta yaşananları şöyle anlatmıştır: "Kırıkkale maçında 4 saat sahada kaldık. O dönem PKK olmadığı halde aynı sorunlar yine vardı. Hoparlörlerle "Kürtler dışarı" diyorlardı."

Bu tür saldırılar 70'ler boyunca devam etmiş; Diyarbakırspor İstanbul maçlarında, İstanbullu taraftarlar Diyarbakırspor maçlarında, Diyarbakır ve kıro sözlerini birleştirerek, "Diyarbakırrooo..." şeklinde tezahüratta bulunulmuştur.

12 Eylül 1980 darbesi öncesindeki, "Kürtler dışarı", "Diyarbakırrooo" gibi aşağılayıcı söylem ve sloganlar yerini 1984'ten sonra "PKK dışarı" sloganına bırakmıştır.

1996'da Zeytinburnu ve 1999'da Rize ile yapılan play-off final maçlarında Diyarbakırspor aleyhine bariz hakem hataları yapıldığı ileri sürülmüş her iki maç için de "Engellendik, spor ve siyasi mafyalar bizi engelledi" beyanı bizzat kulüp başkanı Mehmet İpek'e aittir.

Ayrıca o dönem, Rize maçında, koltuğunu Bülent Ecevit'e devreden Rizeli Başbakan Mesut Yılmaz'ın etkin müdahalede bulunduğu dile getirilen iddialar arasındadır.

Daha sonra 1. Lige Gaffar Okkan vasıtasıyla taşınan Diyarbakırspor, medya, Genelkurmay, bürokrasi ve devlet katında desteğe mazhar oldu. Ancak rakip sahalarda tam tersi bir muameleye maruz kaldı. Irkçı ve linçe varan saldırılar Diyarbakırspor'un neredeyse gittiği her deplasmanda gerçekleşmiştir.

Eylül 2009'daki Bursaspor maçında, Diyarbakırsporlu futbolcular, yöneticiler, taraftarlar sözlü ve fiziksel saldırıya uğradı. Birçok taraftar yaralandı. Statta tam anlamıyla bir savaş yaşandı. Kürtler için ağza alınmayacak sözler sarf edildi. Bursa'daki bu saldırıyı önceki saldırılardan ayıran şey, şiddet boyutu ve spontane olmasından çok, örgütlü olmasıdır.

Futbol sahalarında 2016'dan bu yana özellikle Amedspor, Dersimspor ve Cizrespor'u hedef alan saldırılara sıklıkla rastlanıyor. Artan saldırılar, çoğu zaman statlarda hoparlörlerden çalınan milliyetçi marşlar, tezahüratlar ya da futbolcuların asker selamı vermesi gibi "savaş" ritüelleriyle destekleniyor.

Futbolcuları stada taşıyan otobüsün taşlanması, yöneticilerin protokol tribününde tartaklanmasına, futbolcu ve teknik ekibin soyunma odası koridorlarında saldırıya uğramasına kadar çeşitli şekiller alabilen şiddetin sürekli cezasız kalması, saldırıların tekrarlanmasında önemli bir etkidir. Meclis gündemine de taşınan saldırılara karşı yetkililerin aldığı tek önlem ise Amedsporlu taraftarlara getirilen deplasman yasağı. Bu, saldırıları önlemediği gibi deplasman ekibi için de dezavantaj yaratıyor.

13 Haziran 2019 tarihli Batman Belediyespor Kadın Futbol Takımına, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) 3. Lig Play-Off maçında Kayseri'de karşı karşıya gelen Kayseri Gençlerbirliği Kadın Futbol Takımı ile Batman Belediyespor Kadın Futbol Takımı arasındaki

maçta, Batmanlı oyuncular Kürtçe pas istediği için rakip takımın ırkçı saldırısına maruz kalmıştır.

Siyasal söylemin kitle üzerindeki etkilerinin futbol müsabakalarına yansımaları, diğer bir deyişle siyasal bir toplum mühendisliğine futbol izleyici kitleleri ile soyunmasına başkaca bir örnek de, Amedspor müsabakalarının tribünlerinde “Aşk bodrumda yaşanıyor güzelim” pankartlarının kısa bir süre içinde yaygınlaşması da gösterilebilir. Pankartlar tehdit gücünü, Şırnak’ın Cizre ilçesinde 79 gün süren sokağa çıkma yasakları sırasında yürütülen operasyonlardan alıyordu. Şırnak Valiliği’nin 14 Aralık 2015’te saat 23.00’te Cizre’de ilan ettiği sokağa çıkma yasağı neticesinde, Demokratik Bölgeler Partisi’nin hazırladığı rapora göre aralarında bebek ve yaşlıların da olduğu çoğu sivil yaklaşık 300 kişinin yaşamını yitirmiş, ilçenin tamamı kullanılamaz hale gelmiş ve tanklardan atılan havan toplarıyla mahallelerin yüzde 80’i yıkılmış, 500 civarında binanın tamamının, 2.000’i aşkın binanın ise yarısının hasarlı olduğu kaydedilmiştir. Aynı rapora göre ilçede bulunan bazı evlerin bodrumlarında baş ve uzuvları gövdeden ayrılan ve bedeni yanan insanlar tespit edilmiş ve bu nedenle bazı cenazeler teşhis edilmeden kimsesizler mezarlıklarına defnedilmiştir. Bu operasyonlar, raporda bahsi geçen “Cizre Bodrumları” ile anılmaya başlanmıştır. Tribünlerde taraftarlarca açılan bu pankartlar da Amedspor üzerinden Kürt halkına ve onun siyaset kurumlarına, Cizre anıştırması ile tehditte bulunulmuştur. Belli bir taraftar kitlesinin bunu yaparken güvendiği otorite ise kuşkusuz aynı günlerde bu operasyonları kutsayan siyasal söylemlerdi. Aynı kitle kullanımı sadece içeriye değil, dışarıya dönük olarak da işlevselleştirilmektedir. 9 Haziran 2019 tarihinde yine Konya’da gerçekleşen Fransa Türkiye karşılaşması öncesinde milli marşların okunduğu sırada Konya seyircisi İstiklal Marş’ını söylemiş ancak Fransız Milli Marşı söylenirken, statta yoğun bir protesto ve ıslık sesleri yükselmiştir. Bunun nedenini ise yine siyaset otoritesinin diplomatik dilinde Fransa’ya karşı artan öfke olduğu söylenebilir.

Anılan hadiselerde gerçekleşen açık tehditlerin bu teklifte tarifi yapılan tehdit fiili ile örneklendirilmesi pekâlâ mümkünken; teklifin gerekçesinde suç kapsamına alındığı ifade edilen “tehdit olarak algılanacak tarzda aleni olarak söz ve davranışlarda bulunma fiili” bu anlamda sadece sporda şiddet ile açıklamak imkansızdır. Sporda şiddet, futbol kurumlarının (kulüpler, taraftar grupları, disiplin kurulu ve federasyon) siyasal iktidarla ilişkileri ve toplumsal gelişmelere gösterdikleri reflekslerle birlikte düşünülünce Türkiye siyasetinin sadece bir semptomudur. Buna en iyi örnek yine Amedspor üzerinden hatırlanabilir: “Aşk bodrumda yaşanıyor” pankartı disiplin kuruluna göre soruşturmayı gerektirmezken, Amedspor’lu oyuncularının “Çocuklar ölmesin, maça gelsin” pankartına kurul tarafından para cezası kesilmiştir.

Verilen örneklerdeki gibi güncel politik meselelerin tetiklediği hadiseler dışında; genel siyaset atmosferinden beslenen cinsiyetçi, ayrımcı, türcü, ötekileştirici, ırkçı nefret söylemleri ve takiben öfke patlamaları şeklinde vuku bulan “şiddet ve düzensizlik” bu anlamda sadece caydırıcılık motivasyonu ile çözülebilir bir sorun olmaktan çok uzaktadır. Nitekim caydırılan ile cesaretlendirilenin de bilhassa ayrı tutulduğu açıkça görülmektedir.

Bu siyaset sorununu bir “kanun teklifi” ile ele almak yaklaşımı ise diğer bir temel sorundur. Sorunu TBMM Meclis Başkanvekili Prof. Dr. Mithat Sancar’dan alıntı ile “yasallık ile meşruluk gerilimi” (Birikim, Sayı:116 - Aralık 1998) olarak tarif etmek mümkündür.

Sancar’a göre “hukuk devleti kavramının nisbileştirilmesine karşı, hukuk devletinin sadece yasallık ilkesinden ibaret olmadığı, ayrıca yasaların içeriğiyle de ilgili olduğu yaklaşımı geliştirilmiş ve böylece hukuk devletinin tanımında ‘amaç’ ve ‘değer’ unsurları öne çıkarılmıştır. Maddi hukuk devleti olarak adlandırılan bu yaklaşımın yaygın versiyonunda yasallık, meşruiyetin zorunlu, fakat tek başına yeterli olmayan şartı olarak kabul edilir. Buna göre, ‘yasallık ilkesi’, hukuk devletinin asgari anlamıdır; fakat bu ilkenin ve onun gerçekleştirilmesine hizmet eden bütün kurumların derindeki anlamı ‘özgürlüğün’ korunmasıdır. Hukuk devleti fikrinin gelişim sürecinin başlangıcında, bu fikrin temelinde yatan liberal öğretiyeye paralel olarak buradaki ‘özgürlük’, başta mülkiyet, serbest girişim ve sözleşme özgürlükleri olmak üzere ‘bireysel özgürlük’ şeklinde anlaşılıyordu. Ancak bugün, bu kavram daha genel bir bağlama oturtulmakta ve genel bir ifadeyle ‘insan hakları’ olarak tanımlanmaktadır. Bu yaklaşımın meşruluk anlayışını şöyle bir formülle özetlemek mümkündür: Meşruluk = yasallık + insan haklarına uygunluk.”

İlgili metni Sancar’ın tarif ettiği çerçevede değerlendirdiğimizde, teklifin sadece güvenlikçi kavrayışı meşrulaştırır, salt bir yasallık ve buna bağlı olarak meşruiyet noksanlığı arz ettiği söylenebilir. Başka bir deyişle, AKP iktidarlarının patolojik yasama mantığının diğer bir örneği olan bu teklif, meşruluğu yine yasallığa indirgeyen bir karaktere sahiptir.

Teklifin güvenlikçi ve ancak yasallık marifeti ile meşruiyet üreten karakterinin ipuçları teklif metninde de muhtelif ifadelerde kendini göstermektedir: “suç kapsamına almak”, “yaptırım altına alınabilmesini amaçlamak”...

Sancar’ın diğer bir tanımında ver yerildiği şekli ile “Devletin iradesi, hukukun mutlak içeriğidir ve hukuk meşruluğunu, salt devlet iradesinin ifadesi olmasından alır. Yani hukuk devleti = devletin hukuku. Devlete hukuk koyma konusunda açık çek tanınmasının en çarpıcı tasvirini kuşkusuz Kelsen yapmıştır: “Devlet, dokunduğu her şeyi hukuk haline getiren bir Kral Midas’tır.”

Teklif’in Anayasa ve Ulusalüstü Metinlere Aykırılığına İlişkin Olarak

Mevcut teklif, her ne kadar şiddet ögesi üzerine kurgulanmışsa da şiddetin önlenmesi amaçlı tasarlanan güvenlikçi önlemlerin düşünce ifade özgürlüğünün sınırlarını aştığı, orantılılık ve ölçülülük ilkeleri yönünden Anayasa ve AİHS’e aykırılık teşkil ettiği görünmektedir. Teklifte yer alan ‘spor alanları’, ‘seyir alanları’, ‘güzergâh’ ‘tezahurat’ ‘tarafhtarlar’ ve ‘tarafhtar olmayan’ gibi kavramların sınırlandırılmaksızın kullanılması ulusal ve ulusal üstü metinlere aykırıdır. Anayasa’nın mevcut hükümleri gereği spora olan ilginin, kişinin bedensel ve ruhsal anlamda kendisini geliştirebilmesini özendirilmesi gerekmektedir. Anayasal metinlerde de en değerli ve kutsal şey insan ve insan bedenidir. Ancak mevcut teklifte güvenlikçi politikalarla özgürlüklerin sınırlandırılması ile karşı karşıyayız. Kişinin can güvenliğine ihtiyacı olduğu

kadar özgürlüklere de ihtiyacı vardır. Teklifteki düzenlemenin aksine spor alanlarında insanların birbirleriyle sohbet, diyalog ve üretme zekâlarından kaynaklı yeni şeyleri hayata **sürebilmeleri** teşvik edilmelidir. Anayasa’da kanunlar önünde herkes eşittir. Ancak teklifte yer alan “tarafhtar” ve “tarafhtar olmayan” ibareleri ayrımcı ifadelerdir. Suçların şahsiliği ilkesi mevcuttur. Bu sebeple tarafhtar olanın ve olmayanın sorumlulukları farklılık gösteremez.

Teklifin 3. maddesinde yer alan “Seyircilerin müsabaka ve seyir alanlarına girişinde biyometrik yöntemlerle kimlik doğrulama sisteminin kurulmasına ilgili federasyonun görüşü alınarak Bakanlıkça karar verilir. Buna ilişkin gerekli teknik donanım, spor tesisinin kullanım hakkına sahip kurum veya kuruluşlar tarafından tesis edilir.” hükmü getirilmiştir.

Bu madde özellikle Anayasa’nın 3. ve 20. maddeleri ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 8. maddesi açısından açık aykırılık oluşturmaktadır. Anayasa 20. maddeye göre, herkes kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahip olup ancak sayılan istisnai hallerde sınırlanabilir.

Mevcut teklifte spor müsabakalarına giriş esnasında kimlik doğrulama amacıyla kişisel biyometrik verilerin depolanma ve kullanılma imkânını keyfiliğe ve kötüye kullanımlara bütünüyle açıktır. Yine Kanun teklifinde öngörülen biyometrik kimlik doğrulama yöntemlerinin kullanılabilmesine ilişkin olarak Bakanlığa tanınmak istenen yetki Anayasa’nın 20. maddesinin 3. fıkrasına aykırıdır.

Kanun teklifinde, Bakanlığa verilen biyometrik yöntemi belirleme yetkisi çok geniş olup “biyometri” kavramının içinde iris ve retina tarama, parmak izi okuma gibi oldukça farklı yöntemler yer almaktadır. Kanun teklifi, müsabakalara girişte kimlik doğrulamada kullanılacak biyometrik yöntemi özgün olarak tanımlamamıştır. Oysa kişisel verilerin gizliliği esas olduğuna göre, buna istisna olarak öngörülecek biyometrik veri depolama yönteminin somut olarak yasa koyucu tarafından öngörülmesi gerekmektedir. Kişisel verilerin saklanma şekli ve süresi belirtmemiştir. Kanun teklifi, kimlik doğrulamada kullanılacak biyometrik verilerin kimin tarafından saklanacağını belirtmemiştir. Mevcut sistemde müsabakalara girişte kullanılan elektronik kartlar özel bir kuruluş tarafından sağlanmaktadır. Kişilerin biyometrik verilerinin elektronik kart sağlayan özel ticari kuruluşa ve/veya spor tesisinin kullanım hakkına sahip kurum veya kuruluşlara teslim edilmesi muhtemeldir. Yine bu verilerin özel kişiler tarafından ne şekilde saklanacağını belirtmemekte, kötüye kullanımlara karşı herhangi bir koruyucu mekanizma öngörmemektedir. Teklif bu hâliyle tamamen keyfiliğe açıktır ve kişisel verilerin özel kuruluşlar tarafından kötü niyetli kullanımına ilişkin hiçbir güvence öngörmemektedir. Müsabakaya girişlerde biyometrik verilere başvurulabilmesi halinde bunların kişilerin müsabakalara giriş kartlarında yer alan geçerlilik sürelerinden makul bir süreden fazla saklanmaması gerekir. Kanun teklifinde biyometrik verilerin müsabakalara giriş kartının kullanım süresi sona erince silineceğini düzenlemeyerek kişisel verileri amaç dışı muhafazaya ve keyfiliğe terk etmektedir.

Kişinin anayasal bir hakkına müdahaleyi gerektirmeyecek biçimde uygulanabilecek alternatif bir kimlik doğrulama yöntemi varken sırf bu yönetime ilişkin uygulama zorluklarını bahane

ederek kişinin gizli verilerinin özel kuruluşlarca depolanabilmesini yasalaştırmak ve söz konusu verileri her türlü keyfiliğe açık hâle getirmek ölçülü ve gerekli bir tedbir oluşturmaz. Hiç kimse spor müsabakalarını izleme hakkıyla kişisel verilerin paylaşılmasına onay vermek arasında bir tercih yapmaya zorlanmamalıdır.

Teklifin gerekçelendirme biçimine dair buraya kadar yaptığımız bu değerlendirme, bu teklif özelinde toptan bir AKP yasama mantığının da kristalize olmuş bir yansımasıdır. Hukuku bir cezalandırma tertibatı olarak kavrayan egemen irade, bu anlamda çözümün değil, sorunun ana omurgası olmaya devam edecektir. Siyaset Bilimci Özkan Ağtaş'tan alıntılanmak gerekirse: “Artık suç ile siyaseti, cezai kavramlar ile siyasi kavramları, kriminal şiddet ile siyasal şiddeti birbirinden ayıran eşik her zaman olduğundan çok daha belirsiz ve müphem.”

Özetle iktidarın kutuplaştırıcı söylemleri eğitimde, sağlıkta, kültür ve sanatta, yaşamın her alanında olduğu gibi barışı, kardeşliği dostluğu pekiştiren sporda da karşımıza çıkmıştır. Mevcut kanun teklifi ile getirilmek istenen düzenlemeler ise güvenlik eksenli yaklaşımıyla ayrımcılık ve kötü muamelenin ortadan kaldırılmasını karşılayacak nitelikte değildir. Teklifin bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu belirterek yukarıda değindiğimiz nedenlerle muhalefet ediyoruz.

Abdullah Koç

Ağrı

MUHALEFET ŞERHİ

2/1974 esas numaralı “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” Adalet Komisyonunda 26 Haziran 2019 tarihinde görüşülmüş ve kabul edilmiştir. Teklife ilişkin Muhalefet Şerhimiz aşağıdadır.

Teklifin Genelinde Değerlendirme

Spor müsabakalarında şiddet ve düzensizlikler, sadece müsabaka alanı içerisinde gerçekleşmemekte, müsabaka alanı dışında taraftarların cadde ve meydanlarda toplu halde buldukları yerler ile müsabakalara gidiş ve geliş güzergahlarında da gerçekleşmektedir. Bu nedenle müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar halinde toplandıkları yerler, müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergahları, takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlar yada takımların kamp yaptığı yerler spor alanına dahil edilmek suretiyle Kanunun uygulama alanı genişletilmesi, müsabaka için seyircilerin kabulüne başlanmasından müsabaka sonrası tamamen tahliyesine kadarki sürede yetkisiz olarak müsabaka alanına, soyunma odalarına, odaların koridorlarına, sporcu çıkış tünellerine girenlere 20 günden az olmamak üzere uygulanan adli para cezası, 3 aydan 1 yıla kadar hapis cezası olarak değiştirilmesi, Müsabakanın seyirini veya güvenliğini bozanlar hakkında 3 aydan 1 yıla kadar uygulanan hapis cezası ise 1 yıldan 3 yıla kadar artırılması, Spor alanlarında kasten yaralama veya mala zarar verme suçlarının işlenmesi halinde şikayet şartı aranmaksızın Türk Ceza Kanunu'na (TCK) göre verilen ceza, teklifle yarı oranında artırılması, "Spor alanları" ibaresi genişletilerek "müsabaka, antrenman ve seyir alanları" olarak değiştirilmesi, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'a, "Suçun ağırlaştırıcı unsuru ve hak yoksunluğu" başlıklı madde eklenmesi, Kimliklerini gizlemek amacıyla yüzlerini bez veya sair unsurlarla tamamen, kısmen kapatarak kanunda belirtilen suçları işleyenler hakkında verilecek cezaların artırılması, Kanunda tanımlanan veya atıf yapılan ilgili kanunlardaki suçlardan dolayı 1 yıl veya daha fazla hapis cezasına mahkumiyet halinde, kişi, ayrıca TCK'nin ilgili hükümlerine göre, spor kulüpleri, federasyonlar ve bünyesinde sportif faaliyetler yürütülen tüzel kişilerin yönetim ve denetim organlarında görev yapamaması, Mahkumiyet cezasına ilave olarak cezanın kendisi kadar bir süre daha hak yoksunluğu devam edecek ancak toplam uygulanacak hak yoksunluğu 5 yıldan fazla olmaması, Kişinin müsabakaları ve antrenmanları izlemek amacıyla müsabaka, antrenman ve seyir alanlarına girişinin yasaklanması, seyirden yasaklanma anlamına gelmesi, Madde hükümleri, taraftar gruplarının spor alanlarının dışında hakaretin yanı sıra tehdit içeren tezahürata da uygulanması, Spor müsabakalarını seyirden yasaklanan kişi, yasaklama kararını oluşturan fiilin işlendiği müsabakanın tarafı olan ve taraftarı olduğu takımın katıldığı spor müsabakalarının yapılacağı gün, müsabakanın başlangıç saatinde ve bundan 1 saat sonra bulunduğu yere en yakın genel kolluk birimine başvurmazsa, her bir müsabaka için 25 günden az olmamak üzere adli para cezasıyla cezalandırılması, Seyirden yasaklama cezası, ikinci kez verildiğinde ceza süresi 3 yıl, üçüncü kez karar verildiğinde ise ceza süresi 5 yıl olarak uygulanması, Bu kararlar cumhuriyet başsavcılığı veya mahkemelerce işlemi yapan kolluk birimine derhal bildirilecek, kollukça elektronik bilgi bankasına işlenmesi, bu yükümlülüğün takibi amacıyla kolluk birimlerince biyometrik yöntemler de kullanılabilmesi, Federasyon, kulüpler, ilgili diğer kurum ve kuruluşlar, kanun kapsamına giren suçlarla ilgili Gençlik ve Spor Bakanlığına yapılacak idari inceleme veya soruşturmalarda görevlendirilen denetim elemanlarına, herhangi bir kanuni engel bulunmadıkça inceleme veya

soruşturmanın gerekleri dahilinde, ilgili bilgi ve belgeleri ibraz edecek, bunların incelenmesine yardımcı olması, müsabakalarda özel güvenlik görevlisi bulundurmayan spor kulüplerine, eksik özel güvenlik görevlisi sayısı itibarıyla 100 TL olarak kesilen idari para cezası, eksik olan her bir özel güvenlik görevlisi sayısı itibarıyla 300 TL şeklinde artırılması, Elektronik bilet uygulamasına geçilmemiş spor alanlarına biletsiz veya kapasiteden fazla seyirci alınmasında verilen idari para cezasına dair hükümde de ibare değişikliği yapılması, "Spor alanları" ibaresi, "seyir alanlarına" olarak değiştirilmesi, Sporda şiddeti teşvik edecek şekilde basın ve yayın yoluyla açıklamada bulunan kişiler, idari tedbir olarak 3 ay yerine yeni düzenlemeyle 1 yıl süreyle spor müsabakalarını seyredememesi ilgili kanun teklifiyle öngörülmektedir.

Spor, barış, kardeşlik ve sevginin bir arada yaşandığı ve toplumun her kesimini bir araya getiren sosyal bir bağ olarak ifade edilebilir. Ama günümüze baktığımızda, sporda aradığımız barışı, kardeşliği, sevgiyi toplumun hiçbir kesiminde göremiyoruz. Netice itibarıyla, şiddet sadece sporda mı var? Yani toplumun her kesiminde, ailede, çarşıda, pazarda, dolmuşta, iş yerinde, okulda, her yerde şiddet var. Önce her alandaki bu şiddetin kaynaklarını ve çözüm yollarını araştırılması gerekmektedir.

Toplumdaki şiddet, şiddeti meydana getiriyor, cezalar da bu şiddetin daha da artarak devam etmesine vesile olmaktadır. Önce barışçıl ortamın her alanda meydana getirmenin yolları araştırılmalıdır. Sporda şiddete karışan, bulaşan, şiddet uygulayan insanlara sadece ceza vermek onları bu eylem ve söylemlerinden vazgeçirmemektedir. Bu insanlara baktığımızda yaş grubunun genelde 16-30 yaş grubu arasında olduğu, parçalanmış aile çocukları olduğu ve netice itibarıyla da, ailede sindirilmiş, şiddet görmüş insanlardan meydana geldiği ve bu sindirilmiş duyguların bir şekliyle statlarda ortaya çıktığını görmekteyiz. Uyuşturucu kullanan gençleri topluma kazandırmak adına nasıl tedavi ediliyorsa bu da bir hastalıkta o zaman sporda şiddete bulaşan bu gençlerimizi, insanlarımızı önce bir şekilde tedavi etmenin yolları aranmalı, daha sonra tekrarında cezalandırma cihetine gidilmelidir. Önce, sporda şiddete yönelmesini doğuran unsurlar ortadan kaldırılmalıdır.

Statlarımızda istenmeyen tavır ve davranışlarda bulunan seyircileri yönlendiren kişileri yani taraftar gruplarının başkanlarıyla veya "amigo" diye tabir ettiğimiz insanlarla devlet veya spor kulübününün yöneticileri bir şekilde temasa geçmeli, bunları eğitmeli ve onların güzel söylemler söyleyerek sporu teşvik etmesi yönünde ishah edilmelidir.

Statlarda olumlu davranışlarda bulunan seyirci ve seyirci toplulukları ödüllendirilmeli, teşvik edilmelidir. TRT Spor'da zaman zaman taraftarların yapmış olduğu olumlu tezahüratlar hakkında görsel görüntüler veriliyor, bu da diğer iller tarafından, spor kulüpleri tarafından rağbet görüyor, bunlar artırılmalıdır.

Bazı iller arasında kan davasına bürünen bir spor husumeti ortaya çıkmıştır. Yani o ilin valileri, belediye başkanları, spor kulüpleri başkanları, güneydoğuda kan davası olan aşiretleri birbiriyle barıştıran, buluşturan bu devlet yıllardır spor kulüplerinin kan davasına bürünen bu husumetini ortadan kaldırmak için girişimde bulunmalıdır.

Seyircilerin yapmış olduğu taşkınlıkların cezası günümüzde büyük maddi sıkıntı içerisinde bulunan spor kulüplerine yüklenmemesi gerekmektedir. Bu düzenleme spor kulüplerinin şu anda içinde bulunduğu sıkıntıları daha da artıracaktır. Şu anda bir çok spor kulübü genel kurullarını ertelemekte, seçimlere girecek başkan ve yönetici bulamamaktadır.

Maddeler İtibarıyla Değerlendirme

Teklifin **1. maddesinde** “Spor alanı” tanımı kapsamına “müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar halinde toplandıkları yerleri, müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhları, takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçları ya da takımların kamp yaptığı yerleri” ibaresi eklenmiştir. Bu yeni eklenen ifade zaman ve mekân bakımından muğlaktır. Bu güzergâhların sınırı ve tanımı yapılmamış olup müsabaka öncesi ve sonrası tanımların ucu açık bırakılmıştır. Kamusal niteliği olmayan ve maddeye eklenmiş olan alanlara bu kısıttan getirilmesi aynı zamanda Anayasa Madde 19 ve 23’te güvence altına alınan kişi hürriyeti ve güvenliği ile yerleşme ve seyahat hürriyeti haklarına aykırıdır. İlgili madde yeniden düzenlenerek muğlak bırakılan süre tanımına makul bir süre tanımı eklenmeli, gidiş ve geliş güzergâhları ise sınırlandırılmalıdır.

Teklifin **3. maddesinde** Seyircilerin müsabaka ve seyir alanlarına girişinde biyometrik yöntemlerle kimlik doğrulama sisteminin kurulmasına ilgili federasyonun görüşü alınarak Bakanlıkça karar verilir. Buna ilişkin gerekli teknik donanım, spor tesisinin kullanım hakkına sahip kurum veya kuruluşlar tarafından tesis edilir hükmü “d” bendi olarak eklenmiştir. Bu hükümlerle Özel hayatın gizliliği ve kişisel verilerin korunması hakkı ihlal edilmektedir. Biyometrik yöntemler yoluyla elde edilen kişisel verilerin kullanılması bireyler üzerinde bir kısım endişelerin oluşmasına yol açacaktır. Kanunun aynı maddesinde futbolda zorunlu olan elektronik bilet uygulamasını basketbol, voleybol ve hentbol dallarında da uygulanması ön görülmüştü. Futbolda seyirci sayısının düşüşüne neden olan bu uygulama bahsedilen diğer spor alanlarında da aynı düşüşe neden olacaktır.

Teklifin **4. maddesinde** Federasyonlar ve spor kulüpleri, bu Kanunda yer alan yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla özel güvenlik hizmeti satın alabilir ibaresi yer almaktadır. Günümüzde birçok spor kulübü büyük maddi sıkıntı çekmektedir. Özel güvenlik hizmeti satın almak zorunda kalan kulüpler daha fazla maddi sıkıntı içerisine düşecektir. Bu yüzden kulüplerin özel güvenlik ihtiyacını sadece Federasyonlar karşılamalıdır.

Teklifin **8. maddesinde** 6222 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin başlığı “Tehdit veya hakaret içeren tezahürat” şeklinde değiştirilmiş ve Caydırıcılığın sağlanması amacıyla, grup halinde veya münferiden belirli bir kişiyi hedef veya muhatap alıp almadığına bakılmaksızın duyan veya gören kişiler tarafından tehdit olarak algılanacak tarzda aleni olarak söz ve davranışlarda bulunma fiili ile madde kapsamına giren hakaret ve tehdit fiillerinin yazılı, görsel, işitsel veya elektronik kitle iletişim araçlarıyla işlenmesi halleri de suç kapsamına alınmıştır. İlgili maddeye eklenen “hedef veya muhatap alıp almadığına bakılmaksızın” ibaresi TCK 106. Maddesinde yapılan Tehdit suçunun tanımına aykırıdır.

Ayhan Erel
Aksaray

RİZE MİLLETVEKİLİ OSMAN AŞKIN BAK
VE 48 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**SPORDA ŞİDDET VE DÜZENSİZLİĞİN
ÖNLENMESİNE DAİR KANUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- 31/3/2011 tarihli ve 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Genel Müdürlüğü” ibaresi “Bakanlığı” şeklinde, (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (e) bendine “güvenlik amiri” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve yardımcısı” ibaresi, “kolluk amirini” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve yardımcılarını” ibaresi eklenmiş, (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (g) bendine “seyir alanları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “özel seyir alanları,” ibaresi, “elverişli alanları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar halinde toplandıkları yerleri, müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhları, takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçları ya da takımların kamp yaptığı yerleri,” ibaresi ve fıkraya (j) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“b) Bakanlık: Gençlik ve Spor Bakanlığını,”

“f) Müsabaka alanı: Spor müsabakalarının yapıldığı alanlarda müsabakanın yapıldığı yer ile sporcular ve görevlilere tahsis edilmiş yerleri,”

“k) Stat güvenliğinden sorumlu yönetim kurulu üyesi: Spor kulüplerinin yönetim kurulu üyeleri arasından belirledikleri kişiyi,

l) Seyir alanı: Spor müsabakalarının yapıldığı alanlarda seyircilere tahsis edilmiş yerleri,

m) Özel seyir alanı: Seyircilerin müsabakayı dijital ortamda seyretmeleri amacıyla il ve ilçe spor güvenlik kurulları tarafından belirlenen, müsabaka alanı dışındaki geçici yerleri,

n) Antrenman alanı: Takımların müsabakaya hazırlık çalışmalarını yaptıkları alanları,

o) Bilet: Elektronik bileti veya sahibine spor müsabakasına giriş hakkı veren belgeyi,”

ADALET KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**SPORDA ŞİDDET VE DÜZENSİZLİĞİN
ÖNLENMESİNE DAİR KANUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 31/3/2011 tarihli ve 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Genel Müdürlüğü” ibaresi “Bakanlığı” şeklinde, (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (e) bendine “güvenlik amiri” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve yardımcısı” ibaresi, “kolluk amirini” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve yardımcılarını” ibaresi eklenmiş, (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (g) bendine “seyir alanları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “özel seyir alanları,” ibaresi, “elverişli alanları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar hâlinde toplandıkları yerleri, müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhları, takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçları ya da takımların kamp yaptığı yerleri,” ibaresi ve fıkraya (j) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“b) Bakanlık: Gençlik ve Spor Bakanlığını,”

“f) Müsabaka alanı: Spor müsabakalarının yapıldığı alanlarda müsabakanın yapıldığı yer ile sporcular ve görevlilere tahsis edilmiş yerleri,”

“k) Stat güvenliğinden sorumlu yönetim kurulu üyesi: Spor kulüplerinin yönetim kurulu üyeleri arasından belirledikleri kişiyi,

l) Seyir alanı: Spor müsabakalarının yapıldığı alanlarda seyircilere tahsis edilmiş yerleri,

m) Özel seyir alanı: Seyircilerin müsabakayı dijital ortamda seyretmeleri amacıyla il ve ilçe spor güvenlik kurulları tarafından belirlenen, müsabaka alanı dışındaki geçici yerleri,

n) Antrenman alanı: Takımların müsabakaya hazırlık çalışmalarını yaptıkları alanları,

o) Bilet: Elektronik bileti veya sahibine spor müsabakasına giriş hakkı veren belgeyi,”

(Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 2- 6222 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “tarafardan sorumlu kulüp temsilcisi olan en az iki yönetici” ibareleri “stat güvenliğinden sorumlu yönetim kurulu üyesi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 6222 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin başlığında, birinci fıkrasının (a) bendinde, üçüncü fıkrasının (a) bendinde, beşinci, dokuzuncu ve onuncu fıkralarında yer alan “Spor” ibareleri “Müsabaka ve seyir” şeklinde, üçüncü fıkrasının (c) bendinde yer alan “Spor” ibaresi “Seyir” şeklinde, (ç) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı fıkraya aşağıdaki (d) bendi eklenmiş, dördüncü fıkrasının birinci cümlesi ile altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde, yedinci fıkrasında yer alan “yapıldığı spor” ibareleri “yapıldığı müsabaka” şeklinde, onuncu fıkrasında yer alan “ilgili spor” ibaresi “ilgili müsabaka ve seyir” şeklinde, onbirinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Maliye Bakanlığı” ibaresi “Hazine ve Maliye Bakanlığı” şeklinde değiştirilmiş, (b) bendine aşağıdaki cümle, (c) bendine birinci cümlesinden önce gelmek üzere aşağıdaki cümleler, aynı bende “devredebilir” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve teknik hizmet satın alabilir” ibaresi eklenmiş ve bentte yer alan “, devir ve temlik edilemez” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

“ç) Seyir alanlarında seyircilerin oturma yerleri numaralandırılır. Bilet satışları koltuk numarasıyla ilişkilendirilerek yapılır. Seyircilerin ayakta seyredebileceği şekilde düzenlenmiş numaralı alanla ilişkilendirmek suretiyle de bilet satışı yapılabilir. Bu uygulamaya ilgili federasyon ve İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça karar verilir. Seyir alanlarına kapasitenin üzerinde veya biletsiz seyirci alınmaz.

d) Seyircilerin müsabaka ve seyir alanlarına girişinde biyometrik yöntemlerle kimlik doğrulama sisteminin kurulmasına ilgili

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2- 6222 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “tarafardan sorumlu kulüp temsilcisi olan en az iki yönetici” ibareleri “stat güvenliğinden sorumlu yönetim kurulu üyesi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 6222 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin başlığında, birinci fıkrasının (a) bendinde, üçüncü fıkrasının (a) bendinde, beşinci, dokuzuncu ve onuncu fıkralarında yer alan “Spor” ibareleri “Müsabaka ve seyir” şeklinde, üçüncü fıkrasının (c) bendinde yer alan “Spor” ibaresi “Seyir” şeklinde, (ç) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı fıkraya aşağıdaki bent eklenmiş, dördüncü fıkrasının birinci cümlesi ile altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde, yedinci fıkrasında yer alan “yapıldığı spor” ibareleri “yapıldığı müsabaka” şeklinde, onuncu fıkrasında yer alan “ilgili spor” ibaresi “ilgili müsabaka ve seyir” şeklinde, on birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Maliye Bakanlığı” ibaresi “Hazine ve Maliye Bakanlığı” şeklinde değiştirilmiş, (b) bendine aşağıdaki cümle, (c) bendine birinci cümlesinden önce gelmek üzere aşağıdaki cümleler, aynı bende “devredebilir” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve teknik hizmet satın alabilir” ibaresi eklenmiş ve bentte yer alan “, devir ve temlik edilemez” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

“ç) Seyir alanlarında seyircilerin oturma yerleri numaralandırılır. Bilet satışları koltuk numarasıyla ilişkilendirilerek yapılır. Seyircilerin ayakta seyredebileceği şekilde düzenlenmiş numaralı alanla ilişkilendirmek suretiyle de bilet satışı yapılabilir. Bu uygulamaya ilgili federasyon ve İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça karar verilir. Seyir alanlarına kapasitenin üzerinde veya biletsiz seyirci alınmaz.”

“d) Seyircilerin müsabaka ve seyir alanlarına girişinde biyometrik yöntemlerle kimlik doğrulama sisteminin kurulmasına ilgili

(Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

federasyonun görüşü alınarak Bakanlıkça karar verilir. Buna ilişkin gerekli teknik donanım, spor tesisinin kullanım hakkına sahip kurum veya kuruluşlar tarafından tesis edilir.”

“Futbol dalında en üst lig ile bir altındaki ligde seyir alanlarına girişi sağlayacak biletler, elektronik sistem üzerinden usul ve esasları Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen şekilde elektronik olarak oluşturulur.”

“(6) Futbol dalında en üst lig ile bir altındaki ligde bulunan kulüpler, dördüncü ve beşinci fıkralardaki sistemle ilgili teknik donanımları kendi kullanımındaki müsabaka ve seyir alanlarında kurmakla yükümlüdür. Aynı yükümlülükler, basketbol, voleybol ve hentbol dallarındaki en üst ligde bulunan kulüplerin kendi kullanımındaki müsabaka ve seyir alanları bakımından da geçerlidir; ancak bu spor dallarında dördüncü fıkrada öngörülen elektronik kart ve elektronik bilete ilişkin hükümlerin uygulanmasına ilgili federasyonun görüşü alınarak Bakanlık tarafından; en üst iki futbol ligi dışındaki liglerde ise Türkiye Futbol Federasyonu tarafından karar verilir.”

“Spor müsabakaları için ilgili federasyon, spor kulüpleri ve yetkili diğer kişiler tarafından uygun görülen yerler ve görevliler dışında, her ne suretle olursa olsun bilet satışı yapılamaz.”

“İlgili federasyonlar elektronik kart almak amacıyla verilen bilgileri, bu Kanun kapsamındaki faaliyet alanıyla sınırlı olarak kulüpler adına paylaşabilir. Paylaşılan bilgiler 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa aykırı olarak işlenemez ve kullanılamaz.”

MADDE 4- 6222 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin başlığı “Müsabaka, antrenman ve seyir alanlarının güvenliği” şeklinde, birinci fıkrasında yer alan “spor alanının iç” ibaresi “müsabaka, antrenman ve seyir alanlarının” şeklinde, üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde ve

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

federasyonun görüşü alınarak Bakanlıkça karar verilir. Buna ilişkin gerekli teknik donanım, spor tesisinin kullanım hakkına sahip kurum veya kuruluşlar tarafından tesis edilir.”

“Futbol dalında en üst lig ile bir altındaki ligde seyir alanlarına girişi sağlayacak biletler, elektronik sistem üzerinden usul ve esasları Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen şekilde elektronik olarak oluşturulur.”

“(6) Futbol dalında en üst lig ile bir altındaki ligde bulunan kulüpler, dördüncü ve beşinci fıkralardaki sistemle ilgili teknik donanımları kendi kullanımındaki müsabaka ve seyir alanlarında kurmakla yükümlüdür. Aynı yükümlülükler, basketbol, voleybol ve hentbol dallarındaki en üst ligde bulunan kulüplerin kendi kullanımındaki müsabaka ve seyir alanları bakımından da geçerlidir; ancak bu spor dallarında dördüncü fıkrada öngörülen elektronik kart ve elektronik bilete ilişkin hükümlerin uygulanmasına ilgili federasyonun görüşü alınarak Bakanlık tarafından; en üst iki futbol ligi dışındaki liglerde ise Türkiye Futbol Federasyonu tarafından karar verilir.”

“Spor müsabakaları için ilgili federasyon, spor kulüpleri ve yetkili diğer kişiler tarafından uygun görülen yerler ve görevliler dışında, her ne suretle olursa olsun bilet satışı yapılamaz.”

“İlgili federasyonlar elektronik kart almak amacıyla verilen bilgileri, bu Kanun kapsamındaki faaliyet alanıyla sınırlı olarak kulüpler adına paylaşabilir. Paylaşılan bilgiler 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa aykırı olarak işlenemez ve kullanılamaz.”

MADDE 4- 6222 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin başlığı “Müsabaka, antrenman ve seyir alanlarının güvenliği” şeklinde, birinci fıkrasında yer alan “spor alanının iç” ibaresi “müsabaka, antrenman ve seyir alanlarının” şeklinde, üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde ve

(Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

dördüncü fıkrasında yer alan “Spor” ibaresi “Müsabaka, antrenman ve seyir” şeklinde değiştirilmiştir.

“(3) Federasyonlar ve spor kulüpleri, bu Kanunda yer alan yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla özel güvenlik hizmeti satın alabilir. Müsabakada görevlendirilecek özel güvenlik görevlilerinin kimlik bilgileri müsabakanın başlangıç saatinden en geç kırksekiz saat önce ilgili kolluk birimine bildirilir. En üst profesyonel futbol ligi kulüplerinin müsabakalarında güvenliğin sağlanması amacıyla genel kolluk görevlilerinden, görevde olmayanlar da görevlendirilebilir. Bu görevlendirme, ilgili kulübün başvurusu ve federasyonun talebi üzerine, müsabakanın yapılacağı yerdeki yetkili kolluk birimince yapılır. Bu kolluk görevlilerine, görevlendirildikleri müsabaka ile sınırlı olarak günlük harcırah miktarının üç katı kadar ödeme yapılır. Müsabaka güvenlik amirleri ile yardımcılara federasyon temsilcisine ödenen miktar kadar ödeme yapılır. Gözlemci kolluk görevlilerine ise seyahat ve konaklama giderleri ile günlük harcırah üç katı olarak ödenir. Bu miktar, federasyon tarafından doğrudan kolluk görevlilerinin hesabına yatırılır. Federasyon ödeyeceği para miktarı ile müsabakada görevli genel kolluğa verilen kumanya bedelini ilgili spor kulübünün alacaklarından öncelikle mahsup eder. İl veya ilçe spor güvenlik kurulları tarafından belirlenen özel güvenlik görevlisi sayısının yarısını, yüksek riskli müsabakalarda ise üçte ikisini geçmeyecek sayıda ve bunların yerine genel kolluk görevlisi bu şekilde görevlendirilir.”

MADDE 5- 6222 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “güvenlik amiri,” ibaresi “güvenlik amiri veya yardımcısı,” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “bir kolluk görevlisi” ibaresi “bir kolluk görevlisini gözlemci olarak” şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan “Müsabakanın yapıldığı spor alanında” ibaresi

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

dördüncü fıkrasında yer alan “Spor” ibaresi “Müsabaka, antrenman ve seyir” şeklinde değiştirilmiştir.

“(3) Federasyonlar ve spor kulüpleri, bu Kanunda yer alan yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla özel güvenlik hizmeti satın alabilir. Müsabakada görevlendirilecek özel güvenlik görevlilerinin kimlik bilgileri müsabakanın başlangıç saatinden en geç kırk sekiz saat önce ilgili kolluk birimine bildirilir. En üst profesyonel futbol ligi kulüplerinin müsabakalarında güvenliğin sağlanması amacıyla genel kolluk görevlilerinden, görevde olmayanlar da görevlendirilebilir. Bu görevlendirme, ilgili kulübün başvurusu ve federasyonun talebi üzerine, müsabakanın yapılacağı yerdeki yetkili kolluk birimince yapılır. Bu kolluk görevlilerine, görevlendirildikleri müsabaka ile sınırlı olarak günlük harcırah miktarının üç katı kadar ödeme yapılır. Müsabaka güvenlik amirleri ile yardımcılara federasyon temsilcisine ödenen miktar kadar ödeme yapılır. Gözlemci kolluk görevlilerine ise seyahat ve konaklama giderleri ile günlük harcırah üç katı olarak ödenir. Bu miktar, federasyon tarafından doğrudan kolluk görevlilerinin hesabına yatırılır. Federasyon ödeyeceği para miktarı ile müsabakada görevli genel kolluğa verilen kumanya bedelini ilgili spor kulübünün alacaklarından öncelikle mahsup eder. İl veya ilçe spor güvenlik kurulları tarafından belirlenen özel güvenlik görevlisi sayısının yarısını, yüksek riskli müsabakalarda ise üçte ikisini geçmeyecek sayıda ve bunların yerine genel kolluk görevlisi bu şekilde görevlendirilir.”

MADDE 5- 6222 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “güvenlik amiri,” ibaresi “güvenlik amiri veya yardımcısı,” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “bir kolluk görevlisi” ibaresi “bir kolluk görevlisini gözlemci olarak” şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan “Müsabakanın yapıldığı spor alanında” ibaresi

(Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

“Müsabaka ve seyir alanlarında” şeklinde, “amirinin” ibaresi “amiri ve yardımcısının” şeklinde, dördüncü fıkrasında yer alan “spor alanında” ibaresi “müsabaka ve seyir alanında” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(5) Spor müsabakalarından önce müsabaka güvenlik amirinin başkanlığında müsabakanın güvenliğine ilişkin eşgüdüm toplantısı yapılır. Bu toplantının yapılacağı müsabakalar ile toplantıya katılacaklar ve gerekli diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 6- 6222 sayılı Kanununun 12 nci maddesinin başlığı “Yasak maddeler” şeklinde, birinci fıkrasında yer alan “Spor alanlarına” ibaresi “Müsabaka, seyir, özel seyir ve antrenman alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş, üçüncü fıkrasında yer alan “alanının çevresinde ve müsabakanın yapılacağı yer gidiş ve geliş güzergâhında,” ibaresi “alanında” şeklinde ve beşinci fıkrasında yer alan “alanı çevresinde” ibaresi “alanında” şeklinde değiştirilmiştir.

“(c) bendi bakımından federasyonlara tanınan yetki müsabaka ve seyir alanlarıyla sınırlıdır.”

MADDE 7- 6222 sayılı Kanununun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 13- (1) Bulundurulması esasen suç oluşturan silahları müsabaka, seyir, özel seyir ve antrenman alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara sokan kişi hakkında, 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun ek 1 inci maddesi hükümlerine göre cezaya hükmolunur.

(2) Esasen bulundurulması suç oluşturmamakla beraber 12 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamına giren alet veya maddeleri müsabaka, seyir, özel seyir ve

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Müsabaka ve seyir alanlarında” şeklinde, “amirinin” ibaresi “amiri ve yardımcısının” şeklinde, dördüncü fıkrasında yer alan “spor alanında” ibaresi “müsabaka ve seyir alanında” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(5) Spor müsabakalarından önce müsabaka güvenlik amirinin başkanlığında müsabakanın güvenliğine ilişkin eş güdüm toplantısı yapılır. Bu toplantının yapılacağı müsabakalar ile toplantıya katılacaklar ve gerekli diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 6- 6222 sayılı Kanununun 12 nci maddesinin başlığı “Yasak maddeler” şeklinde, birinci fıkrasında yer alan “Spor alanlarına” ibaresi “Müsabaka, seyir, özel seyir ve antrenman alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş, üçüncü fıkrasında yer alan “alanının çevresinde ve müsabakanın yapılacağı yer gidiş ve geliş güzergâhında,” ibaresi “alanında” şeklinde ve beşinci fıkrasında yer alan “alanı çevresinde” ibaresi “alanında” şeklinde değiştirilmiştir.

“(c) bendi bakımından federasyonlara tanınan yetki müsabaka ve seyir alanlarıyla sınırlıdır.”

MADDE 7- 6222 sayılı Kanununun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 13- (1) Bulundurulması esasen suç oluşturan silahları müsabaka, seyir, özel seyir ve antrenman alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara sokan kişi hakkında, 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun ek 1 inci maddesi hükümlerine göre cezaya hükmolunur.

(2) Esasen bulundurulması suç oluşturmamakla beraber 12 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamına giren alet veya maddeleri müsabaka, seyir, özel seyir ve

(Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

antrenman alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara sokan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) 12 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamına giren alet veya maddeleri seyircilere temin etmek amacıyla müsabaka, seyir, özel seyir ve antrenman alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara sokan veya bu yerlerde seyircilere temin eden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(4) 12 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamına giren alet veya maddeleri müsabaka, seyir veya antrenman alanlarında kullanan kişi, bu suretle müsabaka veya antrenman düzeninin bozulması halinde, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(5) Müsabaka, seyir veya antrenman alanlarına sokulması yasak olmayan maddeleri kullanarak müsabaka veya antrenman düzeninin bozulmasına sebebiyet veren kişi, fiili daha ağır bir cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, yüz gün adli para cezasıyla cezalandırılır.

(6) 12 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendi hükümlerine aykırı olarak müsabaka, seyir, özel seyir ve antrenman alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara müsabaka öncesinde veya sırasında uyuşturucu veya uyarıcı madde ya da alkollü içecek sokan kişi, fiili daha ağır bir cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, otuz gün adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 8- 6222 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin başlığı “Tehdit veya hakaret içeren tezahürat” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasında yer alan “veya çevresinde” ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkraya “tarafından” ibaresinden sonra gelmek üzere “tehdit veya”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

antrenman alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara sokan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) 12 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamına giren alet veya maddeleri seyircilere temin etmek amacıyla müsabaka, seyir, özel seyir ve antrenman alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara sokan veya bu yerlerde seyircilere temin eden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(4) 12 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamına giren alet veya maddeleri müsabaka, seyir veya antrenman alanlarında kullanarak müsabaka veya antrenman düzeninin bozulmasına sebebiyet veren kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(5) Müsabaka, seyir veya antrenman alanlarına sokulması yasak olmayan maddeleri kullanarak müsabaka veya antrenman düzeninin bozulmasına sebebiyet veren kişi, fiili daha ağır bir cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, yüz gün adli para cezasıyla cezalandırılır.

(6) 12 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendi hükümlerine aykırı olarak müsabaka, seyir, özel seyir ve antrenman alanları ile takım veya taraftarların toplu olarak seyahat ettikleri araçlara müsabaka öncesinde veya sırasında uyuşturucu veya uyarıcı madde ya da alkollü içecek sokan kişi, fiili daha ağır bir cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, otuz gün adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 8- 6222 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin başlığı “Tehdit veya hakaret içeren tezahürat” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasında yer alan “veya çevresinde” ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkraya “tarafından” ibaresinden sonra gelmek üzere “tehdit veya” ibaresi eklenmiş,

(Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

ibaresi eklenmiş, fıkarda yer alan “onbeş” ibaresi “elli” şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrasında yer alan “veya çevresinde” ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkarda yer alan “üç aydan bir yıla” ibaresi “bir yıldan üç yıla” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Birinci ve ikinci fıkralarda tanımlanan suçların, her türlü yazılı, görsel, işitsel veya elektronik kitle iletişim aracıyla işlenmesi halinde de bu madde hükümleri uygulanır.”

MADDE 9- 6222 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin başlığında yer alan “Spor” ibaresi “Müsabaka ve seyir” şeklinde, birinci fıkrasında yer alan “spor alanlarına” ibaresi “müsabaka ve seyir alanlarına” şeklinde, “elli” ibaresi “iki yüz” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya “giren kişi,” ibaresinden sonra gelmek üzere “elli günden az olmamak üzere” ibaresi eklenmiş, ikinci fıkrasında yer alan “Spor alanlarına spor müsabakalarını izlemek amacıyla” ibaresi “Müsabaka ve seyir alanlarına” şeklinde, “elli günden az olmamak üzere adli para” ibaresi “bir yıla kadar hapis” şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan “spor alanlarının Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün” ibaresi “Gençlik ve Spor Bakanlığının” şeklinde, “bu alanlara” ibaresi “müsabaka ve seyir alanlarına” şeklinde, beşinci fıkrasında yer alan “bir yıldan dört yıla kadar hapis ve” ibaresi “iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşyüz günden” şeklinde, “bir yıla” ibaresi “iki yıla” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(6) Spor müsabakaları için; ilgili federasyon, spor kulüpleri ve yetkili diğer kişiler tarafından uygun görülen yerler ve görevliler dışında bilet satışı yapanlar altı aydan bir yıla kadar hapis ve yüz günden ikibin güne kadar adli para cezası, değerinin üstünde bilet satışı yapanlar ise bir yıldan üç yıla kadar hapis ve ikiyüzelli günden beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

fıkarda yer alan “onbeş” ibaresi “elli” şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrasında yer alan “veya çevresinde” ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkarda yer alan “üç aydan bir yıla” ibaresi “bir yıldan üç yıla” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen fillerin, her türlü yazılı, görsel, işitsel veya elektronik kitle iletişim aracıyla işlenmesi hâlinde de bu madde hükümleri uygulanır.”

MADDE 9- 6222 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin başlığında yer alan “Spor” ibaresi “Müsabaka ve seyir” şeklinde, birinci fıkrasında yer alan “spor alanlarına” ibaresi “müsabaka ve seyir alanlarına” şeklinde, “elli” ibaresi “iki yüz” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya “giren kişi,” ibaresinden sonra gelmek üzere “elli günden az olmamak üzere” ibaresi eklenmiş, ikinci fıkrasında yer alan “Spor alanlarına spor müsabakalarını izlemek amacıyla” ibaresi “Müsabaka ve seyir alanlarına” şeklinde, “elli günden az olmamak üzere adli para” ibaresi “bir yıla kadar hapis” şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan “spor alanlarının Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün” ibaresi “Gençlik ve Spor Bakanlığının” şeklinde, “bu alanlara” ibaresi “müsabaka ve seyir alanlarına” şeklinde, beşinci fıkrasında yer alan “bir yıldan dört yıla kadar hapis ve” ibaresi “iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beş yüz günden” şeklinde, “bir yıla” ibaresi “iki yıla” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(6) Spor müsabakaları için; ilgili federasyon, spor kulüpleri ve yetkili diğer kişiler tarafından uygun görülen yerler ve görevliler dışında bilet satışı yapanlar altı aydan bir yıla kadar hapis ve yüz günden iki bin güne kadar adli para cezası, değerinin üstünde bilet satışı yapanlar ise bir yıldan üç yıla kadar hapis ve iki yüz elli günden beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

(Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 10- 6222 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yirmi günden az olmamak üzere” ibaresi “üç aydan bir yıla kadar hapis veya” şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan “üç aydan bir yıla” ibaresi “bir yıldan üç yıla” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11- 6222 sayılı Kanunun 17 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “cezaya hükmolunur” ibaresi “verilecek ceza yarı oranında artırılır” şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan “spor alanlarına” ibaresi “müsabaka, antrenman veya seyir alanlarına” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 12- 6222 sayılı Kanuna 17 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 17/A maddesi eklenmiştir.

“Suçun ağırlaştırıcı unsuru ve hak yoksunluğu

MADDE 17/A- (1) Kimliklerini gizlemek amacıyla yüzlerini bez veya sair unsurlarla tamamen veya kısmen kapatmak suretiyle bu Kanunda belirtilen suçları işleyenler hakkında verilecek cezalar yarı oranında artırılır.

(2) Bu Kanunda tanımlanan veya atıf yapılan ilgili kanunlardaki suçlardan dolayı bir yıl veya daha fazla hapis cezasına mahkûmiyet halinde, kişi hakkında ayrıca 5237 sayılı Kanunun 53 üncü maddesi hükümlerine göre, spor kulüplerinin, federasyonların ve bünyesinde sportif faaliyetler icra edilen tüzel kişilerin yönetim ve denetim organlarında görev yapmaktan yasaklanmasına hükmolunur. Bu fıkra hükmüne göre ya da 11 inci maddenin onbirinci fıkrasına göre verilen yasaklama kararı hükmün kesinleşmesiyle yürürlüğe girer ve cezanın tümüyle infazından itibaren, mahkûm olunan hapis cezası kadar sürenin geçmesiyle sona erer. Ancak toplam uygulanacak hak yoksunluğu beş yıldan fazla olamaz.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 10- 6222 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yirmi günden az olmamak üzere” ibaresi “üç aydan bir yıla kadar hapis veya” şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan “üç aydan bir yıla” ibaresi “bir yıldan üç yıla” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11- 6222 sayılı Kanunun 17 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “cezaya hükmolunur” ibaresi “verilecek ceza yarı oranında artırılır” şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan “spor alanlarına” ibaresi “müsabaka, antrenman veya seyir alanlarına” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 12- 6222 sayılı Kanuna 17 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 17/A maddesi eklenmiştir.

“Suçun ağırlaştırıcı unsuru ve hak yoksunluğu

MADDE 17/A- (1) Kimliklerini gizlemek amacıyla yüzlerini bez veya sair unsurlarla tamamen veya kısmen kapatmak suretiyle bu Kanunda belirtilen suçları işleyenler hakkında verilecek cezalar yarı oranında artırılır.

(2) Bu Kanunda tanımlanan veya atıf yapılan ilgili kanunlardaki suçlardan dolayı bir yıl veya daha fazla hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde, kişi hakkında ayrıca 5237 sayılı Kanunun 53 üncü maddesi hükümlerine göre, spor kulüplerinin, federasyonların ve bünyesinde sportif faaliyetler icra edilen tüzel kişilerin yönetim ve denetim organlarında görev yapmaktan yasaklanmasına hükmolunur. Bu fıkra hükmüne göre ya da 11 inci maddenin on birinci fıkrasına göre verilen yasaklama kararı hükmün kesinleşmesiyle yürürlüğe girer ve cezanın tümüyle infazından itibaren, mahkûm olunan hapis cezası kadar sürenin geçmesiyle sona erer. Ancak toplam uygulanacak hak yoksunluğu beş yıldan fazla olamaz.”

(Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 13- 6222 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “spor alanlarına” ibaresi “müsabaka, antrenman ve seyir alanlarına” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki cümle, ikinci fıkrasına “hakaret” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya tehdit” ibaresi, beşinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, yedinci fıkrasında yer alan “spor alanına alınmaz. Bu şekilde spor alanlarına” ibaresi “müsabaka, antrenman, seyir ve özel seyir alanlarına alınmaz. Bu şekilde belirtilen alanlara” şeklinde değiştirilmiş, sekizinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve dokuzuncu fıkrasına “kişi,” ibaresinden sonra gelmek üzere “her bir müsabaka için” ibaresi eklenmiştir.

“Bu fıkradaki bir yıllık süreler, ikinci kez seyirden yasaklanma yaptırımına karar verildiğinde üç yıl; üçüncü kez seyirden yasaklanma yaptırımına karar verildiğinde ise beş yıl olarak uygulanır.”

“Bu kararlar Cumhuriyet başsavcılığı veya mahkemelerce işlemi yapan kolluk birimine derhal bildirilir ve kollukça elektronik bilgi bankasına işlenir.”

“Bu yükümlülüğün takibi amacıyla kolluk birimlerince biyometrik yöntemler de kullanılabilir.”

MADDE 14- 6222 sayılı Kanunun 19 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Federasyon ve kulüpler ile ilgili diğer kurum ve kuruluşlar; bu Kanun kapsamına giren suçlarla ilgili olarak Gençlik ve Spor Bakanlığınca yapılacak idari inceleme veya soruşturmalarda görevlendirilen denetim elemanlarına, herhangi bir kanuni engel bulunmadıkça inceleme veya soruşturmanın gerekleri dâhilinde ilgili bilgi ve belgeleri ibraz etmek ve bunların incelenmesine yardımcı olmak zorundadır.”

MADDE 13- 6222 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “spor alanlarına” ibaresi “müsabaka, antrenman ve seyir alanlarına” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki cümle, ikinci fıkrasına “hakaret” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya tehdit” ibaresi, beşinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, yedinci fıkrasında yer alan “spor alanına alınmaz. Bu şekilde spor alanlarına” ibaresi “müsabaka, antrenman, seyir ve özel seyir alanlarına alınmaz. Bu şekilde belirtilen alanlara” şeklinde değiştirilmiş, sekizinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve dokuzuncu fıkrasına “kişi,” ibaresinden sonra gelmek üzere “her bir müsabaka için” ibaresi eklenmiştir.

“Bu fıkradaki bir yıllık süreler, ikinci kez seyirden yasaklanma yaptırımına karar verildiğinde üç yıl; üçüncü kez seyirden yasaklanma yaptırımına karar verildiğinde ise beş yıl olarak uygulanır.”

“Bu kararlar Cumhuriyet başsavcılığı veya mahkemelerce işlemi yapan kolluk birimine derhâl bildirilir ve kollukça elektronik bilgi bankasına işlenir.”

“Bu yükümlülüğün takibi amacıyla kolluk birimlerince biyometrik yöntemler de kullanılabilir.”

MADDE 14- 6222 sayılı Kanunun 19 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Federasyon ve kulüpler ile ilgili diğer kurum ve kuruluşlar; bu Kanun kapsamına giren suçlarla ilgili olarak Gençlik ve Spor Bakanlığınca yapılacak idari inceleme veya soruşturmalarda görevlendirilen denetim elemanlarına, herhangi bir kanuni engel bulunmadıkça inceleme veya soruşturmanın gerekleri dâhilinde ilgili bilgi ve belgeleri ibraz etmek ve bunların incelenmesine yardımcı olmak zorundadır.”

(Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak ve
48 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 15- 6222 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “eksik özel güvenlik görevlisi sayısı itibarıyla yüz” ibaresi “eksik olan her bir özel güvenlik görevlisi sayısı itibarıyla üçyüz” şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan “spor alanlarına” ibaresi “seyir alanlarına” şeklinde ve dördüncü fıkrasında yer alan “Spor” ibaresi “Seyir” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 16- 6222 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “üç ay” ibaresi “bir yıl” şeklinde değiştirilmiş ve fıkranın dördüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 17- 6222 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Yüksek” ve “sulh veya” ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 18- 6222 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 24- (1) Bu Kanunun kapsamına giren konular, kurum ve kuruluşların görev ve yetkileri ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar ilgili bakanlıkların görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 19- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 20- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 15- 6222 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “eksik özel güvenlik görevlisi sayısı itibarıyla yüz” ibaresi “eksik olan her bir özel güvenlik görevlisi sayısı itibarıyla üç yüz” şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan “spor alanlarına” ibaresi “seyir alanlarına” şeklinde ve dördüncü fıkrasında yer alan “Spor” ibaresi “Seyir” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 16- 6222 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “üç ay” ibaresi “bir yıl” şeklinde değiştirilmiş ve fıkranın dördüncü cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 17- 6222 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Yüksek” ve “sulh veya” ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 18- 6222 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 24- (1) Bu Kanunun kapsamına giren konular, kurum ve kuruluşların görev ve yetkileri ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar ilgili bakanlıkların görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 19- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 20- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

